

Geconsolideerde tekst van de regeling

BELEIDSREGELS WWB

Inhoudsopgave

Richtlijnen "Bijstand"

Begrippen

B001 - Voorbeelden van inrichtingen

Aanvraag

B142 - Verkorte aanvraagprocedure na korte onderbreking bijstand

B002 - Eerste termijn inleveren gegevens bij aanvraag

B003 - Ingangsdatum bijstand na afgewezen WW-aanvraag

B004 - Afhandeling ingetrokken aanvragen

B005 - Categorieën aanvragen bij CWI i.p.v. college

B006 - Locatie(s) indienen aanvragen

B007 - Verlenging overdrachtstermijn

Recht op bijstand

B012 - Bijzondere bijstand voor legeskosten verblijfsvergunningen en naturalisatie

B013 - Bijstand voor vaste lasten woning gedetineerde

B014 - Bijstand voor reiskosten bezoek gedetineerde

B015 - Bijstand en het vervullen van alternatieve straffen

B016 - Meldingsplicht studie

B017 - Meldingsplicht vakantie/verblijf in het buitenland

Middelentoets

B147 - Wanneer wordt toepassing gegeven aan de inkomstenvrijlating

B018 - Wijze van korten inkomsten i.v.m. kamerhuurders/kostgangers

B149 - Vermogensvaststelling gedurende de periode van bijstandsverlening

B019 - Saldo lopende rekening bij vermogensvaststelling

B020 - Moment vermogensvaststelling bij echtscheiding/verlating

B021 - Vaststellen vermogen bij overname cliënt uit andere gemeente

B022 - Vaststelling vermogen bij wijziging leefvorm

B023 - Beleid inzake korten voorlopige teruggave

B024 - Vrijlaten giften

B025 - Spaarloon

B026 - Ex-partner betaalt woonkosten

B027 - Waarde auto bij vermogensvaststelling

B028 - Reservering uitvaartkosten bij vermogensvaststelling

Verplichtingen en afstemming

B029 - Inschrijving bij uitzendbureaus

B030 - Beleidsregels ontheffing arbeidsplicht

B031 - Betekenis "onverwijld uit eigen beweging" in artikel 17 lid 1 WWB

B032 - Belanghebbende beschikt niet meer over bewijsstukken

B033 - Periode te overleggen bankafschriften

B034 - Procedure inleveren maandelijks ROF/inkomstenverklaring

B136 - ROF of Mutatieformulier

B035 - Categorieën die zijn vrijgesteld inleveren maandelijks ROF/inkomstenverklaring

B036 - Meldingsplicht vrijwilligerswerk

B037 - Duur aanvultermijn bij aanvraag op grond van artikel 4:5 lid 1 Awb

B038 - Duur hersteltermijn tijdens bijstand

B039 - Beleidsregels huisbezoek

B040 - Personen zonder identiteitsbewijs

B041 - Personen zonder geldig identiteitsbewijs

B042 - Uitleg budgetteringsplicht artikel 57 WWB

B043 - Gevallen waarin wordt afgezien van een verlaging

B150 - Verlagen algemene bijstand, bijzondere bijstand of langdurigheidstoeslag

B044 - Overzicht hoogte verlagingen

B045 - Hoogte verlaging bij meerdere gedragingen

B046 - Recidive

B047 - Waarschuwing i.p.v. verlaging

B048 - Ingangsdatum verlaging

B049 - Termijn heroverweging besluit tot verlaging

Algemene bijstand

B144 - Verlaging algemene bijstand voor personen van 18, 19 of 20 jaar

B050 - Toeslagen algemene bijstand voor personen van 21 tot 65 jaar

B051 - Verlaging algemene bijstand gehuwden

B052 - Verlaging algemene bijstand wegens ontbreken woonkosten

B053 - Verlaging algemene bijstand schoolverlaters

B054 - Verlaging toeslag algemene bijstand alleenstaande van 21 of 22 jaar

B055 - Anticumulatiebepaling verlaging algemene bijstand

B056 - Ingangsdatum normwijziging alleenstaande ouder/alleenstaande

B057 - Ingangsdatum normwijziging bij verblijf in inrichting

B058 - Bijzondere bijstand voor vaste lasten tijdens verblijf in inrichting

B059 - Beleid inzake bijstandsverlening aan daklozen

B060 - Berekening hoogte algemene bijstand bij co-ouderschap
B061 - Vaststelling vermogen bij co-ouderschap
B158 - Beoordeling geringe inkomsten
W011 - Loonkostensubsidie

Bijzondere bijstand

B062 - Moment aanvragen bijzondere bijstand (terugwerkende kracht)
B137 - In aanmerking te nemen middelen voor draagkracht
B063 - Draagkrachtpercentages
B064 - Draagkrachtperiode bijzondere bijstand
B065 - Wijziging draagkracht tijdens draagkrachtperiode
B066 - Drempelbedrag
B067 - Stappenplan berekening bijzondere bijstand
B068 - Telefoonnummer ziekenfonds
B069 - Waar en wanneer medisch advies vragen
B070 - Standaard aanvullende of collectieve ziektekostenverzekering
B073 - Brillen en contactlenzen
B074 - Overig beleid inzake specifieke medische kosten
B075 - Uitvaartkosten
B076 - Kosten bewindvoering
B077 - Kosten curatele
B078 - Kosten rechtsbijstand
B079 - Hoogte bijzondere bijstand 18 t/m 20-jarigen niet in inrichting
B080 - Hoogte bijzondere bijstand 18 t/m 20-jarigen in inrichting
B081 - Procedure verhaal bijzondere bijstand jongeren
B082 - Indirecte schoolkosten schoolgaande kinderen
B083 - LBIO-bijdrage residentiële opvang kinderen
B084 - Baby-uitzet
B085 - Maaltijdvoorziening
B086 - Verzorging en hulp
B087 - Communicatie en signalering
B088 - Stookkosten
B089 - Reiskosten woon-werkverkeer (verwervingskosten)
B091 - Reiskosten bezoek zieke familieleden
B092 - Reiskosten bezoek CWI
B093 - Suppletie GKB-lening
B094 - Kosten schuldhulpverlening
B095 - Kosten van sociaal culturele en educatieve activiteiten
B096 - Bewassing en kledingslijtage
B097 - Toeslag bijzondere bijstand voormalig alleenstaande ouders

B098 - Kosten van scholing en opleiding
B099 - Verwervingskosten (algemeen)
B100 - Kosten kinderopvang (verwervingskosten)
B101 - Duurzame gebruiksgoederen en overige inrichtingskosten
B102 - Verhuiskosten
B103 - Eerste maand huur en administratiekosten
B105 - Overbrugging scherpe terugval in inkomen
B106 - Overige bijzondere kosten
B138 - Aangewezen groepen voor categoriale bijzondere bijstand
B145 - Berekening woonkostentoeslag huurders
B146 - Berekening woonkostentoeslag eigenaren
B148 - Extra kosten chronisch zieken, gehandicapten en ouderen
B151 - Dieetkosten
B152 - Zelfzorgmiddelen bij een chronische aandoening
B153 - Tandheeskundige hulp
B154 - Psychotherapie
B155 - Fysiotherapie en oefentherapie
B160 - Eigen risico
B161 - Overdracht aan SVB

Langdurigheidstoeslag

B107 - Beoordeling arbeidsinspanning voor langdurigheidstoeslag
B156 - Gemeentelijke uitvoeringsregels inzake langdurigheidstoeslag

Vormen van bijstand

B108 - gevallen waarin bij leenbijstand zekerheden als pand of hypotheek worden verlangd
B109 - Looptijd leenbijstand
B110 - Hoogte aflossing leenbijstand
B111 - Matiging en opschorting aflossing leenbijstand
B112 - Aanpassing aflossing leenbijstand
B113 - Rente over leenbijstand
B140 - Verkoop of vererving van woning ingeval van leenbijstand
B141 - Herleving geldlening i.v.m. eigen woning na onderbreking bijstand

Betaling bijstand

B115 - Moment uitbetalen vakantietoeslag
B116 - Verstrekken voorschotten tijdens aanvraag
B117 - Hoogte en duur voorschotten tijdens aanvraag
B118 - Verrekening van bij aanvraag verstrekte voorschotten
B119 - Adres voorzitter GS

B120 - Beleidsregels inzake beslag

Herziening, intrekking, terugvordering en verhaal

B121 - Gevallen waarin wordt afgezien van herziening en intrekking

B122 - Gevallen waarin wordt afgezien van terugvordering

B123 - Aflossingsregels terugvorderingsschulden

B124 - Moment van invordering

B125 - Beleidsregels invordering

Rechtsbescherming en procesrecht

A002 - Adres rechtbank, sector bestuursrecht

A027 - Rechtstreeks beroep bij rechtbank

Richtlijnen "Voorliggende voorzieningen"

Inkomensregelingen

V001 - Duur aanvultermijn zelfstandigen

V002 - Gegevens Bbz-commissie

V004 - Marginale zelfstandigen

V005 - Rapporterende instanties zelfstandigen

V006 - Beleid startende zelfstandigen

V007 - Centrumgemeente WWIK

V008 - Procedure doorverwijzen naar WWIK-centrumgemeente

V009 - Gemeentelijk genormeerde maatregelen loaw

V010 - Waarschuwing i.p.v. boete bij nul-fraude

V011 - Uitvoerder boeteprocedure

V012 - Verhoging boete wegens recidive

V013 - Terugvordering kruimelbedragen loaw

V014 - Aangewezen gemeente voor bijstandsverlening aan schippers

V022 - Hoogte bestuurlijke boete WIN

V025 - Waarschuwing IOAW

V026 - Hoogte maatregel IOAW bij samenloop

V027 - Duur hersteltermijn tijdens IOAW

Begrippen

B001 Voorbeelden van inrichtingen

In deze richtlijn worden concrete voorbeelden van instellingen in de regio genoemd die moeten worden aangemerkt als inrichting in de zin van de WWB en van instellingen die, hoewel men anders zou kunnen vermoeden, juist geen inrichting zijn in de zin van de WWB.

Inrichting:

- Ziekenhuizen
- Psychiatrische inrichtingen (zoals bijvoorbeeld de Grote Beek te Eindhoven, het Vincent van Gogh instituut te Venray) GGZ-woonvoorzieningen [zoals bijvoorbeeld de Geestelijke Gezondheidszorg Oost-Brabant aan o.a. de Burgemeester van Houtlaan te Helmond.

Geen inrichtingen:

- Blijf-van-mijn-lijfhuizen
- Projecten voor begeleid zelfstandig wonen
- Opvang voor dak- en thuislozen (sociale pensions)
- Huize D'n Herd
- Doorgangshuis
- Vrouwenopvangcentrum
- Oversteek
- Retour

Aanvraag

B142 Verkorte aanvraagprocedure na korte onderbreking bijstand

In deze richtlijn is aangegeven in welke gevallen er een verkorte aanvraagprocedure gehanteerd wordt bij een nieuwe aanvraag na een eerdere beëindiging van de bijstand.

Er geldt een vereenvoudigde aanvraagprocedure in het geval dat belanghebbenden binnen zes maanden na beëindiging een hernieuwd beroep op bijstand doet.

Indien belanghebbende minder dan 30 dagen voor de datum van melding nog recht op bijstand had, wordt dit recht niet geacht te zijn geëindigd en hoeft geen nieuwe aanvraag te worden gedaan.

B002 Eerste termijn inleveren gegevens bij aanvraag

In deze richtlijn is aangegeven binnen welke eerste termijn belanghebbende bij het aanvragen van een bijstandsuitkering de voor deze aanvraag van belang zijnde gegevens dient te verstrekken.

Met de belanghebbende wordt een afspraak gemaakt voor een eerste gesprek. Tijdens dit intakegesprek dient de belanghebbende het (volledig) ingevulde en ondertekende inlichtingenformulier alsmede de gevraagde bewijsstukken aan de WIZ te overhandigen. Het intakegesprek vindt in principe binnen een week na afgifte van het inlichtingenformulier plaats.

B003 Ingangsdatum bijstand na afgewezen WW-aanvraag

In deze richtlijn is aangegeven het beleid inzake het bepalen van de ingangsdatum van de bijstand nadat een aanvraag voor een WW-uitkering is afgewezen.

De belanghebbende wiens WW-aanvraag is afgewezen dient zich binnen acht dagen na ontvangst van de afwijzing te melden voor een WWB-aanvraag. B&W kennen de bijstand in dat geval in beginsel toe per datum van de WW-aanvraag. Bij een latere melding kennen B&W de bijstand toe per datum melding, tenzij er sprake is van bijzondere omstandigheden die de latere melding rechtvaardigen.

B004 Afhandeling ingetrokken aanvragen

In deze richtlijn is aangegeven hoe te handelen indien belanghebbende aangeeft dat hij de aanvraag intrekt.

Het intrekken van een aanvraag wordt door de belanghebbende altijd schriftelijk bevestigd middels het hiervoor bedoelde formulier "intrekkingsverklaring". In voorkomende gevallen stuurt de behandelend klantbegeleider dit formulier met antwoordenveloppe toe aan belanghebbende.

Teneinde er zeker van te zijn dat de intrekking van de aanvraag zorgvuldig is afgehandeld, wordt een ontvangstbevestiging aan belanghebbende verstuurd. Tegen een dergelijke schriftelijke kennisgeving is geen bezwaar of beroep mogelijk.

B005 Categorieën aanvragen bij CWI i.p.v. college

In deze richtlijn zijn de categorieën van aanvragen aangegeven welke in afwijking van artikel 41 lid 2 WWB niet bij het college, maar bij de Centrale organisatie werk en inkomen moeten worden ingediend.

Tussen het UWV WERKbedrijf en de gemeente zijn afspraken gemaakt over de wettelijke uitzonderingscategorieën (ad artikel 41 lid 2 WWB) die direct na of bij de melding worden doorverwezen naar de gemeente. Tevens zijn afspraken gemaakt over onjuiste meldingen bij het UWV WERKbedrijf (zoals aanvragen bijzondere bijstand) en over de directe doorverwijzing van broodnoodgevallen.

De uitzonderingscategorieën zijn:

- Cliënten die een aanvraag om bijzondere bijstand doen;
- Cliënten die een aanvraag doen voor een Bbz-uitkering;
- Clienten die een aanvraag doen voor een IOAZ-uitkering;
- Cliënten die ouder zijn dan 65 jaar;

- Cliënten die in een inrichting verblijven (gemeente waar de inrichting is);
- Cliënten die een aanvraag doen ingevolge de Wmo;
- Cliënten die een aanvraag doen voor een Wik-uitkering (Gemeente Eindhoven, Dienst Werk Zorg en Inkomen, Smalle Haven 109, 5611 EH Eindhoven, Postbus 90151, 5600 RC Eindhoven, tel: 040-2389555;
- Cliënten die dak- en thuisloos zijn (Gemeente Helmond).
- Binnenvaart (Gemeente Maasbracht, Markt 36, 6051 DZ, tel: 0475-469292).
- Cliënten die een nieuwe aanvraag doen < 30 dagen na einde gemeentelijke uitkering, herleving recht, retour klantbegeleider gemeente.
Tussen 30 en 45 dagen, bellen en overleggen met klantbegeleider of nieuwe aanvraag noodzakelijk is, of dat er herleving kan plaatsvinden.

Met betrekking tot de cliënten die een voorschotaanvraag indienen voor broodnood wordt als volgt gehandeld:

- Op de eerste plaats draagt het UWV WERKbedrijf er zorg voor dat men de nodige terughoudendheid betracht bij het in gang zetten van de broodnoodprocedure. Alleen in noodzakelijke gevallen waarbij een aanvrager over geen saldo lopende rekening en geen spaartegoeden meer beschikt en niet kan wachten op de eerste reguliere betaling kan de broodnoodprocedure in werking worden gezet.
- Het UWV WERKbedrijf zal, ingeval van minder noodzakelijke gevallen, de complete gegevensset overdragen aan de gemeenten met de interne markering SPOED, zodat de aanvraag regulier kan worden afgewerkt en een broodnoodvoorschot kan worden voorkomen.

Aanvragen m.b.t. minimaregelingen en langdurigheidstoelage kunnen worden ingediend bij De Zorgpoort, Penningstraat 53, 5701 MZ Helmond, 0492-587860.

Toelichting:

In deze richtlijn worden de categorieën van aanvragen aangegeven welke in afwijking van artikel 41 lid 2 WWB niet bij het college, maar bij het UWV WERKbedrijf moeten worden ingediend.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B2.1 onderdeel 3.2.

Overwegingen

Artikel 41 WWB bepaalt per categorie aanvragen bij welke instantie de belanghebbende moet zijn: bij het UWV of de gemeente. Is indiening bij het UWV voorgeschreven dan is deze instantie verplicht om de eerste fase van de aanvraagprocedure te verzorgen: het verzamelen en controleren van gegevens. Zodra de aanvraag met de daarbij verstrekte gegevens en bewijsstukken na het oordeel van het UWV volledig is, doch uiterlijk binnen de daarvoor geldende termijn, draagt het UWV de aanvraag over aan het college ter verdere afhandeling.

Moet de aanvraag bij de gemeente worden ingediend dan blijft het UWV in beginsel ook in de eerste fase buiten spel en vindt de afhandeling van begin tot eind door de gemeente plaats.

B006 Locatie(s) indienen aanvragen

In deze richtlijn is aangegeven op welk adres belanghebbende zich moet melden om een aanvraag voor bijstand te kunnen indienen.

Voor aanvragen die bij het UWV WERKbedrijf moeten worden ingediend, moet de aanvrager zich melden bij:

Werkplein regio Helmond
UWV WERKbedrijf
Churchillaan 109, 5705 BK Helmond
Postbus 1000, 5700 BA Helmond
Telefoonnummer 0492-786780

Voor aanvragen die bij het college moeten worden ingediend (zie richtlijn B005), moet de aanvrager zich melden bij:

Werkplein regio Helmond
Afdeling Werk & Inkomen
Churchillaan 109, 5705 BK Helmond
Postbus 232, 5700 AE Helmond
Telefoonnummer 0492-587450

Aanvragen bijzondere bijstand door niet-uitkeringsgerechtigden kunnen worden ingediend bij:

De Zorgpoort
Penningstraat 53
5701 MZ Helmond
Telefoonnummer 0492-587860.

Aanvragen m.b.t. minimaregelingen en langdurigheidstoeslag kunnen worden ingediend bij:

De Zorgpoort
Penningstraat 53
5701 MZ Helmond
Telefoonnummer 0492-587860.

Wmo-aanvragen kunnen worden ingediend bij:

De Zorgpoort
Penningstraat 53
5701 MZ Helmond

Telefoonnummer 0492 587860.

Aanvragen omtrent schuldhulpverlening kunnen worden ingediend bij:

De Budgetwinkel

Werkplein regio Helmond

Churchillaan 109

5705 BK Helmond

Telefoonnummer 0492 – 587878.

Toelichting:

In deze richtlijn wordt aangegeven op welk adres belanghebbende zich moet melden om een aanvraag voor bijstand te kunnen indienen.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B2.1 onderdeel 3.3.

Overwegingen

In het kader van een, voor de aanvrager, duidelijke uitvoering van de WWB is het van belang dat hij weet waar hij zich moet melden voor een aanvraag.

B007 Verlenging overdrachtstermijn

In deze richtlijn is aangegeven of de overdrachtstermijn voor aanvragen welke bij de Centrale organisatie werk en inkomen zijn ingediend wordt verlengd.

Er zijn geen afspraken gemaakt met de CWI inzake verlenging van de overdrachtstermijn.

Recht op bijstand

B012 Bijzondere bijstand voor legeskosten verblijfsvergunningen en naturalisatie

In deze richtlijn is het beleid aangegeven ten aanzien van het verstrekken van bijzondere bijstand voor de (leges)kosten van verblijfsvergunningen en naturalisatie aangeven.

Recht op bijzondere bijstand

Voor vreemdelingen als bedoeld in artikel 11 lid 2 en 3 WWB bestaat er recht op bijzondere bijstand voor de (leges)kosten van verlenging of wijziging van een *verblijfsvergunning*. Deze legeskosten worden aangemerkt als bijzonder noodzakelijke kosten van het bestaan.

De (leges)kosten van *naturalisatie* worden niet aangemerkt als noodzakelijke kosten.

Om in aanmerking te komen voor bijzondere bijstand voor de legeskosten in verband met het aanvragen van een verblijfsvergunning moet de aanvrager dus ten tijde van het opkomen van deze kosten een met een Nederlander gelijkgestelde vreemdeling zijn (artikel 11 lid 2 en 3 WWB; zie ook paragraaf B3.6 onderdeel

3.1). In de meeste gevallen zullen daarom de (leges)kosten voor de behandeling van een eerste aanvraag voor de verlening van een verblijfsvergunning niet in aanmerking komen voor bijstandsverlening.

Indien de aanvraag betrekking heeft op kosten van een (eerste) verblijfsvergunning voor kinderen in het kader van gezinshereniging en de aanvraag is ingediend door de legaal in Nederland verblijvende ouder kunnen de kosten in aanmerking komen voor bijstandsverlening.

Geoordeeld kan worden dat deze kinderen ten laste komende kinderen zijn indien de legaal in Nederland verblijvende ouder voor hen kinderbijslag ontvangt.

Het territorialiteitsbeginsel staat niet in de weg aan de verlening van bijstand voor de legeskosten ter zake van de verblijfsvergunningen van de minderjarige kinderen. Het gaat hier immers niet om kosten die buiten Nederland zijn opgekomen of kosten die niet aan Nederland zijn verbonden. De kosten waarvoor de aanvrager om bijzondere bijstand heeft verzocht, vinden hun oorsprong in Nederland.

Met betrekking tot de legeskosten voor de echtgenote in het kader van een gezinshereniging geldt dat deze als aanvrager van de verblijfsvergunning verantwoordelijk is voor de betaling van de legeskosten. Zij is op het moment van het ontstaan van de kosten niet een met een Nederlander gelijkgesteld persoon en kan tot het moment van verstrekking van de reguliere verblijfsvergunning aan de WWB geen recht ontlenen en kan er dus geen bijzondere bijstand verstrekt worden voor de legeskosten ter zake van de verblijfsvergunning.

Vorm van de bijzondere bijstand

Op grond van artikel 48 lid 1 WWB wordt de bijstand in beginsel om niet verstrekt. Slechts als redelijkerwijs kan worden aangenomen dat belanghebbende op korte termijn over voldoende middelen zal beschikken om in deze kosten te voorzien wordt de bijstand in de vorm van een geldlening verstrekt (artikel 48 lid 2 onderdeel a WWB).

Hoogte van de bijzondere bijstand

De hoogte van de te verlenen bijzondere bijstand is gelijk aan de werkelijk te maken (leges)kosten.

Op deze voor bijstand in aanmerking komende kosten worden het in aanmerking te nemen inkomen en vermogen (artikel 35 lid 1 WWB) en het (eventueel van toepassing zijnde) drempelbedrag (artikel 35 lid 2 WWB) in mindering gebracht. Zie voor de gemeentelijke beleidsregels inzake het in aanmerking te nemen inkomen en vermogen en het al dan niet toepassen van het drempelbedrag paragraaf B7.3.

B013 Bijstand voor vaste lasten woning gedetineerde

In deze richtlijn is aangegeven hoe omgegaan wordt met het (al dan niet) verstrekken van bijstand voor de vaste lasten van de woning aan een gedetineerde alleenstaande om hem in staat te stellen zijn woning aan te houden gedurende de detentieperiode.

In beginsel is het niet mogelijk om bijzondere bijstand te verlenen voor de vaste lasten van een woning tijdens detentie. Dit volgt uit het algemene verbod op bijstandsverlening aan gedetineerden (artikel 13 lid 1 onderdeel a WWB). Indien er echter sprake is van zeer dringende redenen dan kan in afwijking hiervan toch bijstand worden verleend (artikel 16 lid 1 WWB; zie ook paragraaf B3.4).

B014 Bijstand voor reiskosten bezoek gedetineerde

In deze richtlijn is aangegeven het beleid ten aanzien van het verstrekken van bijzondere bijstand voor reiskosten in verband met het bezoeken van een gedetineerde.

Omschrijving van de kosten

Het betreft de kosten die gemaakt moeten worden om het traject van thuis naar het verblijfadres van de gedetineerde af te leggen.

Voorliggende voorzieningen

Er is geen voorliggende voorziening.

Recht op bijzondere bijstand

De reiskosten die worden gemaakt in verband met een bezoek aan iemand die in Nederland is gedetineerd komen in aanmerking voor bijzondere bijstand. Reiskosten in verband met bezoek aan een in het buitenland gedetineerde overschrijden, voor zover zij niet uit de algemene bijstand kunnen worden voldaan, behoudens bijzondere omstandigheden, de grens van wat voor de WWB noodzakelijk is. Dus: geen extra bijstand.

De reiskosten in verband met het bezoek van een gezinslid of een 1ste-graadsverwante komen in aanmerking voor vergoeding. Hierbij wordt uitgegaan van één bezoek per week door één persoon. Naar keuze kan de bijstand ook worden besteed voor een bezoek per 2 weken door 2 personen, een bezoek per 3 weken door 3 personen, enz.

Hoogte bijzondere bijstand

De hoogte van de vergoeding is gelijk aan de kosten van het openbaar vervoer 2de klas voor één persoon per week.

Aan de bijstand verbonden verplichtingen

Vervoers- of bezoekbewijzen moeten worden overgelegd.

Draagkrachtpercentage

Bepaal het draagkrachtpercentage overeenkomstig de hoofdregel (zie paragraaf B7.3).

Drempelbedrag

Bepaal het drempelbedrag overeenkomstig de hoofdregel (zie paragraaf B7.3).

B015 Bijstand en het vervullen van alternatieve straffen

In deze richtlijn wordt aangegeven het beleid ten aanzien van de reële beschikbaarheid voor arbeid van een belanghebbende die een taakstraf (alternatieve straf) moet vervullen.

In het algemeen kan gesteld worden dat een veroordeelde reëel beschikbaar is voor arbeid indien hij zijn alternatieve straf in de weekends, avonduren en vakantie vervult en wanneer hij zijn alternatieve straf door de week overdag vervult omdat hij niet in staat wordt gesteld tot vervulling ervan op andere tijdstippen. Er is geen sprake van een reële beschikbaarheid voor arbeid wanneer de alternatieve straf door de week overdag wordt vervuld, terwijl de mogelijkheid bestaat om dit ook op andere tijdstippen te doen. In dat geval zal een aanvraag om (algemene) bijstand geweigerd moeten worden.

Om te controleren op welke momenten de belanghebbende zijn alternatieve straf kan vervullen wordt een verklaring van het bureau alternatieve straffen verlangd, alvorens tot verlening van bijstand wordt overgegaan.

Toelichting:

In deze richtlijn wordt aangegeven wat het beleid is ten aanzien van de reële beschikbaarheid voor arbeid van een belanghebbende die een taakstraf (alternatieve straf) moet vervullen.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B3.6 onderdeel 3.10.

Overwegingen

Op grond van artikel 9 lid 1 WWB is elke belanghebbende onder meer verplicht algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen en te aanvaarden. Indien daartoe een dringende reden is kan het college op grond van artikel 9 lid 2 WWB belanghebbende tijdelijk ontheffen van deze verplichting. Blijkens de memorie van toelichting heeft de wetgever daarbij vooral gedacht aan belanghebbenden met zorgtaken voor (kleine) kinderen of met medische beperking en voorziening die de inschakeling in het arbeidsproces moeten mogelijk maken (vooralsnog) ontbreken.

Ten aanzien van het vervullen van een alternatieve straf zal een dringende reden in de zin van artikel 9 lid 2 WWB in de praktijk eigenlijk in maar twee situaties voorkomen.

- In het geval belanghebbende vanwege het vervullen van zijn alternatieve straf niet beschikbaar is voor de arbeidsmarkt en hij absoluut geen mogelijkheden heeft om in zijn bestaan te voorzien.
- En in het geval het nog niet vervuld zijn van de taakstraf reële inschakeling in de arbeid onmogelijk maakt.

De mogelijkheid om een belanghebbende te ontheffen van zijn arbeidsplichten zijn in de WWB immers veel minder ruim dan in de Abw. Het is evenwel de bevoegdheid van het college om te beoordelen of in een bepaald geval zich een dringende reden daartoe voordoet.

Indien belanghebbende zonder dat hem een ontheffing verleend is zich niet aan zijn arbeidsplicht houdt, kan het college op grond van artikel 18 lid 2 WWB de bijstand verlagen (maatregel opleggen).

Eenzijds betekent een ontheffing van zijn arbeidsplicht voor het vervullen van een alternatieve straf dat belanghebbende wordt bevoordeeld ten opzichte van iemand die werkt. Bijvoorbeeld een straf van 80 uur dienstverlening betekent in het eerste geval dat de straf volbracht kan zijn met 2 werkweken, terwijl in het tweede geval mogelijk gedurende 5 weken 7 dagen per week gewerkt moet worden.

Anderzijds kan het in het belang van de resocialisatie wenselijk zijn om zo snel mogelijk een opgelegde straf te vervullen. Het niet ontheffen van de arbeidsplicht is dan een belemmering.

In het kader van de WWB is de ruimte voor het college om een belanghebbende te ontheffen van zijn arbeidsplicht echter beperkt. Bovenstaande overwegingen kunnen niet rechtstreeks meegewogen worden bij het verlenen van een ontheffing van de arbeidsplicht. Deze ontheffing kan immers alleen maar gebaseerd worden op het aanwezig zijn van een dringende reden als bedoeld in artikel 9 lid 2 WWB. Het college kan deze overwegingen wel laten meetellen bij het al dan niet aannemen van een dergelijke dringende reden.

B016 Meldingsplicht studie

In deze richtlijn wordt aangegeven wanneer en hoe de belanghebbende inlichtingen over het (gaan) volgen van een studie of opleiding moet verstrekken om te voldoen aan zijn algemene inlichtingenplicht.

Belanghebbende is verplicht vooraf middels het wijzigingsformulier te melden dat hij een studie wil gaan volgen. Naar aanleiding van de melding beoordelen B&W of zij toestemming kunnen verlenen voor het volgen van die studie met behoud van uitkering. Middels een beschikking wordt de belanghebbende op de hoogte gesteld van de beslissing. Indien B&W toestemming verlenen wordt in de beschikking duidelijk omschreven waarvoor toestemming is verleend en onder welke voorwaarden.

De belanghebbende dient binnen een maand na aanvang van de studie een bewijs van inschrijving van het opleidingsinstituut te overleggen.

B017 Meldingsplicht vakantie/verblijf in het buitenland

In deze richtlijn wordt aangegeven wanneer en hoe de belanghebbende inlichtingen over zijn verblijf in het buitenland en/of (langdurig) verblijf buiten de gemeente moet verstrekken om te voldoen aan zijn algemene inlichtingenplicht.

Vakantieverlof in zowel het buitenland als in Nederland moet vooraf worden aangevraagd. (Voor vakantie in Nederland zie ook het handboek WWB hoofdstuk B3.11 paragraaf 3.) Vakantieverlof dient door de partners afzonderlijk te worden aangevraagd en worden getoetst. Hierbij kunnen zich situaties voordoen dat partners niet eenzelfde vakantieduur hebben / dan wel dat er verschillende rechten op doorbetaling van uitkering bestaan.

Aanvraag

De belanghebbende dient vakantie in het buitenland of een verblijf van 7 dagen of langer buiten de eigen gemeente tussen 1 en 5 dagen voor vertrek te melden (ex artikel 17 lid 1 WWB) via het vakantieformulier. Dit formulier dient persoonlijk door de belanghebbende te worden ingeleverd bij de receptie W&I. Op het formulier moet de vakantieperiode worden aangegeven.

De belanghebbende dient op de eerste werkdag na terugkeer van de vakantie in het buitenland of het verblijf van 7 dagen of langer buiten de eigen gemeente, zich persoonlijk terug te melden bij de receptie W&I met een legitimatiebewijs.

De reisdagen zijn nog vakantiedagen. Voor de beoordeling van de vier/dertien-weken-termijn is maatgevend de dag van terugmelding. Er wordt van uitgegaan dat hij de vorige dag is teruggekeerd. De belanghebbende die beweert eerder te zijn teruggekeerd zal dit moeten aantonen:

- bij een vliegreis het retourticket met de datum van terugkomst
- bij terugkeer per auto uit een land waar een stempel in het paspoort wordt geplaatst geeft dit de meest betrouwbare informatie. Bijvoorbeeld bij Turkije en Marokko worden tenminste als reisdagen aangemerkt de dag dat de stempel is geplaatst en de daaropvolgende dag; daarna is weer uitkering mogelijk (dus maandag stempel = mogelijk woensdag weer uitkering).

Meldt de belanghebbende zich niet terug, dan voldoet hij niet aan de inlichtingenplicht van artikel 17 lid 1 WWB en wordt zijn bijstand opgeschort op grond van artikel 54 lid 1 WWB. Deze opschorting wordt hem schriftelijk meegedeeld, waarbij hij de gelegenheid krijgt om zich als nog binnen een week persoonlijk te melden. Voldoet hij niet aan deze oproep, dan wordt de bijstand ingetrokken met ingang van de dag waarop deze was opgeschort (artikel 54 lid 4 WWB). Meldt hij zich wel dan wordt de opschorting opgeheven en moet er een verlaging volgen op grond van de Maatregelenverordening.

Het niet melden van verblijf in het buitenland of een (langdurig) verblijf buiten de gemeente is een schending van de inlichtingenplicht van artikel 17 lid 1 WWB. Bij constatering daarvan moet de bijstand verlaagd worden met toepassing van de Maatregelenverordening. Eventueel ten onrechte verleende bijstand zal moeten worden teruggevorderd met toepassing van artikel 58 lid 1 onderdeel a WWB. Daartoe is een intrekkingbesluit vereist op grond van artikel 54 lid 3 onderdeel a WWB.

Er is geen recht op een vakantieperiode indien de belanghebbende naar het buitenland vertrekt en geen inlichtingen meer verstrekt.

De belanghebbende van buitenlandse afkomst mag aansluitend aan de 4 weken nog 2 weken zonder behoud van uitkering in het buitenland blijven als:

- hij gaat naar het land van herkomst,
- om zijn familie te bezoeken, én
- hij hiervan vooraf mededeling heeft gedaan.

Voor anderen geldt dezelfde regeling als sprake is van een vergelijkbare situatie, zoals iemand met Nederlandse nationaliteit van Surinaamse afkomst, of een Nederlander die geëmigreerde familie wil bezoeken.

Onder genoemde voorwaarden kan de beëindigde uitkering per datum terugkeer worden voortgezet en hoeft er geen nieuw aanvraagtraject te worden gestart. Er wordt, om administratieve redenen, gehandeld als ware de uitkering opgeschort.

Met ingang van 1 juli 2008 is de wijziging van de Wet werk en bijstand in verband met aanpassing van de groep met recht op bijstand bij langer verblijf buiten Nederland van kracht.

De wetswijziging betreft twee onderdelen van artikel 13, vierde lid, WWB.

1. Het onderscheid bij de termijn verblijf buiten Nederland op grond van het leeftijds criterium 57 ½ jaar is geschrapt.

De wijziging van de WWB voorziet in een invoering van een categoriale uitzonderingspositie voor bijstandsgerechtigden die ontheven zijn van de plicht tot arbeidsinschakeling ex artikel 9, eerste lid, onderdelen a en b, van de WWB. Het betreft een uitzondering op de standaardregel dat bijstandsgerechtigden vier weken met behoud van bijstand buiten Nederland mogen verblijven. Voor bijstandsgerechtigden die een dubbele ontheffing hebben, van zowel de sollicitatieplicht als de re-integratieplicht, geldt een termijn van dertien weken.

2. De maximale termijn verblijf buiten Nederland voor bijstandsgerechtigde 65-plussers is vastgesteld op 26 weken per kalenderjaar.

(Let wel, per 1 oktober 2007 is de uitvoering alsmede het vaststellen van het recht op algemene bijstand en de daaraan verbonden verplichtingen ten behoeve van belanghebbenden van 65 jaar of ouder door de gemeente Helmond overgedragen aan de SVB.)

De standaardregel in artikel 13, eerste lid, onder d, WWB is ongewijzigd. Hierin is bepaald dat geen recht op bijstand bestaat, voor degene die per kalenderjaar langer dan vier weken verblijf houdt buiten Nederland dan wel een aaneengesloten periode van langer dan vier weken verblijf houdt buiten Nederland.

Toelichting:

In deze richtlijn wordt aangegeven wanneer en hoe de belanghebbende inlichtingen over zijn verblijf in het buitenland en/of (langdurig) verblijf buiten de gemeente moet verstrekken om te voldoen aan zijn algemene inlichtingenplicht.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B3.11 onderdeel 4.

Overwegingen

De juridische grondslag voor deze richtlijn is gelegen in de algemene inlichtingenplicht van artikel 17 lid 1 WWB, omdat verblijf in het buitenland maar ook (langdurig) verblijf buiten de gemeente een omstandigheid is die van invloed kan zijn op het recht op bijstand, het geldend maken van het recht op bijstand, de hoogte of de duur van de bijstand, of op het bedrag van de bijstand. Belanghebbende is dan ook verplicht van deze omstandigheden, op verzoek of onverwijld uit eigen beweging, melding te maken bij het college.

Naast deze meldingsplicht komt het vooraf toestemming vragen dan wel het moeten indienen van een vakantieaanvraag regelmatig voor. Daarmee moet belanghebbende toestemming vragen aan het college om in een bepaalde periode met vakantie te mogen. Dit beleid is begrijpelijk. Het kan immers onwenselijk zijn, dat belanghebbende zijn vakantie plant op een tijdstip dat hij bijvoorbeeld een belangrijke re-integratieactiviteit heeft of tijdens de CWI-Banenmarkt. De CRvB heeft hiermee blijkbaar ook niet al te veel moeite; hij gaat in zijn uitspraken 20-08-2002, nr. 00/538 NABW en 14-09-2004, nr. 02/2647 NABW zonder opmerkingen voorbij aan dit fenomeen.

Niettemin is de juridische grondslag van de verplichting tot het vragen van toestemming wel van belang. Het college zal het toestemming vragen als nadere verplichting op grond van artikel 55 WWB aan het recht op bijstand moeten verbinden. Een weigering van de toestemming moet in ditzelfde licht worden gezien en is dus feitelijk niets anders dan een nadere verplichting om gedurende de in geding zijnde periode in Nederland te verblijven. Indien belanghebbende desondanks toch naar het buitenland gaat in die periode, betekent dat dan ook niet dat er over die periode geen recht op bijstand bestaat (zie CRvB 10-08-1999, nr. 98/8469 NABW). Wel kan er reden zijn om de bijstand, wegens de schending van de aan de bijstand verbonden verplichtingen, hierop af te stemmen overeenkomstig de afstemmingsverordening. Heeft het college de verplichting om toestemming te vragen voor een verblijf in het buitenland en de weigering van een dergelijke toestemming echter niet gebaseerd op artikel 55 WWB, dan is er geen publiekrechtelijke grond aan te wijzen, op grond waarvan het college die toestemming zou kunnen verlenen. Vanwege het ontbreken van de publiekrechtelijke grondslag is een dergelijke weigering geen besluit in de zin van artikel 1:3 Awb en zal het college een bezwaar tegen een dergelijke weigering niet ongegrond, maar niet-ontvankelijk moeten verklaren (vergelijk CRvB 30-03-2004, nr. 01/5073 NABW).

Met ingang van 1 juli 2008 is de wijziging van de Wet werk en bijstand in verband met aanpassing van de groep met recht op bijstand bij langer verblijf buiten Nederland van kracht.

1. Leeftijdscriterium 57 ½ jaar geschrapt

De wijziging van de WWB voorziet in een invoering van een categoriale uitzonderingspositie voor bijstandsgerechtigden die ontheven zijn van de plicht tot arbeidsinschakeling ex artikel 9, eerste lid, onderdelen a en b, van de WWB. Het betreft een uitzondering op de standaardregel dat bijstandsgerechtigden vier weken met behoud van bijstand buiten Nederland mogen verblijven. Voor bijstandsgerechtigden die een dubbele ontheffing hebben, van zowel de sollicitatieplicht als de re-integratieplicht, geldt een termijn van dertien weken. Hiermee komt een eind aan de uitzonderingspositie voor belanghebbenden van 57,5 jaar en ouder, doch jonger dan 65 jaar. De gemeenten waren overigens al op grond van de uitspraak van de Centrale Raad van Beroep (CRvB) d.d. 5 december 2006, nr. 06/1851 WWB gehouden om deze lijn van de jurisprudentie in de praktijk toe te passen.

2. Wijziging termijn verblijf buitenland voor 65 plussers

Geheel nieuw in de wijziging van de WWB is de termijn van verblijf buitenland van bijstandsgerechtigden van 65 jaar en ouder. Bijstandsgerechtigden van 65 jaar en ouder mogen 26 weken per kalenderjaar met behoud van bijstandsrechten buiten Nederland verblijven. Deze wetswijziging is bij amendement van de Tweede Kamer ingaande 1 juli 2008 in artikel 13 WWB opgenomen. De belangrijkste reden om deze afwijkende termijn voor bijstandsgerechtigden van 65 jaar en ouder in de WWB op te nemen, is dat deze groep definitief geen arbeidsverplichtingen kan worden opgelegd. Bij de bijstandsgerechtigden jonger dan 65 jaar kan de gemeente immers alleen indien er dringende redenen aanwezig zijn, in individuele gevallen een tijdelijke ontheffing verlenen van de arbeidsverplichtingen. (let wel, per 1 oktober 2007 is de uitvoering alsmede het vaststellen van het recht op algemene bijstand en de daaraan verbonden verplichtingen ten behoeve van belanghebbenden van 65 jaar of ouder door de gemeente Helmond overgedragen aan de SVB.)

In het kort komen de vakantieregels vanaf 1 juli 2008 op het volgende neer:

a. Vakantieduur – 4 weken (artikel 13 eerste lid onder d WWB:

(dit geldt ook voor de loaw –of loaz-uitkering o.g.v. art. 6 loaw – loaz)

Iedere uitkeringsgerechtigde mag, behoudens de hierna vermelde uitzondering, per kalenderjaar maximaal 4 weken met behoud van uitkering op vakantie naar het buitenland.

b. Vakantieduur – 13 weken (artikel 13 vierde lid onder 1 WWB:

(dit geldt ook voor de loaw –of loaz-uitkering o.g.v. art. 6 loaw – loaz)

Iedere uitkeringsgerechtigde beneden de 65 jaar die ontheven is van de plicht tot arbeidsinschakeling ex artikel 9, eerste lid, onderdelen a en b, van de WWB (dus

dubbele ontheffing hebben, van zowel de sollicitatieplicht als de re-integratieplicht), mag per kalenderjaar maximaal 13 weken met behoud van uitkering op vakantie naar het buitenland.

- c. Vakantieduur – 26 weken (artikel 13 vierde lid onder 2 WWB:
(dit geldt ook voor de loaw –of loaz-uitkering o.g.v. art. 6 loaw – loaz)
Iedere uitkeringsgerechtigde van 65 jaar of ouder mag per kalenderjaar maximaal 26 weken met behoud van uitkering op vakantie naar het buitenland.
Is de 65 jarige of ouder gehuwd/samenwonend en is de partner jonger dan 65 jaar, dan mag alléén degene die 65 jaar of ouder is maximaal 26 weken met behoud van uitkering op vakantie. De jongere partner mag, behoudens het onder b) vermelde, in deze situatie dus maximaal vier weken per kalenderjaar met behoud van uitkering op vakantie.

De bedoelde 13 weken en 26 weken behoeven niet aaneengesloten te zijn.

De vakantie mag niet langer zijn dan 13 respectievelijk 26 weken aaneengesloten. Dit geldt ook bij kalenderjaaroverschrijding: 13 dan wel 26 weken aan het einde van het kalenderjaar en aansluitend 13 dan wel 26 weken aan het begin van het nieuwe kalenderjaar op vakantie gaan is dus absoluut niet toegestaan.

Middelentoets

B147 Wanneer wordt toepassing gegeven aan de inkomstenvrijlating

In deze richtlijn is aangegeven in welke gevallen het vrijlaten van inkomsten op grond van artikel 31 lid 2 onderdeel o WWB bijdraagt aan de arbeidsinschakeling van belanghebbende.

In beginsel komt elke vorm van betaald werk in aanmerking voor de inkomstenvrijlating van artikel 31 lid 2 onderdeel o WWB. Dit geldt zowel voor de belanghebbende die reeds algemene bijstand ontvangt als voor de belanghebbende die voor het eerst aanvullende algemene bijstand gaat ontvangen. De ingangsdatum van de inkomstenvrijlating wordt door de klantbegeleider in overleg met de belanghebbende vastgesteld. Deze ingangsdatum kan niet in het verleden liggen. De belanghebbende tekent voor de periode van inkomstenvrijlating een verklaring welke aan het dossier wordt toegevoegd.

Inkomsten uit illegale activiteiten zijn niet vrijgelaten, omdat van illegale activiteiten niet gezegd kan worden dat ze de re-integratie bevorderen.

Verzwegen inkomsten kunnen (als zij achteraf geconstateerd worden) niet in aanmerking komen voor de vrijlating, daar het achteraf vrijlaten niet meer bijdraagt aan de arbeidsinschakeling.

Ongeacht de duur van de arbeid geldt de vrijlating voor maximaal zes aaneengesloten maanden. Daarna worden de inkomsten volledig op de uitkering in mindering gebracht. De maximale periode van zes

aaneengesloten maanden heeft betrekking op de inkomstenvrijlating en niet op de arbeidsinkomsten of op de arbeid. De omstandigheid dat arbeid in deze periode onderbroken is, verandert op zichzelf niets aan de maximale duur van de inkomstenvrijlating: als het college eenmaal een begindatum van de inkomstenvrijlating heeft vastgesteld, dan eindigt deze inkomstenvrijlating uiterlijk zes maanden later en blijft de inkomstenvrijlating gedurende de gehele aldus vastgestelde periode van kracht. Oftewel: de omstandigheid dat in deze vastgestelde periode van ten hoogste zes maanden arbeid is beëindigd en, na een tijdelijke onderbreking, weer is hervat, doet niet ter zake voor de maximale duur van de inkomstenvrijlating.

Alhoewel de WWB daar geen uitsluitel over geeft, blijkt uit de wetsgeschiedenis dat het niet de bedoeling van de wetgever is dat de vrijlating meerdere periodes wordt toegepast. Uitgangspunt voor de vrijlatingsbepaling was, om het college in individuele situaties de mogelijkheid te geven voor een beperkte periode de inkomsten uit arbeid vrij te laten, als het college van oordeel is dat dit bijdraagt aan de arbeidsinschakeling én als deze vrijlating iemand “over de drempel helpt”. De regeling is dus éénmalig. Als de uitkering is beëindigd en de belanghebbende ontvangt daarna, niet aansluitend, een bijstanduitkering dan ontstaat nieuw recht en dus ook de mogelijkheid van de vrijlatingsregeling.

B018 Wijze van korten inkomsten i.v.m. kamerhuurders/kostgangers

In deze richtlijn is aangegeven op welke wijze de inkomsten in aanmerking worden genomen bij verhuur of onderhuur van de door belanghebbende bewoonde woning of bij het hebben van kostgangers.

De eerste mogelijkheid is van toepassing. Op grond van de GVTV leidt het delen van een woning met anderen tot een lagere toeslag voor een alleenstaande (ouder) of tot een verlaging voor gehuwden (zie ook paragraaf B6.7 onderdeel 3 en paragraaf B6.7 onderdeel 4.2). De werkelijke inkomsten mogen *niet* worden gekort. Zijn er echter in totaal 3 of meer kostgangers en/of kamerhuurders dan kan waarschijnlijk worden aangenomen dat er sprake is van bedrijfsmatige activiteiten. In het geval van bedrijfsmatige activiteiten (geen bescheiden schaal) kan eventueel een beroep worden gedaan op de Bbz. Let wel: dit kan alleen als het een levensvatbare onderneming betreft!

Indien er geen sprake is van een bedrijfsmatige activiteiten dient in voorkomende gevallen een onderzoek te worden ingesteld in welke mate inkomsten nog in aanmerking kunnen worden genomen.

B149 Vermogensvastelling gedurende de periode van bijstandsverlening

In deze richtlijn is aangegeven op welke wijze het vermogen van belanghebbende wordt vastgesteld tijdens de verlening van algemene bijstand.

Om praktische redenen wordt het vermogen tijdens de verlening van algemene bijstand als volgt vastgesteld:

Vermogenssaldo bij vorige vaststelling (bij aanvang van de bijstand of vorig (her)onderzoek)

- + Ontvangsten sinds de vorige vaststelling (na aftrek van vrijlatingen)
- + Waardevermeerdering van bezittingen
- + Aflossing van schulden sinds de vorige vaststelling
- + Kwijtschelding van schulden sinds de vorige vaststelling
- Nieuwe schulden sinds de vorige vaststelling
- Waardevermindering van bezittingen (m.u.v. bestedingen)

=====

Nieuw vermogenssaldo

Gevolgen van vermogensmutaties

Indien het nieuwe vermogenssaldo lager is dan de actuele van toepassing zijnde vermogensgrens bestaat er recht op algemene bijstand (artikel 34 lid 3 WWB; zie ook onderdeel 7.2 van deze paragraaf). Is het nieuwe vermogenssaldo daarentegen hoger dan de vermogensgrens dan moet het college de algemene bijstand beëindigen. Belanghebbende zal zijn vermogenoverschot moeten interen voordat er weer recht op algemene bijstand ontstaat (zie onderdeel 10 van deze paragraaf).

Ontvangsten sinds de vorige vaststelling

Als de belanghebbende tijdens de bijstandsverlening vermogen ontvangt, dan moet het college dit ontvangen vermogen meenemen bij het bepalen van het nieuwe vermogenssaldo, voor zover dit niet is vrijgelaten. Belangrijke voorbeelden van ontvangen vermogen zijn:

- Het ontvangen van een gift die niet geheel of gedeeltelijk wordt vrijgelaten (zie over een eventuele vrijlating hiervan ook paragraaf B4.2 onderdeel 3.12);
- Het ontvangen van een erfenis.
- Het ontvangen van een uitkering krachtens een (levens)verzekering (zie CRvB 18-02-2003, nr. 00/2982 NABW).
- Het winnen van een prijs.

Zie over vrijgelaten vermogen ook onderdeel 7 van deze paragraaf en onderdeel 8 van deze paragraaf.

Aflossing en kwijtschelding van schulden

Schulden worden bij de vaststelling van het vermogen alleen meegenomen indien het feitelijk bestaan ervan aannemelijk is en er een daadwerkelijke terugbetalingsverplichting aan vast zit (zie onderdeel 5.1 van deze paragraaf). In bovenstaande systematiek leiden schulden per saldo tot een verhoging van de vermogensvrijlating. Keerzijde van de medaille is dat aflossing en kwijtschelding van schulden leidt tot een hoger vermogen en daarmee tot een lager restant van de vermogensvrijlating. Het niet meenemen van aflossing en kwijtschelding van schulden zou belanghebbenden met schulden blijvend bevoordelen ten opzichte van belanghebbenden zonder schulden. Dit is onbillijk en niet in overeenstemming met de bedoeling van de wetgever.

Indien schulden worden afgelost met ontvangsten van vermogen, dan leidt de aflossing niet tot een hoger vermogen. Immers, de ontvangsten worden ook al meegeteld bij de vaststelling van het nieuwe vermogenssaldo. Het daarnaast meetellen van de aflossing zou een dubbeltelling betekenen.

Nieuwe schulden sinds de vorige vaststelling

Uit de parlementaire geschiedenis blijkt dat er in de WWB, mede op grond van jurisprudentie over de Abw, voor gekozen is om rekening te houden met schulden ongeacht of die bij aanvang van de bijstand aanwezig zijn, dan wel tijdens de bijstandsverlening zijn ontstaan (zie TK 2002-2003, 28 870, nr. 3, p. 61-64 en TK 2002-2003, 28 960, nr. 3, p. 10 alsmede CRvB 02-05-2000, nr. 98/5326 NABW en CRvB 02-01-2001, nr. 99/373 NABW). Door in bovenstaande systematiek bij de bepaling van het vermogenssaldo tijdens de bijstand nieuwe schulden (d.w.z. schulden die na aanvang van de bijstandsverlening zijn ontstaan) in mindering te brengen op het vorige vermogenssaldo wordt bereikt dat schulden die tijdens de bijstandsverlening ontstaan exact hetzelfde effect hebben op het vermogenssaldo (en daarmee op het recht op bijstand) als schulden die reeds bij aanvang bestaan.

Bestedingen/interen

Besteding van/interen op contant geld of geld dat op bank- en spaarrekeningen staat heeft tijdens de bijstand geen invloed op het vermogenssaldo. Met andere woorden: een daling van het banksaldo na aanvang van de bijstand leidt niet tot een daling van het vermogen. Zie TK 2002-2003, 28 870, nr. 3, p. 61-64 en TK 2002-2003, 28 870, nr. 13, p. 167-168.

Waardevermindering en waardevermeerdering van bezittingen

Zaken die tijdens de bijstandsverlening in waarde verminderen (bijvoorbeeld auto's) of vermeerderen (bijvoorbeeld aandelen) leiden tot een wijziging van het vermogenssaldo. Dit kan worden afgeleid uit WWB is op de punten waar de CRvB zijn uitspraak op baseert gelijkloënd aan de WWB geen betekenis meer toekomt.

Negatief vermogenssaldo

De vaststelling van het vermogen geschiedt zowel bij aanvang als tijdens de bijstandsverlening door het maken van een optelsom van positieve en negatieve vermogensbestanddelen. Indien de negatieve bestanddelen groter zijn dan de positieve is de uitkomst negatief. Een negatief vermogenssaldo is dus gewoon mogelijk. Het kan het beste worden vergeleken met een negatief banksaldo. Een negatief vermogenssaldo betekent dat er recht op bijstand blijft bestaan zolang de som van de vermogensmutaties kleiner is dan het verschil tussen het negatieve vermogen en de toepasselijke actuele vermogensgrens. Zie ook onderstaande voorbeelden.

Rapportage en beschikking

Uit de rapportage zal moeten blijken op welke wijze het vermogenssaldo is vastgesteld. Daartoe zal de berekening opgenomen moeten worden onder verwijzing naar bewijsstukken.

Indien het vermogenssaldo lager is dan de toepasselijke actuele vermogensgrens bestaat er recht op bijstand. In de beschikking kan dan worden volstaan met vermelding van het vermogenssaldo en de van toepassing zijnde vermogensgrens. Een weergave van de vermogensberekening kan achterwege blijven aangezien het college vaststelt dat er recht op bijstand bestaat. Pas indien als gevolg van vermogensmutaties het vermogenssaldo boven de vermogensgrens uitkomt, zal het college inzage moeten geven in de wijze waarop het vermogenssaldo berekend is.

Voorbeeld 1

Bij aanvang van de algemene bijstand bedraagt het vermogen van het gezin Jakobse eur 4.500,--, opgebouwd uit een auto van eur 3.500,-- en een spaarrekening met een saldo van eur 1.000,--. De toepasselijke vermogensgrens bedraagt bij aanvang eur 9.950,--.

Omdat het vermogen onder de toepasselijke vermogensgrens ligt (en er is ook voldaan aan de overige wettelijke voorwaarden) bestaat er recht op algemene bijstand.

Na een jaar ontvangt het gezin een erfenis van eur 9.000,--. De actuele vermogensgrens bedraagt inmiddels eur 10.250,--. De vermogensmutatie tijdens de bijstand is eur 9.000,--. De som van het vermogenssaldo bij aanvang van de bijstand en de vermogensmutatie tijdens de bijstand bedraagt eur 13.500,-- (eur 4.500,-- plus eur 9.000,--). Dit bedrag is hoger dan de actuele vermogensgrens. Het college moet de algemene bijstand beëindigen.

Voorbeeld 2

Bij aanvang van de bijstand bedraagt het vermogen van het gezin Jakobse eur 4.500,--, opgebouwd uit een auto van eur 3.500,-- en een spaarrekening met een saldo van eur 1.000,--. De toepasselijke vermogensgrens bedraagt bij aanvang eur 9.950,--.

Omdat het vermogen onder de toepasselijke vermogensgrens ligt (en er is ook voldaan aan de overige wettelijke voorwaarden) bestaat er recht op algemene bijstand.

Na een jaar ontvangt het gezin een erfenis van eur 9.000,--. Bovendien is er een schuld ontstaan van eur 6.000,--. De actuele vermogensgrens bedraagt inmiddels eur 10.250,--. De vermogensmutatie tijdens de bijstand bedraagt eur 3.000,-- (eur 9.000,-- minus eur 6.000,--). De som van het vermogenssaldo bij aanvang van de bijstand en de vermogensmutatie tijdens de bijstand bedraagt eur 7.500,-- (eur 4.500,-- plus eur 3.000,--). Dit bedrag is lager dan de actuele vermogensgrens. Er bestaat nog steeds recht op algemene bijstand. Het restant van het vrij te laten vermogen bedraagt eur 10.250,-- minus eur 7.500,-- = eur 2.750,--.

Voorbeeld 3

Bij aanvang van de bijstand bedragen de schulden van het gezin Jacobse meer dan de bezittingen. Er is een negatief vermogen van eur 20.000,--. Het vrij te laten vermogen wordt niet aangesproken.

Omdat het vermogen onder de toepasselijke vermogensgrens ligt (en er is ook voldaan aan de overige wettelijke voorwaarden) bestaat er recht op algemene bijstand.

Na een jaar ontvangt het gezin een erfenis van eur 25.000,--. De actuele vermogensgrens bedraagt op dat moment eur 10.250,--. De vermogensmutatie tijdens de bijstand bedraagt eur 25.000,--. De som van het

vermogenssaldo bij aanvang van de bijstand en de vermogensmutatie tijdens de bijstand bedraagt eur 5.000,-- (- eur 20.000,-- plus eur 25.000,--). Dit bedrag is lager dan de actuele vermogensgrens. Er bestaat nog steeds recht op algemene bijstand. Het restant van het vrij te laten vermogen bedraagt eur 10.250,-- minus eur 5.000,-- = eur 5.250,--.

De in de voorbeelden genoemde bedragen dienen enkel ter illustratie. Zie de overzichtspagina voor links naar de overige actuele bedragen en historische bedragen.

Verantwoording systematiek

Bovenstaande systematiek betreft een op de praktijk toegesneden uitleg van artikel 54 WWB. Formeel gesproken is er echter sprake van strijd met de wet. Echter, wet en parlementaire geschiedenis spreken elkaar meermaals tegen. De gekozen systematiek probeert zoveel mogelijk aan te sluiten bij de bedoeling van de wetgever, in het bijzonder ten aanzien van de beoogde omgang met schulden die zijn ontstaan na aanvang van de bijstandsverlening.

B019 Saldo lopende rekening bij vermogensvaststelling

In deze richtlijn wordt aangegeven in hoeverre het saldo op de lopende rekening niet in aanmerking wordt genomen bij de vermogensvaststelling.

Ingevolge artikel 34 lid 1 WWB behoren alle geldswaarden tot het vermogen. In beginsel wordt dus ook het saldo van de lopende bank- of girorekening in zijn geheel tot het vermogen gerekend.

Aanleiding om hier van af te wijken kan bijvoorbeeld bestaan in gevallen waarin het onredelijk zou zijn het gehele saldo mee te nemen bij de vaststelling van het vermogen, omdat dat saldo mede is bepaald door het laatst ontvangen periodieke inkomen waarvan de gebruikelijke lasten nog moeten worden voldaan.

In die gevallen kan bij het vermogen van de belanghebbende buiten beschouwing blijven, tot maximaal de voor hem geldende algemene bijstandsnorm *exclusief* vakantietoeslag, het positieve saldo van de rekening waarop het periodieke inkomen wordt ontvangen en waarvan het normale levensonderhoud wordt voldaan.

Een verdere uitzondering is uitdrukkelijk niet mogelijk, dus:

- bij een rekeningsaldo boven de norm is het meerdere vermogen
- een positief saldo beneden de norm betekent eur 0,-- vermogen
- bij een negatief saldo geldt het saldobedrag als (negatief) vermogen.

B020 Moment vermogensvaststelling bij echtscheiding/verlating

In deze richtlijn wordt aangegeven op welk moment de vermogensvaststelling plaatsvindt in het geval van echtscheiding of verlating

Uitgangspunt is dat het vermogen wordt vastgesteld bij aanvang van de bijstand (en later bij ieder heronderzoek). In één situatie *kan* van deze hoofdregel worden afgeweken door het vermogen pas op een later tijdstip vast te stellen. Dit doet zich voor wanneer de aanvrager verwickeld is in een echtscheidingsprocedure of indien er sprake is van een verlaten. In *dat* geval kan gewacht worden met de vermogensvaststelling totdat de boedelscheiding een feit is. In de toekenningsbeschikking moet dan de mededeling worden opgenomen dat het vermogen na afwikkeling van de echtscheiding wordt vastgesteld en dat bij overschrijding van de toepasselijke vermogensgrens de teveel betaalde bijstand zal worden teruggevorderd (zie ook paragraaf B11.4 onderdeel 7 onder het kopje "Terugvordering op het aandeel uit de boedelscheiding"). Natuurlijk geldt dat de bijstand moet worden geweigerd indien bij de aanvraag duidelijk is dat het vermogen ruimschoots meer bedraagt dan de toepasselijke vermogensgrens en de aanvrager daar op dat moment al over kan beschikken. Als alternatief kan dan leenbijstand worden overwogen (zie ook paragraaf B9.3).

Voorbeeld

Annelies vraagt bijstand aan. Tijdens het intakegesprek blijkt dat Annelies gaat scheiden van haar man Kees. Annelies en Kees beschikken over een huis met een waarde van eur 150.000,-- waarop een hypotheek rust van eur 120.000,--. Daarnaast is er een spaarrekening met een saldo van eur 12.000,--. Afgesproken is dat Kees in het huis blijft wonen. Annelies kan over het volledige spaartegoed beschikken. De aanvraag om bijstand moet worden afgewezen. Nu Annelies kan beschikken over een vermogen dat ruim boven de voor haar geldende vermogensgrens ligt, is het niet nodig om de vermogenstoets uit te stellen tot na de afwikkeling van de echtscheiding. Indien er geen spaarrekening was geweest kon de aanvraag worden toegewezen met uitstel van de vermogenstoets.

Vermogen uit boedelscheiding t.b.v. woninginrichting

Als de belanghebbende na de boedelscheiding de beschikking krijgt over vermogen en dit deels wil aanwenden voor woninginrichting, dan gelden hiervoor de volgende uitgangspunten:

- in beginsel wordt slechts het bescheiden vermogen vrijgelaten;
- een extra vrijlating voor inrichtingskosten is mogelijk als uit een (onderhandse) akte duidelijk blijkt dat de belanghebbende geen of slechts gedeeltelijk inrichtingsgoederen heeft toegescheiden gekregen. De extra vrijlating bedraagt in alle gevallen - uitgaande van de helft en rekening houdend met een besteding van 1,5 maal de norm - 75% van de betreffende maximale totaalvergoeding voor woninginrichting (zie paragraaf B7.17 onderdeel 4 "Duurzame gebruiksgoederen").

B021 Vaststellen vermogen bij overname cliënt uit andere gemeente

In deze richtlijn wordt aangegeven hoe het vermogen vastgesteld wordt bij vestiging in de gemeente van een belanghebbende die direct voorafgaand aan deze verhuizing in een andere gemeente reeds bijstand genoot.

Bij overname van een belanghebbende uit een andere gemeente dienen het vermogen en de toepasselijke vermogensgrens opnieuw te worden vastgesteld. De reden hiervoor is dat iedere gemeente een eigen verantwoordelijkheid heeft voor de bijstandsverlening en dat het eigen beleid inzake de vaststelling van het vermogen per gemeente kan verschillen. Verder kan er op grond van de domiciliebepalingen van artikel 40 lid 1 WWB gesteld worden dat er feitelijk sprake is van een nieuwe aanvraag.

Er zijn omstandigheden denkbaar op grond waarvan in een individueel geval kan worden afgeweken van bovenstaande beleidslijn. Dit is bijvoorbeeld aan de orde indien de belanghebbende beschikt over een vermogen groter dan het van toepassing zijnde bescheiden vermogen en deze "vermogensoverschrijding" is ontstaan door besparingen tijdens de bijstandsperiode in de vorige gemeente. Het is dan onbillijk en wellicht zelfs in strijd met het recht om geen rekening te houden met de wijze waarop het vermogen is ontstaan. Geadviseerd wordt om in dat geval af te zien van het (opnieuw) vaststellen van het vermogen en de vermogensvaststelling van de vorige gemeente over te nemen, inclusief de hoogte van de toepasselijke vermogensgrens.

Zie over overname van belanghebbenden uit andere gemeenten ook paragraaf B2.3 onderdeel 12.

B022 Vaststelling vermogen bij wijziging leefvorm

In deze richtlijn wordt de vermogensvaststelling aangegeven van belanghebbenden van wie de leefvorm wijzigt.

1. De hoogte van de vermogensgrens is gelijk aan de actuele vermogensgrens die geldt voor de nieuwe leefvorm van de belanghebbende (alleenstaande, alleenstaande ouder of gehuwden).
2. Stel het vermogen opnieuw vast (bezittingen minus schulden). Voorkom daarbij onbillijkheden en houd daarom in ieder geval rekening met het volgende:
  - * Het deel van het vermogen dat is ontstaan tijdens de bijstandsperiode door ontvangen rente en besparingen dient gelet op de vrijlatingsbepalingen buiten beschouwing te blijven.
  - * Bij alleenstaande ouders die alleenstaanden worden is onder omstandigheden het aanvaardbaar dat een deel van het vermogen wordt overgedragen aan de (niet meer ten laste komende) kinderen waardoor het vermogen van de bijstandsgerechtigde alleenstaande lager wordt. Maak van deze mogelijkheid gebruik indien bij de oorspronkelijke vermogensvaststelling rekening is gehouden met vermogensbestanddelen van ten laste komende kinderen. De systematiek van de WWB schrijft dit immers voor als de kinderen tot het gezin behoren. Een redelijke wetstoepassing brengt echter met zich mee dat zodra de betreffende kinderen de leeftijd van 18 jaar bereiken (en dus niet langer tot het gezin in de zin van de WWB behoren) bij de vermogensvaststelling van de ouder niet langer

rekening wordt gehouden met de vermogensbestanddelen van die kinderen. Dit is slechts dan anders indien er voorafgaande aan de bijstandsverlening een vermogensoverheveling heeft plaatsgevonden van de ouder naar de kinderen met als kennelijk doel om het recht op bijstand (langer) te waarborgen.

Voorbeeld:

Mevrouw Peters vraagt op 1 januari 2000 bijstand aan. Op die dag wordt haar zoon Kees 14 jaar. Mevrouw Peters heeft een spaarrekening met eur 4.000,--. Het saldo van de spaarrekening van zoon Kees bedraagt eur 2.500,--.

Mevrouw Peters krijgt een bijstandsuitkering naar de norm van een alleenstaande ouder. Haar vermogen wordt vastgesteld op eur 6.500,-- (de som van de saldi op de beide spaarrekeningen).

Op 1 januari 2004 wordt Kees 18 jaar. Mevrouw Peters wordt vanaf die datum aangemerkt als alleenstaande. Op grond van bovenstaande regels geldt dat de toepasselijke vermogensgrens wijzigt in de actuele vermogensgrens voor een alleenstaande: eur 5.065,-- (bedrag geldt per 1 januari 2004). De banksaldi zijn nog steeds aanwezig dus de hoogte van vermogen blijft in beginsel gelijk, namelijk eur 6.500,-. Gevolg is dat er sprake is van een vermogenoverschot dat mevrouw Peters zou moeten interen. Echter, het is redelijk om het vermogen van mevrouw Peters te verlagen met eur 2.500,--. Dit bedrag komt immers toe aan zoon Kees, want het stond bij aanvang van de bijstandsverlening op zijn spaarrekening. Het vermogen van mevrouw Peters bedraagt daarom eur 4.000,-- en blijft onder de (nieuwe) van toepassing zijnde vermogensgrens. Interen is nu niet nodig.

De motivatie voor bovenstaande regels luidt als volgt:

- De wetgever heeft bewust geen regels vastgesteld inzake de vaststelling van het vermogen bij wijziging van de leefvorm. In de Memorie van Antwoord geeft de minister aan dat b en w een billijke oplossing moeten vinden.
- Ook indien er geen sprake is van een wijziging van de leefvorm gelden de actuele vermogensgrenzen.
- Bij wijziging van de leefvorm vindt tevens aanpassing van de norm algemene bijstand plaats.
- De Centrale Raad van Beroep heeft in het kader van de oude ABW bepaald dat bij een voor de toepassing van de oude ABW relevante wijziging in de omstandigheden het vrij te laten vermogen (lees: vermogensgrens) opnieuw moet worden vastgesteld (CRvB 25-09-1998, JABW 1998, 160). Nu de vermogensbepalingen op dit punt niet fundamenteel gewijzigd zijn, is het aannemelijk dat deze jurisprudentie ook geldt voor de WWB.
- Het bij wijziging van de leefvorm opnieuw vaststellen van het beginvermogen zorgt voor duidelijke en eenvoudige regelgeving.

B023   Beleid inzake korten voorlopige teruggave

In deze richtlijn wordt aangegeven hoe een teruggave of voorlopige teruggave van de belastingdienst in verband met de heffingskorting wordt gekort op de bijstandsuitkering.

Ontvangen bedragen aan teruggave en voorlopige teruggave worden gekort, voorzover deze betrekking hebben op een periode waarin bijstand wordt verleend.

Indien het aannemelijk is dat belanghebbende in aanmerking komt voor een voorlopige teruggave in verband met de heffingskorting wordt hem op grond van artikel 55 WWB de verplichting opgelegd deze bij de belastingdienst aan te vragen. Laat hij dit na, dan wordt het bedrag waarop hij recht heeft gekort. Het is tenslotte een middel waarover hij kan beschikken (artikel 31 lid 1 WWB). Tevens wordt dan een verlaging van de bijstand toegepast op grond artikel 18 lid 2 WWB.

NB: teruggave in verband met de kinderkorting, de aanvullende kinderkorting en de jonggehandicaptenkorting alsmede, voor alleenstaande ouders van wie het jongste kind jonger dan vijf jaar is, de aanvullende alleenstaande ouderkorting, de combinatiekorting en de aanvullende combinatiekorting worden niet tot de middelen gerekend en zijn mitsdien ook geen in aanmerking te nemen inkomen.

B024   Vrijlaten giften

In deze richtlijn wordt aangegeven in welke gevallen giften en smartengeld (lees: andere dan de in artikel 31 lid 2 onderdeel I WWB bedoelde vergoedingen voor materiële en immateriële schade) uit een oogpunt van bijstandsverlening verantwoord zijn, zodat deze vrijgelaten kunnen worden.

Er zal steeds individueel beoordeeld moeten worden in hoeverre een gift buiten beschouwing kan worden gelaten. Als het gaat om de hoogte van de gift, moet bezien worden of dit leidt tot een bestedingsniveau dat niet meer in overeenstemming is met hetgeen op bijstandsniveau gebruikelijk is (bijvoorbeeld wanneer de belanghebbende maandelijks een gift van eur 450,-- ontvangt). Gaat het om de bestemming van de gift, dan zal bij een specifieke bestemming (bijvoorbeeld studiekosten of schulden) de vrijlating eerder in de rede liggen dan wanneer deze betrekking heeft op de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan (levensonderhoud).

B025   Spaarloon

In deze richtlijn wordt aangegeven op welke wijze rekening wordt gehouden met spaarloon bij de inkomens- en vermogenstoets.

In het kader van de bijstandsverlening wordt als volgt omgegaan met een spaarloonregeling:

- Bij de vermogensvaststelling bij aanvang van de bijstand wordt 66,55% van het geblokkeerde spaarloon

- als vermogen aangemerkt waarover de belanghebbende redelijkerwijs kan beschikken.
- Spaarloon dat tijdens de bijstandsverlening wordt gedeblokkeerd, wordt volledig vrijgelaten bij de inkomens- en vermogenstoets.
  - ontvangen rente over spaarloon wordt vrijgelaten op grond van artikel 34 lid 2 onderdeel c WWB.
  - Indien de belanghebbende algemene bijstand ontvangt ter aanvulling op zijn loon dan moet voor wat betreft de inkomstenkorting uitgegaan worden van het loon dat de belanghebbende zou ontvangen indien hij niet aan de spaarloonregeling zou deelnemen. Hiertoe dient hij een aparte loonspecificatie van zijn werkgever te overleggen. Indien de belanghebbende dit niet kan of wil, wordt van het spaarbedrag 66,55% wel, en 33,45% niet tot het inkomen gerekend (percentages gelden per 01-1-2010).
  - Bij een aanvraag voor bijzondere bijstand wordt eveneens uitgegaan van het inkomen dat belanghebbende zou ontvangen indien hij niet aan de spaarloonregeling zou deelnemen.

B026 Ex-partner betaalt woonkosten

In deze richtlijn wordt aangegeven of in het geval dat een ander dan belanghebbende de woonlasten van de door belanghebbende bewoonde woning draagt het aldus verkregen woongenot aanmerkt als inkomen in natura.

Indien een ander dan belanghebbende de woonkosten betaalt, wordt hiermee op grond van artikel 33 lid 1 WWB bij de inkomstentoets geen rekening meer mee gehouden. In voorkomende gevallen is namelijk reeds op grond van artikel 27 WWB de bijstand lager vastgesteld (zie hiervoor paragraaf B6.7).

B027 Waarde auto bij vermogensvaststelling

In deze richtlijn wordt aangegeven of een auto, al dan niet tot een bepaald bedrag, als algemeen gebruikelijk goed wordt aangemerkt. Daarbij kan tevens worden aangegeven hoe de waarde van een auto wordt vastgesteld.

Algemeen gebruikelijk

Op grond van artikel 34 lid 2 onderdeel a WWB worden niet alleen bezittingen in natura die, gelet op de omstandigheden van persoon en gezin, noodzakelijk zijn, niet als vermogen aangemerkt, maar ook bezittingen in natura die naar hun aard en waarde algemeen gebruikelijk zijn. Het college vindt:

- een *auto of motor* met een waarde tot maximaal eur 2.000,-- algemeen gebruikelijk; Indien de waarde meer bedraagt dan eur 2.000,-- wordt de gehele waarde in aanmerking genomen als vermogen.
- *caravans*, al vanwege hun aard, niet algemeen gebruikelijk.

Waardevaststelling

Voor de vaststelling van de waarde van de auto's, motoren en caravans (inclusief btw) wordt in beginsel uitgegaan van de ANWB/BOVAG koerslijst voor de in aanmerking te nemen waarde in het economisch verkeer (artikel 34 lid 1 onderdeel a WWB).

De auto wordt gewaardeerd als volgt:

1. Gebruik de koerslijst van de ANWB/BOVAG (internetadres www.anwb.nl/autokoerslijst/controller).
2. Vul de gevraagde specificaties in.
3. Stel de waarde als volgt vast: Er kan uitgegaan worden van het gemiddelde van een aantal van de genoemde richtprijzen. Hierbij wordt een 6-tal richtprijzen aangegeven ("inruil bij autobedrijf" – "aankoop bij autobedrijf met garantie" – "aankoop bij autobedrijf zonder garantie" – "aankoop bij merk gebonden dealer met garantie" – "aankoop bij merk gebonden dealer zonder garantie" – "aan/verkoop tussen particulieren")

Van de goederen die wegens hun leeftijd (doorgaans 7 à 8 jaar of ouder) niet meer in de koerslijsten zijn opgenomen, wordt aangenomen dat hun waarde nihil is.

Van deze uitgangspunten wordt afgeweken indien er aantoonbare verschillen zijn tussen het goed en de uitgangspunten van de koerslijsten, bijvoorbeeld enerzijds een schade-auto en anderzijds een oldtimer.

Informatie over kenteken

Via de sociale recherche kan nagegaan worden of een belanghebbende een kenteken (lees: auto) op zijn naam heeft staan.

B028 Reservering uitvaartkosten bij vermogensvaststelling

In deze richtlijn wordt aangegeven in hoeverre bij de vermogensvaststelling rekening wordt gehouden met de waarde van verzekeringen en/of reserveringen voor begrafenis- of crematiekosten.

Een ieder wordt geacht een verzekering af te hebben gesloten voor de kosten van begrafenis of crematie. Dit kan zowel een verzekering in natura zijn (bijvoorbeeld Dela) of een levensverzekering die in contanten uitkeert. De reserveringen, verzekering of anderszins, voor begrafenis of crematie worden in beginsel vrijgelaten.

Let bij een levensverzekering op de volgende aspecten:

- de waarde mag niet bovenmatig hoog zijn (richtbedrag € 3.438,00);
- bij een hogere polis mag de bijstandsafhankelijkheid bij het afsluiten van de polis in ieder geval niet voorzienbaar zijn geweest;
- het te goed wordt alleen bij overleden uitgekeerd en is niet tussentijds opvraagbaar of afkoopbaar.

Wanneer in plaats van een verzekering een bedrag in contanten is gereserveerd voor begrafeniskosten wordt dit alleen onder de volgende voorwaarden niet als vermogen aangemerkt:

- het geld is uitsluitend bestemd voor de kosten van een uitvaart en mag niet tussentijds opvraagbaar zijn (staat op een aparte rekening);
- het tegoed alleen bij overlijden kan worden opgenomen (er zal dus een gemachtigde zijn aangewezen die het geld kan opnemen), en;
- de waarde is niet bovenmatig hoog (richtbedrag € 3.438,00 per persoon).

Toelichting:

In deze richtlijn wordt aangegeven in hoeverre bij de vermogensvaststelling rekening wordt gehouden met de waarde van verzekeringen en/of reserveringen voor begrafenis- of crematiekosten.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B4.4 onderdeel 8.2.

Overwegingen

Er is geen juridische grondslag waarop het college de vermogensgrens voor belanghebbende kan verhogen met een bedrag aan reserveringen voor begrafenis- of crematiekosten. Artikel 34 WWB voorziet hier niet in. Overigens, ook de ABW voorziet hier niet in.

Indien de verzekering of reservering echter zodanig van vorm is dat gesteld moet worden dat belanghebbende hier niet over kan beschikken, dan kan het college deze op grond van artikel 31 lid 1 WWB niet als middel in aanmerking nemen. Dit zal zich met name voordoen bij uitvaartverzekeringen welke in natura uitkeren. Het vrijlaten van de waarde van de verzekering in natura is dus niet gelegen in de bestemming van de uitkering maar in het feit er niet over beschikt kan worden.

Ten aanzien van de bestemming heeft de CRvB reeds meermalen overwogen dat begrafeniskosten niet kunnen worden geacht te behoren tot de noodzakelijke kosten van het bestaan van de overledene (zie CRvB 28-01-2003, nr. 01/4196 NABW). Daaruit vloeit voort dat bij leven dus ook niet gereserveerd hoeft te worden voor uitvaartkosten.

In de WWB moet het strikt genomen niet mogelijk worden geacht om reserveringen voor kosten van begrafenis of crematie buiten beschouwing te laten bij de vermogensvaststelling. In de praktijk hebben echter veel gemeenten toch een dergelijke regeling. Deze is ontleend aan de niet meer van kracht zijnde Wet op de bejaardenoorden, waarin voorzien werd in een vrijlating van het vermogen in verband met reserveringen voor begrafenis- of crematiekosten.

In het kader van gelijke behandeling van belanghebbende met een verzekering die in natura en die in contanten uitkeert lijkt het niet onredelijk om ook in het tweede geval een bedrag buiten beschouwing te laten.

Verplichtingen en afstemming

B029 Inschrijving bij uitzendbureaus

In deze richtlijn wordt aangegeven bij hoeveel uitzendbureaus een belanghebbende zich moet inschrijven om te kunnen voldoen aan de verplichting om naar vermogen algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen.

Hoofdregel van beleid in deze is dat de belanghebbende zich bij diverse uitzendbureaus laat inschrijven. De individuele omstandigheden van de belanghebbende zijn bepalend voor het aantal uitzendbureaus waar hij zich moet laten inschrijven.

B030 Beleidsregels ontheffing arbeidsplicht

In deze richtlijn wordt aangegeven in welke gevallen gebruik maakt wordt van de bevoegdheid om belanghebbende tijdelijk ontheffing te verlenen van de arbeids- en/of reïntegratieverplichtingen.

In deze richtlijn komen de volgende onderdelen aan de orde:

1. Ontheffing in verband met zorgtaken voor kinderen van 5 tot 12 jaar;
2. Ontheffing in verband met zorgtaken voor kinderen tot 5 jaar ;
3. Ontheffing in verband met mantelzorgtaken;
4. Ontheffing op medische of psychische gronden;
5. Ontheffing op sociale gronden;
6. Ontheffing tijdens een re-integratietraject;
7. Ontheffing op grond van overige redenen.

Ad.1 Ontheffing in verband met zorgtaken voor kinderen van 5 tot 12 jaar

Het college kan, met inachtneming van artikel 9 lid 2 WWB of artikel 37a lid 1 IOAW en artikel 37a lid 1 IOAZ, bepalen dat aan alleenstaande ouders met kinderen van 5 tot 12 jaar tijdelijk, geheel of gedeeltelijk, ontheffing wordt verleend van de verplichtingen zoals genoemd in artikel 9 lid 1 WWB of artikel 37 lid 1 IOAW en artikel 37 lid 1 IOAZ. Dringende redenen voor die tijdelijke ontheffing, geheel of gedeeltelijk, worden aanwezig geacht indien re-integratie in redelijkheid niet mogelijk blijkt te zijn vanwege zorgtaken. Dit laatste alleen voor zover met de zorgtaken geen rekening kan worden gehouden door middel van een voorziening als bedoeld in artikel 7 lid 1 sub a WWB of artikel 34 lid 1 sub a IOAW en artikel 34 lid 1 sub a IOAZ.

Bij het besluit tot opleggen van de arbeidsplicht ingevolge artikel 9 lid 1 sub a WWB, artikel 37 lid 1 IOAW/IOAZ, neemt het college het bepaalde in artikel 9 lid 4 WWB of artikel 37a lid 2 IOAW/IOAZ in acht.

Ontheffing van de plicht tot arbeidsinschakeling wordt slechts voor een door het college vast te stellen periode verleend, maximaal te bepalen op één jaar. Op basis van een herbeoordeling kan het college besluiten een ontheffing na afloop van de vastgestelde periode opnieuw te verlengen.

Toelichting

Het college dient in alle gevallen een individuele afweging te maken. Deze afweging wordt in de kern bepaald door twee elementen: ten eerste het principe dat het oordeel van het college uiteindelijk doorslaggevend is en ten tweede het beginsel dat uiteindelijk voor alle cliënten gestreefd wordt naar economische zelfstandigheid. Enkel de wens van de alleenstaande ouder is dus niet bepalend. Gekeken zal moeten worden naar de achtergrond van de wens van de alleenstaande ouder, of deze gekoppeld is aan een specifieke situatie en de mogelijkheden die er zijn om met behulp van voorzieningen de eventuele belemmering weg te nemen. De afweging kan uiteindelijk resulteren in een tijdelijke volledige ontheffing, maar ook in een verplichting om deel te nemen aan scholing. Ook kan de ontheffing worden gerelateerd aan een urenkant waarbij de betrokkene gedurende een x aantal uren per week gehouden blijft te voldoen aan de arbeidsverplichtingen.

Bij de beoordeling van de vraag of betrokken ouder in staat moet worden geacht om algemeen geaccepteerde arbeid te aanvaarden (één van de drie arbeidsverplichtingen zoals benoemd in artikel 9 lid 1 sub a WWB) dient het college zich ervan te vergewissen dat passende kinderopvang, tussenschoolse opvang en buitenschoolse opvang en de aansluiting op schooltijden beschikbaar zijn.

Ad. 2 Ontheffing in verband met zorgtaken voor kinderen tot 5 jaar

Indien de combinatie van zorg en arbeid en/of de combinatie van zorg en re-integratieactiviteiten niet, dan wel niet volledig, mogelijk is voor alleenstaande ouders met kind(eren) tot 5 jaar kan tijdelijk, geheel of gedeeltelijk ontheffing worden verleend van de verplichtingen zoals genoemd in artikel 9 lid 1 WWB of artikel 37 lid 1 IOAW/IOAZ.

Bij het besluit tot ontheffing zoals hier genoemd, neemt het college het bepaalde in artikel 9a WWB en artikel 38 IOAW/IOAZ in acht alsook het bepaalde in artikel 9 lid 4 WWB en artikel 37a lid 2 IOAW/IOAZ.

Ontheffing van de plicht tot arbeidsinschakeling duurt:

- a. indien de ontheffing, ingevolge artikel 9a lid 1 WWB of 38 IOAW/IOAZ, louter betrekking heeft op de verplichtingen zoals genoemd in artikel 9 lid 1 sub a WWB of artikel 37 lid 1 sub a-d IOAW/IOAZ, tot het moment dat het jongste kind de leeftijd van vijf jaar heeft bereikt met een maximum van 6 jaar;
- b. indien de ontheffing, naast de verplichtingen zoals genoemd artikel 9 lid 1 sub a WWB of artikel 37 lid 1 sub a-d IOAW/IOAZ, tevens één of meerdere re-integratieplichten omvat, maximaal één jaar voor wat betreft de ontheffing van de re-integratieplicht.

Op basis van een herbeoordeling kan het college besluiten om een ontheffing van de re-integratieplicht zoals genoemd in sub b, na afloop van de vastgestelde periode te verlengen.

Toelichting

Ingevolge artikel 9a lid 1 WWB gaat het, zoals gezegd, om ontheffing van de arbeidsplicht. De re-integratieplicht als zodanig blijft bestaan en het is aan het college om daartoe een plan van aanpak op te stellen (artikel 9a lid 7 WWB).

Deze re-integratieplicht omvat in ieder geval de scholingsplicht indien de betreffende ouder nog niet beschikt over een startkwalificatie (artikel 9a lid 8 WWB).

Ad. 3 Ontheffing in verband met mantelzorgtaken

Indien belanghebbende mantelzorg verleent, kan, ingevolge artikel 9 lid 2 WWB of artikel 37a lid 1 IOAW/IOAZ, tijdelijk, geheel of gedeeltelijk ontheffing worden verleend van de verplichtingen zoals genoemd in artikel 9 lid 1 WWB of artikel 37 lid 1 IOAW/IOAZ.

De mate van ontheffing zoals hier genoemd wordt gerelateerd aan de omvang van de mantelzorg. Het bestaan, de omvang en de duur van de mantelzorg dient te blijken uit een WMO-indicatiebesluit of een AWBZ-indicatiebesluit. Indien een indicatiebesluit niet voorhanden is dient een indicatiebesluit waaruit de noodzaak tot mantelzorgverlening blijkt alsnog te worden verkregen via medewerking van de verzorgde persoon. Ontheffing wordt slechts voor een door het college vast te stellen periode verleend, maximaal te bepalen op de duur zoals benoemd in het indicatiebesluit.

Op basis van een herbeoordeling kan het college besluiten een ontheffing na afloop van de vastgestelde periode te verlengen. Ook hiervoor gelden dan weer de regels zoals hierboven neergelegd.

Indien het college de verrichte mantelzorg niet in redelijke verhouding vindt staan tot de arbeids- en/of re-integratieplicht van betrokkene, kan het college besluiten de ontheffing ingevolge dit artikel niet te verlenen. In dat geval dient het college zich wel te vergewissen van een voorhanden zijnde adequaat alternatief voor hulp bij het huishouden.

Ad. 4 Ontheffing op medische of psychische gronden

Indien belanghebbende kampt met medische of psychische beperkingen, kan, ingevolge artikel 9 lid 2 WWB of artikel 37a lid 1 IOAW/IOAZ, tijdelijk, geheel of gedeeltelijk ontheffing worden verleend van de verplichtingen zoals genoemd in artikel 9 lid 1 WWB of artikel 37 lid 1 IOAW/IOAZ.

Het bestaan, de omvang en de duur van de arbeidsongeschiktheid als hierboven bedoeld dient uit een medisch en/of arbeidsdeskundig onderzoek te blijken. Hiertoe kan advies gevraagd worden bij een onafhankelijke adviserende instantie. Ontheffing wordt slechts voor een door het college vast te stellen periode verleend, maximaal te bepalen op 36 maanden. Op basis van een herbeoordeling kan het college besluiten een ontheffing na afloop van de vastgestelde periode te verlengen.

Ad. 5 Ontheffing op sociale gronden

Indien belanghebbende kampt met sociale belemmeringen, kan, ingevolge artikel 9 lid 2 WWB of artikel 37a lid 1 IOAW/IOAZ, tijdelijk, geheel of gedeeltelijk ontheffing worden verleend van de verplichtingen zoals genoemd in artikel 9 lid 1 WWB of artikel 37 lid 1 IOAW/IOAZ. Ontheffing als hier bedoeld wordt verleend voor maximaal zes maanden.

Toelichting

Bij sociale belemmeringen moet worden gedacht aan echtscheidingsproblematiek, ernstige leerproblemen van het kind (geïndiceerd door de school en ontbreken van kinderopvang). Sociale problematiek is altijd tijdelijk van aard. Daarom is er voor gekozen om de duur van de ontheffing te maximaliseren tot 6 maanden zonder dat verlenging mogelijk is. Als het probleem langer dan 6 maanden bestaat, dan is het vaak een medisch of psychisch probleem.

Ad. 6 Ontheffing tijdens een re-integratietraject

Indien belanghebbende gebruik maakt van een of meerdere voorzieningen in het kader van een re-integratietraject gericht op arbeidsinschakeling, kan, ingevolge artikel 9 lid 2 WWB of artikel 37a lid 1 IOAW/IOAZ tijdelijk, geheel of gedeeltelijk, ontheffing worden verleend op onderdelen van de arbeidsplicht zoals genoemd in artikel 9 lid 1 sub a WWB of artikel 37 lid 1 sub a tot en met d IOAW/IOAZ. De ontheffing als hier bedoeld wordt verleend voor de duur van de voorziening.

Ad. 7 Ontheffing op grond van overige redenen

Het college kan in overige gevallen, met inachtneming van artikel 9 lid 2 WWB of artikel 37a lid 1 IOAW/IOAZ, bepalen dat aan de uitkeringsgerechtigde tijdelijk, geheel of gedeeltelijk, ontheffing wordt verleend van de verplichtingen zoals genoemd in artikel 9 lid 1 WWB of artikel 37 lid 1 IOAW/IOAZ. Dringende redenen voor die tijdelijke ontheffing, geheel of gedeeltelijk, worden aanwezig geacht indien re-integratie in redelijkheid niet mogelijk blijkt te zijn. Ontheffing van de plicht tot arbeidsinschakeling wordt slechts voor een door het college vast te stellen periode verleend, maximaal te bepalen op één jaar. Op basis van een herbeoordeling kan het college besluiten een ontheffing na afloop van de vastgestelde periode te verlengen.

Toelichting

Afhankelijk van de situatie van belanghebbende kan de ontheffing betrekking hebben op één of meer van de verplichtingen zoals benoemd in de artikelen. Indien daarvoor aanleiding bestaat kan het gaan om een volledige ontheffing van zowel de arbeidsplicht (artikel 9 lid 1 sub a WWB) als de re-integratieplicht (artikel 9 lid 1 sub b WWB). De keuze kan evenwel ook gemaakt worden dat belanghebbende een gedeeltelijke ontheffing krijgt, bijvoorbeeld vrijstelling van de verplichting om ingeschreven te staan als werkzoekende bij UWV en de sollicitatieplicht, maar wel de verplichting om een bepaalde scholing te volgen en af te ronden. Ook kan de ontheffing worden beperkt in duur / aantal uren per week. Kortom, het gaat om maatwerk.

B031 Betekenis "onverwijld uit eigen beweging" in artikel 17 lid 1 WWB

In deze richtlijn wordt aangegeven op welke wijze invulling gegeven wordt aan het begrip 'onverwijld uit eigen beweging' als bedoeld in artikel 17 lid 1 WWB en artikel 29 lid 1 Wet SUWI.

Bovenstaande omschrijving spreekt van "onverwijld uit eigen beweging". Hieronder wordt verstaan dat de belanghebbende de bedoelde inlichtingen onmiddellijk (binnen 5 werkdagen) doorgeeft middels inlevering van het wijzigingsformulier (in de hiervoor bestemde brievenbus, bij de receptie of aan de casemanager). Hij moet alle wijzigingen die zich voordoen in zijn situatie alsmede van zijn inwonende kinderen doorgeven zoals omschreven in het 'overzicht meldingsplicht'. De kaart 'overzicht meldingsplicht' is opgeborgen in de informatiemap Werk Inkomen en Zorg welke aan iedere bijstandsgerechtigde is uitgereikt.

Het moet hem voorts duidelijk zijn dat, zonder dat daar gericht naar gevraagd hoeft te worden alle wijzigingen die van belang zijn voor het recht op uitkering door middel van dat formulier moeten worden doorgegeven.

B032 Belanghebbende beschikt niet meer over bewijsstukken

In deze richtlijn wordt aangegeven wanneer het belanghebbende niet verwijtbaar is de gevorderde bewijsstukken niet, niet tijdig of onvolledig te hebben verstrekt.

Wanneer de belanghebbende niet meer beschikt over bepaalde bewijsstukken (bijvoorbeeld bankafschriften) dan zal hij eerst voor eigen rekening (zie CRvB 06-07-1999, nr. 97/12345 ABW) moeten proberen om nieuwe exemplaren hiervan te verkrijgen. Alleen wanneer dit in het geheel niet mogelijk is of wanneer de hieraan verbonden kosten in geen verhouding staan tot het belang van de te verkrijgen gegevens voor de vaststelling van het recht op bijstand, kan het verkrijgen van nieuwe bewijsstukken achterwege blijven. De afdeling WIZ kan dan proberen om de gegevens op een andere manier te verifiëren.

Dus:

Het niet, niet tijdig of onvolledig verstrekken van gevorderde bewijsstukken leidt alleen bij verwijtbaarheid tot:

- het buiten behandeling stellen van de aanvraag met in achtneming van artikel 4:5 Awb (zie paragraaf B2.2 onderdeel 7) of,
- het opschorten van de bijstand op grond van artikel 54 WWB (zie paragraaf B11.2 onderdeel 3).

Indien belanghebbende geen verwijt valt te maken beoordeelt het college het recht van de bijstand op basis van de beschikbare informatie.

B033 Periode te overleggen bankafschriften

In deze richtlijn wordt aangegeven over welke periode een belanghebbende geacht wordt om bankafschriften als bewijsmiddelen over te leggen.

Bij de aanvraag is de belanghebbende verplicht van alle bank-, giro-, krediet-, creditcard-, spaar-, internet- en effectenrekeningen (van alle gezinsleden) alle afschriften te overleggen die betrekking hebben op de periode van *drie maanden* voorafgaande aan de datum van de aanvraag (de lengte van deze periode is in overeenstemming met constante jurisprudentie van de CRvB). Bij heronderzoeken geldt een periode van *een maand* voorafgaand aan het heronderzoek.

Bij gerichte individuele fraude-onderzoeken kunnen deze periodes worden verlengd.

Voor een juist inzicht in de aanwezigheid van inkomsten en vermogen en ter verificatie van het saldo op een internet(spaar)rekening zijn er de volgende mogelijkheden:

- De belanghebbende kan een afdruk van de internetpagina met het saldo van zijn internetspaarrekening overleggen.
- De belanghebbende kan tijdens een gesprek worden gevraagd om via een computer die verbonden is met het internet de pagina met het saldo van zijn internetspaarrekening op te roepen.
- Het college kan bij de belastingdienst een lijst opvragen van alle bankrekeningnummers die gekoppeld zijn aan een belanghebbende. Zo kan duidelijk worden of er al dan niet (internet)(spaar)rekeningen zijn verzwegen. De belastingdienst ontvangt van de banken namelijk jaarlijks per belastingplichtige een overzicht van de saldi op de bankrekeningen. Het opvragen van gegevens over bankrekeningen bij de belastingdienst loopt via het Inlichtingenbureau.
- Indien er een vermoeden van fraude is, kan het college volledige inzage verlangen in de bankafschriften van de lopende rekeningen. De belanghebbende mag dan geen enkel gegeven onleesbaar maken. Aangezien stortingen en opnames meestal via de lopende rekeningen (moeten) verlopen, kan volledige inzage hierin aan het licht brengen of de belanghebbende een of meer internetspaarrekeningen heeft.
- Aan de uitkering wordt de voorwaarde verbonden gebruik te maken van de (gratis) standaardvoorziening in de fysieke verstrekking van bankafschriften. Vaak wordt in die standaard(basis)voorziening van de bank de mogelijkheid geboden eens per maand gratis bankafschriften te ontvangen. Dat de cliënt dergelijke fysieke stukken veelal niet wenst te ontvangen wil namelijk niet inhouden dat de gemeente deze vanuit een deugdelijke controle niet kan verlangen.

B034 Procedure inleveren maandelijks ROF/inkomstenverklaring

In deze richtlijn wordt de procedure aangegeven inzake het inleveren van het periodieke ROF/inkomstenverklaring dan wel inleveren van het mutatieformulier.

Sinds 1 september 2001 kent de gemeente Helmond niet langer het systeem van het maandelijks inleveren van het ROF.

De belanghebbende beschikt over een informatiemap met daarin opgenomen divers foldermateriaal, alsmede wijzigingsformulieren, een vakantieformulier, sollicitatieformulieren en een overzicht meldingsplicht.

Tweemaal per jaar wordt er een zogenaamd statusformulier naar de belanghebbende toegezonden met daarop vermeld de gegevens zoals deze bij de dienst bekend zijn. De belanghebbende(n) dient deze gegevens te controleren en voor akkoord te tekenen en deze tijdig (vóór de op het statusformulier vermelde datum) weer in te leveren bij deze dienst. Indien het statusformulier niet tijdig wordt ingeleverd (of niet ondertekend retour is gezonden) wordt de uitkering opgeschort en wordt aan de belanghebbende(n) een hersteltermijn gegeven.

Alle wijzigingen die zich in de bestaande situatie voordoen dienen onmiddellijk – binnen 5 werkdagen - te worden doorgegeven middels het wijzigingsformulier. Het wijzigingsformulier moet worden ingeleverd in de hiervoor bestemde brievenbus, bij de receptie of rechtstreeks aan de casemanager. De belanghebbende ontvangt van deze dienst een blanco wijzigingsformulier retour. Indien de wijziging leidt tot een wijziging in de hoogte van zijn uitkering, krijgt hij via het bedrijfsbureau een nieuwe specificatie van zijn uitkering. Bij ongewijzigde omstandigheden ontvangt de belanghebbende geen maandelijks uitkeringsspecificaties. De belanghebbende die maandelijks vaste inkomsten heeft, hoeft deze dienst enkel te informeren wanneer de hoogte van zijn inkomsten wijzigt. Indien de belanghebbende wisselende inkomsten heeft zal hij iedere maand een wijzigingsformulier dienen in te leveren.

In individuele gevallen kan besloten worden om aan de belanghebbende de verplichting op te leggen om maandelijks een wijzigingsformulier in te laten leveren. De casemanager dient zelf te controleren of deze verplichting wordt nagekomen.

Ter controle worden er maandelijks gegevens uitgewisseld met het inlichtingenbureau (belastingdienst, IBG, UVI's); wordt er informatie verkregen van de belastingdienst over de verstrekte heffingskortingen, wordt er maandelijks lijstwerk gekregen van GBA-mutaties (overlijden) en is er informatie beschikbaar van de ziektekostenverzekeraars.

Sollicitatieactiviteiten hoeven niet op het wijzigingsformulier te worden vermeld. De belanghebbende dient alle sollicitatieactiviteiten bij te houden op het daarvoor bestemde formulier en deze bij het heronderzoek in te leveren of eerder als de casemanager dit noodzakelijk acht.

B136 ROF of Mutatieformulier

In deze richtlijn wordt aangegeven of gebruik gemaakt wordt van een maandelijks ROF of van een Mutatieformulier voor de wijze waarop belanghebbende aan de inlichtingenplicht kan voldoen.

Statusformulier

De klant ontvangt periodiek een overzicht van de gegevens die bij de afdeling Werk en Inkomen bekend zijn. De klant moet dit 'statusformulier' verifiëren en ondertekend terugsturen, met inbegrip van eventuele wijzigingen. Is er inderdaad iets gewijzigd in zijn situatie, dan is dat reden voor een rechtmatigheidsonderzoek.

Het statusformulier wordt éénmaal per half jaar verzonden. Als de gegevens kloppen, moet de klant het formulier voor akkoord ondertekenen en vervolgens retourneren. Kloppen de gegevens niet, dan moet de klant dit aangeven en vervolgens de juiste gegevens aan de afdeling melden via het mutatieformulier dat hij al in zijn bezit heeft (in de informatiemap). Beide formulieren moeten binnen de gestelde termijn worden geretourneerd.

De gegevens op het statusformulier beperken zich tot: de identiteit van de klant en diens partner, de inwonende kinderen (en of zij financieel afhankelijk zijn), eventuele huisgenoten, en de uitkering van de voorafgaande maand (normsoort, leefvorm, norm, toeslag en inkomstenkorting).

Mutatieformulier

Klanten leveren een mutatieformulier in als er veranderingen zijn te melden in de persoonlijke omstandigheden of de gezinssituatie.

Echter, klanten met wisselende inkomsten dienen elke maand een mutatieformulier in te leveren. Als klanten het mutatieformulier hebben ingestuurd, krijgen zij automatisch een nieuw formulier. Voor klanten met wisselende inkomsten gebeurt dat dus iedere maand.

B035 Categorieën die zijn vrijgesteld inleveren maandelijks ROF/inkomstenverklaring

In deze richtlijn worden categorieën van belanghebbenden aangewezen die zijn vrijgesteld van de verplichting om het maandelijks ROF in te leveren.

Sinds 1 september 2001 kent de gemeente Helmond niet langer het systeem van het maandelijks inleveren van het ROF. Een ieder die een uitkering WWB, Bbz, loaw of loaz ontvangt in de kosten van levensonderhoud dient wijzigingen onmiddellijk door te geven via het wijzigingsformulier.

B036 Meldingsplicht vrijwilligerswerk

In deze richtlijn wordt aangegeven in welke gevallen en op welke wijze belanghebbende het verrichten van vrijwilligerswerk moet melden.

De belanghebbende dient zo spoedig mogelijk – binnen 5 werkdagen - op het daarvoor bestemde wijzigingsformulier kenbaar te maken dat hij vrijwilligerswerk heeft aanvaard of gaat aanvaarden.

B037 Duur aanvultermijn bij aanvraag op grond van artikel 4:5 lid 1 Awb

In deze richtlijn wordt aangegeven wat de duur is van de aanvultermijn bij een onvolledige aanvraag.

De aanvultermijn wordt bepaald aan de hand van de ingeleverde gegevens en al dan niet bijgevoegde bewijsstukken.

De aanvultermijn krachtens artikel 4:5 lid 1 Awb bedraagt in beginsel vijf werkdagen. Indien belanghebbende redelijkerwijs meer tijd nodig heeft, kan deze termijn langer worden vastgesteld. De maximale aanvultermijn bedraagt acht weken.

B038 Duur hersteltermijn tijdens bijstand

In deze richtlijn wordt aangegeven wat de duur is van de hersteltermijn bij opschorting van het recht op bijstand wegens schending van de inlichtingen- en/of medewerkingsplicht.

In het geval belanghebbende verwijtbaar de van belang zijnde gegevens niet, niet tijdig of niet volledig heeft verstrekt of anderszins onvoldoende medewerking verleent, schort het college het recht op uitkering op conform de procedure van artikel 54 WWB.

De termijn waarbinnen belanghebbende zijn verzuim kan herstellen bedraagt in beginsel vijf werkdagen. Indien belanghebbende redelijkerwijs meer tijd nodig heeft om het verzuim te herstellen wordt de termijn verlengd. De maximale hersteltermijn bedraagt acht weken.

B039 Beleidsregels huisbezoek

In deze richtlijn wordt aangegeven het beleid inzake het doen van huisbezoek.

Het besluit om een onaangekondigd huisbezoek uit te voeren wordt besproken in het team.

Onaangekondigde huisbezoeken worden altijd afgelegd door twee ambtenaren.

Het huisbezoek moet een beter beeld opleveren over met name de woon- en leefsituatie van belanghebbende in relatie tot de uitkering. Het huisbezoek is een belangrijk verificatie-instrument. Als uitgangspunt zal in de volgende situaties een huisbezoek worden afgelegd.

- Uit oogpunt van *dienstverlening*
Het betreft hier huisbezoeken bij cliënten die als gevolg van hun immobiliteit of een communicatieve handicap niet zelf in staat zijn om naar de dienst te komen.

- Als *maatwerk* voor bijstandsverlening
Het gaat hier met name om bijstand voor woninginrichting. Om de noodzaak en omvang van bijstand te beoordelen is het vaak nodig de situatie ter plekke vast te stellen.
- Als *verificatie* van:
  - de woon- en leefsituatie zoals:
    - verificatie of belanghebbende ook werkelijk op het opgegeven adres woont;
    - verificatie met wie de woning wordt gedeeld;
    - verificatie of sprake is van een gezamenlijke huishouding.

Deze verificaties vinden alleen via een huisbezoek plaats voor zover het college geconfronteerd wordt met inconsistentie van gegevens en deze inconsistentie onvoldoende wordt verklaard (gereede twijfels bij de juistheid van de verstrekte informatie). In het geval het huisbezoek plaatsvindt in het kader van een fraudeonderzoek, dan is het gebruikelijk dat het huisbezoek afgelegd wordt door de consulent en een sociaal onderzoeker. Deze laatste maakt vervolgens een rapportage waarin de bevindingen worden beschreven.

- de vermogens- of inkomenssituatie
Verificatie van het verrichten van bedrijfsmatige activiteiten en om de vermogenspositie nader te toetsen, voor zover er onduidelijkheid is over de aard en omvang van de activiteiten c.q. het vermogen.

(On)aangekondigd huisbezoek

Een huisbezoek wordt als uitgangspunt aangekondigd. Onder aangekondigd wordt ook verstaan een mededeling in de spreekkamer dat de consulent, eventueel vergezeld van een sociaal onderzoeker, samen met belanghebbende naar zijn huis gaat.

Bij inconsistentie van gegevens waarvoor geen plausibele verklaring kan worden afgelegd is een onaangekondigd huisbezoek mogelijk. Daarnaast kan in het kader van een bijzonder onderzoek (repressieve controle) een onaangekondigd huisbezoek plaatsvinden. Bij een huisbezoek dient de consulent zich op verzoek van belanghebbende te legitimeren.

Overigens heeft belanghebbende het recht om het huisbezoek te weigeren. Indien hierdoor het recht op bijstand niet of niet meer kan worden vastgesteld, leidt dit er toe dat de bijstand moet worden beëindigd. Belanghebbende wordt dit, bij weigering van een huisbezoek, ook medegedeeld.

B040 Personen zonder identiteitsbewijs

In deze richtlijn wordt aangegeven het beleid ten aanzien van personen zonder identiteitsbewijs.

De belanghebbende die bij de aanvraag van bijstand niet beschikt over een (geldig) identiteitsbewijs zal zelf en voor eigen rekening een dergelijk document opnieuw moeten aanvragen.

Met inachtneming van artikel 4:5 lid 1 Awb wordt een hersteltermijn (zie ook paragraaf B5.4) gegeven waarbinnen hij alsnog een identiteitsbewijs kan overleggen.

In uitzonderlijke gevallen kan bij wijze van voorschot op grond van artikel 52 WWB leenbijstand worden verstrekt (zie ook paragraaf B10.4).

Zo mogelijk wordt het benodigde bedrag direct aan de betrokken instantie betaald (bijvoorbeeld de Stadswinkel).

B041 Personen zonder geldig identiteitsbewijs

In deze richtlijn wordt aangegeven het beleid ten aanzien van verlopen identiteitsbewijzen.

Bij een vervolcontact met personen met de Nederlandse nationaliteit hoeft, ingevolge jurisprudentie, niet steeds een geldig legitimatiebewijs te worden verlangd, ook niet wanneer het bij de aanvraag gekopieerde bewijs inmiddels is verlopen. Wanneer de identiteit eenmaal is vastgesteld, en zolang deze onomstotelijk vaststaat, is niet bij ieder volgend contact weer een geldig legitimatiebewijs nodig.

Bij personen met een andere dan de Nederlandse nationaliteit is, in verband met mogelijke wijzigingen, wél altijd een geldig legitimatiebewijs nodig.

B042 Uitleg budgetteringsplicht artikel 57 WWB

In deze richtlijn wordt aangegeven hoe om te gaan met de budgetteringsplicht.

Het college legt een budgetteringsplicht op, indien er bij belanghebbende sprake is van (problematische) schulden waardoor de betaling van de maandelijkse vaste lasten in het gedrang komt.

De budgetteringsplicht wordt op een minder formele wijze toegepast door artikel 57 onderdeel a WWB ruim uit te leggen en de formele handeling van het ondertekenen van een machtiging door de belanghebbende achterwege te laten.

Zodra de budgetteringsverplichting door middel van een beschikking is opgelegd, gaat het college direct over tot rechtstreekse betaling van de maandelijkse huur- en energierekeningen van de belanghebbende aan de desbetreffende schuldeisers door middel van inhoudingen op de uitkering. Alleen wanneer de belanghebbende hier bezwaar tegen maakt, zal de formele weg bewandeld moeten worden door de belanghebbende een machtiging te laten ondertekenen.

B043 Gevallen waarin wordt afgezien van een verlaging

In deze richtlijn wordt aangegeven in welke gevallen afgezien wordt van een verlaging krachtens de afstemmingsverordening.

Verlagingen worden toegepast volgens de Maatregelenverordening Wet werk en bijstand gemeente Helmond.

In het geval van een evident duidelijke afwezigheid van verwijtbaarheid van het betreffende gedrag van belanghebbende wordt van een verlaging afgezien.

Een andere reden om af te zien van het opleggen van een maatregel is wanneer de gedraging te lang geleden heeft plaatsgevonden (verjaring). Omwille van de effectiviteit ("lik op stuk") is het nodig dat een maatregel spoedig nadat de gedraging heeft plaatsgehad, wordt opgelegd. Om deze reden worden geen maatregelen opgelegd voor gedragingen die langer dan één jaar geleden hebben plaatsgevonden.

Voor gedragingen die een schending van de informatieplicht inhouden en als gevolg waarvan ten onrechte bijstand is verleend of een te hoog bedrag aan bijstand is verleend, wordt geen maatregel opgelegd na verloop van vijf jaren nadat de betreffende gedraging heeft plaatsgevonden.

Van het opleggen van een maatregel wordt afgezien indien daarvoor dringende redenen aanwezig zijn. Wat dringende redenen zijn, is afhankelijk van de concrete situatie. Hierbij zij opgemerkt dat ernstige financiële gevolgen geen reden zijn om van een verlaging af te zien, aangezien dit inherent is aan het verlagen van een bijstandsuitkering (CRvB 01-04-2003, nr.00/5643 NABW).

Van een verlaging kan ook worden afgezien, en worden volstaan met het geven van een waarschuwing, indien er sprake is van een eerste verwijtbare gedraging, binnen een periode van twee jaar, in de vorm van

- het zich niet tijdig laten registreren als werkzoekende bij de Centrale organisatie werk en inkomen of het niet tijdig laten verlengen van de registratie;
- het niet binnen de daartoe gestelde termijn verstrekken van informatie;
- het verstrekken van onjuiste of onvolledige inlichtingen zonder gevolgen voor de bijstand.

Van het besluit tot afzien tot het opleggen van een maatregel op grond van dringende redenen, wordt aan de belanghebbende schriftelijk mededeling gedaan.

B150 Verlagen algemene bijstand, bijzondere bijstand of langdurigheidstoeslag

In deze richtlijn wordt aangegeven of de verlagingen krachtens de afstemmingsverordening van toepassing zijn op de algemene bijstand, de bijzondere bijstand en de langdurigheidstoeslag.

Een maatregel ingevolge de Maatregelenverordening Wet werk en bijstand gemeente Helmond wordt toegepast op de bijstandsnorm. Onder de bijstandsnorm wordt verstaan de wettelijke norm, inclusief gemeentelijke toeslag of verlaging en inclusief vakantietoeslag.

Een maatregel kan ook worden toegepast op de bijzondere bijstand of de langdurigheidstoeslag indien:

1. aan de belanghebbende bijzondere bijstand wordt verleend met toepassing van artikel 12 WWB; of
2. de verwijtbare gedraging van belanghebbende, in relatie met zijn recht op bijzondere bijstand of de langdurigheidstoelage, daartoe aanleiding geeft.

Hierbij moet er dan wel een verband bestaan tussen de gedraging van een belanghebbende en zijn recht op bijzondere bijstand of de langdurigheidstoelage.

B044 Overzicht hoogte verlagingen

Deze richtlijn omvat een overzicht van de verlagingen krachtens de afstemmingsverordening.

Op grond van de Maatregelenverordening Wet werk en bijstand gemeente Helmond worden de volgende verlagingen toegepast:

- 5% van de uitkering gedurende een maand:
Het zich niet tijdig laten registreren als werkzoekende bij de Centrale organisatie werk en inkomen of het niet tijdig laten verlengen van de registratie (of een waarschuwing wanneer er sprake is van een eerste gedraging binnen twee jaar).
- 5% van de uitkering gedurende een maand:
Wanneer de verplichting op grond van artikel 17 WWB niet is nagekomen door informatie die van belang is voor de verlening van bijstand of de voortzetting daarvan niet binnen de door het college daartoe gestelde termijn is verstrekt (of een waarschuwing wanneer er sprake is van een eerste gedraging binnen twee jaar).
- 5% van de uitkering gedurende een maand:
Wanneer het niet of niet behoorlijk nakomen van de inlichtingenplicht bedoeld in artikel 17 WWB niet heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van bijstand (of een waarschuwing wanneer er sprake is van een eerste gedraging binnen twee jaar).

Hierbij moet gedacht worden aan de zogeheten "nulfraude": het verstrekken van onjuiste of onvolledige

inlichtingen, zonder dat deze gedraging gevolgen heeft voor de hoogte van de bijstand. Voorbeelden van de zogenaamde nulfraude zijn het niet opgeven van een vermogensbestanddeel onder de vermogensgrens of het niet melden van vrijwilligerswerk.

- 10% van de uitkering gedurende een maand:
Het niet dan wel niet tijdig voldoen aan een oproep om, in verband met de arbeidsinschakeling, op een aangegeven plaats en tijd te verschijnen.
- 20% van de uitkering gedurende een maand:

Wanneer niet de gevraagde medewerking wordt verleend die nodig is voor de uitvoering zoals bedoeld in artikel 17 lid 2 WWB. Hieronder wordt verstaan een algemene medewerkingsverplichting.

- 20% van de uitkering gedurende een maand:
Wanneer aan de belanghebbende een of meerdere verplichtingen zoals bedoeld in artikel 55 WWB zijn opgelegd en deze niet in voldoende mate worden nagekomen.

Hierbij wordt bedoeld op de mogelijkheid om de naast de in Hoofdstuk 2 van de WWB opgenomen verplichtingen die aan het recht op bijstand verbonden zijn of kunnen worden, bepaalde andere verplichtingen op te leggen die strekken tot arbeidsinschakeling of vermindering dan wel beëindiging van de bijstand. De verplichting om zich onder medische behandeling te stellen is reeds expliciet opgenomen in artikel 55 WWB. Een ander voorbeeld is de verplichting om zich als woningzoekende in te schrijven indien er woonkostentoeslag wordt verstrekt voor een te hoge huur.

- 20% van de uitkering gedurende een bepaalde periode:
Wanneer een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan wordt betoond als bedoeld in artikel 18 lid 2 WWB, wordt een maatregel opgelegd die wordt afgestemd op de periode dat de belanghebbende als gevolg van zijn gedraging eerder of langer recht heeft op bijstand.

Hieronder wordt verstaan dusdanige gedragingen die tot (meer) bijstandsbehoefte geleid hebben, anders dan de overige expliciet genoemde gedragingen in de Maatregelenverordening. Hieronder valt onder meer het op onverantwoorde wijze interen van vermogen, geen of te late aanvraag doen voor een voorliggende voorziening, onderbedeling bij echtscheiding, het niet nakomen van de verplichting tot het instellen van een alimentatievordering, het langer dan toegestaan verblijven in het buitenland, niet verzekerd zijn tegen brandschade of wettelijke aansprakelijkheid jegens derden.

Bij de vaststelling van de duur van de maatregel dient beoordeeld te worden hoe lang de betrokkene onafhankelijk van bijstand zou zijn gebleven indien wel voldoende besef van verantwoordelijkheid was betoond.

De maatregel bedraagt dan:

- 20% van de uitkering gedurende een maand bij een periode van 3 maanden of korter.
- 20% van de uitkering gedurende drie maanden bij een periode van 3 maanden tot 6 maanden.
- 20% van de uitkering gedurende zes maanden bij een periode van 6 maanden en langer.
- 20% van de uitkering gedurende een nader te bepalen periode:
Bij het onverantwoord interen van het eigen vermogen wordt de maatregel opgelegd over een zodanige periode dat het bedrag van de maatregel gelijk is aan de bijstand die als gevolg van het te snel interen extra is verstrekt doch maximaal vijf jaar.

- 20% tot 100% van de uitkering gedurende een maand:

Wanneer het niet of niet behoorlijk nakomen van de inlichtingenplicht bedoeld in artikel 17 WWB geleid heeft tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van bijstand. De hoogte van de maatregel wordt afgestemd op de hoogte van het benadelingsbedrag. Dat is het door de gemeente te veel betaalde bedrag aan bruto bijstand. Dit is de verleende bijstand verhoogd met de loonbelasting en de premies volksverzekeringen krachtens de Wet op de loonbelasting 1964.

Bij de vaststelling van de verlaging wegens inlichtingenfraude komt de ernst van de gedraging dus tot uitdrukking in de hoogte van het benadelingsbedrag.

- Bij een bruto benadelingsbedrag tot € 1.000,-- bedraagt de maatregel 20% van de bijstandsnorm gedurende een maand;
- Bij een bruto benadelingsbedrag van € 1.000,-- tot € 2.000,-- bedraagt de maatregel 40% van de bijstandsnorm gedurende een maand;
- Bij een bruto benadelingsbedrag van € 2.000,-- tot € 4.000,-- bedraagt de maatregel 60% van de bijstandsnorm gedurende een maand;
- Bij een bruto benadelingsbedrag van € 4.000,-- of meer bedraagt de maatregel 100% van de bijstandsnorm gedurende een maand.

Het opleggen van de maatregel vindt plaats door het verlagen van de uitkering. Indien de WWB-uitkering van de belanghebbende doorloopt, wordt de maatregel opgelegd met ingang van de eerstvolgende kalendermaand volgend op de datum waarop het besluit tot het opleggen van de maatregel aan de belanghebbende is bekend gemaakt, waarbij wordt uitgegaan van de voor die maand geldende bijstandsnorm (zie ook richtlijn B048).

Is de uitkering al beëindigd dan wordt de maatregel met terugwerkende kracht toegepast. Dit houdt in een herziening van het recht op bijstand tot het bedrag van de maatregel over de periode volgend op de periode waarin de schending van de inlichtingenverplichting heeft plaatsgevonden. Dit betreft de situatie dat over de periode waarin deze schending van de inlichtingenplicht heeft plaatsgevonden de verstrekte bijstand volledig wordt teruggevorderd. In de situatie dat over deze periode de verstrekte bijstand niet volledig wordt teruggevorderd, kan de herziening tot het bedrag van de maatregel plaatsvinden over dezelfde periode. De herziening resulteert in een terugvordering van bijstand. Bij niet tijdige betaling van deze extra terugvordering voortvloeiend uit de maatregel kunnen de kosten die voortvloeien uit additionele werkzaamheden, noodzakelijk om tot invordering te komen, voor rekening van de belanghebbende worden gebracht (de wettelijke rente en de op de invordering betrekking hebbende kosten).

Is aansluitend aan de periode waarin de schending van de inlichtingenverplichting heeft plaatsgevonden, de uitkering beëindigd, dan kan de maatregel niet geëffectueerd worden. In dit geval kan de maatregel over een toekomstig recht worden opgelegd. Indien de belanghebbende op een later tijdstip wederom een uitkering aanvraagt, kan de maatregel alsnog worden uitgevoerd. De belanghebbende dient bij het besluit van de

beëindiging van de uitkering op de hoogte gesteld te worden dat er een maatregel opgelegd kan worden over een eventueel toekomstig recht op bijstand.

Voorbeeld: belanghebbende ontvangt sedert 1 juli 2004 een uitkering. In juni 2005 wordt geconstateerd dat belanghebbende sedert 1 februari 2005 inkomsten heeft boven de norm waardoor de uitkering per 1 februari 2005 wordt beëindigd. De ten onrechte genoten uitkering bedraagt € 6.500,- Per 15 september 2006 vraagt belanghebbende wederom een uitkering aan. De maatregel met terugwerkende kracht kan niet worden geëffectueerd, aansluitend aan de periode waarin de schending van de inlichtingenverplichting heeft plaatsgevonden, is de uitkering beëindigd. Bij het nieuwe recht ingaande 15 september 2006 kan er een maatregel worden opgelegd van 100% van de bijstandsnorm gedurende een maand. Belanghebbende dient wel bij het besluit van de beëindiging van de uitkering en/of de terugvordering van de ten onrechte genoten uitkering op de hoogte gesteld te worden dat er een maatregel opgelegd kan worden over een eventueel toekomstig recht op bijstand.

Indien echter de maatregel niet is uitgevoerd binnen een termijn van vijf jaar nadat het besluit tot het opleggen van de maatregel is genomen, komt de maatregel te vervallen.

Voorbeeld: inkomstenfraude boven de norm over de periode 01-02-2004 t/m 31-05-2004 wordt geconstateerd in maart 2007. In mei 2007 wordt het besluit tot terugvordering en opleggen van de maatregel over een toekomstig recht genomen. Deze maatregel kan vervolgens geëffectueerd worden tot mei 2012.

- 100% van de uitkering gedurende een maand:
Het niet naar vermogen trachten algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen en te aanvaarden.
- 100% van de uitkering gedurende een maand:
Het niet dan wel in onvoldoende mate meewerken aan een onderzoek naar de mogelijkheden tot arbeidsinschakeling.
- 100% van de uitkering gedurende een maand:
Gedragingen die de inschakeling in arbeid belemmeren.
- 100% van de uitkering gedurende een maand:
Het niet of in onvoldoende mate gebruikmaken van een door het college aangeboden voorziening gericht op arbeidsinschakeling als bedoeld in artikel 9, eerste lid, onderdeel b en artikel 10, eerste lid WWB, waaronder begrepen sociale activering.
- 100% van de uitkering gedurende een maand:
Het niet aanvaarden van algemeen geaccepteerde arbeid.

- 100% van de uitkering gedurende een maand:
Bij een tekortschietend besef van verantwoordelijkheid tot uitdrukking komend in “het door eigen toedoen niet behouden van algemeen geaccepteerde arbeid, waaronder begrepen deeltijdarbeid en gesubsidieerde arbeid”.

- 100% van de uitkering gedurende een maand:
Het zich zeer ernstig misdragen tegenover het college of zijn ambtenaren.

B045 Hoogte verlaging bij meerdere gedragingen

In deze richtlijn wordt aangegeven dat, bij samenloop van meerdere gedragingen welke krachtens de afstemmingsverordening tot een verlaging kunnen leiden, voor elke afzonderlijke gedraging een verlaging wordt toepast.

De hoofdregel is dat indien een belanghebbende meerdere gedragingen heeft gepleegd, die elk tot een verlaging krachtens de Maatregelenverordening leiden, deze ook elke afzonderlijk tot een verlaging leiden; de (verschillende) verlagingen worden opgeteld.

Bestaan de meerdere gedragingen uit een nalaten van eenzelfde verplichting gedurende een periode, dan wordt dit nalaten gezien als één gedraging waarvoor een verlaging kan worden toegepast, tenzij het college vanwege deze gedraging reeds een verlaging heeft toegepast.

B046 Recidive

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven ten aanzien van recidive bij gedragingen welke krachtens de afstemmingsverordening tot een verlaging leiden.

De duur van een maatregel wordt verdubbeld, indien de belanghebbende zich binnen twaalf maanden na bekendmaking van een besluit waarbij een maatregel wordt opgelegd, opnieuw schuldig maakt aan een als maatregelwaardig aangemerkte gedraging en deze tweede gedraging leidt tot een verlaging met eenzelfde of hoger percentage. Met een besluit waarmee een maatregel is opgelegd wordt gelijkgesteld het besluit om daarvan af te zien op grond van dringende redenen, bedoeld in artikel 6, tweede lid, van de Maatregelenverordening of een schriftelijke waarschuwing, bedoeld in artikel 11, artikel 12, derde lid, en artikel 14, tweede lid, van de Maatregelenverordening.

Recidive kan slechts een keer worden toegepast. Indien de belanghebbende na een tweede verwijtbare gedraging wederom herhaald verwijtbaar gedrag vertoont, dient de verlaging in plaats van een verdubbeling van de duur bij recidive, individueel vastgesteld te worden op basis van de ernst van het feit en de gedraging en de mate van verwijtbaarheid.

B047 Waarschuwing i.p.v. verlaging

In deze richtlijn wordt aangegeven onder welke omstandigheden afgezien wordt van het toepassen van een verlaging bij een gedraging welke krachtens de afstemmingsverordening tot een verlaging kan leiden. In dat geval volstaat het college met een waarschuwing.

De verlagingen worden toegepast volgens de Maatregelenverordening Wet werk en bijstand gemeente Helmond.

Van een verlaging kan worden afgezien, en worden volstaan met het geven van een waarschuwing, indien er sprake is van een eerste verwijtbare gedraging, binnen een periode van twee jaar, in de vorm van

- het zich niet tijdig laten registreren als werkzoekende bij de Centrale organisatie werk en inkomen of het niet tijdig laten verlengen van de registratie;
- het niet binnen de daartoe gestelde termijn verstrekken van informatie;
- het verstrekken van onjuiste of onvolledige inlichtingen zonder gevolgen voor de bijstand.

B048 Ingangsdatum verlaging

In deze richtlijn wordt aangegeven per welke datum verlagingen welke krachtens de afstemmingsverordening worden toegepast ingaan.

De maatregel wordt opgelegd met ingang van de eerstvolgende kalendermaand volgend op de datum waarop het besluit tot het opleggen van de maatregel aan de belanghebbende is bekend gemaakt. Daarbij wordt uitgegaan van de voor die maand geldende bijstandsnorm.

Indien een besluit tot het opleggen van een maatregel niet kan worden uitgevoerd omdat de bijstand is beëindigd of ingetrokken, wordt het besluit alsnog uitgevoerd indien de belanghebbende binnen 12 maanden na de dagtekening van de beschikking, waarin het besluit tot beëindiging of intrekking van de bijstand bekend is gemaakt, wederom een beroep doet op bijstand voor de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan.

Ook wanneer er sprake is van het niet nakomen van de inlichtingenplicht, wordt de maatregel opgelegd met ingang van de eerstvolgende kalendermaand volgend op de datum waarop het besluit tot het opleggen van de maatregel aan de belanghebbende is bekend gemaakt, waarbij wordt uitgegaan van de voor die maand geldende bijstandsnorm.

Is de uitkering al beëindigd dan wordt de maatregel met terugwerkende kracht toegepast. Dit houdt in een herziening van het recht op bijstand tot het bedrag van de maatregel over de periode volgend op de periode waarin de schending van de inlichtingenverplichting heeft plaatsgevonden. Dit betreft de situatie dat over de periode waarin deze schending van de inlichtingenplicht heeft plaatsgevonden de verstrekte bijstand volledig wordt teruggevorderd. In de situatie dat over deze periode de verstrekte bijstand niet volledig wordt

teruggevorderd, kan de herziening tot het bedrag van de maatregel plaatsvinden over dezelfde periode. De herziening resulteert in een terugvordering van bijstand.

Is aansluitend aan de periode waarin de schending van de inlichtingenplicht heeft plaatsgevonden, de uitkering beëindigd, dan kan de maatregel niet geëffectueerd worden. In dit geval kan de maatregel over een toekomstig recht worden opgelegd. Indien de belanghebbende op een later tijdstip, binnen vijf jaar, wederom een uitkering aanvraagt, kan de maatregel alsnog worden uitgevoerd. De belanghebbende dient bij het besluit van de beëindiging van de uitkering op de hoogte gesteld te worden dat er een maatregel opgelegd kan worden over een eventueel toekomstig recht op bijstand. (zie ook richtlijn B044.)

B049 Termijn heroverweging besluit tot verlaging

In deze richtlijn wordt aangegeven binnen welke termijn een beslissing tot een verlaging krachtens de afstemmingsverordening wordt heroverwogen.

Een maatregel wordt voor bepaalde tijd opgelegd. Een maatregel die voor een periode van meer dan drie maanden wordt opgelegd, wordt uiterlijk na drie maanden nadat deze ten uitvoer is gelegd heroverwogen.

Toelichting

De herbeoordeling dient plaats te vinden binnen drie maanden nadat het besluit is genomen. Bij zo'n herbeoordeling hoeft niet opnieuw een besluit te worden genomen, waarbij alle relevante feiten en omstandigheden opnieuw tegen het licht worden gehouden. Een marginale beoordeling volstaat: het college moet beoordelen of het redelijk is dat de opgelegde maatregel wordt gecontinueerd. Daarbij kan worden gekeken naar de omstandigheden waarin betrokkene verkeert, maar bijvoorbeeld ook of de betreffende persoon nu wel aan zijn verplichtingen voldoet.

Algemene bijstand

B144 Verlaging algemene bijstand voor personen van 18, 19 of 20 jaar

De verlagingen in de Verordening toeslagen en verlagingen WWB Helmond 2009 gelden niet voor personen van 18 t/m 20 jaar. In individuele gevallen kan het college de norm verlagen indien deze hoger is dan de bijstandsnorm (norm + toeslag - verlagingen) die zou gelden indien de belanghebbende 21 jaar zou zijn. Zie voor de berekening van de bijstandsnorm voor personen van 21 t/m 64 jaar paragraaf B6.6 van het handboek WWB.

Toelichting

In deze richtlijn wordt aangegeven of de algemene bijstand voor belanghebbende van 18, 19 of 20 jaar wordt verlaagd overeenkomstig de Verordening toeslagen en verlagingen WWB Helmond 2009.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B6.5 onderdeel 2.3.

Overwegingen

Het college heeft de bevoegdheid om op grond van de artikelen 26, 27 en 28 WWB in de Verordening toeslagen en verlagingen WWB Helmond 2009 verlagingen op te nemen (ook) voor belanghebbenden van 18, 19 of 20 jaar.

In de jongerennormen van artikel 20 WWB is al rekening gehouden met het feit dat de jongere lagere algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan heeft doordat hij meestal nog een beroep op zijn ouders kan doen. Nog eens verlagen is dan 'dubbelop', voor zover de normen van artikel 20 WWB al hoog genoeg zijn om overeenkomstig de Verordening toeslagen en verlagingen WWB Helmond 2009 verlaagd te kunnen worden.

In artikel 2 van de Verordening toeslagen en verlagingen WWB Helmond 2009 is bepaald dat de bepalingen van de verordening alleen gelden voor belanghebbenden van 21 jaar of ouder maar jonger dan 65 jaar..

B050 Toeslagen algemene bijstand voor personen van 21 tot 65 jaar

De Verordening toeslagen en verlagingen WWB Helmond 2009 (zie bijlage GB01) kent de volgende toeslagen toe aan personen van 27 tot 65 jaar:

Categorie	Toeslag
- alleenstaande (ouder) in wiens woning geen ander zijn hoofdverblijf heeft	20%
- een adresloze, waarbij tevens een verlaging wordt toegepast wegens het ontbreken van woonkosten	20%
- alleenstaande (ouder) in wiens woning een ander zijn hoofdverblijf heeft	10%
- alleenstaande (ouder) in wiens woning een thuiswonend kind woont van 18 jaar of ouder met een in aanmerking te nemen inkomen van ten hoogste het normbedrag voor de kosten van levensonderhoud voor hoger onderwijs, genoemd in artikel 3.18 van de Wet studiefinanciering 2000	20%

Uitdrukkelijk geldt dat wanneer er inwonende andere kinderen zijn die wel geacht kunnen worden bij te dragen in de vaste lasten, het gestelde onder het laatste punt niet opgaat.

De adresloze (de alleenstaande (ouder) als bedoeld in het Bijstandsbesluit adreslozen (hoewel het Bijstandsbesluit adreslozen is vervallen, heeft artikel 11 Besluit WWB jo. onderdeel A van de bijlage van het Besluit specifieke uitkeringen maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en verslavingsbeleid hetzelfde gevolg) bewoont geen woning en kan ook geen kosten delen met anderen. Er wordt dan ook een toeslag toegekend van 20%. Deze toeslag wordt verlaagd met de verlaging vanwege het ontbreken van woonkosten. Ondanks het feit dat een adresloze geen woning bewoont wordt artikel 5 van de Verordening van overeenkomstige toepassing verklaard.

Dit geldt ook voor de adresloze die gebruik maakt van de nachtopvang van instellingen als d'n Herd en De Oversteek en de adresloze die alleen een briefadres heeft op het adres Churchillaan 109, van BJ-Brabant of de LEV-groep.

Indien blijkt dat de adresloze aantoonbaar meer kosten heeft dan waarin de bijstandsnorm voorziet, kan op grond van artikel 18 lid 1 WWB individualisering plaatsvinden.

Thuislozen die verblijven in d'n Herd vallen niet onder het begrip 'adreslozen'. Zij staan ingeschreven in d'n Herd en kunnen aanspraak maken op een toeslag van 10%. Evenals alleenstaande (ouders) die verblijven in instellingen als De Koning, De Passages, sociaal pension of begeleid wonen, er geldt dat zij de kosten van het bestaan niet geheel met die andere medebewoners kunnen delen. Zij komen dan ook in aanmerking voor een toeslag van 10%.

Waar toepassing van de Verordening toeslagen en verlagingen WWB Helmond 2009 voor de belanghebbende die reeds algemene bijstand op grond van de Wet werk en bijstand ontvangt, nadeliger uitwerkt dan toepassing van de Verordening Toeslagen en Verlagingen Wet werk en bijstand gemeente Helmond 2004, geldt er een gewenningsperiode. Deze gewenningsperiode houdt in dat de belanghebbende bij het eerstvolgende periodieke onderzoek naar de rechtmatigheid van het recht op bijstand daarover geïnformeerd wordt en waarbij wordt aangegeven dat de gunstiger toepassing van de Verordening Toeslagen en Verlagingen Wet werk en bijstand gemeente Helmond 2004 vanaf dat moment nog voor een periode van 6 maanden blijft gelden. In een beschikking aan de belanghebbende wordt dit expliciet zo opgenomen.

Situaties waarbij aan toepassing van een gewenningsperiode gedacht kan worden is bijv. hulpbehoevendheid.

In de Verordening Toeslagen en Verlagingen Wet werk en bijstand gemeente Helmond 2004 was nog opgenomen een bepaling inhoudende dat bij een alleenstaande (ouder) een toeslag wordt toegekend van 20% in plaats van 10% wanneer deze aangemerkt kan worden als verzorger van een hulpbehoevend persoon. De achtergrond hiervan was dat onder het regime van de Algemene Bijstandswet (ABW) en de Rijksgroepsregeling Werkloze Werknemers (RWW) (tot 1996) afgezien kon worden van de zogenaamde kostgangerskorting indien er sprake was van hulpbehoevendheid. De kostgangerskorting berustte op artikel 10 eerste lid onder a BLN (Besluit landelijke normering). Volgens artikel 10b BLN was dat voorschrift ook van toepassing ten aanzien van een hulpbehoevende.

Met de invoering van de Algemene bijstandswet (Abw) in 1996 is deze landelijk geldende korting komen te vervallen.

Vanaf de invoering van de Abw in 1996 zijn de gemeenten bij de vaststelling van de hoogte van de toeslag of verlaging vrij geweest om wel of geen rekening te houden met de verzorging van een hulpbehoevend persoon. Dit diende in de verordening geregeld te worden.

In de Verordening Toeslagen en Verlagingen Algemene bijstandswet (onder de Abw tot 1 januari 2004) als ook de Verordening toeslagen en verlagingen wet werk en bijstand gemeente Helmond (onder de WWB vanaf 1 januari 2004) is het afzien van een korting in verband met inwoning van een hulpbehoevende bij een alleenstaande of bij een alleenstaande ouder gehandhaafd. De verordening bevatte geen bepaling ten

aanzien van inwoning van een hulpbehoevende bij een gezin. Dit betekent echter wel dat de Toeslagenverordening dan zodanig uitwerkt dat er o.g.v. artikel 26 IVBPR (Internationaal Verdrag inzake Burgerrechten en Politieke Rechten) sprake is van een verboden onderscheid. Bovendien is een bepaling over hulpbehoevendheid in de verordening formeel gezien niet juist. In artikel 30 lid 3 WWB wordt bepaald dat alleen de verhogingen of verlagingen genoemd in de artikelen 25 t/m 29 WWB mogen worden opgenomen. Hulpbehoevendheid valt daar niet onder. Wanneer op dat punt in de verordening wel een bepaling wordt opgenomen, is dat in formele zin in strijd met de WWB en onverbindend. Hulpbehoevendheid speelt geen rol bij de centrale vraag of de noodzakelijke bestaanskosten (m.n. woonkosten) slechts zo beperkt kunnen worden gedeeld dat van een verlaging moet worden afgezien. In een uitspraak van de Centrale Raad van Beroep (CRvB 24-04-2001, nr. 99/87 NABW) heeft de Raad aangegeven dat in de Toeslagenverordening geen regeling opgenomen behoeft te worden voor situaties van hulpbehoevendheid en verzorging. Om deze redenen is in de Verordening toeslagen en verlagingen WWB Helmond 2009 geen bepaling meer opgenomen omtrent hulpbehoevendheid.

Toelichting:

In deze richtlijn is opgenomen welke toeslagen, op grond van de verordening bedoeld in artikel 8 lid 1 onderdeel c WWB (de Verordening toeslagen en verlagingen WWB Helmond 2009), worden toegekend aan de alleenstaande en alleenstaande ouder (van 21 tot 65 jaar) vanwege het hebben van hogere algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan als gevolg van het niet of niet geheel kunnen delen van deze kosten met een ander.

Overwegingen

De juridische grondslag voor deze richtlijn is gelegen in artikel 8 lid 1 onderdeel c j° artikel 30 WWB en artikel 25 lid 1 WWB.

Artikel 8 lid 1 onderdeel c WWB bepaalt, dat de Gemeenteraad een verordening moet vaststellen waarin conform artikel 30 WWB:

- wordt aangegeven voor welke categorieën de bijstandsnorm wordt verhoogd, en;
- op grond van welke criteria de hoogte van die verhoging wordt bepaald.

Uit deze toeslagenverordening moet blijken voor welke categorieën er een verhoging van de landelijke normen plaatsvindt en tevens op grond van welke criteria het bedrag van die verhoging wordt vastgesteld.

B051 Verlaging algemene bijstand gehuwden

De Verordening toeslagen en verlagingen WWB Helmond 2009 (zie bijlage GB01) kent de volgende verlagingen toe aan personen van 27 tot 65 jaar:

Categorie	Verlaging
- gehuwden in wiens woning geen ander zijn hoofdverblijf heeft	0%
- gehuwden in wiens woning één ander zijn hoofdverblijf heeft	10%

- gehuwden in wiens woning twee of meer anderen hun hoofdverblijf hebben 20%
- gehuwden in wiens woning een thuiswonend kind woont van 18 jaar of ouder met een in aanmerking te nemen inkomen van ten hoogste het normbedrag voor de kosten van levensonderhoud voor hoger onderwijs, genoemd in artikel 3.18 van de Wet studiefinanciering 2000 0%

Uitdrukkelijk geldt dat wanneer er inwonende andere kinderen zijn die wel geacht kunnen worden bij te dragen in de vaste lasten, het gestelde onder het laatste punt niet opgaat.

Voor gehuwden die beiden verblijven in instellingen als D'n Herd, De Koning, De Passages, sociaal pension of begeleid wonen, geldt dat zij de kosten van het bestaan met meerdere anderen kunnen delen. Voor hen geldt dus een verlaging van 20%.

Toelichting:

In deze richtlijn is opgenomen in hoeverre, op grond van de verordening bedoeld in artikel 8 lid 1 onderdeel c WWB, de norm van gehuwden (van 21 tot 65 jaar) wordt verlaagd vanwege het hebben van lagere algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan als gevolg van het kunnen delen van deze kosten met een ander.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B6.6 onderdeel 4.2.

Overwegingen

De juridische grondslag voor deze richtlijn is gelegen in artikel 8 lid 1 onderdeel c j° artikel 30 en artikel 26 WWB.

Artikel 8 lid 1 onderdeel c WWB bepaalt, dat de Gemeenteraad een verordening moet vaststellen waarin conform artikel 30 WWB:

- wordt aangegeven voor welke categorieën de bijstandsnorm wordt verlaagd, en;
- op grond van welke criteria de hoogte van die verlaging wordt bepaald.

Uit deze toeslagenverordening moet blijken voor welke categorieën er een verlaging van de landelijke normen plaatsvindt en tevens op grond van welke criteria het bedrag van die verlaging wordt vastgesteld.

B052 Verlaging algemene bijstand wegens ontbreken woonkosten

De Verordening toeslagen en verlagingen WWB Helmond 2009 (zie bijlage GB01) maakt in artikel 5 gebruik van de mogelijkheid die de WWB geeft, om een speciale verlaging toe te passen indien de belanghebbende een woning bewoont waaraan geen woonkosten verbonden zijn.

De bijstandsnorm van de belanghebbende die een woning bewoont waaraan geen kosten van huur of hypotheeklasten zijn verbonden, wordt verlaagd met het bedrag dat gelijk is aan de basishuur zoals genoemd in de Wet op de huurtoeslag. Als er sprake is van extra kosten die samenhangen met het

ontbreken van kosten van huur of hypotheeklasten kan de verlaging worden verminderd met een bedrag dat met die extra kosten overeenkomt.

In beginsel wordt dus uitgegaan van de vaste korting gelijk aan de basishuur zoals genoemd in de Wet op de huurtoeslag.

In individuele gevallen kan deze worden verminderd omdat de belanghebbende kosten in verband met het wonen heeft die niet onder de definitie van woonkosten vallen. Bijvoorbeeld de kraker die geen huur betaalt, maar gezien de staat van het pand wel kosten van groot onderhoud moet maken.

Soms zou misschien aan een hogere korting gedacht kunnen worden (bijv. bij een grote woning). Juist in die situaties zullen zich echter vaak andere kosten voordoen, waarvoor de vaste verlaging dan nog ruimte laat.

Afwijkingen in de hoogte van de vaste korting dient te worden beoordeeld op grond van artikel 18 lid 1 en lid 4 WWB. Rechters zullen echter niet snel aanleiding zien voor een hogere korting.

De verlaging geldt indien er voor de woning in het geheel geen woonkosten verschuldigd zijn. Daarnaast geldt ingevolge jurisprudentie dat deze verlaging ook in het geval de ex-partner de woonkosten van de woning blijft voldoen (CRvB 20-01-2001, nr. 99/644 NABW).

Voor de specifieke regels omtrent daklozen wordt verwezen naar paragraaf B6.9 onderdeel 6 inzake daklozen, richtlijn B059. Wanneer de belanghebbende die geen woning bewoont onderdak (of een postadres) heeft gevonden bij het AMW, BJ-Brabant of De Oversteek wordt als volgt gehandeld:

AMW of BJ-Brabant

Cliënten van het AMW of BJ-Brabant komen voor bijstand, met de instelling als postadres, in aanmerking onder de volgende voorwaarden:

- Betrokkenen verblijven in, en hebben een langdurige band met, Helmond.
- De instelling oordeelt de regeling noodzakelijk voor een goed verloop van de hulpverlening.
- De duur is máximaal 3 maanden; tijdens deze periode wordt alles in het werk gesteld om in Helmond een woning te krijgen.
- De instelling geeft mutaties onmiddellijk door.

De uitkering bedraagt:

- voor personen van 21 jaar en ouder:
  - de norm van artikel 21 WWB
  - +20% toeslag omdat betrokkene zijn algemeen noodzakelijke kosten met niemand kan delen
  - -/- het bedrag van de verlaging bij ontbrekende woonkosten.
- voor 18 t/m 20-jarigen:
  - de norm van artikel 20 WWB
  - als recht bestaat op bijzondere bijstand ingevolge artikel 12 WWB:

- + aanvulling zodanig vastgesteld dat de hoogte van de totale bijstandsuitkering (norm algemene bijstand op grond van artikel 20 WWB + bijzondere bijstand op grond van artikel 12 WWB) overeenkomt met hoogte van de bijstandsuitkering (norm + toeslag - verlaging) die in een vergelijkbare situatie zou gelden voor personen van 21 jaar (zie richtlijn nr.B079).
- -/ -het bedrag van de verlaging bij ontbrekende woonkosten; dit bedrag wordt op de bijzondere bijstand in mindering gebracht.

De Oversteek

Betreft: mensen in de nachtopvang van De Oversteek.

Een aanzuigende werking op mensen van buiten Helmond moet worden voorkomen.

Daarom gelden o.a. de volgende afspraken:

- De Oversteek stuurt iemand pas door voor een bijstandsaanvraag na een wachttijd van 5 dagen waarin wordt bekeken of hij in de nachtopvang blijft.
- De belanghebbende meldt zich, met een geldige legitimatie + een verklaring van D'n Herd over het verblijf in de nachtopvang, bij de Stadswinkel voor inschrijving in het bevolkingsregister op het adres van De Oversteek, Kasteeltraverse 102.
- Met dezelfde gegevens meldt hij zich bij het Werkplein voor de bijstandsaanvraag. W&I grijpt voor wat betreft de ingangsdatum van de uitkering terug op de datum van aanvang van het verblijf in De Oversteek.
- De Oversteek verstrekt aan het einde van elke maand een overzicht van het aantal malen dat elke cliënt daar nachtrust heeft gehad + een nota van het totaal aantal overnachtingen.
- W&I blokkeert maandelijks de uitkering. Heeft de cliënt nog recht dan wordt het bedrag van de nota rechtstreeks aan De Oversteek voldaan; het restant wordt - behoudens andere inhoudingen - aan belanghebbende betaald.
- Heeft de belanghebbende gedurende een volle kalendermaand niet in de nachtopvang verbleven, dan wordt de uitkering beëindigd per de eerste van die maand. De Oversteek zorgt dan ook voor uitschrijving bij de Stadswinkel.

Voor de hoogte van de uitkering worden mensen in de nachtopvang geacht niet alle kosten te kunnen delen.

Voor de alleenstaande van 21 t/m 64 jaar oud betekent dit dus 10% toeslag.

Zie voor specifieke regels met betrekking tot daklozen ook paragraaf B6.9 onderdeel 6.

Toelichting

In deze richtlijn is opgenomen in hoeverre, op grond van de verordening bedoeld in artikel 8 lid 1 onderdeel c WWB, de norm wordt verlaagd vanwege het hebben van lagere algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan als gevolg van de woonsituatie.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B6.6 onderdeel 4.3.

Overwegingen

De juridische grondslag voor deze richtlijn is gelegen in artikel 8 lid 1 onderdeel c j° artikel 30 en artikel 27 WWB.

Artikel 8 lid 1 onderdeel c WWB bepaalt, dat de Gemeenteraad een verordening moet vaststellen waarin conform artikel 30 WWB:

- wordt aangegeven voor welke categorieën de bijstandsnorm wordt verhoogd en
- op grond van welke criteria de hoogte van die verhoging wordt bepaald.

Uit deze toeslagenverordening moet blijken voor welke categorieën er een verlaging van de landelijke norm of toeslag als bedoeld in artikel 25 WWB plaatsvindt en tevens op grond van welke criteria het bedrag van die verlaging wordt vastgesteld.

Artikel 27 WWB geeft het college de mogelijkheid om de norm te verlagen in het geval de woonsituatie van belanghebbende met zich meebrengt dat hij daardoor lagere noodzakelijke kosten van bestaan heeft. Hier is nadrukkelijk ook onder begrepen de situatie waarin belanghebbende geen woning bewoont.

Bij de bijstandsverlening moet met deze lagere bestaanskosten rekening kunnen worden gehouden. De wetgever heeft hiertoe in artikel 27 WWB een aparte rechtsgrond opgenomen, omdat de in de artikel 25 WWB en artikel 26 WWB genoemde rechtsgrond voor een toeslag en verlaging uitsluitend ziet op het kunnen delen van de kosten met een ander.

Van lagere bestaanskosten als gevolg van de woonsituatie kan sprake zijn bij de bewoning van een woning waaraan geen woonlasten zijn verbonden, bijvoorbeeld in het geval van krakers of in het geval waarin de belanghebbende anderszins geen huurder of eigenaar van de woning is (zie CRvB 03-01-2006, nr. 05/5952 WWB). Hiervan is echter ook sprake in geval een derde, bijvoorbeeld een onderhoudsplichtige, de woonlasten betaalt van de woning. Er wordt dan een woning bewoond waaraan voor belanghebbende geen woonkosten zijn verbonden. Het financiële voordeel van het niet verschuldigd zijn van woonkosten rechtvaardigt een lager bedrag aan algemene bijstand.

Uitgangspunt is dat de Gemeenteraad in de toeslagenverordening kan opnemen welke woonkosten moeten ontbreken om voor een verlaging van de bijstandsnorm in aanmerking te kunnen komen. Woonkosten die niet zijn opgenomen in de verordening kunnen eventueel afgestemd worden op grond van artikel 18 lid 1 van de WWB.

B053 Verlaging algemene bijstand schoolverlaters

Een schoolverlater is niet uitgesloten van het recht op uitkering. Echter, gedurende het eerste half jaar na beëindiging van de opleiding wordt de uitkering verlaagd. De verlaging bedraagt het verschil tussen de van toepassing zijnde bijstandsnorm inclusief de toeslag (indien het een alleenstaande (ouder) betreft) en het van toepassing zijnde bedrag voor levensonderhoud als bedoeld in artikel 33, tweede lid van de wet bij aanvang van de bijstandsverlening.

Tijdstip van beëindiging deelname aan onderwijs of beroepsopleiding

De schoolverlaterperiode vangt aan op het tijdstip waarop de deelname aan onderwijs of beroepsopleiding eindigt. Deelname aan onderwijs of beroepsopleiding is beëindigd op het moment waarop geen aanspraak meer bestaat op studiefinanciering of een tegemoetkoming in de onderwijsbijdrage en de schoolkosten op grond van respectievelijk de WSF 2000 en de Wtos. (De aanspraak eindigt dan altijd op een eerste van de maand.)

Onderbreken van de bijstandsverlening tijdens de schoolverlatersperiode

Het aanvaarden van werk voor kortere of langere duur schort de termijn van de verlaging niet op. Een 24-jarige schoolverlater die op 23 december is afgestudeerd, krijgt dus in de periode januari t/m juni te maken met de schoolverlatersverlaging. Gaat hij in maart en april werken dan schort dit de termijn van de verlaging niet op. Vanaf juli wordt de verlaging niet meer toegepast. Vraagt hij pas in april bijstand aan, dan geldt eveneens dat de verlaging vanaf juli niet meer wordt toegepast.

Toelichting

In deze richtlijn is opgenomen in hoeverre, op grond van de verordening bedoeld in artikel 8 lid 1 onderdeel c WWB, een verlaging wordt toegepast voor een belanghebbende die recent deelname aan onderwijs of beroepsopleiding heeft beëindigd.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B6.6 onderdeel 4.4.

Overwegingen

De juridische grondslag voor deze richtlijn is gelegen in artikel 8 lid 1 onderdeel c jo artikel 30 en artikel 28 lid 1 WWB.

Artikel 8 lid 1 onderdeel c WWB bepaalt, dat de Gemeenteraad een verordening moet vaststellen waarin conform artikel 30 WWB:

wordt aangegeven voor welke categorieën de bijstandsnorm wordt verhoogd en op grond van welke criteria de hoogte van die verhoging wordt bepaald.

Uit deze toelagenverordening moet blijken voor welke categorieën er een verhoging of verlaging van de landelijke bijstandsnormen plaatsvindt en tevens op grond van welke criteria het bedrag van die verhoging of verlaging wordt vastgesteld.

Artikel 28 WWB bepaalt, dat het college de bijstandsnorm of de toeslag lager kan vaststellen voor de belanghebbende die recent de deelname heeft beëindigd aan onderwijs of een beroepsopleiding.

Artikel 28 WWB spreekt over onderwijs of een beroepsopleiding waarvoor aanspraak (lees: recht) bestond op studiefinanciering op grond van de Wet op de studiefinanciering 2000 (WSF 2000) of op een tegemoetkoming in de studiekosten op grond van hoofdstuk 4 van de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten (Wtos).

De WSF 2000 geeft recht op studiefinanciering aan personen tot 30 jaar en aan degenen die tijdens de studie 30 jaar worden en hun studie zonder onderbreking voortzetten (zij hebben nog 48 maanden aanspraak op een lening). Dit betekent dat er per saldo een leeftijdsgrens van maximaal 34 jaar bestaat voor schoolverlaters.

Van belang is dat de belanghebbende daadwerkelijk recht heeft op studiefinanciering en niet dat het volgen van de soort opleiding daar in theorie recht op geeft. Dit volgt uit de bedoeling van de wetgever zoals die blijkt uit de parlementaire geschiedenis van artikel 36 Abw, de rechtsvoorganger van artikel 28 WWB. Daar is immers aangegeven dat het niet wenselijk is dat een jongere die vanuit een situatie van studiefinanciering een bijstandsuitkering ontvangt, een aanmerkelijk hoger inkomen zal ontvangen. De ratio van artikel 28 WWB is dat een belanghebbende niet onmiddellijk recht kan doen gelden op een relatief hoge bijstandsuitkering aansluitend op het relatief lage bedrag dat hij aan studiefinanciering ontving. In de Memorie van toelichting wordt aangegeven dat eventuele inkomsten naast studiefinanciering geen rol mogen spelen bij de toepassing van de verlaging. Zie TK 2002–2003, 28 870, nr. 3, p. 54. Daarbij zij opgemerkt dat bij van de toepassing van artikel 36 Abw niet zomaar voorbij kon worden gegaan aan dergelijke inkomsten. Het individualiseringsbeginsel van artikel 13 lid 1 Abw stond daaraan in de weg. Eens te meer vanwege het feit dat artikel 38 lid 4 Abw de werking van artikel 13 lid 1 Abw onverlet laat. Zie CRvB 07-12-1999, nr. 98/1937 NABW. Aangezien artikel 30 lid 4 WWB een soortgelijke bepaling kent ten aanzien van artikel 18 lid 1 WWB, moet er niet op voorhand van worden uitgegaan, dat door de betreffende opmerking in de Memorie van toelichting deze jurisprudentie haar betekenis verloren heeft.

Artikel 28 WWB heeft het tevens over beëindiging van onderwijs of beroepsopleiding. Dit moment van beëindiging wordt evenals in artikel 36 Abw niet nader omschreven. Gelet op het feit dat artikel 36 Abw gemeenten de mogelijkheid bood om de regeling op grond van het BLN voort te kunnen zetten (TK 1993-1994, 22 545, nr. 18, p. 95 en 96) ligt het voor de hand om ook bij de toepassing van artikel 28 WWB voor het begrip "tijdstip van die beëindiging" aansluiting te zoeken bij het BLN.

Artikel 1a lid 1 BLN gebruikte de volgende definitie voor het moment waarop de schoolverlatersperiode zijn aanvang vond:

de eerste dag van de maand waarin geen aanspraak meer bestaat op bedoelde studiefinanciering;
onderscheidenlijk

de eerste dag van de maand volgende op die waarin het onderwijs of de beroepsopleiding is beëindigd."

Met gebruikmaking van deze definitie ligt het tijdstip van beëindiging van de deelname aan onderwijs of beroepsopleiding, voor zover het onderwijs of beroepsopleiding betreft met aanspraak op studiefinanciering dan wel een tegemoetkoming in de onderwijsbijdrage en de schoolkosten, vast. Het moment waarop geen aanspraak meer bestaat op studiefinanciering of een tegemoetkoming in de onderwijsbijdrage en de schoolkosten wordt in respectievelijk de WSF 2000 en de Wtos namelijk duidelijk omschreven. Daarbij eindigt de aanspraak op studiefinanciering grond van de WSF 2000 ook altijd op de eerste van de maand. "Het tijdstip van die beëindiging" is daarmee gelijk aan het moment waarop belanghebbende geen studiefinanciering meer ontvangt en daarop ook geen aanspraak meer op kan maken.

De verlaging wegens recente beëindiging van deelname aan onderwijs of beroepsopleiding mag niet gelijktijdig worden toegepast met de verlaging voor 21- en 22-jarige alleenstaanden (artikel 30 lid 2 onderdeel b WWB). De verordening (zie artikel 7) dient ten aanzien van 21- en 22-jarige alleenstaande schoolverlaters dus duidelijk te bepalen of ten aanzien van hen artikel 28 WWB (schoolverlatersverlaging) of artikel 29 WWB (leeftijdsverlaging) wordt toegepast.

B054 Verlaging toeslag algemene bijstand alleenstaande van 21 of 22 jaar

Indien de bijstandsuitkering van de 21- en 22-jarige alleenstaande die een toeslag ontvangt in verband met het niet of het niet geheel kunnen delen van de bestaanskosten met een ander (artikel 2 en 3 van de Verordening toeslagen en verlagingen WWB Helmond 2009) meer bedraagt dan 75% van het voor de betreffende leeftijd geldende minimumloon wordt de toeslag zodanig verlaagd dat de uitkering maximaal 75% van het minimumloon bedraagt.

Hier is voorzien in een aanpassing van de toeslag voor 21- en 22-jarigen. De uitkering zou anders meer kunnen bedragen dan het voor de betreffende leeftijdscategorie geldende minimumloon. Met de aftopping van de uitkering op 75% van het minimumloon blijft er voldoende stimulans tot werken bestaan.

Let op: de verlaging voor alleenstaanden van 21 en 22 jaar heeft dus alleen betrekking op de toeslag.

Toelichting

In deze richtlijn is opgenomen of, op grond van de verordening bedoeld in artikel 8 lid 1 onderdeel c WWB, de toeslag voor een 21- of 22-jarige alleenstaande afwijkend wordt vastgesteld.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B6.6 onderdeel 4.5.

Overwegingen

De juridische grondslag voor deze richtlijn is gelegen in artikel 8 lid 1 onderdeel c jo artikel 30 en artikel 25 lid 1 WWB.

Artikel 8 lid 1 onderdeel c WWB bepaalt, dat de Gemeenteraad een verordening moet vaststellen waarin conform artikel 30 WWB:

wordt aangegeven voor welke categorieën de bijstandsnorm wordt verhoogd en op grond van welke criteria de hoogte van die verhoging wordt bepaald.

Uit deze toeslagenverordening moet blijken voor welke categorieën er een verhoging of verlaging van de landelijke bijstandsnormen plaatsvindt en tevens op grond van welke criteria het bedrag van die verhoging of verlaging wordt vastgesteld.

Artikel 29 lid 1 WWB bepaalt dat het college voor een alleenstaande van 21 of 22 jaar de toeslag bedoeld in artikel 25 WWB afwijkend kunnen vaststellen voor zover zij van oordeel zijn dat, gezien de hoogte van het minimumjeugdloon, de hoogte van deze toeslag een belemmering kan vormen voor de aanvaarding van arbeid.

Het is evenwel niet mogelijk om een 21- of 22-jarige belanghebbende gelijktijdig te confronteren met een afwijkende toeslag krachtens artikel 29 lid 1 WWB én een verlaging van de norm en/toeslag wegens het recent beëindigd hebben van deelname aan onderwijs of een beroepsopleiding als bedoeld in artikel 28 WWB (zie richtlijn nr.B055).

B055 Anticumulatiebepaling verlaging algemene bijstand

In deze richtlijn wordt aangegeven welke anticumulatiebepalingen er gelden in de verordening als bedoeld in artikel 8 lid 1 onderdeel c WWB.

Bij samenloop (bv. bij verlaging algemene bijstand schoolverlaters en bij verlaging toeslag algemene bijstand alleenstaande van 21 of 22 jaar) dient er volgens de Verordening toeslagen en verlagingen WWB Helmond 2009 twee verschillende verlagingen plaats te vinden. Wanneer er sprake is van twee (of meer) toepasselijke verlagingen prevaleert de verlaging in verband met recente beëindiging van onderwijs/opleiding, en vinden derhalve de andere verlaging(en) niet plaats, zolang er sprake is van recent beëindigen van onderwijs of beroepsopleiding.

Toelichting

In deze richtlijn is aangegeven welke anticumulatiebepalingen er gelden in de verordening als bedoeld in artikel 8 lid 1 onderdeel c WWB.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B6.6 onderdeel 6.

Overwegingen

Op grond van artikel 8 lid 1 onderdeel c jo. artikel 30 WWB moet de Gemeenteraad in een verordening vastleggen welke toeslagen en verlagingen er worden toegepast op basis van de artikel 25 t/m 29 WWB. Artikel 30 lid 2 onderdeel b WWB bepaalt uitdrukkelijk, dat in deze toeslagenverordening moet worden vastgelegd, dat niet gelijktijdig gebruik mag worden gemaakt van de bevoegdheid om de norm en/of toeslag lager vast te stellen voor de belanghebbende die recent deelname beëindigd heeft aan onderwijs of een beroepsopleiding als bedoeld in artikel 28 WWB en van de bevoegdheid om de toeslag voor een 21- of 22-jarige lager vast te stellen als bedoeld in artikel 29 lid 1 WWB.

B056 Ingangsdatum normwijziging alleenstaande ouder/alleenstaande

In deze richtlijn wordt aangegeven op welk moment de norm bij een overgang van alleenstaande ouder naar alleenstaande wordt gewijzigd.

De normwijziging en de eventuele andere wijzigingen gaan in op de dag dat het laatste ten laste komende kind de leeftijd van 18 jaar bereikt of niet meer door belanghebbende verzorgd wordt.

Een uitzondering bestaat ten aanzien van een studerend kind dat 18 jaar wordt. Indien het laatste ten laste komend kind een opleiding volgt waarvoor recht bestaat op studiefinanciering krachtens de WFS 2000 of een tegemoetkoming krachtens de Wtos, wordt de bijstandnorm eerst gewijzigd op de eerste dag van het kwartaal volgend op het kwartaal waarin het kind 18 jaar is geworden.

Toelichting:

In deze richtlijn wordt aangegeven op welk moment de norm bij de overgang van alleenstaande ouder naar alleenstaande wordt gewijzigd.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B6.6 onderdeel 7.

Overwegingen

De juridische grondslag voor deze richtlijn is gelegen in de overgang van alleenstaande ouder naar alleenstaande als bedoeld in artikel 4 onderdeel a WWB (zie CRvB 30-03-2004, nr. 01/3031 NABW). Hetzelfde gebeurt in het geval het laatste minderjarig ten laste komend kind niet langer door de alleenstaande ouder wordt verzorgd. Echter in geval van overlijden van het laatste minderjarige ten laste komend kind is de overlijdensuitkering van artikel 45 lid 5 WWB van toepassing.

Op de dag dat het laatste ten laste komend kind de leeftijd van 18 jaar bereikt (=verjaardag) of niet meer verzorgd wordt door belanghebbende valt belanghebbende niet meer onder de definitie van het begrip alleenstaande ouder zoals dat gebruikt wordt in de WWB (zie ook paragraaf B1.6 van het handboek WWB). Als gevolg daarvan is ook, per die datum, een andere norm (paragraaf B6.3 van het handboek WWB) en waarschijnlijk ook een andere toeslag (paragraaf B6.3 van het handboek WWB) van toepassing op belanghebbende.

Studiefinanciering krachtens de WSF 2000 of een tegemoetkoming krachtens de Wtos kunnen pas voor het eerst ontvangen worden in het eerste kwartaal na het bereiken van de leeftijd van 18 jaar. Wegens het volgen van onderwijs of een beroepsopleiding als bedoeld in de WSF 2000 of in hoofdstuk 4 van de Wtos is het 18-jarige kind zelf uitgesloten van het recht op bijstand.

B057 Ingangsdatum normwijziging bij verblijf in inrichting

In deze richtlijn kan het college aangeven op welk moment de bijstandsnorm moet worden aangepast indien de belanghebbende wordt opgenomen in een inrichting.

Formeel moet met ingang van de dag van opname uitkering worden verleend ingevolge artikel 23 WWB.

Echter, als de belanghebbende voorheen als thuiswonende al een uitkering van de gemeente ontving, leidt aanpassing tot extra administratieve besommingen. In dat geval wordt daarom als volgt gehandeld:

- De uitkering blijft ongewijzigd als het verblijf in de inrichting voor het einde van de maand na die van opname eindigt of mogelijk eindigt (als de exacte duur onbekend is);
- Bij een langer verblijf wordt de uitkering zo spoedig mogelijk doch uiterlijk na de maand volgend op die van opname, aangepast. Ook de uitkering van eventuele thuisblijvende gezinsleden wordt dan aangepast. De uitkering kan dus maximaal 2 maanden ongewijzigd blijven.

De uitkering wordt onmiddellijk afgestemd op het verblijf in de inrichting als voor de opname hier geen bijstand werd ontvangen.

B058 Bijzondere bijstand voor vaste lasten tijdens verblijf in inrichting

In deze richtlijn wordt aangegeven in welke situaties bijzondere bijstand wordt verleend voor de vaste lasten tijdens het verblijf in een inrichting.

Als de bijstand is afgestemd op het verblijf in de inrichting, kan zo nodig extra bijzondere bijstand worden verleend in de doorlopende lasten waarvan gezien alle omstandigheden, waaronder de duur van de opname, in redelijkheid niet kan worden gevergd dat ze worden beëindigd. Het kan hier gaan om huur, vastrecht energie, WA- en inboedelverzekering, onroerende zaakbelasting en/of abonnement telefoon.

B059 Beleid inzake bijstandsverlening aan daklozen

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake bijstandsverlening aan een belanghebbende zonder adres.

De gemeente Helmond is één van de gemeenten die bij algemene maatregel van bestuur is aangewezen als centrumgemeente voor de bijstandsverlening aan daklozen zonder adres.

De verplichtingen die de WWB aan de uitkering verbindt gelden in beginsel ook voor zwervende daklozen. Gezien hun omstandigheden zullen in de praktijk andere eisen aan de uitvoering worden gesteld. Hierna wordt ingegaan op de voorwaarden waaraan moet worden voldaan.

Omschrijving van de doelgroep

De regeling voor bijstandsverlening aan adreslozen door aangewezen gemeenten heeft betrekking op een specifieke groep daklozen. Het gaat hier niet om de daklozen die bij opvanginstellingen worden opgevangen (de zogenaamde thuislozen) of die een briefadres bij vrienden, familie of een hulpverleningsinstantie hebben. Deze groepen komen in aanmerking voor een uitkering op grond van de WWB, welke kan worden verstrekt door de gemeente waar zij feitelijk verblijven. Dit kan ook een niet-aangewezen gemeente zijn.

De speciale daklozenregeling geldt alleen voor zwervende daklozen (adreslozen), waarmee personen bedoeld worden die niet beschikken over of niet langdurig gebruikmaken van zelfstandige huisvesting of van residentiële huisvesting (waaronder ook ziekenhuizen en gevangenissen zijn te rekenen). Zij hebben ook geen onderdak bij familie en vrienden en zij beschikken niet over een adres (zie ook CRvB 20-04-2004, nrs. 01/6150 NABW e.a.). Zij leiden een zwervend bestaan en brengen de nacht door op straat, in parken, portieken, openbare gebouwen en andere plaatsen die enige beschutting bieden tegen weer en wind. Soms brengen zij een beperkt aantal nachten door in opvangcentra.

Formeel valt een belanghebbende onder de specifieke regeling voor adreslozen, wanneer hij niet beschikt over:

- adres waar hij woont, waaronder begrepen het adres van een woning die zich in een voertuig of vaartuig bevindt, indien het voertuig of vaartuig een vaste stand- of ligplaats heeft, of, indien betrokkene op meer dan een adres woont, het adres waar hij naar redelijke verwachting gedurende een half jaar de meeste malen zal overnachten; of
- een adres waar hij, bij het ontbreken van een adres als hiervoor aangegeven, naar redelijke verwachting gedurende drie maanden ten minste twee derden van de tijd zal overnachten; of
- een adres waar voor hem bestemde geschriften in ontvangst worden genomen en waar, indien daartoe grond bestaat, zorg wordt gedragen dat geschriften of inlichtingen daarover, de belanghebbende bereiken.

Vaststellen van het recht / specifieke voorwaarden

- Gba check, wel of geen recht

De belanghebbende dient als laatste adres te zijn ingeschreven geweest in de gemeente, of reeds enige tijd bekend en in traject te zijn bij hulpverleningsinstanties als b.v. Novadic of GGZ. Wanneer dit niet het geval is, dient te worden verwezen naar de gemeente waar belanghebbende als laatste is geregistreerd. Altijd vragen waar men voorheen heeft verbleven en in de betreffende gemeente controleren. Relevant is in welke gemeente de belanghebbende hoofdzakelijk het verblijf heeft gehad.

Wanneer de belanghebbende afkomstig is uit de gemeente Eindhoven vindt er een afstemming plaats met die gemeente.

- Verwijzing naar nachtopvang

De belanghebbende die als dak-en thuisloze een uitkering komt aanvragen, krijgt direct de verplichting opgelegd zich te melden bij de nachtopvang, behoudens in individuele gevallen. Indien hiervan geen gebruik wordt gemaakt, dient de belanghebbende bij het tweede contact (overleggen bewijsstukken en aanvraagformulieren) of bij de eerste weekbetaling te verklaren waar hij daadwerkelijk heeft verbleven. Indien niet aannemelijk is te maken dat belanghebbende daadwerkelijk in Helmond heeft verbleven, kan het recht op bijstand niet worden vastgesteld en wordt de aanvraag niet in behandeling genomen of afgewezen.

- Jongeren tot 23 jaar

Indien de belanghebbende jonger is dan 23 jaar, dient in eerste instantie te worden gezien, of hij tot de doelgroep van BJ Brabant behoort. Alvorens een aanvraag in te nemen, dient hij daarnaar te worden doorverwezen. Wanneer hij via BJ Brabant over een tijdelijk briefadres kan beschikken, dient een uitkeringsaanvraag via het CWI te worden ingediend. Als contactpersoon wordt dan een klantbegeleider voor de doelgroep Jongeren aangewezen.

- Beschikbaar stellen van briefadres, andere briefadressen

De belanghebbende zonder vast verblijfadres, welke niet behoort tot de groep dakloze verslaafden, die op de Kasteeltraverse 102 staan geregistreerd, wordt op het adres van de gemeente geregistreerd, m.u.v. hem, die via BJ Brabant of Algemeen Maatschappelijk Werk een briefadres ter beschikking heeft gekregen c.q.

kan krijgen. Het briefadres wordt, indien dit niet via de genoemde instellingen kan, voor een periode van 3 maanden, dat op individuele gronden verlengd kan worden, ter beschikking gesteld, indien redelijkerwijs kan worden vastgesteld dat belanghebbende in de regio van Helmond verblijft en er sprake is van zorgbehoefte, in de vorm van schuld- en/of psychische hulp.

Voorwaarden voor het gebruik van het briefadres zijn:

- Belanghebbende moet de reden/noodzaak van het gebruik van het briefadres voldoende aannemelijk maken. Hij zal moeten aangeven waar hij in de tussentijd daadwerkelijk verblijft.
- Hij moet actief woonruimte zoeken en daarvan schriftelijke bewijzen overleggen.
- Hij moet wekelijks de post ophalen.
- Hij moet desgevraagd verantwoording afleggen aan de klantbegeleider over de vorderingen van het zoeken naar nieuwe huisvesting.

Belanghebbende tekent bij het in behandeling nemen van de aanvraag een formulier waarin de voorwaarden voor het gebruik van het briefadres zijn opgenomen.

- Inschrijfprobleem

De belanghebbende, die wel op een adres verblijft, maar zich hier niet kan laten registreren, kan op grond van zijn verblijfplaats recht hebben op een reguliere uitkering, indien er sprake is van woonlasten. Middels een huisbezoek kan worden vastgesteld of de belanghebbende op het opgegeven adres verblijft.

Op basis van artikel 40 lid 3 WWB vindt er een opschorting van het recht op bijstand plaats wanneer het door belanghebbende verstrekte adres afwijkt van het adres waaronder hij in GBA staat ingeschreven.

- Termijn van 3 maanden

De belanghebbende met een inschrijfprobleem kan toestemming krijgen om tijdelijk gebruik te maken van het briefadres Churchillaan 109. De toestemming wordt verleend voor de duur van 3 maanden, waarin belanghebbende de gelegenheid heeft om een vast adres te vinden en zich daar te laten registreren.

Indien de belanghebbende na het verstrijken van de toegekende termijn van 3 maanden nog niet beschikt over een regulier verblijfadres, wordt bezien of de toestemming tot het gebruik van het adres nog voor maximaal 3 maanden gecontinueerd kan worden.

Een verlenging is eenmalig en alleen mogelijk als:

- Er daadwerkelijk vooruitzicht is op passende woonruimte.
- Belanghebbende aantoonbaar voldoende moeite doet om passende woonruimte te vinden.
- Het belanghebbende niet te verwijten is, dat hij niet tijdig over een vast verblijfadres beschikt.

Wanneer de belanghebbende niet naar vermogen aan zijn verplichtingen voldoet, wordt na de periode van 3 maanden een maatregel overwogen of wordt het recht op bijstand opgeschort (artikel 40 lid 3 t/m 6 WWB).

Bij de afweging moeten ook de eventuele schulden- en/of psychische problematiek, alsmede de ondernomen stappen richting de aangewezen hulpverleningsinstanties worden meegenomen.

De belanghebbende wordt, indien mogelijk, zowel mondeling als bij beschikking hiervan op de hoogte gebracht.

- Gebruik maken van faciliteiten nachtopvang

De belanghebbende zonder vast verblijfadres heeft de verplichting gebruik te maken van de in Helmond aangeboden faciliteiten voor nachtopvang. Er dient periodiek te worden gecontroleerd. Wanneer de belanghebbende geen gebruik heeft gemaakt van, of zich heeft gemeld bij de nachtopvang (norm = 16 keer per maand), kan redelijkerwijs worden aangenomen dat belanghebbende over een vast verblijfadres beschikt, waar hij zich niet kan of wil laten registreren. Belanghebbende dient te verklaren waar hij wel verblijft. Indien dit niet gebeurt, kan het recht op bijstand niet worden vastgesteld en dient de uitkering te worden beëindigd met ingang van het begin van de maand, volgend op de gecontroleerde maand. De toestemming om gebruik te maken van het briefadres Churchillaan 109 wordt per dezelfde datum ingetrokken.

- Melding

Er bestaat een wekelijkse meldingsplicht. Wanneer de belanghebbende zich een week niet meldt, dient te worden vastgesteld of er gebruik is gemaakt van de nachtopvang. Als dit niet is gebeurd, dient aannemelijk te worden gemaakt, waar hij heeft verbleven. Indien de belanghebbende zich 2 achtereenvolgende weken niet heeft gemeld, wordt de uitkering beëindigd met ingang van de laatste dag van signalering op het Werkplein of bij een betrokken instantie (bijvoorbeeld Novadic, GGZ, Politie, Nachtopvang) om reden dat het recht op bijstand niet langer kan worden vastgesteld.

- Handhaving

Om te kunnen beoordelen of belanghebbende daadwerkelijk de verplichtingen, gekoppeld aan het recht op uitkering nakomt, dient periodiek te worden gecontroleerd of gebruik gemaakt wordt van de nachtopvangfaciliteiten.

- Intrekken briefadres

Wanneer blijkt dat de belanghebbende langer dan 2 weken zijn post niet meer komt ophalen, geen gebruik heeft gemaakt van de opvangvoorzieningen en door contactpersonen bij andere betrokken instanties (zie Melding) niet meer gezien wordt, kan het recht op bijstand niet langer worden vastgesteld.

Als uit onderzoek bovenstaande is gebleken kan de WWB-uitkering worden beëindigd omdat het recht op uitkering niet meer kan worden vastgesteld. Dit moet dan ook als reden worden opgenomen in de

beëindigingsbeschikking. Het kan namelijk voorkomen dat belanghebbende, ook al maakt hij geen gebruik meer van de adressen voor nachtopvang, zich toch nog in Helmond bevindt.

Indien het recht op een bijstandsuitkering vervalt, vanwege het verkrijgen van inkomsten, hoger dan de toepasselijke bijstandsnorm, wordt eveneens de toestemming tot gebruik van het briefadres ingetrokken. Ook dit dient in de beëindigingsbeschikking te worden vermeld.

Sluitende aanpak

In het kader van sluitende aanpak worden dak- en thuislozen verwezen naar de nachtopvang. Enerzijds om personen zo spoedig mogelijk te begeleiden naar zelfstandig wonen en activiteiten, anderzijds wordt de rechtmatigheid voor een groot deel geborgd.

De verplichting om gebruik te maken van de nachtopvang kan gebaseerd worden op artikel 55 WWB.

(Opm. Uitspraak Rechtbank 's-Hertogenbosch d.d. 23-04-2007, LJN: BA4964: De verplichting tot het gebruik maken van de nachtopvang, die met het oog op arbeidsinschakeling is opgelegd aan een dak- en thuisloze, verdraagt zich niet met artikel 55 WWB. In artikel 55 WWB is bepaald dat, naast de verplichtingen die op grond van hoofdstuk 2 aan het recht op bijstand verbonden zijn of kunnen worden, het college vanaf de dag van melding verplichtingen kan opleggen die strekken tot arbeidsinschakeling, dan wel die verband houden met aard en doel van een bepaalde vorm van bijstand of die strekken tot zijn vermindering of beëindiging. Blijkens de Memorie van Toelichting (Kamerstukken II, 2002-2003, 28 870, nr.3, p.76) kan het opleggen van deze nadere verplichtingen bijvoorbeeld aan de orde zijn wanneer in de persoon gelegen problemen aan arbeidsinschakeling in de weg staan, zoals bij psychische moeilijkheden of verslavingsproblemen. De rechtbank is van oordeel dat slechts die verplichtingen kunnen worden opgelegd en oordeelt dat er onvoldoende rechtstreeks verband bestaat tussen de verplichting tot het gebruik maken van de nachtopvang enerzijds en het belang van de arbeidsinschakeling, alsmede de mogelijke vermindering of beëindiging van de bijstand anderzijds. Het opleggen van een dergelijke verplichting gaat het kader van artikel 55 WWB te buiten.)

Uit ingewonnen informatie van de helpdesk van StimulanSZ zou gesteld kunnen worden dat een dergelijke verplichting wel opgelegd kan worden als er sprake zou zijn van sollicitatieactiviteiten of een activeringstraject. Wanneer er een verband aangetoond kan worden tussen een concrete voorziening en het niet goed kunnen traceren van de belanghebbende dan kan een dergelijke verplichting o.g.v. artikel 55 WWB tot de mogelijkheden behoren.

De verplichting tot het gebruik maken van de nachtopvang kan niet gebaseerd worden op de reïntegratieverplichting van de belanghebbende waaronder begrepen sociale activering (artikel 9 lid 1 onderdeel b WWB) en bij het niet nakomen van die verplichting een maatregel opleggen op basis van de Maatregelenverordening (maatregel van 100% een maand, artikel 9 lid 3 sub d en artikel 10 lid 1 sub c). Die verplichting kan hier niet op gebaseerd worden, aangezien de belanghebbende wel kan voldoen aan zijn reïntegratieverplichting. Er dient nl. daadwerkelijk door zijn gedraging een verplichting te worden

geschonden. Het niet gebruik maken van nachtopvang is niet concreet genoeg om dit onder de reïntegratieverplichting te kunnen scharen.

Wel heeft het college de bevoegdheid om de bijstand in de vorm van dag/nachtverblijf aan te bieden door middel van bijstand in natura als bedoeld in artikel 57 onderdeel b WWB (zie TK 2002-2003, 28 870, nr.3, p.53-54).

De reden van een dergelijke toepassing van artikel 57 WWB is het feit dat de belanghebbende beschermd moet worden tegen het afglijden in de maatschappij en tekort schieten in zijn zelfredzaamheid, zoals dakloosheid, psychosociale problemen, verslaving en schulden.

Dergelijke bijstand in natura is een vorm waarbij de uitkering gedeeltelijk niet in de vorm van geld, maar rechtstreeks in de vorm van goederen en/of diensten wordt verstrekt. De gemeente kan dan bijvoorbeeld fungeren als inkoper van goederen en diensten en die leveren aan de belanghebbende, zoals het voorzien in een slaapplek voor een dak- of thuisloze. De met deze natura-verstrekingen gemoeide kosten kunnen, zowel feitelijk als forfaitair, worden verrekend met de uitkering.

De verplichting van het gebruik van de nachtopvang wordt al bij de eerste melding ingezet. Allereerst om te kunnen vaststellen dat er sprake is van dakloosheid. In tweede instantie ten behoeve van de reïntegratie, wanneer een activeringsprogramma wordt opgestart. Het gebruik van de nachtopvang is een eerste stap om te komen tot een traject. Het is dan ook van belang dat zo spoedig mogelijk een traject ingezet wordt, gericht op zorg, wonen activeren en werk. Indien een maand na aanvang van bijstandsverlening is gebleken, dat belanghebbende zich correct aan de verplichting heeft gehouden, dient het traject te worden opgestart.

- Activering

Bij toekenning van daklozenuitkering wordt na een maand een (sociale) activeringstraject opgestart, waarbij ook aandacht moet bestaan voor schuldenproblematiek, psychische problematiek (eventueel psychodiagnostisch rapport) om een onderscheid te kunnen maken tussen een zorg, sociale activering of reïntegratie.

- Nazorg

Wanneer de belanghebbende een vast adres heeft verkregen, behoudt hij gedurende 6 maanden de contactpersoon. Pas wanneer na 6 maanden wordt vastgesteld dat er sprake is van een stabiele woonsituatie, kan hij (eventueel) worden overgedragen aan een andere klantbegeleider als contactpersoon.

Maatregelenbeleid

Alle belanghebbenden met een bijstandsuitkering dienen te voldoen aan de arbeidsverplichtingen. Op maat wordt een plan vastgesteld waarbij een doel wordt geformuleerd, zodat personen weer zo zelfstandig mogelijk kunnen gaan functioneren, met bij voorkeur een eigen inkomen.

De middelen die noodzakelijk zijn om te kunnen komen tot dit doel, maken onderdeel uit van de reïntegratieverplichtingen.

In het kader van personen, die dak- en thuisloos zijn, is een eerste vereiste om te kunnen reïntegreren naar arbeid, het hebben van een vaste slaappleaats. Het is aannemelijk te stellen, dat personen die gedurende de nacht op straat verkeren of in illegale panden verblijven, onvoldoende zijn toegerust om overdag inspanningen te verrichten. Derhalve wordt in het kader van de dak- en thuislozen, daar waar nodig is, de verplichting opgelegd om te verblijven in de nachtopvang, indien geen andere opvangvoorziening voorhanden is. Deze verplichting maakt dan ook deel uit van het reïntegratieplan als eerste stap richting zorg, activering en reïntegratie (doelmatigheid).

Niet voldoen aan de verplichtingen m.b.t. nachtopvang

Indien belanghebbende niet voldoet aan de verplichtingen met betrekking tot het gebruik van de nachtopvang of geen gebruik maakt van een verwijzing door de contactpersoon bij W&I en er is sprake van sollicitatieactiviteiten of een activeringstraject, kan in verband met het niet in voldoende mate nakomen van een verplichting zoals bedoeld in artikel 55 WWB een maatregel worden opgelegd (maatregel van 20% 1 maand, artikel 20 Maatregelenverordening).

Bij het beoordelen van een maatregel, i.v.m. andere verplichtingen die aan de belanghebbende worden opgelegd (zoals bv. de reïntegratieverplichting), worden dezelfde criteria gehanteerd als betrof het een reguliere WWB-uitkering. Het doel van de maatregel en de invloed op de uitkeringsduur spelen bij deze beoordeling tevens een belangrijke rol.

Richtlijn bij maatregelen bij niet gebruik nachtopvang

- Belanghebbende ondertekent bij het indienen van de uitkeringsaanvraag een formulier, waarin hij zich akkoord verklaart met de bij de bijstandsverlening behorende verplichtingen, waaronder de verplichting tot gebruik van de nachtopvang (artikel 55 WWB, er dient dan wel reeds sprake te zijn van sollicitatieactiviteiten of een activeringstraject), indien geen andere woonvoorziening voorhanden is.
- De belanghebbende dient volledig gebruik te maken van de nachtopvang, mede ter bevordering van het in te zetten traject. Als richtlijn wordt het aantal benodigde nachten in de Oversteek aangehouden (16 nachten of meer, waarbij in aanmerking dient te worden genomen, dat deze dan verspreid door de maand dienen te liggen. Dit om aannemelijk te maken, dat cliënt voornamelijk in Helmond verblijft.
- Indien belanghebbende onvoldoende gebruik heeft gemaakt van de nachtopvang (< 16 meldingen), geldt in principe als richtlijn de maatregel o.g.v. artikel 20 Maatregelenverordening. Indien de belanghebbende zich in het geheel niet heeft gemeld voor nachtopvang, dient in principe de aanvraag te worden afgewezen, c.q. de uitkering te worden beëindigd omdat het recht niet kan worden vastgesteld met ingang van de 1^e dag van de nieuwe maand (bij controle aan het einde van de maand) of er wordt een maatregel opgelegd.
- Tevens dient belanghebbende te verklaren waar hij gedurende de betreffende periode heeft verbleven.

Indien dit niet gebeurt, is het recht op een bijstandsuitkering niet langer vast te stellen en dient de uitkering te worden beëindigd. Indien hij wel aannemelijk maakt waar hij heeft verbleven, dient in verband met mogelijk ten onrechte verstrekte bijstand een maatregel o.g.v. de Maatregelenverordening te worden gezien.

Maatregelenbeleid

Indien aan het einde van de 1^e uitkeringsmaand (kalendermaand) wordt vastgesteld, dat de belanghebbende onvoldoende gebruik heeft gemaakt van de nachtopvangfaciliteiten, dient een maatregel te worden gezien o.g.v. artikel 20 Maatregelenverordening.

Indien geen gebruik is gemaakt van de nachtopvang, en belanghebbende verklaart niet waar hij daadwerkelijk heeft verbleven, wordt de aanvraag over deze periode afgewezen, vanwege het niet kunnen vaststellen van het recht op bijstand. Over de betreffende periode wordt dan overgegaan tot herziening en terugvordering.

Berekening en uitbetaling van de uitkering

- De hoogte van de uitkering

De hoogte van de uitkering is vastgelegd in de Toeslagenverordening.

Voor 23 tot 65 jarigen zonder vast verblijfadres geldt dat bij inschrijving op het adres Churchillaan 109, de toepasselijke norm plus de volledige toeslag wordt berekend, verlaagd met een bedrag, gelijk aan de huurtoeslaggrens, omdat er geen sprake is van woonlasten.

Voor de belanghebbende, die staat ingeschreven op het adres Kasteeltraverse 102 of wel over een vast verblijfadres beschikt, maar zich hier niet kan laten registreren, betekent dit voor bovenstaande leeftijdscategorie dat de norm plus toeslag wordt verlaagd met 10%, omdat er maar in geringe mate sprake is van woonkosten. De verlaging vanwege het ontbreken van woonlasten wordt niet toegepast.

Voor jongeren tot 23 jaar en ouderen gelden voor wat betreft de hoogte van de uitkering geen afwijkende bedragen ten opzichte van de reguliere WWB-uitkeringen voor deze leeftijdsgroepen.

- Gehuwden

Gehuwden of partners worden aangemerkt als 2 alleenstaanden. Bij de vaststelling van de hoogte van de uitkering, wordt van beide belanghebbenden afzonderlijk de van toepassing zijnde norm en toeslag berekend. Op beide uitkeringen wordt de verlaging vanwege het ontbreken van woonlasten toegepast.

- Wijze van betaling, termijnen, bedragen

De uitkering wordt wekelijks betaalbaar gesteld. Voor het vaststellen van de hoogte van de wekelijkse betaling, wordt de toegekende netto maanduitkering na aftrek van de vakantietoeslag, de premie zorgverzekering, eventueel beslag en terugvordering, gedeeld door 5.

Overwogen moet worden of de premie van de (verplichte) zorgverzekering op de uitkering moet worden ingehouden en direct aan de verzekeraar moet worden doorbetaald.

De betalingen vinden plaats op de bankrekening van belanghebbende. Daarvoor dient deze zich uiterlijk op dinsdag tijdens het telefonisch spreekuur bij de contactpersoon te melden. Indien de belanghebbende niet beschikt over een bankrekening en ook geen bankrekening kan openen, dient daarvan een bewijs te worden overgelegd. Vervolgens zal door W&I een bankrekening worden geopend bij de Bank Nederlandse Gemeenten.

Voor incidentele betalingen kan gebruik worden gemaakt van een noodpasje, welke aan belanghebbende voor 1 dag ter beschikking wordt gesteld. Hiervoor dient een formulier te worden ondertekend. Het ter beschikking gestelde bankpasje dient nog dezelfde dag te worden ingeleverd aan de balie op het Werkplein.

In verband met de wekelijkse meldingsplicht, dient de belanghebbende wekelijks de post te halen op het Werkplein.

- Leenbijstand voor 1^e huur/ inrichtingskosten, in relatie tot de verplichting van het verkrijgen van een vast adres

Voor de belanghebbende met een inschrijfprobleem of met een adresprobleem geldt de verplichting van het verkrijgen van een vast verblijfadres. Indien een adres wordt verkregen dient, wanneer de noodzaak kan worden vastgesteld, bijzondere bijstand te worden verstrekt ter hoogte van de 1^e huur en de borg (richtlijn nr. B103: 1^e huur: om niet; waarborgsom: leenbijstand).

Afhankelijk van individuele omstandigheden kan er bijzondere bijstand voor inrichtingskosten worden verstrekt.

De weekbetalingen in de maand, volgend op het verkrijgen van een vast verblijfadres, worden niet ineens met de uitkering verrekend, maar in termijnen, welke vergelijkbaar zijn met de termijnbedragen, zoals gebruikt bij terugvordering. Het doel hiervan is de overgang van weekbetaling naar maandbetaling probleemloos te laten verlopen, zodat de (gewijzigde) algemene bijstand met ingang van de volgende betalingsrun per maand kan worden uitbetaald.

Aanvraag daklozenuitkering

Voorlopige intake voor daklozenuitkering

- Identiteitsbewijs / nationaliteit / verblijfsvergunning
- Plaats van herkomst. Indien niet uit de gemeente, waar als laatste geregistreerd (zwerfer of adresprobleem)
- sinds wanneer dakloos
- hoe is men in deze situatie terecht gekomen (kort)
- waar heeft men tot nu toe verbleven

- waarvan heeft men geleefd
- waar zijn de bezittingen
- bekend met nachtopvang, zo niet, verwijzen
- bekend in hulpverleningscircuit in gemeente, zo ja welke, contactpersonen

Bij tijdelijk verblijf op vast adres, maar geen inschrijving, dient in eerste instantie alsnog te worden geprobeerd zich daar te laten registreren. Indien niet mogelijk, huisbezoek verrichten om het recht vast te stellen, geen betalingen.

Bij voorlopig vastgesteld recht na GBA-controle (in PIV en telefonisch op tel. 7274), aanvraagformulier verstrekken en afspraak plannen, bij voorkeur op een dag voor de betalingen. Controle m.b.t. eerdere uitkering en interne vorderingen. Toestemming briefadres klaarmaken.

Wanneer men door verlies of diefstal niet meer over een identiteitsbewijs beschikt, dient een bewijs van aangifte bij de politie te worden overgelegd. Om het mogelijk te maken een geldig identiteitsbewijs te verkrijgen, wordt per de eerstvolgende betalingsmogelijkheid een voorschot verstrekt van € 70.00 (inclusief boete en foto's). Het betreft geen bijzondere bijstand en wordt dus direct verrekend met de algemene bijstand.

Wanneer de inschrijving in het GBA is gerealiseerd en een bewijs van aanvraag van het nieuwe identiteitsbewijs is overgelegd, kan een voorschot worden verstrekt. Voor uitbetaling van het eerste voorschot dient te worden gecontroleerd of gebruik is gemaakt van de nachtopvang.

Intake

- Controle inlichtingenformulier en bewijsstukken (zie voorl. intake).
- Het verhaal van de cliënt.
- Bij ontbrekende bankafschriften kan worden volstaan met een saldo opgave van de bank.
- Bij schulden- en/of psychische problematiek dient men te worden verwezen naar de daarvoor aangewezen instanties om stappen m.b.t. oplossingen te ondernemen.
- Informatie verstrekken m.b.t. de bijstand aan de hand van checklist, aangevuld met bijzondere verplichtingen: verkrijgen vast verblijfadres, het gebruik van de nachtopvang, inzet reïntegratietraject en eventuele tijdelijkheid van de uitkering, wekelijkse melding en betaaldagen.

Bij verkrijging vast verblijfadres

Indien belanghebbende vanuit een dakloze situatie de mogelijkheid krijgt om een vast verblijfadres te verkrijgen, is het aannemelijk, dat hij niet beschikt over de nodige gelden. Om het mogelijk te maken dat men een gevonden verblijfadres kan accepteren, dient bijzondere bijstand voor de 1^e huur (en borg) te worden gezien. Hierbij wordt de volgende werkwijze toegepast.

Geldlening 1^e huur en borg

- Een voorlopig huurcontract, waarop het bankrekeningnummer en het telefoonnummer van de verhuurder staan vermeld.
- Telefonisch contact opnemen met de verhuurder, enerzijds ter verificatie, anderzijds om afspraken te maken m.b.t. de betaling.
- Voorschot op rekening van de verhuurder overmaken. Op het voorschotformulier bij de bankrekening de derdenbetaling vermelden.
- Een geldig huurcontract.
- Voorschot verrekenen met toe te kennen leenbijstand.

Overgang naar maandbetaling

Na inschrijving op het nieuwe adres en het preventieonderzoek dient de uitkering te worden gewijzigd. Uit de praktijksituatie is gebleken, dat de overgang van weekbetalingen naar maandbetaling problematisch is en in veel gevallen nagenoeg onmogelijk. Om dit te ondervangen dient er een overbruggingsvoorschot te worden geregeld ter hoogte van 1 maand uitkering (naar beneden afgerond). Dit overbruggingsvoorschot wordt in wekelijkse betalingen verstrekt, zodat bij de eerst volgende maandrun kan worden overgegaan op maandbetaling.

Acties

Afspraken maken met nachtopvangfaciliteiten m.b.t. periodiek verstrekken van gegevens. (Oversteek nu maandelijks, d'n Herd op verzoek)

Afspraken maken met SMO i.v.m.:

- sociale activering voor daklozen – aanmelding SMO via E-mail

Contact met Afd. Bevolking inzake:

- update bestaande afspraken.
- inschrijving GBA zonder einddatum.
- al dan niet inschrijven op Churchilllaan bij inschrijfprobleem.
- lijst van kamerverhuuradressen.
- automatische betaling i.v.m. verkrijging nieuw ID-bewijs.

Intern

- Het moet bij de klantbegeleider bekend zijn, of de eindbetaling van de maand wel of niet is verstrekt. In verband met mogelijke verzoeken om extra betaling i.v.m. urgente kosten, moet het mogelijk zijn vast te stellen of en hoeveel recht nog bestaat.
- Indien dit niet mogelijk is, kan worden overwogen de eindbetaling in het geheel niet of slechts op verzoek van de belanghebbende te doen. Voorwaarde is dan wel dat de premie zorgverzekering wordt doorbetaald.
- Afspraak HSZ m.b.t. huisbezoek bij mensen met een inschrijfprobleem en mensen, die vanuit daklozensituatie een vast verblijfadres hebben verkregen. Deze huisbezoeken dienen op zeer korte termijn te kunnen plaatsvinden, waarna de bijbehorende rapportage

zo snel mogelijk wordt verstrekt aan de klantbegeleider.

- Vervaardigen specifieke formulieren i.v.m. bijzondere verplichtingen en reïntegratie/zorgtraject.
- Opstellen van zorgtrajecten, contacten en afspraken met betrokken instanties (budgetwinkel, SMO, - Novadic, GGZ)

Toelichting:

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake bijstandverlening aan belanghebbende zonder adres. Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B6.10 onderdeel 6.

Overwegingen

Op grond van artikel 40 lid 1 WWB kan bij AMvB bepaald worden dat bijstandsverlening aan belanghebbenden zonder adres als bedoeld in artikel 1 Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens geschiedt door in deze AMvB aan te wijzen gemeenten. In artikel 11 van het Besluit WWB 2007 worden de volgende gemeenten aangewezen in verband met de verlening van bijstand aan daklozen:

Alkmaar, Almelo, Almere, Amersfoort, Amsterdam, Apeldoorn, Arnhem, Assen, Bergen op Zoom, Breda, Delft, Den Bosch, Den Haag, Den Helder, Deventer, Doetinchem, Dordrecht, Ede, Eindhoven, Emmen, Enschede, Gouda, Groningen, Haarlem, Heerlen, Helmond, Hilversum, Hoorn, Leeuwarden, Leiden, Maastricht, Nijmegen, Oss, Purmerend, Rotterdam, Spijkenisse, Tilburg, Utrecht, Venlo, Vlaardingen, Vlissingen, Zaanstad en Zwolle.

Het college van B&W van Helmond is op grond van artikel 40 lid 2 WWB verplicht om aan de belanghebbende zonder adres een briefadres als bedoeld in artikel 1 Wet gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens ter beschikking te stellen, van welk adres belanghebbende aangifte moet doen bij de GBA.

Aanvragen door adresloze belanghebbende dienen op grond van artikel 41 lid 2 WWB direct bij het college te worden ingediend. Artikel 41 lid 4 WWB biedt evenwel de mogelijkheid dat het college en de Centrale organisatie werk en inkomen afspreken dat deze aanvragen ook bij de Centrale organisatie werk en inkomen moeten worden ingediend.

Het college heeft in dezen beleidsvrijheid ten aanzien van welk briefadres verstrekt wordt aan een adresloze belanghebbende en of er een afspraak met de Centrale organisatie werk en inkomen gemaakt wordt om adresloze belanghebbende bij de Centrale organisatie werk en inkomen de aanvraag te laten indienen.

Voorts is er beleidsvrijheid in het kader van de Toeslagenverordening. Daarin wordt bepaald welke toeslag of verlaging van toepassing is in geval van het ontbreken van een woning.

B060 Berekening hoogte algemene bijstand bij co-ouderschap

In deze richtlijn wordt aangegeven hoe bij co-ouderschap de hoogte van de bijstand wordt vastgesteld.

Om dit probleem op te lossen moet een nieuwe basisnorm berekend worden die is opgebouwd uit een alleenstaande-deel en een alleenstaande-ouder-deel. Voor het aantal dagen per week (of per maand) dat de kinderen bij de ouder verblijven, wordt deze aangemerkt als alleenstaande ouder. Voor de overige dagen per week (of per maand) geldt hij of zij als alleenstaande.

Het co-ouderschap zal doorgaans geen invloed hebben op de hoogte van de toeslagen en de verlagingen. Deze zijn immers gelijk voor alleenstaanden en alleenstaande ouders (uitzondering: 21- en 22-jarige alleenstaanden; zij worden onder omstandigheden in sommige gemeenten geconfronteerd met een extra verlaging; artikel 29 WWB; zie ook paragraaf B6.7 onderdeel 4).

Let op: De hier geformuleerde regel inzake de berekening van de basisnorm algemene bijstand bij co-ouderschap kan alleen worden toegepast wanneer beide ouders over het co-ouderschap duidelijke (en langdurige) afspraken hebben gemaakt en deze afspraken daadwerkelijk nakomen (de feitelijke situatie is van belang!) De co-oudersbepaling is dus niet bedoeld voor de gevallen waarin de kinderen vrijwel altijd bij de ene ouder verblijven en slechts incidenteel bij de andere ouder.

Voorbeeld

Peter (27) en Wendy (30) zijn gescheiden. Marja, hun enige kind verblijft door de week bij Wendy en in het weekend bij Peter. Wendy en Peter delen hun woningen niet met anderen.

- De uitkering algemene bijstand van Peter is als volgt opgebouwd:
 $5/7 \times$ basisnorm alleenstaande + $2/7 \times$ basisnorm alleenstaande ouder + 20% toeslag.
- De uitkering algemene bijstand van Wendy ziet er zo uit:
 $2/7 \times$ basisnorm alleenstaande + $5/7 \times$ basisnorm alleenstaande ouder + 20% toeslag.

B061 Vaststelling vermogen bij co-ouderschap

In deze richtlijn wordt aangegeven hoe bij co-ouderschap het vermogen wordt vastgesteld.

Co-ouderschap wordt aanwezig geacht indien de feitelijke verzorging van de kinderen deels door de ene en deels door de andere ouder wordt gedaan. Indien een ouder gemiddeld minder dan twee etmalen per week belast is met de verzorging van het kind, wordt dit niet gezien als co-ouderschap, maar als een omgangsregeling.

De vermogensgrens voor de co-ouder wordt berekend door de vermogensgrens voor een alleenstaande te vermeerderen met $x/7$ maal het verschil tussen de vermogensgrens voor een alleenstaande ouder - de vermogensgrens voor een alleenstaande.

Eventueel inkomen en vermogen van het kind worden voor $x/7$ toegerekend aan betreffende ouder. Hierbij staat x voor het gemiddelde aantal dagen per week dat de co-ouder het kind verzorgt.

NB: Het gehanteerde gemiddelde aantal verzorgingsdagen per week is het als bij de vaststelling van de norm in geval van co-ouderschap (zie paragraaf B6.11).

B158 Beoordeling geringe inkomsten

Het college acht geen arbeidsmarktperspectief aanwezig indien een belanghebbende gedurende de referperiode van 60 maanden netto inkomsten uit of in verband met arbeid heeft ontvangen die een bedrag van € 3.820,-- niet te boven gaan.

De belanghebbende dient zelf bij de aanvraag voor de langdurigheidstoelage de gegevens te overleggen, waarmee hij aannemelijk kan maken dat hij in de referperiode van 60 maanden niet meer inkomsten uit of in verband met arbeid heeft ontvangen dan € 3.820,--.

Bij belanghebbenden met een arbeidsongeschiktheidsuitkering berekend naar een arbeidsongeschiktheid van 80 tot 100 procent wordt als uitgangspunt gehanteerd dat dit netto inkomen incl. de vakantietoelage vergeleken wordt met de van toepassing zijnde bijstandsnorm incl. vakantietoelage, waarbij er sprake mag zijn van een overschrijding van maximaal $1/12$ van het van toepassing zijnde bedrag aan langdurigheidstoelage.

(Is bij een alleenstaande maximaal € 28,00 (€ 336,00 : 12), bij alleenstaande ouders maximaal € 35,83 (€ 430,00 : 12) en bij gehuwden/samenwonenden maximaal € 39,83 (€ 478,00 : 12) (norm per 01-01-2007).

(Is bij een alleenstaande maximaal € 28,42 (€ 341,00 : 12), bij alleenstaande ouders maximaal € 36,33 (€ 436,00 : 12) en bij gehuwden/samenwonenden maximaal € 40,50 (€ 486,00 : 12) (norm per 01-01-2008).

Artikel 36 lid 1 onderdeel b WWB is per 1 september 2006 gewijzigd met terugwerkende kracht tot 1 januari 2006.

Aanvragen met een peildatum voor 1 januari 2006 worden beoordeeld aan de hand van het oude beleid. Ook personen die niet hebben aangevraagd over 2004 en 2005 worden aan de hand van de oude regels beoordeeld. Bij aanvragen met een peildatum gelegen voor 1 januari 2006 wordt, indien er sprake is van beperkte inkomsten uit of in verband met arbeid, dus geen langdurigheidstoelage verstrekt.

Aanvragen met een peildatum vanaf 1 januari 2006 worden beoordeeld aan de hand van het nieuwe beleid. Dit betekent dat bij een aanvraag met een peildatum na 1 januari 2006 gekeken wordt naar de daaraan voorafgaande referperiode van 60 maanden. Indien men in die periode inkomsten uit of in verband met arbeid heeft gehad tot het bedrag van € 3.820,--, komt men in aanmerking voor langdurigheidstoelage. Het is

dus niet de bedoeling aanvragen uit 2004 en 2005 te gaan herbeoordelen op basis van het gewijzigde beleid.

Toelichting:

In deze richtlijn wordt aangegeven wanneer er naar het oordeel van het college geen sprake is van een reëel arbeidsmarktperspectief vanwege de zeer geringe hoogte en duur van inkomsten uit of in verband met arbeid.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B8.2 onderdeel 2.2.

Overwegingen

De juridische grondslag van deze richtlijn wordt gevormd door artikel 36 lid 1 onderdeel b WWB, tweede zinsdeel. Op grond van deze bepaling kan het college, ondanks het feit dat een belanghebbende gedurende de referteperiode van 60 maanden inkomsten uit of in verband met arbeid heeft gehad, oordelen dat deze belanghebbende geen reëel arbeidsmarktperspectief heeft als de inkomsten slechts zeer gering zijn en de inkomsten zijn ontvangen gedurende een zeer geringe periode. Als het college tot het oordeel komt dat er geen reëel arbeidsmarktperspectief is voor een belanghebbende dan komt hij, mits ook voldaan is aan de overige voorwaarden van artikel 36 lid 1 WWB, in aanmerking voor een langdurigheidstoelage.

Op grond van de jurisprudentie van de Centrale raad van Beroep (CRvB) kunnen inkomsten uit een arbeidsongeschiktheidsuitkering niet maken dat reeds daardoor geen recht op een langdurigheidstoelage kan bestaan, omdat er daardoor een verboden onderscheid in de zin van artikel 26 IVBPR zou worden gemaakt (zie CRvB 04-07-2006, nr. 05/6738 WWB). Aangenomen moet worden dat dit in wezen voor alle vormen van inkomsten in verband geldt. Niettemin moet het college bij de beoordeling van de geringe inkomsten kijken naar zowel de inkomsten uit arbeid als de inkomsten in verband met arbeid. Het buiten toepassing laten van de wet wegens strijd met artikel 26 IVBPR is immers eerst aan de orde wanneer de uitkomst een verboden onderscheid oplevert. Het feit dat in de bepaling in wezen een verboden onderscheid besloten ligt is geen reden om die bepaling niet gewoon te volgen in die gevallen waarin de uitkomst zelf geen verboden onderscheid oplevert.

Aangezien het college bij de beoordeling van de inkomsten in relatie tot het arbeidsmarktperspectief beleidsvrijheid heeft, moet het college overigens in voorkomende gevallen ook nagaan of het met toepassing van artikel 4:84 Awb ten gunste van een belanghebbende moet afwijken van het beleid.

Het bedrag van € 3.820,-- vloeit voort uit de vrijlating ingevolge artikel 31 lid 2 aanhef en onder k WWB en artikel 7 onderdeel h van de Regeling WWB, de zgn. lage vrijwilligersvergoeding. Deze kostenvergoeding voor het verrichten van vrijwilligerswerk bedraagt nu (2007 en 2008) € 764,-- per jaar.

De referteperiode bedraagt 60 maanden. Door te toetsen op basis van 60 maanden (5 x

€ 764,-- = € 3.820,--) in plaats van toetsing per jaar voorkomt het college dat burgers die per jaar net iets meer dan het toetsbedrag hebben verdiend in de 5 daarop volgende jaren van de langdurigheidstoelage zijn uitgesloten. Door aan te sluiten bij deze vrijwilligersvergoeding kan beargumenteerd worden dat belanghebbenden die niet meer in staat zijn meer te verdienen dan het bedrag van de lage vrijwilligersvergoeding (die niet gericht is op arbeidsinschakeling) geen arbeidsmarktperspectief meer hebben.

Het college dient jaarlijks rekening te houden met de indexering van de vrijwilligersvergoeding. Wanneer de vrijwilligersvergoeding verhoogd wordt (artikel 7a Regeling WWB), zal ook het bedrag van € 3.820,-- m.b.t. langdurigheidstoelage worden verhoogd.

De belanghebbende dient zelf bij de aanvraag voor de langdurigheidstoelage de gegevens over te leggen, waarmee hij kan aantonen dat hij in de referentieperiode van 60 maanden niet meer inkomsten uit of in verband met arbeid heeft ontvangen dan € 3.820,--.

In de uitvoering van de langdurigheidstoelage bij De Zorgpoort wordt er tegenaan gelopen dat cliënten met een arbeidsongeschiktheidsuitkering berekend naar een arbeidsongeschiktheid van 80 tot 100 procent in het verleden een langdurigheidstoelage uitgekeerd kregen omdat de WAO-uitkering niet hoger was dan de betreffende bijstandsnorm. Gebleken is nu dat van deze zelfde cliënten de WAO-uitkering vanaf 1 januari 2007 hoger is dan de bijstandsnorm. Het verschil varieert van € 14,00 tot € 20,00 per maand (de netto WAO incl. vt afgezet tegen de bijstandsnorm incl. vt). Doordat het inkomen dan niet meer voldoet aan het gestelde van artikel 36 lid 1 onderdeel a WWB, betekent dit dat die cliënten niet meer in aanmerking komen voor langdurigheidstoelage.

Een marginale overschrijding in dezen van de bijstandsnorm hoeft niet tot afwijzing van de langdurigheidstoelage te leiden.

Daarom wordt hier als uitgangspunt gehanteerd dat dit netto inkomen incl. de vakantietoelage vergeleken wordt met de van toepassing zijnde bijstandsnorm incl. vakantietoelage, waarbij er sprake mag zijn van een overschrijding van maximaal 1/12 van het van toepassing zijnde bedrag aan langdurigheidstoelage.

Met deze systematiek gaan belanghebbenden bij een lichte stijging van de arbeidsongeschiktheidsuitkering er nooit op achteruit. Of de stijging is zodanig dat deze op jaarbasis gelijk is aan de langdurigheidstoelage of meer. Of de stijging is op jaarbasis minder dan het bedrag aan langdurigheidstoelage, men behoudt dan het recht op langdurigheidstoelage.

Voorbeeld: Een alleenstaande met een WIA/WAO uitkering heeft een netto maanduitkering excl. vakantietoelage van € 830,00. Inclusief vakantietoelage is de uitkering € 880,00. De bijstandsnorm voor een alleenstaande is € 865,80 (norm 01-01-2007). Deze persoon zit € 14,20 boven de norm. Hij/zij ontvangt dan wel langdurigheidstoelage daar € 14,20 minder is dan 1/12 van € 336,00.

Richtlijn nr. B158 is gebaseerd op artikel 36 lid 1 onderdeel b WWB. Deze bepaling is per 1 september 2006 gewijzigd met terugwerkende kracht tot 1 januari 2006. Het college zou op grond van de jurisprudentie het gewijzigde artikel 36 lid 1 onderdeel b WWB reeds vanaf de inwerkingtreding van de WWB, dus vanaf 1 januari 2004, op dezelfde wijze moeten toepassen. Voor zover de tekst van artikel 36 lid 1 onderdeel b

WWB, zoals deze geldend was over de periode van 1 januari 2004 tot 1 januari 2006, in het geval van zeer geringe inkomsten over een zeer geringe duur aan de toekenning van een langdurigheidstoeslag in de weg staat, zou deze bepaling buiten toepassing moeten worden gelaten (zie CRvB 04-07-2006, nr. 05/4005 WWB).

Voorgesteld is om alleen aanvragen met een peildatum vanaf 1 januari 2006 aldus te beoordelen.

W011 Loonkostensubsidie

Algemeen

Een voormalige ID baan is een arbeidsplaats waarop een persoon werkzaam is die onder de doelgroep WWB valt en waarvoor vóór 1 januari 2004 loonkostensubsidie werd verleend o.g.v. het Besluit in- en doorstroombanen.

Van 1 januari 2004 tot 1 januari 2008 werd deze loonkostensubsidie, gelet op artikel 13 lid 2 en lid 3 van de Reïntegratieverordening Wet werk en bijstand gemeente Helmond, gebaseerd op de "Uitvoeringsregels omtrent het verstrekken van subsidie aan werkgevers met werknemers van het voormalig Besluit in- en doorstroombanen".

Vanaf 1 januari 2008 komen de "Uitvoeringsregels omtrent het verstrekken van subsidie aan werkgevers met werknemers die geplaatst zijn onder het voormalig Besluit in- en doorstroombanen" te vervallen en treedt daarvoor in de plaats het "Arrangement gesubsidieerde arbeid".

Artikel 1 Arrangement gesubsidieerde arbeid

Dit Arrangement houdt in dat van de bij de betreffende werkgever in dienst zijnde ID-werknemer(s) op grond van inventariserende gesprekken met Matchcare B.V. begin 2006 de afstand tot reguliere arbeid in kaart is/zijn gebracht.

Daarbij is een onderscheid gemaakt tussen:

1. Werknemers met een zeer korte afstand tot reguliere arbeid (uitstroom naar regulier werk per direct bij de eigen werkgever/uitstroom naar regulier werk binnen een termijn van 6 maanden).

Voor de betreffende werknemer van wie is vastgesteld dat hij een zeer korte afstand tot reguliere arbeid heeft wordt een loonkostensubsidie toegekend.

Deze loonkostensubsidie wordt toegekend voor een periode van 6 maanden.

De hoogte van de loonkostensubsidie is vastgesteld op Eur 7.500,= op basis van een fulltime dienstverband van 32 uur per week. Bij een geringer aantal werkuren wordt de loonkostensubsidie naar rato aangepast.

In geval dat in de genoemde periode van zes maanden de arbeidsovereenkomst van de

werknemer tussentijds wordt beëindigd - bijvoorbeeld vanwege het vinden van ander regulier werk - eindigt per die datum ook de loonkostensubsidie.

Wanneer het dienstverband van de werknemer na deze periode van 6 maanden voorzienbaar niet wordt voortgezet als gevolg van het beëindigen van de loonkostensubsidie wordt gebruik gemaakt van outplacement welke door de gemeente Helmond wordt aangeboden. Dit outplacement bestaat uit ondersteuning van de werknemer bij het zoeken naar regulier werk.

Tevens wordt afgesproken dat van de betreffende werknemer na het beëindigen van de loonkostensubsidie het arbeidscontract wordt voortgezet.

2. Werknemers met een iets grotere maar niet onoverbrugbare afstand tot reguliere arbeid (uitstroom naar regulier werk binnen een termijn van 12 maanden).

Voor de betreffende werknemer van wie is vastgesteld dat hij een iets grotere maar niet onoverbrugbare afstand tot reguliere arbeid heeft wordt een loonkostensubsidie toegekend.

Deze loonkostensubsidie wordt toegekend voor een periode van 12 maanden.

De hoogte van de loonkostensubsidie is vastgesteld op Eur 15.000,= per 12 maanden op basis van een fulltime dienstverband van 32 uur per week. Bij een geringer aantal werkuren wordt de loonkostensubsidie naar rato aangepast.

In geval dat in de genoemde periode van 12 maanden de arbeidsovereenkomst van de werknemer tussentijds wordt beëindigd - bijvoorbeeld vanwege het vinden van ander regulier werk - eindigt per die datum ook de loonkostensubsidie.

Wanneer het dienstverband van de werknemer na deze periode van 12 maanden voorzienbaar niet wordt voortgezet als gevolg van het beëindigen van de loonkostensubsidie wordt gebruik gemaakt van outplacement welke door de gemeente Helmond wordt aangeboden. Dit outplacement bestaat uit ondersteuning van de werknemer bij het zoeken naar regulier werk.

Tevens wordt afgesproken dat van de betreffende werknemer na het beëindigen van de loonkostensubsidie het arbeidscontract wordt voortgezet.

3. Werknemers met een grote maar niet onoverbrugbare afstand tot reguliere arbeid (uitstroom naar regulier werk binnen een termijn van 24 maanden).

Voor de betreffende werknemer van wie is vastgesteld dat hij een grote maar niet onoverbrugbare afstand tot reguliere arbeid heeft wordt een loonkostensubsidie toegekend. Deze loonkostensubsidie wordt toegekend voor een periode van 24 maanden. De hoogte van de loonkostensubsidie is vastgesteld op Eur 15.000,= per 12 maanden op basis van een fulltime dienstverband van 32 uur per week. Bij een geringer

aantal werkuren wordt de loonkostensubsidie naar rato aangepast.

In geval dat in de genoemde periode van 24 maanden de arbeidsovereenkomst van de werknemer tussentijds wordt beëindigd - bijvoorbeeld vanwege het vinden van ander regulier werk - eindigt per die datum ook de loonkostensubsidie.

Wanneer het dienstverband van de werknemer na deze periode van 24 maanden voorzienbaar niet wordt voortgezet als gevolg van het beëindigen van de loonkostensubsidie wordt gebruik gemaakt van outplacement welke door de gemeente Helmond wordt aangeboden. Dit outplacement bestaat uit ondersteuning van de werknemer bij het zoeken naar regulier werk.

Tevens wordt afgesproken dat van de betreffende werknemer na het beëindigen van de loonkostensubsidie het arbeidscontract wordt voortgezet.

4. Werknemers met een zeer grote afstand tot reguliere arbeid (uitstroom naar regulier werk binnen een termijn van 36 maanden is niet te verwachten).

Met de betreffende werkgever is overeengekomen dat het dienstverband met de betreffende werknemer per 1 januari 2008 gecontinueerd wordt en dat de gemeente Helmond dit ondersteunt door het voortzetten van de subsidie. De subsidie wordt toegekend als loonkostensubsidie.

De hoogte van de subsidie wordt toegekend op basis van de thans geldende normen met dien verstande dat de werkelijke loonwaarde van deze werknemer bepaalt zal gaan worden.

Op de datum van bepaling van de vastgestelde loonwaarde zal de hoogte van de subsidie worden aangepast naar analogie van de vastgestelde loonwaarde.

De subsidie heeft telkens betrekking op een periode van 12 maanden en op basis van een fulltime dienstverband van minimaal 32 uur per week. Bij een geringer aantal werkuren per week wordt de subsidie naar rato aangepast.

In geval dat de arbeidsovereenkomst van de werknemer wordt beëindigd - bijvoorbeeld vanwege het vinden van regulier werk of het bereiken van de 65 jarige leeftijd - eindigt voor deze werknemer per die datum ook de subsidie.

In de tweede helft van het jaar van toegekende subsidie vindt een herbeoordeling van de situatie plaats, en beslist de gemeente of de subsidie van de genoemde werknemer wordt voortgezet op basis van de afstand van deze werknemer tot reguliere arbeid, de persoonlijke situatie van de werknemer op dat moment en van de beschikbare middelen.

Artikel 2 Tegemoetkoming opleidingskosten

Op het moment dat een werknemer uitstroomt naar reguliere arbeid (voor minimaal 1 jaar en voor tenminste 32 uur per week) kunnen de opleidingskosten voor deze werknemer met terugwerkende kracht vergoed worden aan de werkgever, met een maximum van Eur 2.000,-- per fte per jaar voor maximaal twee aaneensluitende jaren.

De werkgever komt in aanmerking voor deze tegemoetkoming in opleidingskosten indien aan de volgende voorwaarden wordt voldaan:

- De werknemer moet uitstromen naar reguliere arbeid of werk als zelfstandige gaan verrichten;
- De reguliere arbeid of het werk als zelfstandige moet direct aansluiten op de uitstroom uit gesubsidieerde arbeid;
- Er moet sprake zijn van volledige uitstroom uit gesubsidieerde arbeid;
- Bewijzen en nota's van de gevolgde opleiding dienen overlegd te worden;
- De genoemde opleidingskosten moeten volledig ten laste van de werkgever komen, met andere woorden er mag geen mogelijkheid bestaan tot vergoeding van de opleiding uit andere financieringsbronnen.

Artikel 3 Betaalbaar stellen subsidie

De subsidie wordt per kwartaal op basis van een voorschot betaalbaar gesteld.

Artikel 4 Vervanging bij ziekte

1. Wanneer bij voortbestaan van de dienstbetrekking en ingeval van ziekte van de werknemer, de werkgever op grond van de geldende centrale arbeidsovereenkomst het loon aan de werknemer moet doorbetalen, wordt de subsidie aan de werkgever doorbetaald.
2. Kosten voor eventuele vervanging van de zieke werknemer, gedurende de in het eerste lid bedoelde periode, komen geheel ten laste van de werkgever.

Artikel 5 Informatieplicht

1. De werkgever doet schriftelijk aan de gemeente op verzoek of onverwijld uit eigen beweging opgave van alle feiten of omstandigheden waarvan hem redelijkerwijs duidelijk moet zijn dat zij van invloed kunnen zijn op het recht, de hoogte of de duur van de subsidie die aan hem betaald wordt.
2. Bij beëindiging van de dienstbetrekking tussen de werkgever en de werknemer dient de werkgever dit direct, ongeacht de reden van de beëindiging, schriftelijk aan burgemeester en de wethouders te melden.
3. Wijziging in gegevens welke van belang zijn voor de subsidieverlening worden door de werkgever schriftelijk doorgegeven aan burgemeester en wethouders, ter attentie van het hoofd van de afdeling Werk en Inkomen.

Artikel 6 Verlening, betaling, vaststelling subsidie en informatieverplichting

1. De voorschotbetalingen / subsidie kan, gedurende en na afloop van een kalenderjaar, in ieder geval worden stopgezet, beëindigd en teruggevorderd worden indien:
  - het aan de werknemer betaalde loon, het in deze beleidsregels genoemde maximum

- te boven gaat;
- gedeclareerde kosten niet blijken te zijn gemaakt;
  - gedeclareerde kosten blijken te zijn gemaakt voor een ander doel dan waarvoor de betaling is bedoeld;
  - de werkgever relevante informatie niet (tijdig) aan burgemeester en wethouders verstrekt;
  - de werkgever niet voldoet aan de eisen gesteld in de Reïntegratieverordening respectievelijk deze beleidsregels of door burgemeester en wethouders;
  - de werkgever andere verplichtingen niet of niet op de juiste wijze nakomt.
2. De werkgever verstrekt desgevraagd aan burgemeester en wethouders kosteloos alle inlichtingen die zij voor de informatievoorziening, de beleidsvorming en voor het betalen en vaststellen van de subsidie nodig heeft en werkt mee aan een door of namens burgemeester en wethouders ingesteld onderzoek, dat erop gericht is burgemeester en wethouders inlichtingen te verschaffen ten behoeve van beleidsontwikkeling.
  3. Indien de inlichtingen, bedoeld in het vorige lid, niet of niet volledig binnen de daarvoor gestelde termijnen zijn ontvangen, schorten burgemeester en wethouders de betaling van de voorschotten, bedoeld in dit artikel, op. Hervatting van de betaling en nabetaling van de niet betaalde voorschotten vindt zo spoedig mogelijk plaats na ontvangst van de bedoelde gegevens.

Artikel 7 Vervallen subsidie bij wijziging functie respectievelijk vertrek werknemer

1. Wijziging van de functie-inhoud kan slechts plaatsvinden na schriftelijke goedkeuring door of namens burgemeester en wethouders.
2. Bij vertrek, ontslag of beëindiging van het dienstverband van een werknemer vindt geen invulling van de ontstane vacature op grond van deze beleidsregels plaats.
3. Bij vertrek, ontslag of beëindiging van het dienstverband met de werknemer voor de functie zoals die bestond op 31 december 2003, bestaat geen recht op continuering van de subsidie.
4. Het derde lid is van overeenkomstige toepassing bij het doorstromen van de werknemer bij dezelfde werkgever naar een functie die niet dezelfde is, dan waar werknemer werkzaam in was bij het dienstverband op 31 december 2003.

Artikel 8 Aansprakelijkheid, vrijwaring en wijziging

1. De gemeente Helmond aanvaardt geen aansprakelijkheid voor het vervallen van de subsidie als gevolg van het niet naleven door de werkgever van deze beleidsregels, de in de beschikking of richtlijnen, vastgelegde voorwaarden. De gemeente Helmond aanvaardt geen aansprakelijkheid voor de kosten en of schade ontstaan door handelen of nalaten van de werknemer of werkgever.
2. De werkgever vrijwaart de gemeente Helmond van alle aanspraken van de werknemer ten gevolge van geschillen met de werkgever of ten gevolge van de uitvoering van de

beleidsregels.

De gemeente Helmond verstrekt de werkgever geen subsidie indien de werkgever, in het kader van de beëindiging van de dienstbetrekking of aanstelling, via een rechterlijke uitspraak dan wel via arbitrage is gehouden tot doorbetaling van loon.

3. Deze beleidsregels kunnen worden gewijzigd. Indien en voor zover de inhoud van de wijzigingen daartoe aanleiding geven zal burgemeester en wethouders de voorwaarden of beschikking aanpassen en gaan de wijzigingen tegelijkertijd in met de vastgestelde ingangsdatum van de wijziging. De wijzigingen zullen worden toegezonden door of namens burgemeester en wethouders aan de werkgever.
4. Indien sprake is van gewijzigd gemeentelijk beleid, en de gevolgen van de wijzigingen van deze beleidsregels zijn nadelig zijn voor de werkgever, zal de gemeente die wijzigingen laten ingaan met ingang van 1 januari van het nieuwe kalenderjaar.

Artikel 9 Onvoorziene omstandigheden

1. In gevallen waarin deze beleidsregels niet voorzien beslissen burgemeester en wethouders.
2. Burgemeester en wethouders kunnen in bijzondere gevallen afwijken van de bepalingen in deze beleidsregels, indien toepassing ervan leidt tot onbillijkheden van overwegende aard.

Artikel 10 Beëindiging

Burgemeester en wethouders kunnen de subsidie beëindigen indien het verstrekken naar haar oordeel niet langer zinvol is als gevolg van onvoldoende medewerking van de werkgever aan activiteiten, gericht op zodanige participatie van de werknemer op de reguliere arbeidsmarkt.

Artikel 11 Terugvordering van subsidie op de werkgever

1. Terugvordering van subsidie vindt plaats, behoudens voor zover het betreft de vastgestelde eigen bijdrage, naast de redenen vermeld in deze beleidsregels, op grond van het Burgerlijk Wetboek.
2. Subsidie die door burgemeester en wethouders verstrekt zijn op grond van door de werkgever verstrekte onjuiste of onvolledige inlichtingen kunnen te allen tijde worden teruggevorderd.
Burgemeester en wethouders kan eventuele invorderingskosten verhalen op de werkgever.

Overige bepalingen

De eindafrekening van de subsidiebedragen vindt plaats na afloop van elk jaar en vindt plaats op basis van een jaaropgave vergezeld van een goedkeurende accountantsverklaring.

De werkgever is gehouden voor 1 april van het jaar een jaaropgave over het voorgaande kalenderjaar naar de gemeente Helmond te sturen, vergezeld van een accountantsverklaring en een individuele loonstaat van de werknemer.

Wanneer de gevraagde bescheiden niet worden toegestuurd, kan dit uiteindelijk leiden tot voortijdige stopzetting van de subsidie.

Mocht uit controle blijken dat de werkgever onvoldoende uitvoering heeft gegeven aan de overeenkomst in het arrangement, dan zal het beschikbaar gestelde bedrag door de gemeente niet worden verstrekt en worden eventueel bevoorschotte bedragen teruggevorderd.

Mogelijke inzet andere vormen van arbeid

De gemeente Helmond biedt de werkgever de mogelijkheid om na 1 januari 2008 gebruik te maken van eventueel geschikte werknemers in het kader van de reïntegratieverordening. In deze regeling kan een persoon uit de WWB voor een periode van maximaal zes maanden bij de werkgever werken met behoud van uitkering. Er ontstaat dientengevolge geen arbeidsovereenkomst tussen werkgever en werknemer.

Toelichting:

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake de verlening van loonkostensubsidie.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf W1.3 onderdeel 5.2.

Overwegingen

Het doel van de loonkostensubsidie is het bieden van een compensatie van het feit dat voor de belanghebbende tenminste het wettelijk minimumloon moet worden betaald, terwijl de werkgever de belanghebbende (nog) niet ten volle kan inzetten. Zo kan het college een loonkostensubsidie aan de werkgever verstrekken om tijdelijk het verschil in arbeidsproductiviteit te compenseren en zo de reïntegratie van de bijstandsgerechtigde te bewerkstelligen (zie TK 2004-2005, 28 870, nr. 125).

Van belang is dat de subsidie niet alleen toegekend mag worden aan lokale ondernemers. De subsidie moet, ter voorkoming van de verboden staatssteun, ter beschikking staan aan alle ondernemers, ongeacht de plaats van vestiging. Ten aanzien van de belanghebbende geldt uiteraard wel dat deze woonachtig moet zijn in de subsidieverlenende gemeente.

Het beleid van de gemeente komt mede tot uitdrukking in de hoogte van de subsidie (eventueel gekoppeld aan de mate van productiviteit), de termijn en de aan de subsidie verbonden verplichtingen (b.v. bieden van scholing en begeleiding).

Bijzondere bijstand

B062 Moment aanvragen bijzondere bijstand (terugwerkende kracht)

In deze richtlijn wordt aangegeven op welk moment een aanvraag bijzondere bijstand moet worden ingediend dan wel in hoeverre verlening van bijzondere bijstand met terugwerkende kracht mogelijk is.

- * Gedurende het eerste draagkrachtjaar kan bijzondere bijstand worden aangevraagd voor de kosten die zich tot maximaal twee jaar vóór de ingangsdatum van het eerste draagkrachtjaar hebben voorgedaan.

Bijvoorbeeld: bij een eerste draagkrachtjaar van 1 mei 1999 tot en met 30 april 2000, kan gedurende die hele periode nog een aanvraag worden gedaan voor de kosten vanaf 1 mei 1997

- * Voor kosten in een bepaald draagkrachtjaar kan nog gedurende de volgende twee draagkrachtjaren een aanvraag worden gedaan.

Bijvoorbeeld: het draagkrachtjaar loopt van 1 mei tot en met 30 april. Voor de kosten in de periode van mei 1999 tot en met april 2000 kan ook nog een aanvraag worden gedaan in de perioden van mei 2000 tot en met april 2001 en van mei 2001 tot en met april 2002.

B137 In aanmerking te nemen middelen voor draagkracht

In deze richtlijn wordt aangegeven welke middelen - zijnde de langdurigheidstoelage, het vermogen en het inkomen voorzover het meer bedraagt dan de bijstandsnorm al dan niet in- of exclusief de middelen bedoeld in artikel 31 lid 2 WWB en artikel 34 lid 2 WWB - in aanmerking worden genomen voor de draagkracht.

Vaststelling van het inkomen

Het voor de draagkracht in aanmerking te nemen inkomen wordt bepaald aan de hand van het inkomen gedurende het aan de aanvraag voorafgaande jaar.

In aanmerking te nemen inkomen

Van het in aanmerking te nemen inkomen worden de middelen bedoeld in artikel 31 lid 2 WWB en artikel 33 lid 5 WWB niet tot het draagkrachtinkomen van belanghebbende gerekend. De middelen als bedoeld in genoemde artikelen worden dus ook voor de bijzondere bijstand vrijgelaten. (Het inkomen wordt dus op dezelfde wijze vastgesteld als bij de algemene bijstand.)

Inkomsten uit arbeid van ten laste komende kinderen (artikel 31 lid 2 onder h WWB) worden dus alleen vrijgelaten indien het bijzondere bijstand betreft voor een ander in de bijstand begrepen persoon dan het minderjarig kind met inkomsten uit arbeid. Betreft het een aanvraag voor het minderjarige kind zelf dan moeten deze inkomsten wel worden meegenomen.

In aanmerking te nemen vermogen

Van het in aanmerking te nemen vermogen worden de middelen bedoeld in artikel 34 lid 2 WWB niet tot het draagkrachtvermogen van belanghebbende gerekend. De middelen als bedoeld in genoemd artikel worden

dus ook voor de bijzondere bijstand vrijgelaten. (Het vermogen wordt dus op dezelfde wijze vastgesteld als bij de algemene bijstand.)

B063 Draagkrachtpercentages

In deze richtlijn wordt aangegeven hoe de draagkracht van belanghebbende wordt vastgesteld.

Draagkracht uit inkomen

- 10% van de eerste € 70,00 per maand van het in aanmerking te nemen inkomen incl. vt;
- 35% van de volgende € 90,00 (tot € 160,00) per maand van het in aanmerking te nemen inkomen incl. vt;
- 50% van de volgende € 180,00 (tot € 340,00) per maand van het in aanmerking te nemen inkomen incl. vt;
- 100% van het in aanmerking te nemen inkomen incl. vt boven de € 340,00 per maand.

Echter, het in aanmerking te nemen inkomen incl. vt wordt in beginsel voor 100% als draagkracht aangemerkt bij bijzondere bijstand:

- in de vorm van woonkostentoeslag;
- in de vorm van leenbijstand;
- voor de kosten van de jongere van 18 t/m 20 die het gevolg zijn van zijn zelfstandig wonen.

Bijzondere individuele omstandigheden kunnen bijvoorbeeld leiden tot:

- een lager draagkrachtpercentage. Bijvoorbeeld i.v.m. de aard van de kosten, bijvoorbeeld van medische aard, in relatie tot alle persoonlijke omstandigheden.
- een hoger draagkrachtpercentage. Bijvoorbeeld als de kosten het gevolg zijn van onvoldoende betoond verantwoordelijkheidsbesef.

Let op:

- Inkomens uit AOW, Anw en Wajong kunnen netto hoger zijn dan de bijstandsnorm. Er wordt echter van uitgegaan dat deze inkomens gelijk zijn aan bijstandsniveau en dus niet leiden tot draagkracht.

Berekening vakantietoeslag

Voor de berekening van de vakantietoeslag moet uit worden gegaan van het netto-inkomen zonder dat daarop verplichte betalingen aan derden zijn ingehouden. Het gaat hierbij vooral om beslagen en AWBZ-bijdragen van personen die in een inrichting verblijven. De precieze hoogte van de vakantietoeslag kan worden berekend met behulp van de regels uit de Regeling WWB (zie ook paragraaf B4.3 onderdeel 4 van het handboek WWB).

Voorbeeld

Een alleenstaande van 65 jaar of ouder die in een inrichting verblijft heeft recht op AOW van ongeveer € 681,-- bruto. Na aftrek van belastingen, premies en AWBZ bijdrage houdt hij per maand ongeveer € 177,-- netto over. Het vakantiegeld moet echter niet over dit bedrag worden berekend, maar over het nettobedrag voor aftrek van de AWBZ-bijdrage: ongeveer € 613,-- per maand. Hierdoor hebben ouderen die in een inrichting verblijven, ondanks dat hun maandinkomen op bijstandsniveau ligt, in de praktijk vaak toch enige draagkracht.

Draagkracht uit vermogen

- 100% van het in aanmerking te nemen vermogen.

Toelichting:

In deze richtlijn wordt aangegeven hoe de draagkracht van een belanghebbende wordt vastgesteld. Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B7.3 onderdeel 3.

Overwegingen

Op grond van artikel 35 lid 1 WWB heeft het college de bevoegdheid om te bepalen in hoeverre de kosten waarvoor bijzondere bijstand mogelijk is kunnen worden voldaan uit het inkomen of het vermogen van belanghebbende.

De WWB spreekt overigens in tegenstelling tot de Abw niet expliciet over het bepalen van draagkracht. Slechts in de toelichting bij artikel 35 WWB staat dat het college in het kader van de bijzondere bijstand rekening kan houden met de draagkracht van belanghebbende.

Overwegingen die bij de vaststelling van de draagkracht een rol kunnen spelen, zijn de aard van de kosten waarvoor bijstand wordt gevraagd, eventuele buitengewone lasten van de belanghebbende en overige persoonlijke omstandigheden.

Het college wordt hierbij de volledige vrijheid gegeven (TK 2002-2003, 28 870, nr. 3, p. 64-65).

B064 Draagkrachtperiode bijzondere bijstand

In deze richtlijn wordt aangegeven over welke periode de draagkracht in aanmerking wordt genomen en op welk tijdstip de draagkrachtperiode begint.

De periode waarover de draagkracht wordt vastgesteld, de draagkrachtperiode, is in beginsel een jaar, beginnend op de eerste dag van de maand waarin de bijzondere bijstand wordt aangevraagd. Er moet dus over een jaar worden berekend hoe groot de ruimte in het inkomen en het vermogen is. Vervolgens moet op het totaal hiervan het draagkrachtpercentage worden losgelaten.

B065 Wijziging draagkracht tijdens draagkrachtperiode

In deze richtlijn wordt aangegeven hoe om te gaan met een eventuele wijziging van de draagkracht tijdens de draagkrachtperiode.

De draagkracht wordt voor het resterende deel van de lopende draagkrachtperiode opnieuw vastgesteld indien zich wijzigingen voordoen in het inkomen of de gezinsomstandigheden (bijvoorbeeld: huwelijk, echtscheiding of overlijden). Wanneer bij de vaststelling van de draagkracht al een inkomenswijziging kan worden voorzien, dient deze zoveel mogelijk te worden meegenomen (bijvoorbeeld: pensionering of beëindiging van studie).

B066 Drempelbedrag

In deze richtlijn wordt aangegeven of er een drempelbedrag wordt toegepast voordat er tot verlening van bijzondere bijstand wordt overgegaan.

Sedert 1 juli 1999 wordt geen drempelbedrag als bedoeld in artikel 35 lid 2 WWB (een bedrag dat niet voor bijzondere bijstand in aanmerking komt), meer gehanteerd.

Wel geldt een zogenaamde administratieve drempel. De hoogte van deze drempelbedrag is gelijk aan € 50,00.

- Indien de totale kosten waarvoor bijzondere bijstand wordt gevraagd in een bepaald draagkrachtjaar beneden de € 50,00 blijven, komen deze kosten niet voor bijzondere bijstand in aanmerking;
- Indien de kosten waarvoor bijzondere bijstand wordt gevraagd in een bepaald draagkrachtjaar € 50,00 of meer bedragen, komt het totaalbedrag (naar draagkracht) voor bijzondere bijstand in aanmerking. Bij hogere kosten geldt dus in het geheel geen drempelbedrag meer.

B067 Stappenplan berekening bijzondere bijstand

In deze richtlijn is een stappenplan opgenomen voor de berekening van bijzondere bijstand met inachtneming van de gemeentelijke regels ten aanzien van het drempelbedrag.

De berekening van de bijzondere bijstand verloopt als volgt:

1. Bepaal de hoogte van de voor bijzondere bijstandsverlening in aanmerking komende kosten aan de hand van nota's e.d.; Indien dit bedrag lager is dan € 50,00 wordt er geen bijstand verleend;
2. Bepaal de draagkrachtperiode;
3. Bepaal de ruimte in het inkomen over de draagkrachtperiode;
4. Verminder de ruimte in het inkomen met de buitengewone uitgaven;

5. Bepaal de ruimte in het vermogen over de draagkrachtperiode;
6. Bepaal de draagkracht in euro's door het draagkrachtpercentage(s) toe te passen op de uitkomst van stappen 4 en 5;
7. Bereken als volgt:

Kosten (1)
Draagkracht (6) -/-
Bijzondere bijstand

B068 Telefoonnummer ziekenfonds

In deze richtlijn zijn telefoonnummers en overige adresgegevens van relevante zorgverzekeraars opgenomen.

Agis (OWM Agis Zorgverzekeringen UA)
Van Asch van Wijkstraat 55, Amersfoort
Postbus 19, 3800 HA AMERSFOORT
Telefoon (033) 4456911
Fax (033) 4612733
Website: www.agisweb.nl

Amicon (OWM Amicon Zorgverzekeraar Ziekenfonds UA)
De Ruyterlaan 25, Enschede
Postbus 75000, 7500 KC ENSCHEDE
Telefoon (053) 4853853
Fax (053) 4853299
Website: www.amicon.nl

AnderZorg (Onderlinge Ziekenfonds Maatschappij AnderZorg UA)
Van Swietenlaan 25-3, Groningen
Postbus 11072, 9700 CB GRONINGEN
Telefoon (050) 5234951
Fax (050) 5265273
E-mail info@anderzorg.nl
Website: www.anderzorg.nl

Azivo (OWM AZIVO Algemeen Ziekenfonds De Volharding UA)
Oude Haagweg 128, 's-Gravenhage
Postbus 13731, 2501 BP 'S-GRAVENHAGE
Telefoon (070) 4402400

Fax (070) 4402401
E-mail info@azivo.nl
Website: www.azivo.nl

AZvZ (Stichting Algemeen Ziekenfonds voor Zeelieden)
Molenwerf 2-8, Amsterdam
Postbus 9251
1006 AG AMSTERDAM
Telefoon (020) 6074444
Fax (020) 6074680
E-mail scheepvaart@pvf.nl
Website: www.azvz.nl

CZ Groep (Stichting Centrale Zorgverzekeraars Groep, Ziekenfonds)
Ringbaan West 236, Tilburg
Postbus 90152, 5000 LD TILBURG
Telefoon (013) 5949949
Fax (013) 5949500
E-mail info@cz.nl
Website: www.cz.nl

Wulfaertstraat 25, Goes
Postbus 4400, 4460 CZ GOES
Telefoon (0113) 274400
Fax (0113) 274427

Wilhelminastraat 39, Sittard
Postbus 55, 6130 MA SITTARD
Telefoon (046) 4595656
Fax (046) 4528634

De Friesland (OWM De Friesland Zorgverzekeraar UA)
Harlingertrekweg 53-55, Leeuwarden
Postbus 270, 8901 BB LEEUWARDEN
Telefoon (058) 2913913
Fax (058) 2153759
E-mail dfz@xs4all.nl
Website: www.defriesland.nl

DSW (OWM Zorgverzekeraar DSW UA)

's-Gravelandseweg 555, Schiedam
Postbus 173, 3100 AD SCHIEDAM
Telefoon (010) 2466466
Fax (010) 4265506
E-mail info@dsw.nl
Website: www.dsw.nl

Geové zorgverzekeraar (OWM Geové zorgverzekeraar UA)
Schweitzerlaan 6, Groningen
Postbus 64, 9700 MD GRONINGEN
Telefoon (050) 5233333
Fax (050) 5233470
E-mail info@geove.nl
Website: www.geove.nl

Groene Land PWZ (OWM Groene Land PWZ Zorgverzekeraar UA)
Werkhorst 36, Meppel
Postbus 50, 7940 GA MEPEL
Telefoon (0522) 266911
Fax (0522) 266996
Website: www.groeneland-achmea.nl

Ebbehout 1, Zaandam
Postbus 2169, 1500 GD ZAANDAM
Telefoon (075) 6514000
Fax (075) 6514001
Website: www.pwz-achmea.nl

Nederzorg (OWM Ziekenfonds Nederzorg UA)
Westblaak 67, Rotterdam
Postbus 1236, 3000 BE ROTTERDAM
Telefoon (0900)2020405
Fax (0900)2020406
Website: www.nvs-verzekeringen.com

Nuts (OWM Nuts Zorgverzekering UA)
Johanna Westerdijkplein 1, 's-Gravenhage
Postbus 29666, 2502 LR 'S-GRAVENHAGE
Telefoon (070) 3100911
Fax (070) 3100407

Website: www.nuts.nl

ONVZ (Onderlinge ONVZ Ziekenfonds UA)

De Molen 66, Houten

Postbus 407, 3990 GE HOUTEN

Telefoon (030) 6396222

Fax (030) 6351275

E-mail info@onvz.nl

Website: www.onvz.nl

OZ (OWM OZ zorgverzekeringen UA)

Chasséveld 17, Breda

Postbus 90150, 4800 RB BREDA

Telefoon (076) 5243000

Fax (076) 5227076

Website: www.oz.nl

Oostkant 2, Terneuzen

Oostkant 2, 4531 HA TERNEUZEN

Telefoon (0115) 677700

Fax (0115) 631220

IJsselmeer 32, Zwijndrecht

IJsselmeer 32, 3332 EX ZWIJNDRECHT

Telefoon (078) 6209096

Fax (078) 6196550

OZB (OWM Onafhankelijk Ziekenfonds Bedrijven UA)

Mosweg 21b, Hengelo

Postbus 127, 7550 AC HENGELO

Telefoon (074) 7890789

Fax (074) 7890779

Website: www.ozf.nl

Salland (OWM Salland zorgverzekeringen UA)

Munsterstraat 6, Deventer

Postbus 166, 7400 AD DEVENTER

Telefoon (0570) 687000

Fax (0570) 687332

Website: www.salland.nl

Stad Rotterdam (OWM SR-Zorgverzekeraar UA)

Weena 70, Rotterdam

Postbus 570, 3000 AN ROTTERDAM

Telefoon (010) 2466480

Fax (010) 2466468

Website: www.sr.nl

Trias (OWM Zorgverzekeraar Trias ua)

Stadhuisplein 70, Gorinchem

Postbus 38, 4200 AA GORINCHEM

Telefoon (0183) 681681

Fax (0183) 681682

E-mail postbus@trias.nl

Website: www.trias.nl

Harderwijkweg 1, Gouda

Postbus 201, 2800 AE GOUDA

Telefoon (0182) 568268

Fax (0182) 539870

Univé (Onderlinge Verzekerings Maatschappij Univé Zorgverzekeraar UA)

R. van der Weijdestraat 1, Alkmaar

Postbus 276, 1800 BJ ALKMAAR

Telefoon (072) 5277277

Fax (072) 5277204

Website: www.unive.nl

VGZ (Stichting Ziekenfonds VGZ)

Wijchenseweg 20, Nijmegen

Postbus 30374, 6503 HZ NIJMEGEN

Telefoon (024) 3436666

Fax (024) 3436777

Website: www.vgz.nl

Peter Vineloolaan 4, Bergen op Zoom

Postbus 333, 4600 AH BERGEN OP ZOOM

Telefoon (0164) 283400

Fax (0164) 253300

Kennedyplein 300, Eindhoven
Postbus 445, 5600 AK EINDHOVEN
Telefoon (040) 2322911
Fax (040) 2454870

Randwijcksingel 20, Maastricht
Postbus 1225, 6201 BE MAASTRICHT
Telefoon (043) 3501212
Fax (043) 3612716

Keizer Karelplein 32, Nijmegen
Postbus 30374, 6503 HZ NIJMEGEN
Telefoon (024) 3287999
Fax (024) 3236958

Nieuwstraat 77, 's-Hertogenbosch
Postbus 1022, 5200 BA 'S-HERTOGENBOSCH
Telefoon (073) 6156411
Fax (073) 6156469

Spoorlaan 396, Tilburg
Postbus 200, 5000 AE TILBURG
Telefoon (013) 5376222
Fax (013) 5376226

Prinsessesingel 22, Venlo
Postbus 9001, 5900 MB VENLO
Telefoon (077) 3879391
Fax (077) 3870840

Zilveren Kruis Achmea (OWM Zilveren Kruis Ziekenfonds UA)
Weena 119-173, Rotterdam
Postbus 1311, 3000 BH ROTTERDAM
Telefoon (0900) 9674
Fax (010) 4762123
Website: www.zilverenkruisachmea.nl

Diakenhuisweg 29-35, Haarlem
Postbus 1311, 3000 BH ROTTERDAM
Telefoon (0900) 9674

Fax (023) 5282848

Van de Mortelstraat 4, Noordwijk
Postbus 30000, 2200 GA NOORDWIJK
Telefoon (0900) 9674
Fax (071) 3670506

Zorg en Zekerheid (OWM Zorgverzekeraar Zorg en Zekerheid ua)
Haagse Schouwweg 12, Leiden
Postbus 400, 2300 AK LEIDEN
Telefoon (071) 5825000
Fax (071) 5825011
E-mail mail@zorgenzekerheid.nl
Website: www.zorgenzekerheid.nl

B069 Waar en wanneer medisch advies vragen

In deze richtlijn wordt aangegeven wanneer en waar medische adviezen worden aangevraagd.

In een aantal gevallen zal het nodig zijn om in het kader van de bijstandsverlening een medisch advies te vragen aan een arts.

Voor het vaststellen van mate van arbeids(on)geschiktheid wordt gebruik gemaakt van de REA toets bij Argonaut, toets wordt aangevraagd via Atlant.

Adviezen ten behoeve van bijzondere bijstand voor de kosten van dieet, kledingslijtage, verwarming en telefoon worden opgevraagd bij de GGD (de Callenburgh 2, 5701 PA Helmond).

B070 Standaard aanvullende of collectieve ziektekostenverzekering

In deze richtlijn wordt aangegeven of de gemeente een collectieve (aanvullende) ziektekostenverzekering aanbiedt. Daarbij wordt tevens aangegeven of er bijzondere bijstand verstrekt wordt voor de premiebetaling voor een aanvullende ziektekostenverzekering.

De collectieve aanvullende ziektekostenverzekering houdt als volgt in.

De cliënt met een uitkering ingevolge de WWB, loaw, loaz of Bbz-levensonderhoud heeft zelf een basis- en een aanvullende ziektekostenverzekering afgesloten met de ziektekostenverzekeraar CZ of VGZ. De inhoud van de basisverzekering is wettelijk geregeld. De aanvullende verzekering dekt zorg die niet in het basispakket is opgenomen.

In het kader van de collectieve aanvullende ziektekostenverzekering wordt door de zorgverzekeraar op de door de cliënt afgesloten aanvullende ziektekostenverzekering een uitgebreider aanvullend pakket geboden.

De cliënt betaalt zelf aan CZ of aan VGZ de premie, waarin een korting is verwerkt, voor de basisverzekering en voor de aanvullende verzekering.

Voor de extra kosten van het uitgebreider pakket van de aanvullende verzekering krijgt de cliënt van de gemeente een bijdrage in de premie op grond van artikel 35 zesde lid WWB

Deze bijdrage in de premie wordt door de gemeente betaald aan CZ of aan VGZ.

De gemeentelijke bijdrage voor de extra kosten van het uitgebreider pakket van de aanvullende verzekering wordt, uitgaande van het bedrag in 2009 ad € 7,11 per maand, jaarlijks per 1 januari verhoogd met het prijsindexcijfer op basis van de consumentenprijsindex alle huishoudens van het CBS. Deze indexering wordt berekend door uit te gaan van de maandindex periode oktober t/m september en het totaal percentage over deze periode te gebruiken als het prijsindexcijfer waarmee de gemeentelijke bijdrage per 1 januari verhoogd wordt.

Bijstand voor premiebetaling voor de aanvullende ziektekostenverzekering wordt niet verleend vanwege het feit dat de Zvw en AWBZ-verzekering gelden als passende en toereikende voorliggende voorziening.

Medische kosten welke niet door de Zvw of AWBZ worden vergoed komen in beginsel niet in aanmerking voor bijstandsverlening, tenzij de betreffende kosten noodzakelijk zijn, maar die kosten om budgettaire redenen niet of niet langer op grond van de Zvw (volledig) worden vergoed. Dan heeft het college wel de mogelijkheid om op grond van artikel 35 lid 1 WWB (aanvullende) bijzondere bijstand te verlenen.

Bij beëindiging van de WWB-, loaw-, loaz- of Bbz-(levensonderhoud) uitkering, blijft de deelname van de cliënt aan de collectieve aanvullende ziektekostenverzekering op basis van deze beleidsregel, zonder inkomenstoets, nog doorlopen tot en met 31 december van het lopende jaar.

Daarna kan de cliënt, wanneer bij de inkomenstoets blijkt dat het inkomen niet meer bedraagt dan 110% van het norminkomen, deel nemen aan de collectieve aanvullende ziektekostenverzekering op grond van artikel 3 van de Nadere regels verordening inkomensondersteunende maatregelen voor minima Helmond.

Voordelen van de collectieve zorgverzekering

- Een korting op de premie van de basisverzekering en een lage premie voor de aanvullende verzekering (bij CZ is dat de aanvullende verzekering "Basis" aangevuld met "Tandarts" en bij VGZ is dat "Beperkte aanvullende verzekering" aangevuld met Basis Tand")
- Uitgebreid aanvullend pakket op de aanvullende verzekering
- Kinderen tot de leeftijd van 18 jaar zijn gratis verzekerd, ook voor het aanvullende pakket
- Voor de vastgestelde vergoedingen voor ziektekosten en tandheelkundige behandelingen wordt een declaratie bij de zorgverzekeraar ingediend. Er hoeft geen (aanvullende) aanvraag voor bijzondere bijstand ingediend te worden omdat de vergoedingen voor 100% via de zorgverzekeraar betaald worden.

Voorwaarden

- De deelnemer moet een uitkering in de kosten van levensonderhoud van de gemeente Helmond ontvangen (bij beëindiging van de uitkering loopt de deelname aan de collectieve aanvullende ziektekostenverzekering nog door tot en met 31 december van het lopende jaar)
- De deelnemer heeft zelf een basis- en een aanvullende ziektekostenverzekering afgesloten bij CZ of bij VGZ
- De betaling van de premie van de basisverzekering en van de aanvullende verzekering wordt door de deelnemer zelf voldaan aan de zorgverzekeraar
- Er kan niet gekozen worden voor een eigen risico

Collectieve zorgverzekering verplicht?

De cliënt is niet verplicht om deel te nemen aan de collectieve aanvullende ziektekostenverzekering. Dit is een eigen keuze en verantwoordelijkheid van de cliënt. Consequentie is wel wanneer de cliënt niet deelneemt aan deze regeling er geen bijzondere bijstand toegekend wordt voor de kosten waarvoor binnen de collectieve aanvullende ziektekostenverzekering een vergoeding plaatsvindt (t.a.v. de kostensoorten die uit het basispakket zijn gelaten omdat de noodzakelijkheid niet wordt aangenomen, niet voor de kostensoorten die om budgettaire redenen uit het basispakket zijn gelaten).

Toelichting:

In deze richtlijn wordt aangegeven of de gemeente een collectieve (aanvullende) ziektekostenverzekering aanbiedt. Daarbij kan tevens worden aangegeven of het college bijzondere bijstand verstrekt voor de premiebetaling voor een aanvullende ziektekostenverzekering.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B7.5 onderdeel 2.

Overwegingen

Collectieve aanvullende ziektekostenverzekering

De mogelijkheid om categoriale bijstand te verlenen in de vorm van een aanvullende ziektekostenverzekering is (tot en met 31 december 2008) vastgelegd in artikel 10 lid 2 IWWB. Bij de parlementaire behandeling van de Invoeringswet WWB was echter aangegeven dat in het kader van de nieuwe Zorgverzekeringswet nagegaan moest worden of de mogelijkheid van categoriale bijstand in de vorm van een aanvullende ziektekostenverzekering ook na, de toen nog vermoedelijke, ingangsdatum van 1 januari 2006 van de nieuwe Zorgverzekeringswet zou moeten worden gehandhaafd.

Aangezien het verstrekkingenpakket van de Ziekenfondswet en dat van de nieuwe Zorgverzekeringswet vrijwel identiek zijn, wilde Staatssecretaris Van Hoof de mogelijkheid van artikel 10 lid 2 IWWB tot het verlenen van categoriale bijstand in de vorm van een aanvullende ziektekostenverzekering ook na 1 januari 2006 handhaven.

Per 1 januari 2009 is de Invoeringswet WWB ingetrokken en is tegelijkertijd middels een nieuw zesde lid van artikel 35 WWB geregeld dat categoriale bijzondere bijstand in de vorm van een collectieve aanvullende ziektekostenverzekering kan worden verstrekt (Kamerstuk 31 441).

De kosten van een aanvullende ziektekostenverzekering zijn vrijwillig te maken kosten waarvan niet kan worden gezegd dat deze kosten noodzakelijke kosten van het bestaan zijn in de zin van artikel 35 lid 1 WWB (zie CRvB 07-01-2003, nrs. 00/6132 NABW e.a.).

Het verlenen van bijstand voor premiebetaling voor een aanvullende ziektekostenverzekering of verlening van bijstand voor ziektekosten welke niet door Zvw of AWBZ vergoed worden zijn ruimere wijzen van bijstandsverlening dan waartoe het college gehouden is op grond van de WWB.

B073 Brillen en contactlenzen

De kosten van de (eerste) aanschaf van een bril (montuur met glazen) of contactlenzen worden in beginsel aangemerkt als noodzakelijk kosten.

Als het de vervanging van een bril, glazen of contactlenzen betreft worden de kosten pas als noodzakelijk aangemerkt als de vervanging plaatsvindt 36 maanden na de aanschaf of vorige vervanging.

Zoals vermeld in richtlijn B070 is de gemeente Helmond een collectieve overeenkomst aangegaan met zorgverzekeraar CZ en met zorgverzekeraar VGZ.

Als extra t.o.v. een aanvullende ziektekostenverzekering is daarin een uitgebreid gemeentepakket opgenomen.

Dit gemeentepakket houdt voor brillen en contactlenzen als volgt in.

Indien de basis- en de aanvullende verzekering afgesloten is bij CZ, geldt in het gemeentepakket:

Brillenglazen en contactlenzen, vergoeding per 3 kalenderjaren

- enkelfocus brillenglazen	€ 140,00
- dubbelfocus brillenglazen	€ 230,00
- montuur gelijktijdig aangeschaft met brillenglazen	€ 60,00
- contactlenzen	€ 180,00

Indien de basis- en de aanvullende verzekering afgesloten is bij VGZ, geldt in het gemeentepakket:

Brilmontuur, brillenglazen of contactlenzen, vergoeding per 1x per 3 jaar

- brillenglazen of contactlenzen op sterkte	€ 225,00
- brilmontuur	€ 70,00

Voor de hoogte van de eventuele bijzondere bijstand gelden de bovenstaande (richt)bedragen.

Eventuele meerkosten komen niet voor vergoeding in aanmerking.

Voor deze vastgestelde vergoedingen kan de cliënt die deelneemt aan de collectieve aanvullende verzekering een declaratie bij de zorgverzekeraar indienen. De vergoedingen worden voor 100% via de zorgverzekeraar betaald.

Dit geldt vanaf 1 januari 2008 ook voor de cliënt met een inkomen tot 110% van het norminkomen die deelneemt aan de collectieve aanvullende verzekering op grond van artikel 3 van de Nadere regels verordening inkomensondersteunende maatregelen voor minima Helmond.

Indien de cliënt niet aanvullend verzekerd is, kan bijzondere bijstand verstrekt worden conform de vergoeding van de collectieve aanvullende verzekering, waarbij als uitgangspunt wordt genomen de polis met de voor de cliënt meest voordelige vergoeding.

Er dient dan wel getoetst te worden op grond van de gebonden bevoegdheid van artikel 35 lid 1 WWB (betreft het (aantoonbare) noodzakelijke kosten van het bestaan, betreft het kosten waarin wordt voorzien, is er sprake van bijzondere omstandigheden in het individuele geval, kunnen de kosten worden voldaan uit de aanwezige middelen).

Het uitgangspunt is dus dat er per gezinslid maximaal eenmaal per 36 maanden een vergoeding kan plaatsvinden op grond van de collectieve aanvullende verzekering.

Op grond van bijzondere omstandigheden kan van deze termijn worden afgeweken. Vervolgens dient er dan op basis van een medisch advies vastgesteld te worden of een vergoeding vanuit de bijzondere bijstand medisch noodzakelijk is.

Wanneer er sprake is van vervanging van de bril i.v.m. stuk gaan en dit is niet aan belanghebbende verwijtbaar, kan er voor de vervanging bijzondere bijstand worden verstrekt. Wanneer het aan belanghebbende verwijtbaar is (tekortschietend besef van verantwoordelijkheid) kan er voor de vervanging leenbijstand worden verstrekt (artikel 48 lid 2 onderdeel b WWB).

Voor cliënten die een ziektekostenverzekering en een aanvullende verzekering hebben bij een andere maatschappij dan CZ of VGZ geldt dat de hoogte van de vergoeding gemaximeerd is tot de bijdrage zoals die op grond van bovenstaande collectieve aanvullende verzekering door CZ of VGZ worden vergoed, waarbij als uitgangspunt wordt genomen de polis met de voor de cliënt meest voordelige vergoeding. Voor personen met een inkomen boven bijstandsniveau geldt hierbij wel dat het inkomen boven de van toepassing zijnde bijstandsnorm geheel of gedeeltelijk als draagkracht wordt aangemerkt. Zie hieromtrent richtlijn nr.B063.

Een vergoeding voor brillenglazen vanuit het basispakket van de Zvw, hetgeen dan geldt als een voorliggende voorziening, is alleen mogelijk als voldaan wordt aan de criteria gesteld in artikel 2.13 van de Regeling zorgverzekering. Daarin is bepaald dat een vergoeding voor brillenglazen, waaronder filterglazen met of zonder visuscorrigerende werking, alleen mogelijk is indien voldaan is aan een van de zorginhoudelijke criteria, vermeld in bijlage 3, onderdeel 2, van de regeling en de aanschaf plaatsvindt binnen twaalf maanden na een eerdere aanschaf van dit hulpmiddel.

In bijlage 3 onderdeel 2 is bepaald:

Zorginhoudelijke criteria voor vervanging van brillenglazen, waaronder filterglazen met of zonder visuscorrigerende werking, en contactlenzen zijn:

a. hoornvliesonregelmatigheden ten gevolge van keratoconus dan wel ten gevolge van

- littekens na hoornvliestransplantatie, na ontstekingen van de cornea zoals bijvoorbeeld herpes of na cornea perforatie;
- b. sterke graden van brekingsafwijkingen als regel van meer dan 10 dioptrieën;
  - c. bijzondere individuele zorgvragen.

Toelichting:

In deze richtlijn wordt het beleid ten aanzien van het verlenen van bijzondere bijstand voor brillen en/of contactlenzen aangegeven.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B7.6 onderdeel 3.

Overwegingen

De AWBZ en Zvw vergoeden in het algemeen alle noodzakelijke kosten die verband houden met medische of paramedische behandeling. Beide regelingen gelden samen in het kader van de WWB als een voorliggende voorziening die passend en toereikend is. Bijstandsverlening voor deze kosten is daarom in beginsel uitgesloten (artikel 15 lid 1 WWB).

In de toelichting bij de WWB is ook nadrukkelijk gesteld dat de WWB geen functie heeft indien binnen de voorliggende regeling een bewuste beslissing is genomen over de noodzakelijkheid van de voorziening in het algemeen of in een specifieke situatie. Dus, als de voorliggende voorziening bepaalde kosten(soorten) niet vergoedt omdat daar bewust voor gekozen is of omdat de kosten niet noodzakelijk zijn, dient de WWB zich bij die keuze aan te sluiten (TK 2002-2003, 28 870, nr. 3, p. 46; CRvB 03-07-2001, nrs. 00/1989 en 00/1993 NABW).

Dit betekent in het algemeen dat kostensoorten die niet op grond van de Zvw of AWBZ worden vergoed ook niet in aanmerking komen voor bijzondere bijstand krachtens artikel 35 lid 1 WWB. Dit is slechts dan anders als de betreffende kosten noodzakelijk zijn, maar de kosten om budgettaire redenen niet of niet langer op grond van een voorliggende voorziening (volledig) worden vergoed. Dan heeft het college wel de mogelijkheid om op grond van artikel 35 lid 1 WWB (aanvullende) bijzondere bijstand te verlenen.

Op grond van gegevens van het College voor Zorgverzekeringen (CVZ) moet worden aangenomen dat budgettaire overwegingen de reden zijn geweest dat brillenglazen en contactlenzen nog slechts in zeer bijzondere gevallen op basis van de Zvw worden vergoed.

Bij besluit van 27 mei 1993 heeft de toenmalige Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur de Regeling hulpmiddelen AWBZ (nu Regeling Zorgverzekering) namelijk gewijzigd. De wijziging trad in werking met ingang van 1 juli 1993. De wijziging met betrekking tot de verstrekking van gezichtshulpmiddelen houdt in dat niet langer aanspraak bestaat op de verstrekking van brillenglazen en contactlenzen, tenzij sprake is van een aantal bijzondere medische indicaties. Pas wanneer sprake is van een medische noodzaak tot vervanging van de betreffende hulpmiddelen binnen een periode van 12 maanden kan een volledige vergoeding worden verleend. Het komt er dus op neer dat in principe de eerste aanschaf van bedoelde hulpmiddelen altijd voor eigen rekening van de verzekerde is.

De staatssecretaris heeft deze maatregel uit het oogpunt van kostenbeheersing genomen.

B074 Overig beleid inzake specifieke medische kosten

Voor het gemeentelijk beleid t.a.v. brillen en contactlenzen, dieetkosten, zelfzorgmiddelen bij chronische aandoening, tandheelkundige hulp, psychotherapie en fysiotherapie/oefentherapie, zie hiervoor respectievelijk de richtlijnen met nrs. B073, B151, B152, B153, B154 en B155.

Zoals vermeld in richtlijn B070 is de gemeente Helmond een collectieve overeenkomst aangegaan met zorgverzekeraar CZ en met zorgverzekeraar VGZ.

Als extra t.o.v. een aanvullende ziektekostenverzekering is daarin een uitgebreid gemeentepakket opgenomen voor een aantal kostensoorten.

Voor de inhoud van het uitgebreid gemeentepakket CZ en VGZ wordt daarnaar verwezen.

Indien in het kader van de AWBZ en de Zvw op grond van een bewuste beslissing over de noodzakelijkheid van een voorziening de keuze is gemaakt om een of meer kostensoorten niet in de voorziening op te nemen of de voorziening in een bepaalde situatie niet noodzakelijk te achten, dient de WWB zich bij die keuze aan te sluiten en komt men ten aanzien van die kosten niet voor bijstandsverlening in aanmerking.

Dit betekent in het algemeen dat kostensoorten die niet op grond van de AWBZ of de Zvw worden vergoed ook niet in aanmerking komen voor bijzondere bijstand krachtens artikel 35 lid 1 WWB.

Dit is slechts dan anders als de betreffende kosten noodzakelijk zijn, maar die kosten om budgettaire redenen niet of niet langer op grond van een voorliggende voorziening (volledig) worden vergoed. Dan heeft het college wel de mogelijkheid om op grond van artikel 35 lid 1 WWB (aanvullende) bijzondere bijstand te verlenen.

Van het uitgangspunt dat AWBZ en Zvw voor alle medisch noodzakelijke kosten een passende en toereikende voorliggende voorziening zijn, welke aan bijstandsverlening in de weg staat, kan daar waar sprake is dat de voorziening om budgettaire redenen uit het basispakket is gelaten of daar waar sprake is van een eigen bijdrage of een gedeeltelijke vergoeding van noodzakelijk te maken kosten wel bijzondere bijstand worden verstrekt als voldaan is aan de voorwaarden van artikel 35 lid 1 WWB

(betreft het (aantoonbare) noodzakelijke kosten van het bestaan, betreft het kosten waarin wordt voorzien, is er sprake van bijzondere omstandigheden in het individuele geval, kunnen de kosten worden voldaan uit de aanwezige middelen).

Onderstaand worden een aantal voorbeelden genoemd van kostensoorten waarbij aangegeven wordt of al of niet bijzondere bijstand kan worden verstrekt mits voldaan is aan de voorwaarden van artikel 35 lid 1 WWB.

Belanghebbenden worden geacht de collectieve aanvullende verzekering te hebben afgesloten.

Het deel van de kosten dat niet vergoed wordt door de basisverzekering + collectieve aanvullende verzekering, geldt dan als bijzonder noodzakelijk.

Dit geldt t.a.v. enkele van de onderstaand genoemde kostensoorten die uit het basispakket zijn gelaten omdat de noodzakelijkheid niet wordt aangenomen als voor de kostensoorten die om budgettaire redenen uit het basispakket zijn gelaten.

Indien de cliënt niet aanvullend verzekerd is, kan bijzondere bijstand verstrekt worden conform de vergoeding van de collectieve aanvullende verzekering, waarbij als uitgangspunt wordt genomen de polis met de voor de cliënt meest voordelige vergoeding.

Er dient dan wel getoetst te worden op grond van de gebonden bevoegdheid van artikel 35 lid 1 WWB (betreft het (aantoonbare) noodzakelijke kosten van het bestaan, betreft het kosten waarin wordt voorzien, is er sprake van bijzondere omstandigheden in het individuele geval, kunnen de kosten worden voldaan uit de aanwezige middelen).

T.a.v. de onderstaand genoemde kostensoorten die uit het basispakket zijn gelaten omdat de noodzakelijkheid niet wordt aangenomen, geldt dat deze cliënt wel kosten vergoed kan krijgen doch onder aftrek van de vergoeding die de collectieve aanvullende verzekering geboden zou hebben. Zijn de kostensoorten om budgettaire redenen uit het basispakket gelaten dan kan deze cliënt de kosten volledig vergoed krijgen.

T.a.v. kostensoorten die onderstaand niet genoemd worden (behoudens de kostensoorten als brillen en contactlenzen, dieetkosten, zelfzorgmiddelen bij chronische aandoening, tandheelkundige hulp, psychotherapie en fysiotherapie/oefentherapie, zie hiervoor respectievelijk de richtlijnen met nrs. B073, B151, B152, B153, B154 en B155), en die om budgettaire redenen uit het basispakket zijn gelaten, en de cliënt neemt deel aan de collectieve aanvullende verzekering, geldt daarbij dat ook de kosten vergoed kunnen worden boven de vergoeding van de collectieve aanvullende verzekering.

Ook de cliënt die niet deel neemt aan de collectieve aanvullende verzekering kan die kosten volledig vergoed krijgen.

T.a.v. kostensoorten die onderstaand niet genoemd worden en die uit het basispakket zijn gelaten omdat de noodzakelijkheid niet wordt aangenomen geldt voor de cliënt die deel neemt aan de collectieve aanvullende verzekering dat hij voor de meerkosten boven de vergoeding van de collectieve aanvullende verzekering geen vergoeding kan krijgen.

Wanneer hij niet deel neemt aan de collectieve aanvullende verzekering bestaat er voor de totale kosten geen vergoeding.

Bijkomende kosten

Bijkomende kosten die rechtstreeks verband houden met een verstrekking op grond van AWBZ en Zvw, maar die zelf niet door deze verzekeringen worden vergoed, komen in aanmerking voor bijstandsverlening. Indien op grond van AWBZ of Zvw aanspraak op een verstrekking bestaat, wordt in beginsel de noodzaak van de bijkomende kosten aangenomen. Denk daarbij onder andere aan:

- batterijen voor een medisch noodzakelijk hoortoestel;

- kleding vanwege extra slijtage in verband met prothese;
- waskosten vanwege medisch noodzakelijk gebruik van zalf;

Zie in dezen ook richtlijn B096 (Bewassing en kledingslijtage).

Orthopedische schoenen

Orthopedisch schoeisel wordt volledig door het basispakket vergoed. Wel geldt een eigen bijdrage. Aan de eigen bijdrage voor orthopedische schoenen ligt het besparingsmotief ten grondslag. Immers, iedereen zal regelmatig schoenen moeten aanschaffen. Het wordt daarom billijk geacht dat ook verzekerden die aangewezen zijn op orthopedische schoenen, een vergelijkbaar bedrag in de aanschaffingskosten van deze schoenen betalen. Aan deze eigen bijdrage liggen geen budgettaire overwegingen ten grondslag. Deze eigen bijdrage is opgenomen in de Regeling zorgverzekering.

Ingevolge artikel 2.12 van de Regeling zorgverzekering geldt voor verzekerden tot 16 jaar een eigen bijdrage van € 68,00 per paar en vanaf 16 jaar € 136,00 per paar (bedrag geldt per 01-01-2010).

Indien de basis- en de aanvullende verzekering afgesloten is bij CZ, geldt in het gemeentepakket voor orthopedische schoenen en medisch noodzakelijke aanpassingen aan confectieschoenen:

- tot 16 jaar, per paar € 25,00
- vanaf 16 jaar, per paar € 50,00

Indien de basis- en de aanvullende verzekering afgesloten is bij VGZ, geldt in het gemeentepakket:

- aangepaste confectieschoenen € 50,00 per paar

De cliënt die deel neemt aan de collectieve aanvullende verzekering kan voor de eigen bijdrage deels een vergoeding krijgen via deze verzekering. Voor het resterend bedrag kan geen bijzondere bijstand verstrekt worden. De Zvw wordt beschouwd als een toereikende voorliggende voorziening (artikel 15 lid 1 WWB). De cliënt die niet deel neemt aan de collectieve aanvullende verzekering kan voor de gehele eigen bijdrage geen bijzondere bijstand toegekend krijgen.

Podotherapie

Kosten van podotherapie (de kosten voor voetverzorging mits sprake is van een medische noodzaak wegens ziekte of handicap) worden niet vergoed door het basispakket. De reden die hieraan ten grondslag ligt is dat de noodzakelijkheid door de Zvw niet wordt aangenomen.

Voor podotherapie geldt echter dat voor het verschil tussen het bedrag dat voor eigen rekening blijft na vergoeding door de collectieve aanvullende verzekering bijzondere bijstand kan worden verleend.

De cliënt die deelneemt aan de collectieve aanvullende verzekering kan de totale kosten, dus de meerkosten boven de vergoeding via de verzekering, middels bijzondere bijstand vergoed krijgen.

De cliënt die niet deelneemt aan de collectieve aanvullende verzekering, kan wel de kosten vergoed krijgen doch onder aftrek van de vergoeding die de collectieve aanvullende verzekering geboden zou hebben.

Indien de basis- en de aanvullende verzekering afgesloten is bij CZ, geldt in het gemeentepakket:

- Voetbehandeling en –advisering (op voorschrift arts): € 115,00 per jaar
  - Bij de medische indicatie diabetes mellitis, reumatoïde artritis of ernstige bloedvatproblemen in de benen door podotherapeut (toestemming CZ nodig)
  - Bij pedicure voor reumatische voet/diabetesvoet (toestemming CZ nodig)
- Voetbehandeling overige situaties (door podoloog of podotherapeut): € 115,00 per jaar

Indien de basis- en de aanvullende verzekering afgesloten is bij VGZ, geldt in het gemeentepakket:

- podotherapie of verzorging diabetesvoet € 120,00 per jaar

Pruik

Haarwerken ter gehele of gedeeltelijke vervanging van het hoofdhaar.

Pruiken worden volledig vergoed door de basisverzekering tot een bedrag van € 383,00. Boven dat bedrag wordt om budgettaire redenen een eigen bijdrage in rekening gebracht.

Artikel 2.18 Regeling zorgverzekering: Indien de aanschafkosten van een pruik hoger zijn dan € 383,00, dan is een eigen bijdrage verschuldigd ter grootte van het verschil tussen de aanschafkosten en dat bedrag.

Voor pruiken geldt dat voor het verschil tussen het bedrag dat voor eigen rekening blijft na vergoeding door de basisverzekering en collectieve aanvullende verzekering en het bedrag aan eigen bijdrage ingevolge de Regeling zorgverzekering bijzondere bijstand kan worden verleend.

De cliënt die deelneemt aan de collectieve aanvullende verzekering kan de totale kosten, dus de meerkosten boven de vergoeding via de verzekering, middels bijzondere bijstand vergoed krijgen.

Ook de cliënt die niet deelneemt aan de collectieve aanvullende verzekering, kan de kosten volledig vergoed krijgen.

Indien de basis- en de aanvullende verzekering afgesloten is bij CZ, geldt in het gemeentepakket:

- 100% met een maximum van € 75,00

Indien de basis- en de aanvullende verzekering afgesloten is bij VGZ, geldt in het gemeentepakket:

- vergoeding eigen bijdrage pruik € 300,00

Steunzolen

Kosten voor steunzolen (geleverd door een erkende orthopedisch schoenmaker of pro/orthesemaker) worden niet vergoed door het basispakket. De reden die hieraan ten grondslag ligt is dat de noodzakelijkheid door de Zvw niet wordt aangenomen.

Voor steunzolen geldt echter dat voor het verschil tussen het bedrag dat voor eigen rekening blijft na vergoeding door de collectieve aanvullende verzekering bijzondere bijstand kan worden verleend.

De cliënt die deelneemt aan de collectieve aanvullende verzekering kan de totale kosten, dus de meerkosten boven de vergoeding via de verzekering, middels bijzondere bijstand vergoed krijgen.

De cliënt die niet deelneemt aan de collectieve aanvullende verzekering, kan wel de kosten vergoed krijgen doch onder aftrek van de vergoeding die de collectieve aanvullende verzekering geboden zou hebben.

Indien de basis- en de aanvullende verzekering afgesloten is bij CZ, geldt in het gemeentepakket:

- steunzolen en podotherapie zooltjes per jaar € 55,00

Indien de basis- en de aanvullende verzekering afgesloten is bij VGZ, geldt in het gemeentepakket:

- € 80,00 per 2 jaar

Ziekenvervoer

Vervoer in verband met het ontvangen van zorg of diensten als bedoeld in de Zvw, dan wel in verband met een aanspraak op grond van de AWBZ is geregeld in de artikelen 2.13 t/m 2.16 Besluit zorgverzekering.

Zittend ziekenvervoer (vervoer per auto anders dan per ambulance dan wel vervoer in de laagste klasse van een openbaar middel van vervoer) over een enkele reisafstand van max. 200 km is beperkt tot de volgende groepen:

- nierdialysepatiënten
- radiotherapie en chemokuurpatiënten
- visueel gehandicapten
- rolstoelgebruikers
- belanghebbenden die niet tot bovenstaande categorieën kunnen worden gerekend, maar die met succes een beroep hebben gedaan op de hardheidsclausule

Deze verzekerden zijn een eigen bijdrage verschuldigd van ten hoogste € 91,00 per kalenderjaar (artikel 2.38 Regeling zorgverzekering) (bedrag geldt per 01-01-2010).

In het kader van de AWBZ en Zvw is er een bewuste beslissing is genomen over de noodzaak om zittend ziekenvervoer in bepaalde gevallen wel (behoudens de eigen bijdrage) of niet te vergoeden. De WWB zich bij die keuze aan te sluiten. Er kan daarom in beginsel geen bijstand worden verleend in gevallen waarin er geen vergoeding mogelijk is op grond van het Besluit zorgverzekering vanwege het feit dat die kosten in deze voorliggende voorziening als niet noodzakelijke kosten worden aangemerkt

Voor dit ziekenvervoer geldt dat voor de eigen bijdrage zonder medisch advies bijzondere bijstand kan worden verstrekt.

Aan belanghebbenden die buiten de genoemde groepen vallen kan eventueel op individuele gronden bijzondere bijstand worden verstrekt. Hiervoor moet dan medisch advies worden gevraagd. Wel dient er eerst door de cliënt een beroep te zijn gedaan op de in het Besluit zorgverzekering opgenomen hardheidsclausule. Wat betreft het zittend ziekenvervoer kan ook in andere gevallen en kunnen ook anderen dan de bij het zittend ziekenvervoer genoemde personen vervoer of vergoeding van vervoer ontvangen. Dit zal moeten gebeuren middels een verklaring van de behandelend arts waarin hij stelt dat deze persoon is aangewezen op vervoer in verband met de behandeling van een langdurige ziekte of aandoening. Voor deze behandeling moet de zorgverzekeraar overigens vooraf toestemming hebben gegeven.

De cliënt kan voor de kosten van de eigen bijdrage van dit ziekenvervoer zonder medisch advies bijzondere bijstand toegekend krijgen.

Gehoortoestellen

De Zorgverzekeringswet (Zvw) en AWBZ moeten beschouwd worden als aan de bijstandsverlening in de weg staande voorliggende voorziening als bedoeld in artikel 15 lid 1 WWB.

De kosten van een gehoortoestel komen in aanmerking voor vergoeding door de zorgverzekeraar op grond van de Zvw, Besluit zorgverzekering en Regeling zorgverzekering.

Verstrekt worden de kosten van:

Gehoorschulpmiddelen als aangegeven in artikel 2.14 Regeling zorgverzekering

- a. electro-akoestische hoortoestellen voor persoonlijk gebruik, in gewone dan wel bijzondere uitvoering, bestemd om op of aan het menselijk lichaam te worden gebezigd ter verbetering van een gestoord gehoor, alsmede de zogenaamde gehoorlepels of gehoorslangen die het geluid via mechanische weg versterken en de verschaffing en vervanging van oorstukjes, indien voldaan is aan één van de zorginhoudelijke criteria, vermeld in bijlage 3, onderdeel 4, van deze regeling; waarbij als bijzondere uitvoering van een electro-akoestisch hoortoestel wordt beschouwd een:
  - cros-uitvoering;
  - bicros-uitvoering;
  - beengeleider-uitvoering;
  - uitvoering met één ingebouwde microfoon en twee aansluitingen;
  - uitvoering met één uitwendige microfoon en één aansluiting;
  - uitvoering met één ingebouwde microfoon, één uitwendige microfoon en één aansluiting.
- b. ringleidingen, bestaande uit snoer en versterker met eventueel een tafelmicrofoon dan wel infraroodapparatuur of FM-apparatuur voor geluidsoverdracht, bestaande uit een ontvanger en een zender, al dan niet met inductiespoel of hoofdtelefoon, of in kinbeugel-uitvoering, eveneens met één tafelmicrofoon, indien voldaan is aan één van de zorginhoudelijke criteria vermeld in bijlage 3, onderdeel 5, van deze regeling.
- c. maskeerders ter behandeling van ernstig oorsuizen alsmede verschaffing en vervanging

van oorstukjes.

Het is mogelijk dat de kosten van het gekozen hoortoestel hoger zijn dan de maximale vergoeding die op basis van de Regeling zorgverzekering mogelijk is.

Eigen bijdrage

De verzekerde van 16 jaar of ouder is in de volgende gevallen een eigen bijdrage verschuldigd bij de aanschaf van een hulpmiddel als hiervoor bedoeld onder a.

- de aanschafkosten zijn hoger dan € 496,50 en er is sprake van een eerste aanschaf of vervanging korter dan 6 jaar na de vorige verstrekking.
- de aanschafkosten zijn hoger dan € 587,50 en er is sprake van een vervanging na 6 tot 7 jaar na de vorige verstrekking.
- de aanschafkosten zijn hoger dan € 678,00 en er is sprake van een vervanging na 7 jaar na de vorige verstrekking.
- voor een verzekerde jonger dan 16 jaar geldt de gebruiksduur van 7 jaar of langer niet.
- de verzekerde is het meerdere als eigen bijdrage verschuldigd.
- indien sprake is van een hoortoestel in cros-, bicos- of beengeleidersuitvoering opgenomen in een brilmontuur, dan worden de hiervoor genoemde bedragen verhoogd met € 64,00.

Bijstandsverlening is alleen mogelijk indien en zolang, gelet op alle omstandigheden, daartoe zeer dringende redenen aanwezig zijn (artikel 16 lid 1 WWB). Aangezien met de vergoeding van de Regeling zorgverzekering een adequate voorziening is gegarandeerd, kunnen deze zeer dringende redenen zich feitelijk vrijwel nooit voordoen.

Doordat dus de vergoeding op basis van de regeling zorgverzekering in het kader van de WWB als een toereikende en passende voorziening dient te worden beschouwd, kan voor de genoemde eigen bijdragen geen bijstand worden verleend.

Indien er sprake is van zeer complexe hoorproblemen dient onderzocht te worden of de voorliggende voorziening voor deze cliënt inderdaad passend en toereikend geacht kan worden. Bijzondere bijstand voor de eigen bijdrage kan verstrekt worden indien daartoe een medische indicatie (bijvoorbeeld van het audiologisch centrum) bestaat.

De cliënt die deelneemt aan de collectieve aanvullende verzekering, kan de genoemde eigen bijdragen voor een deel vergoed krijgen.

Indien de basis- en de aanvullende verzekering afgesloten is bij CZ, geldt in het gemeentepakket:

- Hoortoestellen (vergoeding eigen bijdrage per hoortoestel): een bedrag van € 150,00

Indien de basis- en de aanvullende verzekering afgesloten is bij VGZ, geldt in het gemeentepakket:

- Vergoeding eigen bijdrage van een hoortoestel: een bedrag van € 300,00

Voor het resterend bedrag kan geen bijzondere bijstand verstrekt worden. De Zvw wordt beschouwd als een toereikende voorliggende voorziening (artikel 15 lid 1 WWB). De cliënt die niet deel neemt aan de collectieve aanvullende verzekering kan voor de gehele eigen bijdrage geen bijzondere bijstand toegekend krijgen.

Alternatieve geneeswijzen

Kosten voor alternatieve geneeswijzen en homeopathische geneeswijzen.

De kosten van alternatieve geneeswijzen behoren niet tot het zorgpakket van de wettelijke ziektekostenverzekeringen. De AWBZ en Zvw kunnen met betrekking tot deze kosten dan ook niet als aan de WWB voorliggende, toereikende en passende voorzieningen worden aangemerkt. Toch bestaat er voor deze kosten in beginsel geen recht op bijstand. De wettelijke grondslag hiervoor is artikel 15 lid 1 tweede volzin WWB (zie paragraaf V2.11 onderdeel 12 van het handboek WWB). Op grond van hetgeen bij en krachtens de AWBZ en Zvw is bepaald, moet namelijk worden aangenomen dat alternatieve geneeswijzen als niet noodzakelijke hulp niet tot de omvang van de verstrekkingenpakketten van de wettelijke ziektekostenverzekeringen worden gerekend.

Soms wordt een deel van de kosten voor alternatieve geneeswijzen toch op basis van een aanvullende verzekering vergoed. Ondanks dat is er, gelet op het bovenstaande, ook dan in beginsel geen bijstandsverlening mogelijk voor de kosten van de eigen bijdragen (zie paragraaf B7.5 onderdeel 3.2 van het handboek WWB).

Voorbeelden van alternatieve geneeswijzen:

- homeopathie (zie CRvB 15-04-2003, nrs. 00/4276 NABW e.a.);
- acupunctuur;
- behandeling door osteopaat (zie CRvB 03-07-2001, nr. 01/355 NABW)
- behandeling van tandheelkundige stoornissen (zie CRvB 15-05-2001, nr. 99/5104 NABW);
- chiropractische hulp (zie CRvB 03-07-2001, nrs. 00/1989 en 00/1993 NABW);
- manuele therapie;
- orthomoleculaire therapie (zie CRvB 03-07-2001, nrs. 99/1352 e.a. NABW en CRvB 03-07-2001, nrs. 00/1989 en 00/1993 NABW).

In afwijking van het bovenstaande is toch bijstandsverlening mogelijk indien en zolang, gelet op alle omstandigheden, daartoe zeer dringende redenen aanwezig zijn (artikel 16 lid 1 WWB; zie paragraaf V2.11 onderdeel 12 van het handboek WWB).

De collectieve aanvullende verzekering via CZ en VGZ kennen vergoedingen voor alternatieve geneeswijzen en geneesmiddelen.

Wanneer de betreffende maximale vergoeding is bereikt is er geen bijzondere bijstand mogelijk, omdat de kosten voor alternatieve geneeswijzen als niet noodzakelijk worden aangemerkt.

Ook voor niet collectief verzekerden en elders verzekerden is er geen recht op bijzondere bijstand omdat de kosten voor alternatieve geneeswijzen als niet noodzakelijk worden aangemerkt.

Hoogte van de bijzondere bijstand

Voor de vastgestelde vergoedingen van bovengenoemde kostensoorten kan de cliënt die deelneemt aan de collectieve aanvullende verzekering een declaratie bij de zorgverzekeraar indienen. De vergoedingen worden voor 100% via de zorgverzekeraar betaald.

Dit geldt vanaf 1 januari 2008 ook voor de cliënt met een inkomen tot 110% van het norminkomen die deelneemt aan de collectieve aanvullende verzekering op grond van artikel 3 van de Nadere regels verordening inkomensondersteunende maatregelen voor minima Helmond.

Voor cliënten die een ziektekostenverzekering en een aanvullende verzekering hebben bij een andere maatschappij dan CZ of VGZ geldt dat de hoogte van de vergoeding gemaximeerd is tot de bijdrage zoals die op grond van bovenstaande collectieve aanvullende verzekering door CZ of VGZ worden vergoed, waarbij als uitgangspunt wordt genomen de polis met de voor de cliënt meest voordelige vergoeding. Voor personen met een inkomen boven bijstandsniveau geldt hierbij wel dat het inkomen boven de van toepassing zijnde bijstandsnorm geheel of gedeeltelijk als draagkracht wordt aangemerkt. Zie hieromtrent richtlijn nr.B063.

Op de voor bijstand in aanmerking komende kosten wordt de bij belanghebbende eventueel aanwezige draagkracht in mindering gebracht, overeenkomstig de regels opgenomen in paragraaf B7.3 van het handboek WWB.

Aan bijstand verbonden verplichtingen

Belanghebbende wordt verplicht kwitanties over te leggen.

Toelichting:

In deze richtlijn wordt afwijkend en/of aanvullend beleid aangegeven inzake specifieke medische kostensoorten, met uitzondering van brillen en contactlenzen, dieetkosten, zelfzorgmiddelen bij chronische aandoening, tandheelkundige hulp, psychotherapie en fysiotherapie/oefentherapie. Zie hiervoor respectievelijk de beleidsregels nr. B073, B151, B152, B153, B154 en B155.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B7.6 onderdeel 2.

Overwegingen

De AWBZ en Zvw vergoeden in het algemeen alle noodzakelijke kosten die verband houden met medische of paramedische behandeling. Beide regelingen gelden samen in het kader van de WWB als een voorliggende voorziening die passend en toereikend is. Bijstandsverlening voor deze kosten is daarom in beginsel uitgesloten (artikel 15 lid 1 WWB).

In de toelichting bij de WWB is ook nadrukkelijk gesteld dat de WWB geen functie heeft indien binnen de voorliggende regeling een bewuste beslissing is genomen over de noodzakelijkheid van de voorziening in het algemeen of in een specifieke situatie. Dus, als de voorliggende voorziening bepaalde kosten(soorten) niet vergoedt omdat daar bewust voor gekozen is of omdat de kosten niet noodzakelijk zijn, dient de WWB zich bij die keuze aan te sluiten (TK 2002-2003, 28 870, nr. 3, p. 46; CRvB 03-07-2001, nrs. 00/1989 en 00/1993 NABW).

Dit betekent in het algemeen dat kostensoorten die niet op grond van de Zvw of AWBZ worden vergoed ook niet in aanmerking komen voor bijzondere bijstand krachtens artikel 35 lid 1 WWB. Dit is slechts dan anders als de betreffende kosten noodzakelijk zijn, maar de kosten om budgettaire redenen niet of niet langer op grond van een voorliggende voorziening (volledig) worden vergoed. Dan heeft het college wel de mogelijkheid om op grond van artikel 35 lid 1 WWB (aanvullende) bijzondere bijstand te verlenen.

B075 Uitvaartkosten

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven ten aanzien van de verlening van bijzondere bijstand voor de kosten van begrafenis of crematie.

Omschrijving kosten

Alle kosten die verband houden met de begrafenis of crematie van een overledene, voor zover deze kosten noodzakelijk zijn.

Voorliggende voorzieningen

- uitvaart-, levens of ongevallenverzekering;
- een overlijdensuitkering krachtens een sociale zekerheidswet (bijvoorbeeld: ZW, WIA, Waz en Wajong) voorzover deze de overlijdensuitkering die ingevolge de WWB zou gelden overtreft;
- de Wet op de Lijkbezorging als geen beroep op de WWB mogelijk is; het vermogen in de nalatenschap:
  - bij een alleenstaande komt het gehele vermogen, inclusief het recht op vt, in de nalatenschap waaruit de kosten voor de begrafenis kunnen worden voldaan;
  - bij een echtpaar zonder kinderen waarvan een van de partners overlijdt, moet het verschil tussen de vermogensvrijlating voor een echtpaar en voor een alleenstaande worden aangewend voor deze kosten.

Recht op bijzondere bijstand

Indien de uitvaartkosten niet uit de nalatenschap voldaan kunnen worden en de belanghebbende niet over toereikende middelen beschikt om (zijn aandeel in) de uitvaartkosten te voldoen bestaat er recht op bijzondere bijstand voor deze kosten.

Hoogte bijzondere bijstand

Stem de hoogte van de bijzondere bijstand af op de volgende richtprijzen:

- Uittreksel overlijdensregister + wettelijke registratie	€	29,50
- Vervoer naar rouwcentrum	€	193,00
- Rouwcentrum	€	481,00
- gebruik		
- verzorging		
- hygiënische benodigdheden		
- assistentie lijkschouwing		
- Kist	€	522,00
- Rouwauto	€	193,00
- Uitvaartdienst	€	399,00
- Medewerker uitvaart	€	82,00
- Begraafplaats + grafzerk / Crematorium	€	771,00
- Verzorging ondernemer	€	771,00
Maximum totaalbedrag	€	3.441,50

De afzonderlijke kosten kunnen afwijken. Indien daartoe ruimte overblijft kunnen tot het maximum totaalbedrag eventuele andere kosten (zoals advertentie, drukwerk, bloemen en een koffietafel) worden meegenomen.

Vormen bijzondere bijstand

De bijzondere bijstand voor uitvaartkosten wordt in beginsel om niet verleend.

Aan de bijstand verbonden verplichtingen

De beschikking moet vermelden dat de belanghebbende verplicht is om de verleende bijstand te besteden aan het voldoen van zijn aandeel in de uitvaartkosten van de overledene.

Draagkrachtpercentage

Bepaal het draagkrachtpercentage overeenkomstig de hoofdregel (zie paragraaf B7.3).

Drempelbedrag

Bepaal het drempelbedrag overeenkomstig de hoofdregel (zie paragraaf B7.3).

Artikel II

De invulling van deze gewijzigde richtlijn treedt in werking op de eerste dag na de bekendmaking daarvan in het Gemeentebled en werkt terug tot en met 1 januari 2010.

Met ingang van deze datum wordt de eerder op 21 april 2009 vastgestelde richtlijn ingetrokken.

Toelichting:

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven ten aanzien van de verlening van bijzondere bijstand voor de kosten van begrafenissen of crematie.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B7.7 onderdeel 2.

Overwegingen

De juridische grondslag voor het recht op bijzondere bijstand voor uitvaartkosten is gelegen in artikel 35 lid 1 WWB.

Bijzondere bijstand kan worden verstrekt ter vergoeding van (bijzondere) kosten in het individuele geval, die naar oordeel van het college niet betaald kunnen worden uit de algemene bijstand (of een daarmee in hoogte vergelijkbaar inkomen), de langdurigheidstoelage of de bij belanghebbende aanwezige draagkracht. Daarnaast geldt dat geen recht op bijzondere bijstand bestaat voor zover een beroep kan worden gedaan op een voorliggende voorziening (artikel 15 lid 1 WWB).

Voor de beantwoording van de vraag of er recht bestaat op bijzondere bijstand zullen daarom telkens in het individuele geval de volgende vier vragen beantwoord moeten worden (CRvB 28-05-2002, nr. 99/6309 NABW).

1. Betreft het (aantoonbare) noodzakelijke kosten van het bestaan?

De noodzakelijkheid van deze kosten hangt mede af van de vraag of deze kosten kunnen worden toegerekend aan belanghebbende. Dit is het geval indien belanghebbende de hoedanigheid van erfgenaam heeft aangenomen, of indien belanghebbende behoort tot de bloed- en aanverwanten jegens wie een verhaalsrecht voor deze kosten bestaat op grond van artikel 22 van de Wet op de lijkbezorging. Nadrukkelijk wordt er van uitgegaan dat de uitvaartkosten niet behoren tot de noodzakelijke kosten van het bestaan van de overledene zelf. Bijstandsverlening aan overleden personen is immers niet mogelijk. Zie CRvB 28-01-2003, nr. 01/4196 NABW, CRvB 30-05-2000, nr. 98/5705 NABW en CRvB 19-12-2000, nr. 99/4038 NABW.

2. Betreft het kosten waarin de algemene bijstand voorziet?

3. Is er sprake van bijzondere omstandigheden?

Van uitvaartkosten kan als vaststaand worden aangenomen dat deze kosten voortvloeien uit bijzondere omstandigheden als bedoeld in artikel 35 lid 1 WWB.

4. Kunnen de kosten worden voldaan uit de aanwezige draagkracht? (middelentoets)

Van de overlijdensuitkering zoals die op grond van artikel 45 lid 5 WWB wordt verstrekt, kan gesteld worden dat dit geen voorliggende voorziening is voor de uitvaartkosten.

In de toelichting bij artikel 45 WWB wordt deze overlijdensuitkering gelijk gesteld met andere wetten op het terrein van de sociale zekerheid die ook een dergelijke overlijdensuitkering kennen. Daaruit en uit het feit dat deze overlijdensuitkering wordt uitbetaald aan een nabestaande, kan de conclusie worden getrokken dat ook

overlijdensuitkering op grond van andere sociale wetten naar hun aard niet bedoeld zijn om te voorzien in de uitvaartkosten.

Sociale-zekerheidsuitkeringen anders dan een WWB-uitkering vallen onder het begrip inkomen als bedoeld in artikel 32 WWB. Een overlijdensuitkering op grond van een van deze wetten kan dus leiden tot inkomstenkorting of draagkracht. Let wel: de bijstandsuitkering zelf is geen inkomen in de zin van artikel 32 WWB (zie CRvB 25-02-2003, nrs. 00/462 NABW e.a. en CRvB 18-02-2003, nr. 00/5181 NABW. Betreffende uitspraken zien overigens nog op het oude artikel 47 Abw, maar dat is in dit opzicht niet anders dan artikel 32 WWB.)

Stikt genomen blijft de noodzaak om uitvaarkosten te voldoen beperkt tot de belanghebbende die in rechte zou kunnen worden aangesproken voor deze kosten.

B076 Kosten bewindvoering

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake bijstandsverlening voor de kosten van bewindvoering.

Omschrijving kosten

1. Indien iemands goederen bij rechtelijke uitspraak onder bewind zijn gesteld, bepaalt de kantonrechter jaarlijks achteraf welke vergoeding de bewindvoerder bij de onderbewindgestelde in rekening mag brengen. Een aantal bewindvoerders brengt voorafgaande aan de vaststelling door de rechter, voorschotten bij de belanghebbende in rekening.
2. Uit jurisprudentie blijkt (bv. CRvB 25-04-2000, nr. 98/5948 NABW, JABW 2000/108) dat wanneer de kantonrechter over een betrokkene een mentorschap heeft ingesteld als bedoeld in artikel 1:450 BW en met inachtneming van artikel 1:452 BW een professioneel mentor benoemd heeft, in de kosten hiervan bijzondere bijstand toegekend kan worden.

Er zijn geen voorliggende voorzieningen.

Recht op bijzondere bijstand

Er bestaat recht op bijzondere bijstand indien er ten behoeve van de bewindvoering of mentorschap een beschikking door de kantonrechter is afgegeven. Bijzondere bijstand kan ook worden verleend aan de hand van de voorschotten, die de bewindvoerder of mentor aan de belanghebbende berekent.

Hoogte bijzondere bijstand

De hoogte van de bijzondere bijstand wordt afgestemd op de door de kantonrechter in de beschikking vastgestelde kosten van bewindvoering of mentorschap.

Vorm bijzondere bijstand

De bijzondere bijstand wordt om niet verstrekt.

Aan de bijstand verbonden verplichtingen

Indien op basis van de in rekening gebrachte voorschotten bijstand wordt verleend, verbind dan aan het besluit de verplichting om *vooraf* de beschikking houdende de onderbewindstelling of mentorschap van de kantonrechter te overleggen en *achteraf* de beschikking houdende de vaststelling van de vergoeding.

Draagkrachtpercentage

Bepaal het draagkrachtpercentage overeenkomstig de hoofdregel (zie paragraaf B7.3)

Drempelbedrag

Bepaal het drempelbedrag overeenkomstig de hoofdregel (zie paragraaf B7.3).

Toelichting:

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake bijstandsverlening voor de kosten van bewindvoering en mentorschap.

Juridische overwegingen

De juridische grondslag voor het recht op bijzondere bijstand voor de kosten van bewindvoering is gelegen in artikel 35 lid 1 WWB.

Bijzondere bijstand kan worden verstrekt ter vergoeding van (bijzondere) kosten in het individuele geval die naar oordeel van het college niet betaald kunnen worden uit de algemene bijstand (of een daarmee in hoogte vergelijkbaar inkomen), de langdurigheidstoelage of de bij belanghebbende aanwezige draagkracht. Daarnaast geldt dat geen recht op bijzondere bijstand bestaat voor zover een beroep kan worden gedaan op een voorliggende voorziening (artikel 15 lid 1 WWB).

Voor de beantwoording van de vraag of er recht bestaat op bijzondere bijstand zullen daarom telkens in het individuele geval de volgende vier vragen beantwoord moeten worden (CRvB 28-05-2002, nr. 99/6309 NABW).

1. Betreft het (aantoonbare) noodzakelijke kosten van het bestaan?

In het kader van zijn bevoegdheid tot onderbewindstelling beoordeelt de Kantonrechter op basis van de individuele omstandigheden van de betrokkene de noodzaak tot onderbewindstelling. Hieruit volgt volgens de CRvB dat de noodzaak tot bewindvoering vaststaat zodra het bewind door de kantonrechter is ingesteld. Het college heeft dan niet meer de vrijheid om zich zelfstandig een oordeel te vormen over de noodzakelijkheid van de bewindvoering. Evenmin heeft het college dan de bevoegdheid om te bezien of er andere (lees: goedkopere) oplossingen mogelijk zouden zijn (zie CRvB 21-08-2001, nrs. 99/1771 en 99/3916 NABW).

Uit jurisprudentie blijkt tevens (bv. CRvB 25-04-2000, nr. 98/5948 NABW, JABW 2000/108) dat wanneer de Kantonrechter over een betrokkene een mentorschap heeft

ingesteld als bedoeld in artikel 1:450 BW en met inachtneming van artikel 1:452 BW een professioneel mentor benoemd heeft, in de kosten hiervan bijzondere bijstand toegekend kan worden.

De Raad overweegt dat het betreft een rechterlijke beslissing met formele rechtskracht, waardoor het een gemeente niet vrij staat te treden in de afwegingen van de rechter. Evenmin is de gemeente dan gerechtigd het standpunt in te nemen dat het ingestelde mentorschap niet nodig is. Een voorliggende voorziening wordt niet aanwezig geacht. Kosten van tijdsinvestering hebben het karakter van beloning in de zin van artikel 1:460 BW.

2. *Betreft het kosten waarin de algemene bijstand voorziet?*

De algemene bijstand voorziet niet in de kosten van bewindvoering (zie CRvB 21-08-2001, nrs. 99/1771 en 99/3916 NABW). Deze uitspraak ziet overigens niet op de (eigen bijdrage in) de kosten voor de WSNP-bewindvoerder. Gezien de relatief lage kosten hiervan voor belanghebbende, kan daar nog anders over gedacht worden.

3. *Is er sprake van bijzondere omstandigheden?*

De onder bewindstelling kan gezien worden als een bijzondere omstandigheid (zie CRvB 21-08-2001, nrs. 99/1771 en 99/3916 NABW).

4. *Kunnen de kosten worden voldaan uit de aanwezige draagkracht? (middelentoets)*

De kosten van bewindvoering kunnen op verschillende manieren bepaald worden. De hoofdregel van artikel 1:447 BW regelt dat de bewindvoerder recht heeft op een beloning van 5% van de netto opbrengst van de onder zijn bewind staande goederen. Deze vergoeding zal doorgaans uit de draagkracht van belanghebbende zijn te voldoen. In afwijking van de hoofdregel kan de Kantonrechter de vergoeding anders vaststellen. De Kantonrechter kan deze vergoeding op een hoger bedrag vaststellen dan de draagkracht van belanghebbende. Zie CRvB 21-08-2001, nrs. 99/1771 en 99/3916 NABW. (Wordt de vergoeding niet afwijkend vastgesteld door de Kantonrechter, dan geldt de hoofdregel, ook als dat betekent dat de bewindvoerder feitelijk geen aanspraak op een beloning heeft, vanwege de geringe opbrengst van de onder zijn bewind staande goederen. Zie ook HR 15-01-1988, nr. 7269, gepubliceerd in NJ 1988, 888.).

Naast deze twee regels uit het Burgerlijk Wetboek bestaat er een aparte regeling, indien het bewindvoering in het kader van de schuldsanering bij natuurlijke personen betreft. Voor belanghebbende's rekening komt daarbij enkel nog een eigen bijdrage. Deze zal zeer waarschijnlijk niet uit de draagkracht kunnen worden betaald. Belanghebbende is immers niet voor niets op schuldsanering aangewezen.

B077 Kosten curatele

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake bijstandsverlening voor de kosten van curatele.

Omschrijving van de kosten

De kosten tengevolge van een door de Kantonrechter uitgesproken curatele.

Voorliggende voorzieningen

Er bestaat geen voorliggende voorziening voor de kosten van curatele.

Recht op bijzondere bijstand

Er bestaat recht op bijzondere bijstand voor kosten van curatele die door de Kantonrechter afwijkend zijn vastgesteld van de hoofdregel van 5% van de netto opbrengst van de onder bewind staande goederen.

Er kan ook bijstand worden verleend voor de betaling van voorschotten op de nog definitief door de Kantonrechter vast te stellen beloning voor de bewindvoerder.

Hoogte bijzondere bijstand

Het bedrag waarop de Kantonrechter de beloning voor de curator heeft vastgesteld komt voor bijstandsverlening in aanmerking.

Op deze voor bijstand in aanmerking komende kosten wordt de (eventueel) aanwezige draagkracht, overeenkomstig de regels opgenomen in paragraaf B7.3, in mindering gebracht.

Vorm bijzondere bijstand

De bijzondere bijstand voor kosten van curatele wordt in beginsel om niet verleend.

Aan de bijstand verbonden verplichtingen

Ingeval bijstand wordt verleend voor de betaling van voorschotten wordt aan de bijstand de verplichting verbonden het college van de definitieve vaststelling op de hoogte te brengen en een eventueel teveel aan bijstand ontvangen bedrag terug te betalen. Voor een eventueel tekort kan wederom bijstand worden aangevraagd.

B078 Kosten rechtsbijstand

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven ten aanzien van het verstrekken van bijzondere bijstand voor de kosten met betrekking tot rechtsbijstand.

Omschrijving kosten

Het betreft de kosten met betrekking tot het voeren van procedures bij de rechter. Voorbeelden hiervan zijn: de eigen bijdrage voor een advocaat, griffierecht en reiskosten.

Voorliggende voorzieningen

De Wet op de rechtsbijstand (Wrb) vergoed de kosten van een op grond van deze weg toegevoegde advocaat. Daarbij geldt een eigen bijdrage waarvan de hoogte afhankelijk is van het inkomen van de

belanghebbende. Voor hen wier inkomen per maand niet hoger is dan de bijstandsnorm, geldt een eigen bijdrage van € 100,00 per zaak. (Bedragen gelden per 01-01-2010 op grond van de Wrb). Er wordt alleen een advocaat toegevoegd indien de Raad voor de rechtsbijstand de procedure noodzakelijk acht. Het Besluit proceskosten bestuursrecht (Stb. 1993, 763) geldt als een toereikende en passende voorliggende voorziening voor de reiskosten die belanghebbende heeft gemaakt in verband met het bijwonen van rechtszittingen van bestuursrechters (artikel 15 lid 1 WWB en CRvB 30-03-1999, nrs. 97/5836 en 97/5838 ABW). Voorbeelden van bestuursrechters zijn: de sector bestuursrecht van de rechtbank, de Centrale Raad van Beroep en de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Ook een rechtsbijstandsverzekering kan een voorliggende voorziening zijn. De belanghebbende moet dan wel over zo'n verzekering beschikken. Het feit dat de belanghebbende geen rechtsbijstandsverzekering heeft afgesloten is geen grond om een verzoek om bijzondere bijstand in de kosten van rechtsbijstand af te wijzen.

Recht op bijzondere bijstand

Er bestaat recht op bijzondere bijstand voor de kosten van rechtsbijstand en griffierecht indien deze kosten noodzakelijk zijn. De noodzakelijkheid kan in beginsel worden aangenomen indien er een advocaat is toegevoegd op grond van de Wrb (zie CRvB 30-03-1999, nrs. 97/5836 en 97/5838 ABW en CRvB 23-11-1999 nrs. 98/6296 ABW en 98/6298 ABW zit samen met 98/5150 NABW). De aard van het rechtsgeding doet dan niet meer ter zake. Gemeentelijk beleid dat bijvoorbeeld bijzondere bijstand voor kosten van rechtshulp in strafzaken uitsluit is volgens de rechter derhalve niet aanvaardbaar en zelfs in strijd met de wet. Er kan niet worden gesteld dat deze kosten niet tot de noodzakelijke kosten van het bestaan behoren omdat deze voorkomen hadden kunnen worden. (Pres. CRvB 31-03-1999 nr. 97/743 ABW-VV, JABW 1999, 73).

Omgekeerd geldt dat indien het verzoek om toevoeging van een advocaat op grond van de Wrb is afgewezen, de procedure in beginsel niet noodzakelijk is. Wijs in dat geval het verzoek om bijzondere bijstand af. Motiveer de afwijzing met de stelling dat de Wrb dient te worden beschouwd als een aan de Wwb voorliggende voorziening die toereikend en passend is (artikel 15 lid 1 WWB en CRvB 16-03-1999, nrs. 97/7104 en 97/10665 ABW).

De volgende kosten komen in beginsel nooit in aanmerking voor bijzondere bijstand:

- De proceskosten van de tegenpartij, indien de belanghebbende wordt veroordeeld om deze te betalen. Alleen bij indien er sprake is van bijzondere omstandigheden komen deze kosten toch voor vergoeding in aanmerking (voorbeeld: de procedure is gestart op advies van gemeente).
- Vertaalkosten. Advocaten kunnen namelijk kosteloos gebruik kunnen maken van een gesubsidieerd tolkencentrum. Dus ook documenten van cliënten in een echtscheidingsprocedure mits die via een advocaat worden aangeboden. De documenten worden niet beëdigd vertaald. Als dat in een procedure noodzakelijk is, dan kan dat niet via het tolkencentrum. De vraag is wel of in een dergelijke procedure een beëdigde vertaling noodzakelijk is. Dat zal in het algemeen zijn als er een geschil is over

de inhoud. In beginsel dus geen bijzondere bijstand voor vertaalkosten, tenzij de noodzaak van een beëdigde vertaling is aangetoond.

- Reiskosten voor het bijwonen van rechtszittingen van bestuursrechters. Hiervoor bestaat een voorliggende voorziening (zie hiervoor onder het kopje 'Voorliggende voorzieningen').

Hoogte bijzondere bijstand

De hoogte van de bijzondere bijstand is gelijk aan de werkelijk gemaakte kosten. De belanghebbende dient hiervan bewijsstukken te overleggen.

Vorm en betaling bijzondere bijstand

Verleen de bijzondere bijstand voor kosten van rechtsbijstand in beginsel om niet (artikel 48 lid 1 WWB). Indien de kosten het gevolg zijn van een tekortschietende besef van verantwoordelijkheid voor de voorziening in het bestaan, verleen de bijzondere bijstand dan in de vorm van borgtocht of een geldlening (artikel 48 lid 2 aanhef en onder b WWB; zie ook paragraaf B9.3).

Aan de bijstand verbonden verplichtingen

Verbind indien nodig een of meer van de volgende verplichtingen aan de toe te kennen bijzondere bijstand:

- De verplichting om uit de toegekende bijzondere bijstand de betreffende kosten te voldoen.
- De verplichting om betalingsbewijzen te overleggen.
- De verplichting om, indien mogelijk, te verzoeken om veroordeling van de tegenpartij in de proceskosten.
- Indien nodig: specifieke verplichtingen in verband met het feit dat de bijstand wordt verleend in de vorm van een geldlening of borgtocht (zie paragraaf B9.3 onder het kopje "Verplichtingen", onderdeel 9).

Draagkrachtpercentage

Bepaal de draagkracht overeenkomstig de hoofdregel (zie paragraaf B7.3).

Drempelbedrag

Bepaal het drempelbedrag overeenkomstig de hoofdregel (zie paragraaf B7.3)

Artikel II

De invulling van deze gewijzigde richtlijn treedt in werking op de eerste dag na de bekendmaking daarvan in het Gemeenteblad en werkt terug tot en met 1 januari 2010.

Met ingang van deze datum wordt de eerder op 21 april 2009 vastgestelde richtlijn ingetrokken.

Toelichting:

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven ten aanzien van het verstrekken van bijzondere bijstand voor de kosten met betrekking tot rechtsbijstand.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B7.8 onderdeel 4.6.

Overwegingen

Het recht op bijzonder bijstand voor de kosten van rechtsbijstand is gelegen in artikel 35 lid 1 WWB.

Bijzondere bijstand kan worden verstrekt ter vergoeding van (bijzondere) kosten in het individuele geval die naar oordeel van het college niet betaald kunnen worden uit de algemene bijstand (of een daarmee in hoogte vergelijkbaar inkomen), de langdurigheidstoeslag of de bij belanghebbende aanwezige draagkracht. Daarnaast geldt dat geen recht op bijzondere bijstand bestaat voor zover een beroep kan worden gedaan op een voorliggende voorziening (artikel 15 lid 1 WWB).

De Wet op de rechtsbijstand (Wrb) moet met betrekking tot de proceskosten in beginsel als een aan de bijstandsverlening in de weg staande voorliggende voorziening worden beschouwd. Indien een belanghebbende niet in aanmerking komt voor een toevoeging van een advocaat, omdat de wetgever het bieden van door de overheid gefinancierde rechtsbijstand in betreffende omstandigheden niet noodzakelijk heeft geacht, staat artikel 15 lid 1 WWB aan bijstandsverlening in de weg. Tenzij er zich zeer dringende redenen voordoen als bedoeld in artikel 16 lid 1 WWB. Zie ook Vzr. CRvB 28-07-2003, nrs. 03/2659 NABW-VV e.a., Vzr CRvB 28-07-2003, nrs. 03/2860 NABW-VV e.a. en Vzr. CRvB 08-10-2002, nrs. 02/4035 NABW-VV e.a..

Voor de beantwoording van de vraag of er recht bestaat op bijzondere bijstand zullen daarom telkens in het individuele geval de volgende vier vragen beantwoord moeten worden (CRvB 28-05-2002, nr. 99/6309 NABW).

1. Betreft het (aantoonbare) noodzakelijke kosten van het bestaan?

Indien op grond van een toevoeging krachtens de Wrb rechtsbijstand is/wordt verleend, dient in beginsel de noodzaak voor het verlenen van rechtshulp te worden aangenomen. Het is daarbij niet meer van belang waarover geprocedeerd wordt. Zie CRvB 23-11-1999, nrs. 98/5150 ABW e.a. en CRvB 31-10-2006, nr. 06/3262 WWB. Beleidsregels die de bijstandsverlening categoriaal beperken tot de kosten van bepaalde gerechtelijke procedures (bijvoorbeeld: die kosten worden gemaakt in verband met voorwaarden, verbonden aan de uitkering, die gericht zijn op het verwerven of behouden van inkomsten) zijn in strijd met artikel 35 lid 1 WWB, omdat daarmee wordt miskend dat de noodzaak voor het verlenen van rechtsbijstand in beginsel ook kan worden aangenomen indien op grond van de Wrb een toevoeging is verleend ter zake van andere in de Nederlandse rechtssfeer liggende rechtsbelangen.

2. Betreft het kosten waarin de algemene bijstand voorziet?

Het is vaste jurisprudentie dat onder bepaalde omstandigheden de kosten van een procedure die de Wet op de rechtsbijstand (Wrb) voor eigen rekening laat (zoals de

eigen bijdrage) tot de bijzondere noodzakelijke kosten dienen te worden gerekend die redelijkerwijs niet uit de verstrekte uitkering en de aanwezige draagkracht kunnen worden voldaan. Zie CRvB 23-11-1999, nrs. 98/5150 ABW e.a..

3. Is er sprake van bijzondere omstandigheden?
4. Kunnen de kosten worden voldaan uit de aanwezige draagkracht? (middelentoets)

Ten aanzien van de beoordeling of en voor welke procedures de kosten van rechtsbijstand noodzakelijk zijn lijkt de beleidsvrijheid beperkt te zijn. Want het is maar de vraag in hoeverre de mededeling van de CRvB dat "de kosten in beginsel voor bijstandsverlening in aanmerking komen indien sprake is van een toevoeging op grond van de Wrb" de ruimte laat om in beleidsregels hieraan een categoriale invulling te geven. Waarschijnlijk is de mogelijkheid om af te wijken van de Wrb slechts bedoeld om in individuele gevallen - gemotiveerd - te kunnen afwijken.

De Wrb kent naast de toevoeging nog een vorm van rechtsbijstand waarvoor kosten in rekening worden gebracht; verdergaande rechtsbijstand ten gevolge op een spreekuur. Bijstand voor deze eigen bijdragen moet evenwel worden afgeraden. Het zal namelijk niet meevallen om de noodzakelijkheid van deze kosten vast te stellen. Bovendien kan er ook van worden uitgegaan dat dergelijke bedragen wel uit de norm voldaan kunnen worden.

In geval de noodzaak van de behoefte aan rechtsbijstand is ontstaan door een tekortschietend besef van de verantwoordelijkheden van het bestaan (bijvoorbeeld niet reserveren terwijl het reeds belanghebbende reeds (lang) bekend was met het feit dat er gerechtelijke stappen genomen zouden moeten worden), is het te overwegen om de bijstand op grond van artikel 48 lid 2 onder b WWB in de vorm van een lening te verstrekken. Het niet hebben van een rechtsbijstandsverzekering moet niet als een tekortschietend besef van de verantwoordelijkheden voor bestaan gezien worden.

B079 Hoogte bijzondere bijstand 18 t/m 20-jarigen niet in inrichting

In deze richtlijn wordt aangegeven wat in beginsel de hoogte is van de aanvullende bijzondere bijstand voor een belanghebbende van 18, 19 of 20 jaar die niet in een inrichting verblijft.

Thuiswonenden:

De algemene bijstandsnorm voor personen van 18 t/m 20 jaar (artikel 20 WWB) en de wettelijke onderhoudsplicht van de ouders wordt toereikend geacht om in de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan te voorzien. Aan thuiswonenden personen van 18 t/m 20 jaar wordt geen aanvulling via de bijzondere bijstand verstrekt.

Uitwonenden:

Voor de uitwonenden alleenstaande, alleenstaande ouder en gehuwden/samenwonenden kan onder bepaalde voorwaarden naast de algemene bijstand een aanvulling via de bijzondere bijstand op grond van artikel 12 WWB worden verstrekt voor de hogere kosten van het uitwonend zijn.

Wordt aanvullend op een lage norm van artikel 20 WWB bijzondere bijstand verstrekt voor levensonderhoud dan wordt de hoogte hiervan in beginsel zodanig vastgesteld, dat de hoogte van de totale bijstandsuitkering (norm algemene bijstand op grond van artikel 20 WWB + bijzondere bijstand op grond van artikel 12 WWB) overeenkomt met hoogte van de bijstandsuitkering (norm + toeslag - verlaging) die in een vergelijkbare situatie zou gelden voor personen van 21 jaar.

LET OP: de vakantietoeslag wordt alleen berekend over de norm voor de algemene bijstand en niet over de aanvulling via de bijzondere bijstand.

Daarbij is er aanleiding om de totale bijstand lager vast te stellen indien er sprake is van

- kostendeling.
  - Betreft het partners, beiden of één van hen 18 t/m 20 jaar, in een gezamenlijke huishouding, die hun hoofdverblijf delen met een of meer anderen en:
  - ontvangen de partners alleen algemene bijstand naar de gehuwendnorm van artikel 20 WWB, dan wordt deze niet verlaagd terzake mogelijke kostendeling;
  - ontvangen de partners ook bijzondere bijstand voor hun levensonderhoud, dan wordt deze verlaagd, omdat met de ander(en) kosten kunnen worden gedeeld.
- De verlaging bedraagt een percentage van de totale bijstand die zonder kostendeling zou worden ontvangen, gehuwendnorm ex artikel 20 WWB plus bijzondere bijstand, en wel:
  - 20% als in de woning een ander echtpaar of twee of meer alleenstaanden of alleenstaande ouders hoofdverblijf hebben, of
  - 10% als in de woning één alleenstaande (ouder) hoofdverblijf heeft.
- Het bedrag van de verlaging wordt op de bijzondere bijstand in mindering gebracht.
- ontbrekende woonlasten.

Betreft het een 18 t/m 20 jarige met recht op algemene bijstand ex artikel 20 WWB plus bijzondere bijstand voor levensonderhoud die geen woonstede heeft dan wel een woning zonder woonlasten bewoont, dan wordt het bedrag van de verlaging bij ontbrekende woonkosten in mindering gebracht op de bijzondere bijstand.

B080 Hoogte bijzondere bijstand 18 t/m 20-jarigen in inrichting

In deze richtlijn wordt aangegeven wat in beginsel de hoogte is van de bijzondere bijstand voor levensonderhoud voor een belanghebbende van 18,19 of 20 jaar die in een inrichting verblijft.

Wordt bijzondere bijstand voor zak- en kleedgeld verstrekt aan personen van 18 t/m 20 jaar die in een inrichting verblijven, dan wordt de hoogte van de bijzondere bijstand (artikel 12 WWB) afgeleid van de normen algemene bijstand die gelden voor personen van 21 jaar of ouder die in een inrichting verblijven (artikel 23 WWB; zie ook paragraaf B6.9), te weten:

- 75% van de norm van artikel 23 lid 1 onderdeel a WWB.

LET OP: kinderbijslag wordt, als deze voor de jongere kan worden aangewend, in mindering gebracht. Bij plaatsing in een voorziening ingevolge de Wet op de Jeugdhulpverlening is zak- en kleedgeld in de dagprijs begrepen.

B081 Procedure verhaal bijzondere bijstand jongeren

In deze richtlijn wordt aangegeven of er, voordat wordt overgegaan tot verlening van aanvullende bijzondere bijstand aan een belanghebbende van 18, 19 of 20 jaar en het verhaal van deze bijstand op diens onderhoudsplichtige ouders, eerst een aparte procedure wordt gevolgd.

De gemeente heeft bewust geen beleid geformuleerd ten aanzien van de te volgen procedure in verband met verhaal op de ouders van kinderen in de leeftijd van 18 t/m 20 jaar aan wie bijstand wordt verleend.

De afdeling SE/OC/JA beoordeelt per geval de mate van verhaal op de ouders.

B082 Indirecte schoolkosten schoolgaande kinderen

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake de verlening van bijzondere bijstand voor indirecte schoolkosten voor schoolgaande kinderen.

Omschrijving van de kosten

De studiekosten voor schoolgaande kinderen kunnen worden ingedeeld twee categorieën:

1. *directe kosten*: hieronder vallen kosten zoals lesgeld, schoolfonds, ouderbijdrage, kosten van schoolboeken of vergoeding boekenfonds, sportkleding, werkweek, rekenmachine, schoolatlas, woordenboek en diverse kleine kosten zoals voor aanschaf van een passer, driehoek, pennen, potloden, gummen en liniaal, en;
2. *indirecte kosten*: hieronder vallen de kosten van een schooltas, huur schoolkluisje, schoolreisjes, excursies en/of vakantiecampen, sportactiviteiten.

Voorliggende voorziening

Voor scholieren jonger dan 18 jaar in voortgezet onderwijs (LBO, MAVO, HAVO, VWO) of MBO kan een beroep worden gedaan op een tegemoetkoming op grond van hoofdstuk 3 van de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten. De Wtos is weliswaar een voorliggende voorziening, maar deze voorziet enkel in vergoeding van directe studiekosten middels een tegemoetkoming in de onderwijsbijdrage en schoolkosten, waarin een forfaitaire bedrag voor de reiskosten is begrepen.

Wanneer deze scholieren noodzakelijk buiten Helmond hun opleiding volgen, kunnen de reiskosten een probleem zijn, ook al is strikt genomen de Wtos een voorliggende voorziening die geacht wordt toereikend te zijn.

Recht op bijstand

De directe en de indirecte studiekosten van studerende kinderen behoren tot de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan die uit een inkomen op bijstandsniveau, in combinatie met de voorliggende voorziening, kunnen worden voldaan. Op deze regel, dat geen bijstand wordt verstrekt voor de kosten van studerende kinderen, worden twee uitzonderingen gemaakt, te weten:

- als het kind noodzakelijk buiten Helmond studeert, kan bijzondere bijstand worden verleend voor de reiskosten. Er wordt geen bijstand verleend als de voorkeur wordt gegeven aan een opleiding buiten Helmond als die ook in Helmond kan worden gevolgd. Bijzondere bijstand voor reiskosten is pas mogelijk als een opleiding wordt gevolgd die in Helmond niet bestaat resp. als de enkele afstand van de woning tot de opleiding meer bedraagt dan 10 km.

Hoogte van de bijstand

De hoogte van de bijzondere bijstand wordt afgestemd op de totale kosten op basis van de kosten van het openbaar vervoer - tweede klas - plus de eventuele kosten van de fietsenstalling op het station.

Draagkracht

Bepaal de draagkracht overeenkomstig de hoofdregel (zie paragraaf B7.3).

Drempelbedrag

Bepaal het drempelbedrag overeenkomstig de hoofdregel (zie paragraaf B7.3).

B083 LBIO-bijdrage residentiële opvang kinderen

In deze richtlijn wordt aangegeven wat het beleid is inzake de verlening van bijzondere bijstand voor de kosten van de LBIO-bijdrage.

Omschrijving van de kosten

De door het LBIO bepaalde ouderbijdrage voor uit huis geplaatste kinderen. De LBIO int deze bijdrage ook.

Voorliggende voorziening

De kinderbijslag op grond van de Algemene kinderbijslagwet (AKW) moet worden aangemerkt als een passende en toereikende voorziening in de zin van de WWB. (Rb Leeuwarden, 17-03-1999, nr 97/1019, JABW 9-1999-nr.81)

Recht op bijzondere bijstand

De wijze waarop de ouderbijdrage wordt vastgesteld leidt ertoe dat de ouder de ouderbijdrage in principe dient te bekostigen uit eigen middelen inclusief de AKW. Echter, omdat de onderhoudskosten in het betreffende kwartaal betaald moeten zijn om aanspraak te kunnen maken op kinderbijslag, kan in voorkomende gevallen eenmalig bijzondere bijstand worden verleend voor (de eigen bijdrage in) de onderhoudskosten van uit huis geplaatste kinderen. Dit zal zich alleen voordoen bij gehuwden met een of meer kinderen of bij een alleenstaande ouder die naast de een of meer uit huis geplaatste kinderen nog de volledige zorg heeft over een andere ten laste komend kind. De als alleenstaande aan te merken ouder is namelijk vrijgesteld van de betaling van de ouderbijdrage.

Hoogte van de bijzondere bijstand

De hoogte van de eenmalige bijzondere bijstand wordt afgestemd op (de eigen bijdrage in) de te maken onderhoudskosten voor het uit huis geplaatste kind in het lopende kwartaal.

Op deze voor bijstand in aanmerking komende kosten wordt de eventueel aanwezige draagkracht, overeenkomstig de regels opgenomen in paragraaf B7.3, in mindering gebracht.

Vorm van de bijstand

De eenmalige bijzondere bijstand voor (de eigen bijdrage in) de onderhoudskosten van uit huis geplaatste kinderen wordt verstrekt in de vorm van een geldlening.

Aan de bijstand te verbinden verplichtingen

De beschikking moet vermelden dat de belanghebbende verplicht is om:

- de bijstand te besteden aan het voldoen van (de eigen bijdrage in) de onderhoudskosten van het uit huis geplaatste kind (bestedingsverplichting);
- (indien van toepassing) ook de overige onderhoudskosten die niet voor bijstandsverlening in aanmerking kwamen, te voldoen;
- achteraf bewijsstukken te overleggen waaruit blijkt dat de eigen bijdrage in de onderhoudskosten is voldaan (inlichtingenplicht);
- de bijstand terug te betalen zodra de laatste dubbele kinderbijslag is ontvangen (zie ook paragraaf B9.3);
- geen nieuwe schulden te maken gedurende de periode dat de leenbijstand nog niet is terugbetaald (zie ook paragraaf B9.3).

B084 Baby-uitzet

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake bijstandsverlening voor de kosten van een babyuitzet.

Omschrijving kosten

De kosten van een babyuitzet in verband met de geboorte van een kind. Zie paragraaf B7.17 onderdeel 4 voor zover de kosten betrekking hebben op duurzame gebruiksgoederen.

Voorliggende voorzieningen

Een lening van een commerciële bank of de gemeentelijke kredietbank.

Recht op bijzondere bijstand

De kosten van een babyuitzet behoren tot de incidenteel voorkomende algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan. Deze kunnen worden voldaan uit een inkomen ter hoogte van de toepasselijke uitkering algemene bijstand door middel van reservering dan wel gespreide betaling achteraf. Dit betekent dat er in beginsel geen bijstandsverlening mogelijk is voor deze kosten. Alleen indien er sprake is van bijzondere omstandigheden in het individuele geval kan er van deze regel worden afgeweken.

De volgende omstandigheid kan volgens de CRvB niet als bijzonder worden aangemerkt:

Het ontbreken van (voldoende) reserveringsruimte, in verband met aanwezige schulden en de daaruit voortvloeiende betalingsverplichtingen aan de GSD. Het gaat immers niet aan om schulden, dan wel het ontbreken van (voldoende) reserveringsruimte als gevolg daarvan, op de WWB af te wentelen. Zie CRvB 16-03-1999, nr. 97/11553 ABW en CRvB 2 11 1999, nr. 98/973 NABW.

De volgende omstandigheden kunnen mogelijk wel als bijzonder worden aangemerkt:

Er bestaat een medische noodzaak voor het maken van de kosten.

In hoeverre de belanghebbende voor de kosten van een babyuitzet heeft kunnen reserveren zal individueel beoordeeld moeten worden. In het algemeen geldt dat de belanghebbende in ieder geval vanaf de vierde maand van de zwangerschap voor deze kosten heeft kunnen reserveren.

Het prijzenoverzicht van het Nibud geeft tevens een overzicht van de goederen waaruit een complete babyuitzet dient te bestaan. Uit de rapportage zal duidelijk moeten blijken over welke van deze goederen de belanghebbende nog niet beschikt.

Kosten van aangepaste kleding voor de moeder behoren tot de algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan. Deze kosten kunnen worden voldaan uit een inkomen ter hoogte van de toepasselijke bijstandsnorm en komen derhalve niet voor bijzondere bijstand in aanmerking.

Hoogte bijzondere bijstand

Bepaal de hoogte van de te verstrekken bijzondere bijstand aan de hand van de volgende richtprijzen:

- Kledingpakket	€ 173,00
- Ledikantje	€ 124,00
- Matrasje	€ 53,00
- Dekentjes - 2 stuks	€ 44,00
- Lakentjes - 3 stuks	€ 28,00
- Zeiltje	€ 5,50
- Molton onderleggers - 2 stuks	€ 9,00

- Trappelzak	€ 15,75	
- Babybadje	€ 16,75	
- Kruik met zak - 2 stuks	€ 40,00	
- Aankleedkussen	€ 11,50	
- Box	€ 134,00	
- Kinderstoel	€ 74,00	
- Kinderwagen	€ 243,00	
- Buggywagen	€ 119,00	
Totaal basisuitzet (kleding, verzorging, babykamer)		€ 571,00

Indien de belanghebbende de kosten van de betreffende goederen niet kan voldoen uit bijstand ter hoogte van de richtprijzen is het nodig om hiervan af te wijken. Een en ander zal uit een nader onderzoek moeten blijken en is gebaseerd op rechtbankjurisprudentie inzake het gebruik van richtprijzen.

Vorm en betaling bijzondere bijstand

Verleen de bijzondere bijstand in de vorm van borgtocht indien de belanghebbende alleen onder deze voorwaarde een lening kan afsluiten bij een geldverstrekker (meestal de gemeentelijke kredietbank). Verleen de bijzondere bijstand in de vorm van een geldlening indien borgtocht niet mogelijk is. Alleen wanneer er sprake is van zeer bijzondere omstandigheden, is het mogelijk om de bijzondere bijstand om niet te verstrekken. Dit is bijvoorbeeld het geval indien reserveringsmogelijkheden in het verleden hebben ontbroken en er vanwege noodzakelijke leningen geen aflossingscapaciteit meer resteert. Zie over bijstand in de vorm van een geldlening en borgtocht ook paragraaf B9.3.

Betaal de toegekende bijzondere bijstand zo mogelijk geheel of gedeeltelijk direct aan de leverancier van de goederen. Dit om te voorkomen dat de bijstand aan andere zaken wordt besteedt of dat het een negatief banksaldo aanvult zonder dat de belanghebbende de bijstand ter bestrijding van de bijzondere kosten kan aanwenden.

Aan de bijstand verbonden verplichtingen

Verbind indien nodig een of meer van de volgende verplichtingen aan de toe te kennen bijzondere bijstand:

- De verplichting om uit de toegekende bijzondere bijstand de betreffende kosten te voldoen.
- De verplichting om betalingsbewijzen te overleggen.
- Specifieke verplichtingen in verband met het feit dat de bijstand wordt verleend in de vorm van een geldlening of borgtocht (zie paragraaf B9.3 onder het kopje "Verplichtingen", onderdeel 9).

Draagkrachtpercentage

De draagkracht bedraagt in beginsel 100% van het in aanmerking te nemen inkomen (zie ook paragraaf 5.2).

Drempelbedrag

Bepaal het drempelbedrag volgens de hoofdregel (zie paragraaf B7.3).

Toelichting:

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake bijstandsverlening voor de kosten van een babyuitzet.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B7.10 onderdeel 2.

Overwegingen

De juridische grondslag voor het recht op bijzondere bijstand voor de kosten van een babyuitzet is gelegen in artikel 35 lid 1 WWB.

Bijzondere bijstand kan worden verstrekt ter vergoeding van (bijzondere) kosten in het individuele geval die naar het oordeel van het college niet betaald kunnen worden uit de algemene bijstand (of een daarmee in hoogte vergelijkbaar inkomen), de langdurigheidstoelage of de bij belanghebbende aanwezige draagkracht. Daarnaast geldt dat geen recht op bijzondere bijstand bestaat voor zover een beroep kan worden gedaan op een voorliggende voorziening (artikel 15 lid 1 WWB).

Voor de beantwoording van de vraag of er recht bestaat op bijzondere bijstand zullen daarom telkens in het individuele geval de volgende vier vragen beantwoord moeten worden (CRvB 28-05-2002, nr. 99/6309 NABW).

1. Betreft het (aantoonbare) noodzakelijke kosten van het bestaan?
De kosten in verband met de geboorte van een kind behoren tot periodieke dan wel incidenteel voorkomende algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan (zie CRvB 02-11-1999, nr. 98/973 NABW).
2. Betreft het kosten waarin de algemene bijstand voorziet?
Periodieke dan wel incidenteel voorkomende algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan worden geacht voldaan te kunnen worden uit een inkomen ter hoogte van de bijstandsnorm, hetzij door middel van reservering, hetzij door gespreide betaling achteraf (zie CRvB 02-11-1999, nr. 98/973 NABW).
3. Is er sprake van bijzondere omstandigheden?
De geboorte van een kind is op zich zelf geen bijzondere omstandigheid in de zin van artikel 35 lid 1 WWB.
4. Kunnen de kosten worden voldaan uit de aanwezige draagkracht? (middelentoets)

Gezien het oordeel van de CRvB dat voor de kosten van een babyuitzet gereserveerd of geleend moet worden, kunnen de mogelijkheden van belanghebbende tot het aangaan van een lening als een voorliggende voorziening beschouwd worden.

In de praktijk zal het college ingeval van een aanvraag om bijzondere bijstand voor de kosten van een babyuitzet vooral moeten beoordelen of er zich bijzondere omstandigheden voordoen en of er redenen zijn waardoor belanghebbende niet had kunnen reserveren voor deze kosten.

Bij bijzondere omstandigheden kan onder andere gedacht worden aan:

- geboorte van een meerling
- een onvrijwillige zwangerschap ten gevolge van een zedenmisdrijf
- hogere kosten ten gevolge van medische complicaties

In geval belanghebbende niet gereserveerd heeft, terwijl dit wel van hem verwacht zou mogen worden, dan kan het college ook besluiten bijstand in de vorm van borgtocht of een geldlening te verstrekken.

B085 Maaltijdvoorziening

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake de verlening van bijstand voor de kosten van een warme maaltijdvoorziening.

Omschrijving van de kosten

De meerkosten die verbonden zijn aan een maaltijdvoorziening voor ouderen, zieken (zie ook paragraaf B7.11) en/of gehandicapten.

Voorliggende voorziening

Er bestaat geen recht op bijzondere bijstand als een beroep kan worden gedaan op een voorliggende voorziening (artikel 15 lid 1 WWB; zie paragraaf B3.3). Denk in dit verband aan:

- de Verordening Inkomensondersteunende maatregelen voor minima Helmond is een voorliggende voorziening. Op basis van deze verordening wordt een bijdrage verstrekt aan personen van 65 jaar en ouder en chronisch zieken en gehandicapten die vanwege medische, psychische of sociale redenen niet zelf in de bereiding van maaltijden kunnen voorzien. De gemeentelijke bijdrage wordt jaarlijks zodanig bepaald dat belanghebbende een eigen bijdrage verschuldigd is die gelijk is aan de CSV-norm voor een warme maaltijd. De bijdrage staat open voor mensen met een inkomen tot 110% van de toepasselijke bijstandsnorm.

Recht op bijzondere bijstand

Het college heeft bewust geen beleid geformuleerd met betrekking tot het verlenen van bijzondere bijstand voor kosten van deelname aan een maaltijdvoorziening, dit in verband met de voorliggende voorziening die in principe passend en toereikend wordt geacht. Dit betekent overigens niet dat voor deze kosten per definitie geen bijzondere bijstand kan worden verleend. Het recht op bijzondere bijstand zal volgens de hoofdregel individueel vastgesteld moeten worden.

Hoogte van de bijstand

Als bijzondere kosten gelden de meerkosten van de voorzieningen boven de in de Coördinatiewet Sociale Verzekeringen voor warme maaltijden vermelde bedragen. Dit is eur 3,10 per persoon per dag (bedrag op grond van de Regeling waardering loon in natura).

Aan de bijstand verbonden verplichtingen

De gemaakte kosten, voorzover geen gebruik kan worden gemaakt van de SWOH-voorziening, dienen door middel van nota's te worden aangetoond.

Draagkrachtpercentage

Bepaal het draagkrachtpercentage overeenkomstig de hoofdregel (zie paragraaf B7.3).

Maaltijdvoorziening in combinatie met andere kosten:

De SWOH houdt, zij het op een wat afwijkende manier, rekening met draagkracht in het inkomen, maar let niet op aanwezig vermogen. Dit betekent dat:

- de belanghebbende die de warme maaltijdvoorziening van de SWOH ontvangt, en een deel vergoed krijgt, wordt geacht zijn eventuele draagkracht in het inkomen volledig te hebben aangewend;
- het vermogen dient nog wel steeds te worden beoordeeld

Drempelbedrag

Bepaal het drempelbedrag overeenkomstig de hoofdregel (zie paragraaf B7.3).

Toelichting:

In deze richtlijn kan het college het beleid aangeven inzake de verlening van bijstand voor de kosten van een warme maaltijdvoorziening.

Juridische overwegingen

De juridische grondslag voor het *recht* op bijzondere bijstand voor de kosten van een maaltijdvoorziening is gelegen in artikel 35 lid 1 WWB.

Bijzondere bijstand kan worden verstrekt ter vergoeding van (bijzondere) kosten in het individuele geval die naar oordeel van het college niet betaald kunnen worden uit de algemene bijstand (of een daarmee in hoogte vergelijkbaar inkomen), de langdurigheidstoelage of de bij belanghebbende aanwezige draagkracht. Daarnaast geldt dat geen recht op bijzondere bijstand bestaat voor zover een beroep kan worden gedaan op een voorliggende voorziening (artikel 15 lid 1 WWB).

Voor de beantwoording van de vraag of er recht bestaat op bijzondere bijstand zullen daarom telkens *in het individuele geval* de volgende vier vragen beantwoord moeten worden (CRvB 28-05-2002, nr. 99/6309 NABW).

1. *Betreft het (aantoonbare) noodzakelijke kosten van het bestaan?*
2. *Betreft het kosten waarin de algemene bijstand voorziet*
Belanghebbende wordt geacht uit een inkomen ter hoogte van de bijstandsnorm de dagelijkse kosten van maaltijden te kunnen betalen. De meerkosten van een maaltijdvoorziening kunnen in aanmerking komen voor bijstandsverlening.
3. *Is er sprake van bijzondere omstandigheden?*
4. *Kunnen de kosten worden voldaan uit de aanwezige draagkracht? (middelentoets)*

B086 Verzorging en hulp

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake de verlening van bijstand voor verzorging en hulp, zoals dagverzorging, thuiszorg of hulp-in-de-huishouding.

Omschrijving kosten

De eigen bijdrage voor thuiszorg welke wordt uitgevoerd door Savant in Deurne.

Voorliggende voorziening

Er is geen voorliggende voorziening.

Recht op bijzondere bijstand

Voor de eigen bijdrage voor de thuiszorg wordt bijzondere bijstand toegekend. Indien thuiszorg wordt verleend, heeft het indicatieorgaan (RIO) hiervoor een indicatie afgegeven, is daarmee de noodzaak komen vast te staan.

In het verleden diende men lid te zijn van de kruisvereniging alvorens er thuiszorg werd verstrekt. Dit sinds 1 januari 1999 niet langer meer het geval. De kosten van lidmaatschap van een kruisvereniging zijn dan ook geen noodzakelijke kosten van het bestaan waarvoor bijstand kan worden verstrekt.

Hoogte van de bijzondere bijstand

De bijzondere bijstand wordt afgestemd op de in rekening gebrachte eigen bijdrage voor thuiszorg.

Vorm van de bijstand

De bijzondere bijstand voor de eigen bijdrage voor thuiszorg wordt om niet verstrekt.

Aan de bijstand te verbinden verplichtingen

De beschikking moet vermelden dat de belanghebbende verplicht is om:

- de verleende bijstand te besteden aan het voldoen van de eigen bijdrage voor de thuiszorg (bestedingsverplichting);
- bewijsstukken te overleggen waaruit blijkt dat de kosten voor de eigen bijdrage (inlichtingenplicht).

Draagkrachtpercentage

Bepaal het draagkrachtpercentage overeenkomstig de hoofdregel (zie paragraaf B7.3).

Drempelbedrag

Bepaal het drempelbedrag overeenkomstig de hoofdregel (zie paragraaf B7.3).

B087 Communicatie en signalering

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake de verlening van bijzondere bijstand voor communicatie- en/of alarmeringsvoorzieningen.

Alarmering

Recht op bijstand

De kosten van het abonnement van de alarmering via de Stichting Welzijn Ouderen Helmond komen volledig in aanmerking voor bijzondere bijstand. De exacte kosten zijn afhankelijk van het alarmeringstoestel.

Telefoon

Voorliggende voorziening

De Regeling hulpmiddelen voor de (extra) kosten van teksttelefoons (voor slechthorenden) en telefoonhulpmiddelen, zoals telefoonhouders en nummerkieshulpmiddelen.

Recht op bijstand

In principe geen bijstand. De kosten van aansluiting én abonnement moeten worden voldaan uit de algemene bijstand. Extra bijstand is slechts mogelijk in bijzondere individuele omstandigheden, die leiden tot onvermijdelijke hogere bestaanskosten.

Op zich is geen aanleiding tot extra bijstand:

- ziekte of ouderdom, en het als gevolg daarvan sterker aan huis gebonden zijn
- een medische verklaring dat een eigen telefoonaansluiting zeer wenselijk is.

Er moet sprake zijn van:

- zich plotseling voordoende levensbedreigende omstandigheden (zoals ernstige ziekte) die het bezit van een telefoon onmiddellijk noodzakelijk maken
- een bijzondere situatie waardoor de aanschaf van een telefoon geen uitstel kan lijden, denk aan een bejaarde wiens opname in een tehuis of inrichting is geïndiceerd, doch nog niet kan worden gerealiseerd.

Bijzondere bijstand kan dan worden verleend in de aansluitingskosten, in geval van levensbedreiging zonodig verhoogd met een gewenningstoelage, volgens aflopende schaal, terzake de abonnementskosten. Medisch advies dient steeds te worden ingewonnen.

B088 Stookkosten

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake de verlening van bijstand voor extra stookkosten.

Verwarmingskosten

Betreft: Extra kosten van verwarming voor bijvoorbeeld reumapatiënten die een gelijkmatige, hogere temperatuur in huis behoeven.

Bijzondere bijstand is mogelijk op medische indicatie. Medisch advies wordt ingewonnen bij Argonaut. Argonaut vermeldt hoeveel graden de woning om medische redenen extra moet worden verwarmd.

Elke graad extra betekent 7% meerverbruik ten opzichte van normaal:

- aantal extra graden x 7% normaalverbruik = extra m³
- aantal extra m³ x de prijs per m³ = de meerkosten.

Kosten bedragen voor leveringstarief per m³ € 0,2770 en voor energiebelasting per m³

€ 0,1629 excl. BTW is incl. BTW € 0,5235 per 1 januari 2010

Onderstaande tabel geeft het normaalverbruik naar type woning per jaar en het meerverbruik in m³ bij 1 t/m 5 graden extra.

Type woning	Soort verwarming	Normaal verbruik	Meerverbruik in m ³ bij extra graden				
			+ 1	+ 2	+ 3	+ 4	+ 5
Vrijstaand	- cv	2460	172	344	516	688	880
	- lokaal	2085	146	292	438	584	730
2-onder-1-kap	- cv	1870	131	262	393	524	655
	- lokaal	1645	115	230	345	460	575
Rij: eindwoning	- cv	1695	119	238	357	476	595
	- lokaal	1300	91	182	273	364	455
Rij:tussenwoning	- cv	1385	97	194	291	388	485
	- lokaal	1200	84	168	252	336	420
Flat- /etagewoning	- cv	1175	82	164	246	328	410
	- lokaal	1115	78	156	234	312	390

Toelichting:

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake de verlening van bijstand voor extra stookkosten.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B7.11 onderdeel 5.

Overwegingen

De juridische grondslag voor het recht op bijzondere bijstand voor de extra stookkosten is gelegen in artikel 35 lid 1 WWB.

Bijzondere bijstand kan worden verstrekt ter vergoeding van (bijzondere) kosten in het individuele geval die naar oordeel van het college niet betaald kunnen worden uit de algemene bijstand (of een daarmee in hoogte vergelijkbaar inkomen), de langdurigheidstoelage of de bij belanghebbende aanwezige draagkracht. Daarnaast geldt dat geen recht op bijzondere bijstand bestaat voor zover een beroep kan worden gedaan op een voorliggende voorziening (artikel 15 lid 1 WWB).

Voor de beantwoording van de vraag of er recht bestaat op bijzondere bijstand zullen daarom telkens in het individuele geval de volgende vier vragen beantwoord moeten worden (CRvB 28-05-2002, nr. 99/6309 NABW).

1. Betreft het (aantoonbare) noodzakelijke kosten van het bestaan?
De noodzaak voor het maken van extra stookkosten is ook in het geval er een medisch aanleiding is, niet altijd aanwezig. De CRvB stelt zich op het standpunt dat medisch nooit is bewezen dat de omgevingstemperatuur van invloed is op gewrichtsklachten, zodat in die gevallen hogere stookkosten niet noodzakelijk zijn (zie CRvB 01-06-2004, nr. 01/6390 NABW. Ook oordeelde de CRvB dat reumatisch klachten geen medisch noodzaak vormden voor een temperatuur hoger dan de normale kamertemperatuur (zie CRvB 15-07-2003, nrs. 00/5169 NABW e.a. en CRvB 24-04-2001, nrs. 99/3634 en 99/3635 NABW) en CRvB 29-08-2007, nr. 06/5344 WWB).
2. Betreft het kosten waarin de algemene bijstand voorziet
Belanghebbende wordt geacht uit een inkomen ter hoogte van de bijstandsnorm de stookkosten te kunnen betalen. De kosten van extra stookkosten kunnen in aanmerking komen voor bijstandsverlening.
3. Is er sprake van bijzondere omstandigheden?
Een handicap kan een bijzondere (individuele) omstandigheid zijn waaruit de extra stookkosten voortvloeien (zie CRvB 18-04-2006, nrs. 05/2091 e.a.).
4. Kunnen de kosten worden voldaan uit de aanwezige draagkracht? (middelentoets)

Het college zal moeten beoordelen of belanghebbende aangewezen is op de extra warmte. Hierbij gaat het in wezen om een individuele beoordeling van de situatie van belanghebbende. Het college kan echter in beleidsregels formuleren in welke gevallen het college het aangewezen zijn op extra warmte vooronderstelt.

Omdat stookkosten behoren tot de algemene kosten van het bestaan waarin een inkomen op bijstandsniveau voorziet zullen alleen de meerkosten voor bijstandsverlening in aanmerking behoren te komen.

B089 Reiskosten woon-werkverkeer (verwervingskosten)

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake het verlenen van bijzondere bijstand voor de kosten van woon-werkverkeer.

Het college verstrekt geen bijzondere bijstand voor reiskosten woon-werkverkeer. Indien noodzakelijk kan het college reïntegratiemiddelen inzetten voor deze kosten.

B091 Reiskosten bezoek zieke familieleden

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake de verlening van bijstand voor reiskosten in verband met het bezoeken van zieke familie op hun verpleegadres.

Omschrijving van de kosten

Het betreft de kosten die gemaakt moeten worden om het traject van thuis naar het verblijfadres van de zieke (veelal ziekenhuis of verpleeginrichting) af te leggen.

Voorliggende voorzieningen

Er bestaat geen recht op bijzondere bijstand als een beroep kan worden gedaan op een voorliggende voorziening (artikel 15 WWB); zie ook paragraaf B3.3). Denk in dit verband aan:

- een aanvullende ziektekostenverzekering die belanghebbende heeft afgesloten (zie paragraaf B7.5 onderdeel 2.5 en paragraaf B3.3). Let op: op grond van het Zfw bestaat er geen recht op een vergoeding voor ziekenbezoek. Vergoeding van reiskosten in het kader van Zfw heeft alleen betrekking op medisch noodzakelijke reiskosten van belanghebbende zelf (zie paragraaf B7.5 onderdeel 6).

Recht op bijzondere bijstand

De reiskosten in verband met het bezoek van een gezinslid of een 1ste-graadsverwante die is opgenomen in een *ziekenhuis* komen in aanmerking voor vergoeding. Voor vergoeding komen in aanmerking 3 bezoeken per week naar eigen inzicht te besteden (Bv. 1 persoon 3 bezoeken per week of 3 gezinsleden 1 bezoek per week).

De reiskosten in verband met het bezoek van een gezinslid of een 1ste-graadsverwante die is opgenomen in een *AWBZ-inrichting* (bijvoorbeeld: verpleeginrichting of gezinsvervangend tehuis) komen in aanmerking voor vergoeding. Hierbij wordt uitgegaan van één bezoek per week door één persoon. Naar keuze kan de bijstand ook worden besteed voor een bezoek per 2 weken door 2 personen, een bezoek per 3 weken door 3 personen, enz.

Hoogte bijzondere bijstand

De hoogte van de vergoeding is gelijk aan de kosten van het openbaar vervoer 2de klas.

Aan de bijstand verbonden verplichtingen

Vervoers- of bezoekbewijzen moeten worden overgelegd.

Draagkrachtpercentage

Bepaal het draagkrachtpercentage overeenkomstig de hoofdregel (zie paragraaf B7.3).

Drempelbedrag

Bepaal het draagkrachtpercentage overeenkomstig de hoofdregel (zie paragraaf B7.3).

B092 Reiskosten bezoek CWI

In deze richtlijn wordt aangegeven wat het beleid is ten aanzien van het verstrekken van bijzondere bijstand voor reiskosten in verband met het bezoeken van het Centrum voor werk en inkomen (CWI).

Omschrijving van de kosten

De kosten voor het vervoer van het woonadres van belanghebbende naar het CWI.

Voorliggende voorziening

Er bestaat geen recht op bijzondere bijstand als een beroep kan worden gedaan op een voorliggende voorziening (artikel 15 WWB; zie ook paragraaf B3.3). Voorzover bekend zijn er geen voorliggende voorzieningen.

Recht op bijzondere bijstand

Tot de algemeen voorkomende noodzakelijke kosten van het bestaan behoren ook de de kosten van vervoer voor de deelname aan het maatschappelijk verkeer. Hieronder wordt ook begrepen het doen van aanvragen, het komen voor gesprekken e.d. op het Centrum voor werk en inkomen. Aangezien de algemene bijstand dan wel een inkomen op bijstandsniveau voorziet in deze kosten kan er in beginsel geen bijstand worden verleend voor deze kosten.

B093 Suppletie GKB-lening

In deze richtlijn wordt aangegeven wat het beleid is ten aanzien van het verstrekken van bijzondere bijstand als suppletie (aanvulling) op de aflossingscapaciteit van belanghebbende die nodig is om de rente en aflossing van de benodigde geldlening te kunnen voldoen.

Omschrijving van de kosten

Het aflossingsdeel van een GKB-lening, waarvoor de aflossingscapaciteit op basis van het inkomen ontoereikend is.

Voorliggende voorziening

Er is geen voorliggende voorziening.

Recht op bijzondere bijstand

Suppleties voor GKB-leningen worden als zodanig niet verstrekt. Wel kan, als de kredietbehoefte onder omstandigheden groter is dan het krediet/de lening die de GKB normaal gesproken kan verstrekken, bijstand in aanvulling op een GKB-lening worden verstrekt.

Vorm waarin de bijstand wordt verstrekt

De bijstand wordt in de vorm van leenbijstand verstrekt.

Draagkrachtpercentage

Het draagkrachtpercentage is 100%.

Drempelbedrag

Er wordt geen drempelbedrag gehanteerd.

B094 Kosten schuldhulpverlening

In deze richtlijn wordt aangegeven wat het beleid is ten aanzien van het verstrekken van bijzondere bijstand voor de kosten van schuldhulpverlening en onder welke voorwaarden het een borgtocht voor een saneringskrediet wordt verstrekt. Deze richtlijn geeft tevens aan hoe de vrijwillige schuldhulpverlening binnen de gemeente is geregeld, respectievelijk waar burgers zich moeten melden voor vrijwillige schuldhulpverlening.

Omschrijving kosten

De kosten die verbonden zijn aan het oplossen van een schuldenprobleem.

Voorliggende voorziening

Er bestaat geen recht op bijzondere bijstand als een beroep kan worden gedaan op een voorliggende voorziening (artikel 15 lid 1 WWB). Denk in dit geval aan:

- de schuldhulpverlening door de Budgetwinkel van de gemeente Helmond
- de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP)

Recht op bijzondere bijstand

Er wordt geen bijzondere bijstand verleend voor schuldhulpverlening of schuldsanering, omdat de voorliggende voorziening als passend en toereikend wordt beschouwd.

Uitzondering

Er kunnen zich omstandigheden voordoen waarin niet onverkort aan de algemene uitgangspunten vastgehouden kan worden. Het is dan ook mogelijk om op grond van dringende redenen hiervan af te wijken.

Een dergelijke omstandigheid doet zich bijvoorbeeld voor wanneer geen saneringskrediet wordt verstrekt, omdat het inkomen van de belanghebbende te weinig zekerheid biedt dat aan de aflossingsverplichtingen kan worden voldaan.

Borgstelling voor een saneringskrediet

In artikel 49 aanhef en onder a WWB wordt bepaald dat bijzondere bijstand kan worden verstrekt in de vorm van borgtocht. Deze situatie doet zich voor indien er niet tot schuldsanering overgegaan kan worden omdat het inkomen van de belanghebbende te weinig zekerheid biedt dat aan de aflossingsverplichting wordt voldaan.

Binnen de gemeente Helmond is de afspraak dat verzoeken om een borgstelling behandeld worden door de Budgetwinkel.

Wanneer door de Budgetwinkel geconstateerd wordt dat er sprake is van een problematische schuldsituatie en de belanghebbende voldoet aan de gestelde voorwaarden van de Budgetwinkel, wordt de aanvraag voor een saneringskrediet doorgestuurd naar de Stadsbank Midden Nederland (SMN). De SMN probeert met de schuldeisers een schuldregeling overeen te komen, het minnelijk traject.

Om de kans van slagen in het minnelijk traject te vergroten in de situaties waarin sprake is van een minimale aflossingscapaciteit, kan door de SMN overgegaan worden tot het verstrekken van een saneringskrediet. Daarbij wordt uitgegaan van een aflossingscapaciteit van 6% van de voor de belanghebbende geldende WWB-norm. Voor een dergelijk saneringskrediet kan de SMN een borgstelling vragen aan de gemeente. Doordat in de procedure van de Budgetwinkel een aanvraag voor een schuldsanering alleen wordt doorgestuurd naar de SMN wanneer de belanghebbende al aan de gestelde eisen voldoet waarbij er het vertrouwen is dat hij gedurende de komende (3) jaren blijft voldoen aan de gestelde voorwaarden, staat dan in beginsel voor het college de noodzaak van de schuldhulpverlening vast. In dat geval kan er een borgstelling verstrekt worden voor een saneringskrediet.

Hoogte van de bijzondere bijstand

De hoogte van de bijzondere bijstand dient te worden afgestemd op de omvang van het krediet dat benodigd is om een schuldregeling tot stand te brengen. De hoogte van de te verlenen bijstand mag echter de grens van hetgeen uit oogpunt van een verantwoorde bijstandsverlening acceptabel wordt geacht, niet overschrijden.

Op deze voor bijstand in aanmerking komende kosten wordt de (eventueel) aanwezige draagkracht overeenkomstig de regels opgenomen in paragraaf B7.3 van het handboek WWB, in mindering gebracht.

Vorm van de bijstand

De bijstand voor het saneringskrediet wordt verstrekt in de vorm van een borgtocht (artikel 49 aanhef en onder a WWB).

Toelichting:

In deze richtlijn wordt aangegeven wat het beleid is ten aanzien van het verstrekken van bijzondere bijstand voor de kosten van schuldhulpverlening en onder welke voorwaarden een borgtocht voor een saneringskrediet kan worden verstrekt.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B7.13 onderdeel 2.6.

Overwegingen

De juridische grondslag voor het recht op bijzondere bijstand voor de kosten van schuldhulpverlening is gelegen in artikel 35 lid 1 WWB.

De juridische grondslag voor het recht op bijzondere bijstand voor een saneringskrediet is gelegen in artikel 49 onderdeel a WWB.

Bijzondere bijstand kan worden verstrekt ter vergoeding van (bijzondere) kosten in het individuele geval die naar het oordeel van het college niet betaald kunnen worden uit de algemene bijstand (of een daarmee in hoogte vergelijkbaar inkomen) of de bij belanghebbende aanwezige draagkracht. Daarnaast geldt dat geen recht op bijzondere bijstand bestaat voor zover een beroep kan worden gedaan op een voorliggende voorziening (artikel 15 WWB).

Gezien de grote gelijkenis tussen artikel 35 lid 1 WWB en artikel 39 lid 1 Abw, moet er van worden uitgegaan dat de jurisprudentie terzake overeenkomstig van toepassing is. Voor de beantwoording van de vraag of er recht bestaat op bijzondere bijstand zullen daarom telkens in het individuele geval de volgende vier vragen beantwoord moeten worden (CRvB 28-05-2002, nr. 99/6309 NABW):

1. Betreft het (aantoonbare) noodzakelijke kosten van het bestaan?

In het geval een aanvraag voor schuldhulpverlening wordt getoetst op haar noodzakelijkheid door de hulpverlenende instantie, kan het college bij de aanvraag voor bijzondere bijstand voor deze kosten bij deze noodzakelijkheid toets aansluiten

Voor de toepassing van een saneringskrediet is vooral de noodzaak en urgentie van de schuldsanering doorslaggevend en niet de aard van de kosten die tot de schuld hebben geleid (zie TK 2002-2003, 28 870, nr. 3, p. 73-74).

In dit verband verdient het aantonen van de schulden extra aandacht: indien belanghebbende niet aantoont dat hij inderdaad schulden heeft staat reeds deze omstandigheid aan honorering van de aanvraag van belanghebbende in de weg (zie CRvB 08-01-2002, nr. 99/4306 NABW).

2. Betreft het kosten waarin de algemene bijstand voorziet?

De algemene bijstand voorziet niet in de kosten van schuldhulpverlening of -sanering. De wetgever acht dit ook niet noodzakelijk omdat schulden slechts het gevolg zijn van de wijze van de besteding van middelen en niet uit een gebrek aan noodzakelijke middelen (zie TK 2002-2003, 28 870, nr. 3, p. 43-45).

Aangezien degene die bijstand vraagt ter gedeeltelijke of volledige aflossing van een schuldenlast bij het ontstaan van de schuldenlast, dan wel nadien, normaal gesproken beschikte of beschikt over de middelen om in de noodzakelijke kosten van het bestaan te voorzien (zie artikel 13 lid 1 onderdeel f WWB) is er geen aanleiding tot het verlenen van bijstand voor schulden.

3. Is er sprake van bijzondere omstandigheden?

Indien het verzoek van belanghebbende tot verlening van een saneringskrediet is afgewezen door een gemeentelijke kredietbank of, indien de gemeente daarbij niet is aangesloten, door een kredietinstelling die is ingeschreven in het register als bedoeld in de Wet toezicht kredietwezen 1992, vanwege diens beperkte mogelijkheden tot terugbetaling en de borgtocht noodzakelijk is om de krediettransactie alsnog doorgang te doen vinden, is dat een bijzondere omstandigheid die bijstandsverlening in de vorm van borgtocht mogelijk maakt (artikel 49 onderdeel a WWB; zie CRvB 27-04-1999, nr. 97/12338 ABW).

4. Kunnen de kosten worden voldaan uit inkomen of vermogen? (nadere inkomens- en vermogenstoets)

De juridische grondslag voor de vorm waarin de bijzondere bijstand kan worden verleend voor een saneringskrediet is gelegen in artikel artikel 49 onderdeel a WWB, zijnde bijstand in de vorm van borgtocht.

B096 Bewassing en kledingslijtage

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake bijstandsverlening voor de kosten van bewassing en ten gevolge van kledingslijtage.

Waskosten

Niet zelf kunnen wassen

Let op: hiermee wordt niet bedoeld de afwezigheid van een eigen wasmachine, maar vanwege medische beperkingen niet instaat zijn de eigen was te verzorgen. De belanghebbende die niet in staat is om zelf te wassen, kan de was laten verzorgen door familie, of door de wasserette.

- Door familie: Een vergoeding van belanghebbende aan de familie kan als bijzonder noodzakelijk worden aangemerkt tot een maximumbedrag per maand van € 13,50 (bedrag geldt per 01-01-2010 op grond van de Uitvoeringsregeling loonbelasting 2001 (Stcrt. 2008, 253) .

- Door de wasserette: De meerkosten boven de normale kosten (per wasbeurt: € 1,00) van wasverzorging zijn bijzonder noodzakelijk.

Bewoners van verzorgingshuizen

Alle waskosten zijn begrepen in de verzorgingsprijs. Het verzorgingshuis moet voor alle was zorgen zonder de bewoners daarvoor extra te laten betalen.

In een aantal verzorgingshuizen zorgen de bewoners zelf voor de was, en ontvangen hiervoor dan, naast het zak- en kleedgeld, een vast bedrag per maand. In de praktijk blijkt dit bedrag niet toereikend bij incontinentie, of als de bejaarde de was niet kan laten verzorgen door de familie maar is aangewezen op de wasserette.

De meerkosten zijn echter niet bijzonder noodzakelijk: een bewoner kan nooit worden verplicht zelf voor de was te zorgen.

Dus: geen bijzondere bijstand voor waskosten van bewoners van bejaardenoorden.

Bewoners van verpleeginrichtingen

De waskosten zijn niet begrepen in de verpleegprijs. De kosten die de inrichting aan de belanghebbende in rekening brengt zijn bijzonder noodzakelijk. Bijzondere bijstand kan zijn aangewezen. Hierbij worden de bedragen gehanteerd zoals deze gelden voor iemand die niet zelf de was kan doen.

Extra bewassingkosten

Naast waskosten kan er ook bijstand worden verleend voor extra bewassingkosten. Dit zijn meerkosten door bijvoorbeeld incontinentie.

Mate van incontinentie	in de inrichting	niet in de
	inrichting	
Incidenteel incontinent (= een of enkele malen per week, gebruik hulpmiddel(en) mogelijk)	€ 125,00	€ 250,00
Regelmatig incontinent (= overwegend 's nachts, gebruik hulpmiddel(en) mogelijk)	€ 235,00	€ 470,00
Voortdurend incontinent (= dag en nacht (vrijwel geen opvang mogelijk), geen gebruik urinaal e.d. mogelijk	€ 321,00	€ 642,00

Voor < 15-jarigen geldt 3/4 van de vermelde bedragen.

De kosten van bewassing dienen te worden vastgesteld door Argonaut (indien nog niet vastgesteld). De door Argonaut gegeven meerkosten worden jaarlijks geïndexeerd (indexering op basis van de consumentenprijsindex alle huishoudens van het CBS).

Toelichting:

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake bijstandsverlening voor de kosten van bewassing en ten gevolge van kledingslijtage.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B7.11 onderdeel 3.

Overwegingen

De juridische grondslag voor het recht op bijzondere bijstand voor de kosten van bewassing en ten gevolge van kledingslijtage is gelegen in artikel 35 lid 1 WWB.

Bijzondere bijstand kan worden verstrekt ter vergoeding van (bijzondere) kosten in het individuele geval die naar het oordeel van het college niet betaald kunnen worden uit de algemene bijstand (of een daarmee in hoogte vergelijkbaar inkomen), de langdurigheidstoelage of de bij belanghebbende aanwezige draagkracht. Daarnaast geldt dat geen recht op bijzondere bijstand bestaat voor zover een beroep kan worden gedaan op een voorliggende voorziening (artikel 15 lid 1 WWB).

Voor de beantwoording van de vraag of er recht bestaat op bijzondere bijstand zullen daarom telkens in het individuele geval de volgende vier vragen beantwoord moeten worden (CRvB 28-05-2002, nr. 99/6309 NABW).

1. Betreft het (aantoonbare) noodzakelijke kosten van het bestaan?

De kosten van bewassing en ten gevolge van kledingslijtage kunnen bijzondere noodzakelijke kosten van het bestaan zijn indien zij worden veroorzaakt door lichamelijke gebreken (zie CRvB 15-07-2003, nr. 00/5116 NABW).

Hoewel het gebruik van zalf het gevolg kan zijn van een lichamelijk gebrek, hoeft dit niet altijd te leiden tot extra bewassing en extra slijtage. Zo leidt het gebruik van crèmes die worden voorgeschreven bij klachten van het bewegingsapparaat niet tot extra waskosten (zie CRvB 15-07-2003, nrs. 00/5169 NABW e.a.).

Indien belanghebbende in een inrichting verblijft en voor een bepaald bedrag de was kan uitbesteden aan die inrichting, dan zijn de kosten voor het wassen niet hoger dan het bedrag dat belanghebbende verschuldigd is om de was uit te besteden aan de inrichting (zie CRvB 26-09-2006, nrs. 05/1709 NABW e.a.).

2. Betreft het kosten waarin de algemene bijstand voorziet?

Tot de algemeen voorkomende noodzakelijke kosten van het bestaan behoren ook de kosten van bewassing en kleding. In het kader van de bijstandverlening zal het dus uitsluitend gaan om de meerkosten ten opzichte van het bedrag dat een ieder uit een bepaalde inkomensklasse per jaar uitgeeft aan dergelijke kosten (zie CRvB 15-07-2003, nr. 00/5116 NABW).

3. Is er sprake van bijzondere omstandigheden?

4. Kunnen de kosten worden voldaan uit de aanwezige draagkracht? (middelentoets)

Voor de kosten van bewassing en ten gevolge van slijtage zijn er geen specifieke (landelijke) voorzieningen. Ter voorkoming van extra bewassing bestaat er op grond van de Regeling zorgverzekering wel recht op incontinentie-absorptiemiddelen.

Het college zal moeten beoordelen of belanghebbende hoger noodzakelijke kosten van het bestaan heeft en/of aangewezen is op deze voorzieningen. Hierbij gaat het in wezen om een individuele beoordeling van de situatie van belanghebbende. Het college kan echter in beleidsregels formuleren in welke gevallen het college het aangewezen zijn op voorzieningen vooronderstelt.

Omdat bewassing en kleding behoort tot de algemene kosten van het bestaan waarin een inkomen op bijstandsniveau voorziet zullen alleen de meerkosten voor bijstandsverlening in aanmerking behoren te komen.

B097 Toeslag bijzondere bijstand voormalig alleenstaande ouders

In deze richtlijn wordt aangegeven of al dan niet bijzondere bijstand verstrekt wordt ter (gedeeltelijke) compensatie van de inkomensachteruitgang van (het gezin van) de alleenstaande ouder die, vanwege het 18 jaar worden van het jongste ten laste komend kind, als alleenstaande moet worden aangemerkt.

De volgende twee situaties kunnen worden onderscheiden.

Kind van 18 jaar of ouder met Wtos

De Wtos biedt slechts een tegemoetkoming in de kosten zodat een beroep op de ouder noodzakelijk blijft.

De alleenstaande ouder met algemene bijstand naar de norm voor een alleenstaande kan hieruit echter niet bijdragen in de kosten van het kind. In deze situatie wordt de ouder via de bijzondere bijstand als volgt tegemoetgekomen:

- De ouder ontvangt bijzondere bijstand ter hoogte van het verschil tussen de algemene bijstand (norm + toeslag) als alleenstaande ouder en als alleenstaande.
- Met mogelijke bijverdiensten van het kind wordt rekening gehouden als ze gelijk zijn aan, of meer bedragen dan, de helft van het bedrag van artikel 25 lid 2 WWB. De bijzondere bijstand wordt dan met de helft van het bedrag van artikel 25 lid 2 verlaagd. Voor het overige hebben de bijverdiensten van het kind geen invloed op de algemene of bijzondere bijstand van de ouder.

Ook hier geldt dat inkomsten uit vakantiewerk, gedurende maximaal 3 maanden en tussen twee studieperioden in genoten, ongeacht de hoogte geen invloed hebben op de uitkering van de ouder(s).

- Een toeslag voormalige alleenstaande ouder is in deze situatie niet aan de orde. Deze wordt wel beoordeeld op het moment dat de ouder, bijvoorbeeld als het kind de studie voltooit, terugvalt op alleen de algemene bijstand.

Kind met WSF, bijstand en/of inkomen uit arbeid

Het kind dat kan beschikken over inkomen ter hoogte van de algemene bijstandsnorm voor 18 t/m 20-jarigen van artikel 20 lid 1 sub a WWB, wordt geacht niet meer ten laste van de ouder te komen.

Het kan echter zijn dat het totale inkomen van de ouder plus het thuiswonend kind minder bedraagt dan

1. de algemene bijstand voor een echtpaar
2. het voorheen als alleenstaande ouder genoten inkomen inclusief kinderbijslag.

Dit wordt ongewenst geacht. Daarom is voorzien in bijzondere bijstand in de vorm van:

- een garantietoeslag.
Als het totale inkomen (inclusief vt) van ouder en kind lager is dan de algemene bijstand voor een echtpaar in overeenkomstige omstandigheden, wordt een toeslag verstrekt gelijk aan het verschil. De toeslag wordt aangepast aan de stijging of daling van het inkomen van ouder en kind.
- een overbruggingstoeslag.
Een overbruggingstoeslag wordt verstrekt als het totale inkomen (inclusief vt en garantietoeslag) van ouder en kind lager is dan het voorheen als alleenstaande ouder genoten inkomen (inclusief vt en kinderbijslag). De toeslag is gedurende 3 maanden gelijk aan het verschil, vervolgens 3 maanden de helft daarvan, waarna zij wordt beëindigd. De toeslag wordt eenmaal berekend. Inkomensveranderingen tijdens de overbruggingsperiode hebben geen invloed. Het 'voorheen als alleenstaande ouder genoten inkomen' omvat niet de eventuele inkomsten van het toen nog ten laste komende kind.

Aandachtspunten:

- Garantie- en overbruggingstoeslag worden beoordeeld ingaande de datum waarop het kind 18 wordt (en dus niet ingaande de eerste van de volgende maand of het volgende kwartaal).
- Als inkomsten van de WSF-student worden in aanmerking genomen:
  - Het in het WSF-budget voor de thuiswonende student begrepen normbedrag voor levensonderhoud van artikel 33 lid 2 sub a WWB.
  - De student wordt geacht over dit bedrag te kunnen beschikken, ook al ontvangt hij in feite misschien minder WSF, bijvoorbeeld omdat hij minder wil lenen. De WSF-bedragen voor boeken/leermiddelen, onderwijsbijdrage en ziektekostenverzekering tellen niet mee bij het inkomen.
  - De volledige inkomsten uit bijvoorbeeld parttime arbeid.
- Het inkomen van andere inwonende kinderen wordt niet meegerekend bij de bepaling van het inkomen.
- Mogelijk wordt over een kwartaal nog kinderbijslag ontvangen voor het inmiddels niet meer ten laste komende kind. Dit omdat het kind op de eerste dag van het kwartaal nog wel ten laste kwam. Deze kinderbijslag strekt voor het restant van het kwartaal in

minderings op de toeslag(en).

B098 Kosten van scholing en opleiding

In deze richtlijn wordt aangegeven wat het beleid is inzake het verlenen van bijzondere bijstand voor de kosten van noodzakelijk geachte scholing.

Voor de kosten van noodzakelijk geachte scholing wordt in beginsel geen bijzondere bijstand verleend. Indien nodig kan het college reïntegratiemiddelen inzetten ter dekking van deze kosten.

B099 Verwervingskosten (algemeen)

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake het verlenen van bijzondere bijstand voor algemene verwervingskosten.

Omschrijving van de kosten

Onder algemene verwervingskosten moeten die kosten worden verstaan die belanghebbende moet maken om zijn beroep te kunnen uitoefenen, met uitzondering van reiskosten woon-werkverkeer en kinderopvang. Deze komen hierna aan de orde. Bij verwervingskosten kan worden gedacht aan kosten die het gevolg zijn van werkaanvaarding zoals de aanschaf van (persoonlijke) gereedschappen of kleding, bijvoorbeeld een overall en veiligheidsschoenen voor een timmerman of badkleding en een fluitje voor een zweminstructrice.

Voorliggende voorzieningen

De tegemoetkoming in deze kosten die de werkgever verstrekt en de fiscale aftrekmogelijkheden zoals het arbeidskostenforfait zijn voorliggende voorzieningen.

Recht op bijzondere bijstand

Iedereen die werkt heeft in meerdere of mindere mate verwervingskosten. Zolang deze kosten tot het normale uitgavenpatroon behoren, wordt hiermee geen rekening gehouden. Zij kunnen worden voldaan uit een inkomen ter hoogte van de bijstandsnorm.

Bijzondere bijstand is mogelijk voor bijzondere kosten die nadrukkelijk het gevolg zijn van werkaanvaarding voor zover zij voor eigen rekening van de belanghebbende komen en waartoe diens middelen ontoereikend zijn. Het kunnen ook eenmalige kosten betreffen.

Draagkrachtpercentage

Het draagkrachtpercentage bedraagt 100%.

B100 Kosten kinderopvang (verwervingskosten)

In deze richtlijn wordt aangegeven wat het beleid is inzake het verlenen van bijzondere bijstand voor de kosten van kinderopvang.

Omschrijving kosten

Het betreft de kosten van kinderopvang die nodig zijn om te kunnen deelnemen aan een noodzakelijke scholing, arbeid in loondienst of vrijwilligerswerk te kunnen verrichten.

Voorliggende voorzieningen

- De Subsidieregeling kinderopvang en buitenschoolse opvang alleenstaande ouders.
- Door gemeente ingekochte plaatsen bij het lokale kinderopvangcentrum.
- Het budget voor de opvang van nieuwkomers.

Recht op bijzondere bijstand

Wanneer geen gebruik kan worden gemaakt van voorliggende voorzieningen en het kind, voor wie de opvang bestemd is, het basisonderwijs nog niet heeft beëindigd.

Hoogte bijzondere bijstand

De bijzondere bijstand wordt afgestemd op de omvang van de werkelijke kosten:

- ingeval er gebruik wordt gemaakt van de opvang in een kinderdagverblijf, wordt de ouderbijdrage vergoed;
- ingeval er sprake is van particuliere kinderopvang, bijvoorbeeld omdat een voorliggende voorziening niet tot de mogelijkheden behoort, wordt de vergoeding afgestemd op de richtbedragen die NIBUD hanteert voor vaste oppas overdag. Te weten:
  - eur 3,30 per uur voor het eerste kind;
  - eur 4,40 per uur voor twee kinderen;
  - eur 5,50 per uur voor 3 of meer kinderen.

Vorm van de bijstand

De bijzondere bijstand wordt om niet verstrekt.

Aan de bijstand te verbinden verplichtingen

Indien de bijzondere bijstand wordt verstrekt voor kinderopvang die noodzakelijk is in verband met deelname aan scholing, dan wordt hieraan de voorwaarde verbonden dat ook daadwerkelijk aan de scholing wordt deelgenomen en dat de regels in verband met deze scholing worden nageleefd.

B101 Duurzame gebruiksgoederen en overige inrichtingskosten

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake het verstrekken van bijzondere bijstand voor de kosten van duurzame gebruiksgoederen en overige inrichtingskosten.

Omschrijving kosten

De kosten van duurzame gebruiksgoederen en overige inrichtingskosten. Voorbeelden hiervan zijn: wasmachine, koelkast, huisraad en vloerbedekking.

Voorliggende voorzieningen

Een lening van een commerciële bank of de Stadsbank Midden Nederland (SMN). De kredietbank verstrekt leningen ongeacht de leeftijd van de aanvrager, echter vanaf 70 jaar zal vrijwel altijd een borgstelling worden verlangd.

In sommige gevallen kan de Wet maatschappelijke ondersteuning een voorliggende voorziening zijn. Denk bijvoorbeeld aan de situatie waarin vloerbedekking moet worden vervangen omdat de belanghebbende last heeft gekregen van COPD.

Recht op bijzondere bijstand

De kosten van duurzame gebruiksgoederen en overige inrichtingskosten behoren tot de incidenteel voorkomende algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan. Deze kunnen worden voldaan uit een inkomen ter hoogte van de toepasselijke uitkering algemene bijstand door middel van reservering dan wel gespreide betaling achteraf. Dit betekent dat er in beginsel geen bijstandsverlening mogelijk is voor deze kosten. Alleen indien er sprake is van bijzondere omstandigheden in het individuele geval kan er van deze regel worden afgeweken. Indien de betreffende kosten voorzienbaar waren, versterkt dit het argument dat belanghebbende wordt geacht hiervoor te reserveren.

De volgende omstandigheden kunnen volgens de CRvB niet als bijzonder worden aangemerkt:

- Het ontbreken van (voldoende) reserveringsruimte, in verband met aanwezige schulden en de daaruit voortvloeiende betalingsverplichtingen aan de GSD. Het gaat immers niet aan om schulden, dan wel het ontbreken van (voldoende) reserveringsruimte als gevolg daarvan, op de WWB af te wentelen. Zie CRvB 16-03-1999, nr. 97/11553 ABW en CRvB 2-11-1999, nr. 98/973 NABW.
- Het feit dat eerder bijzondere bijstand is toegekend voor de kosten van een kinderbedje. Zie CRvB 16-03-1999, nr. 97/11553 ABW.

De volgende omstandigheid kan mogelijk wel als bijzonder worden aangemerkt:

- Er bestaat een medische noodzaak voor het maken van de kosten.
- Ook kan als bijzondere omstandigheid gelden voor het niet kunnen reserveren omdat het eerder genoten inkomen, gezien de omstandigheden, onvoldoende reservering toeliet: de overgang van de ROA-woning naar een zelfstandig huisvesting omdat voorheen genoten ROA-uitkering vaak onvoldoende ruimte voor reservering zal hebben geboden.

Hoogte bijzondere bijstand

Bepaal de hoogte van de te verstrekken bijzondere bijstand aan de hand van de volgende richtprijzen:

1. Woonkamer

Bergmeubel	€ 895,00
Eethoek	
- Tafel	€ 206,00
- Stoel per stuk	€ 72,00
Salontafel	€ 115,00
Zitcombinatie / bankstel	€ 1.044,00
Lamp per stuk	€ 20,00

2. Keuken

Kookfornuis	€ 378,00
Koelkast	€ 435,00
Wasautomaat	€ 608,00
Stofzuiger	€ 121,00
Keukeninventaris (incl. pannen)	€ 193,00
Bestek t.b.v. 8 personen	€ 96,00
Servies en glas	€ 126,00
Werk-, was- en strijkmiddelen (incl. trap)	€ 141,00

3. Slaapkamers

Bed	
- 1-persoons	€ 188,00
- 2-persoons	€ 555,00
Matras	
- 1-persoons	€ 114,00
- 2-persoons	€ 188,00
Dekbed en 2 overtrekken	
- 1-persoons	€ 111,00
- 2-persoons	€ 170,00
Kussens	€ 17,25

4. Vloerbedekking

Per meter - 4 meter breed	€ 112,00
---------------------------	----------

5. Gordijnen

Woonkamer - per meter (incl. maakloon en rails)	€ 21,25
Andere ruimten - per meter	€ 12,75
Vitrage - per meter	€ 12,75

6. Opknopbeurt	
Behang - per rol	€ 10,50
Muurverf - per 5 liter	€ 30,50
Houtverf - per liter	€ 14,75
Voor ontbrekende prijzen zie Prijzengids NIBUD	

7. Maximale totaalvergoeding

Alleenstaande

- kamerbewoner	€ 1.527,00
- zelfstandig gehuisvest	€ 2.935,00

Gezin

- 2 personen (echtpaar of ouder met kind)	€ 4.927,00
- per extra kind	€ 743,00
Maximaal totaalbedrag per gezin	€ 7.152,00

Indien de belanghebbende de kosten van de betreffende goederen niet kan voldoen uit de bijstand ter hoogte van de richtprijzen is het nodig om hiervan af te wijken. Een en ander zal uit een nader onderzoek moeten blijken en is gebaseerd op rechtbankjurisprudentie inzake het gebruik van richtprijzen.

Vorm en betaling bijzondere bijstand

Verleen de bijzondere bijstand in de vorm een geldlening. Alleen wanneer er sprake is van zeer bijzondere omstandigheden, is het mogelijk om de bijzondere bijstand om niet te verstrekken. Zie over bijstand in de vorm van een geldlening en borgtocht ook paragraaf B9.3.

Betaal de toegekende bijzondere bijstand zo mogelijk geheel of gedeeltelijk direct aan de leverancier van de goederen. Dit om te voorkomen dat de bijstand aan andere zaken wordt besteedt of dat het een negatief banksaldo aanvult zonder dat de belanghebbende de bijstand ter bestrijding van de bijzondere kosten kan aanwenden.

Aan de bijstand verbonden verplichtingen

Verbind indien nodig een of meer van de volgende verplichtingen aan de toe te kennen bijzondere bijstand:

- De verplichting om uit de toegekende bijzondere bijstand de betreffende kosten te voldoen.
- De verplichting om betalingsbewijzen te overleggen.
- Specifieke verplichtingen in verband met het feit dat de bijstand wordt verleend in de vorm van een geldlening of borgtocht (zie paragraaf B9.3 onder het kopje "Verplichtingen", onderdeel 9).

Draagkracht

De draagkracht bedraagt in beginsel 100% van het in aanmerking te nemen inkomen (zie ook paragraaf B7.3).

Drempelbedrag

Bepaal het drempelbedrag conform de hoofdregel (zie paragraaf B7.3).

Aangepast bed

Met een aangepast bed wordt bedoeld een aan hoofd- en voeteneinde verstelbare (senioren-)bedden.

1. Voor zelfstandig wonenden.

De kosten zijn uitsluitend (bijzonder) noodzakelijk indien een aangepast bed medisch noodzakelijk is. De voorliggende voorziening, beperkt tot bedlegerigheid, is het ziekenfonds. Indien er sprake is van een medische noodzaak, zonder dat sprake is van (volstreekte) bedlegerigheid, kan bijzondere bijstand zijn aangewezen.

Hiermee wordt als volgt omgegaan:

- Een advies van Argonaut wordt alleen gevraagd als de medische noodzaak niet al duidelijk is, bijvoorbeeld aan de hand van een Wmo-voorziening of een verklaring van de specialist (niet: de huisarts)
- Bijzondere bijstand in de kosten van het medisch noodzakelijke aangepaste bed wordt als bijstand om niet verstrekt.

2. Voor ouderen in een verzorgingshuis.

Uitgangspunt: bij opname geldt een seniorenbed als algemeen noodzakelijk. Opname is in de regel voorzienbaar, zodat men kan reserveren. Dus: geen extra bijstand. Indien individualiserend bijstand wordt verstrekt, is dat in beginsel leenbijstand.

3. Hoogte van de bijstand

Voor de hoogte van een aangepast/verstelbaar seniorenbed gelden de volgende richtprijzen:

- 1-persoons: € 1.032,00
- 2-persoons: € 2.061,00

B102 Verhuiskosten

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake bijstandsverlening voor verhuiskosten.

Omschrijving kosten

Kosten die direct verband houden met de verhuizing. Voorbeelden hiervan zijn: transportkosten van de inboedel en aansluitkosten van gas, water, licht en huishoudelijke apparaten.

Voorliggende voorzieningen

Een lening van een commerciële bank of de kredietbank (SMN). De kredietbank verstrekt leningen ongeacht de leeftijd van de aanvrager, echter vanaf 70 jaar zal vrijwel altijd een borgstelling worden verlangd.

In sommige gevallen kan de Wet voorzieningen gehandicapten een voorliggende voorziening zijn. Denk bijvoorbeeld aan de situatie waarin de verhuizing medisch noodzakelijk is in verband met een handicap van de betrokkene.

Recht op bijzondere bijstand

De kosten in verband met verhuizing behoren tot de incidenteel voorkomende algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan. Deze kunnen worden voldaan uit een inkomen ter hoogte van de toepasselijke uitkering algemene bijstand door middel van reservering dan wel gespreide betaling achteraf. Dit betekent dat er in beginsel geen bijstandsverlening mogelijk is voor deze kosten. Alleen indien er sprake is van bijzondere omstandigheden in het individuele geval kan er van deze regel worden afgeweken (CRvB 20-04-1999, nr. 97/6694 ABW). Indien de betreffende kosten voorzienbaar waren, versterkt dit het argument dat belanghebbende wordt geacht hiervoor te reserveren. CRvB 01-09-1998 PS Actua 1998 nr. 39 p.7

De volgende omstandigheden kunnen niet als bijzonder worden aangemerkt:

- Het ontbreken van (voldoende) reserveringsruimte, in verband met aanwezige schulden en de daaruit voortvloeiende betalingsverplichtingen aan de GSD. Het gaat immers niet aan om schulden, dan wel het ontbreken van (voldoende) reserveringsruimte als gevolg daarvan, op de WWB af te wentelen. Zie CRvB 16-03-1999, nr. 97/11553 ABW en CRvB 2-11-1999, nr. 98/973 NABW.
- Het opzetten van een eerste huishouden door jongeren. Zij moeten de kosten die samenhangen met verhuizing en inrichting zelf dragen en afstemmen op hun financiële mogelijkheden.

De volgende omstandigheden kunnen mogelijk wel als bijzonder worden aangemerkt:

- Er bestaat een medische noodzaak voor het maken van de kosten.
- De belanghebbende bewoont een woning met hoge lasten die hij niet of nauwelijks kan betalen en hij verhuist naar een woning met lagere lasten.

Hoogte bijzondere bijstand

Bepaal de hoogte van de te verstrekken bijzondere bijstand aan de hand van de richtprijzen. Indien de belanghebbende bepaalde kosten niet kan voldoen uit bijstand ter hoogte van de richtprijzen is het nodig om hiervan af te wijken. Een en ander zal uit een nader onderzoek moeten blijken en is gebaseerd op rechtbankjurisprudentie inzake het gebruik van richtprijzen.

Vorm en betaling bijzondere bijstand

Verleen de bijzondere bijstand in de vorm van borgtocht indien de belanghebbende alleen onder deze voorwaarde een lening kan afsluiten bij een geldverstrekker (meestal de gemeentelijke kredietbank). Verleen de bijzondere bijstand in de vorm van een geldlening indien borgtocht niet mogelijk is. Alleen wanneer er sprake is van zeer bijzondere omstandigheden, is het mogelijk om de bijzondere bijstand om niet te verstrekken. Zie over bijstand in de vorm van een geldlening en borgtocht ook paragraaf B9.3.

Betaal de toegekende bijzondere bijstand zo mogelijk geheel of gedeeltelijk direct aan de leverancier van de goederen. Dit om te voorkomen dat de bijstand aan andere zaken wordt besteedt of dat het een negatief banksaldo aanvult zonder dat de belanghebbende de bijstand ter bestrijding van de bijzondere kosten kan aanwenden.

Aan de bijstand verbonden verplichtingen

Verbind indien nodig een of meer van de volgende verplichtingen aan de toe te kennen bijzondere bijstand:

- De verplichting om uit de toegekende bijzondere bijstand de betreffende kosten te voldoen.
- De verplichting om betalingsbewijzen te overleggen.
- Specifieke verplichtingen in verband met het feit dat de bijstand wordt verleend in de vorm van een geldlening of borgtocht (zie paragraaf B9.3 onder het kopje "Verplichtingen").

Draagkracht

De draagkracht bedraagt in beginsel 100% van het in aanmerking te nemen inkomen (zie ook paragraaf B7.3).

Drempelbedrag

Bepaal het drempelbedrag overeenkomstig de hoofdregel (zie paragraaf B7.3).

B103 Eerste maand huur en administratiekosten

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake bijstandsverlening voor de eerste maand huur en administratiekosten.

Omschrijving van de kosten

De kosten van de eerste maand huur en de (volledige) kosten in verband met het aangaan van de huurovereenkomst, ook wel administratie-, aktekosten of waarborgsom genoemd. Zie over verhuiskosten onderdeel 2 van paragraaf B7.17.

Voorliggende voorziening

De kredietbank geldt als voorliggende voorziening.

Recht op bijstand

De kosten voor de eerste maand huur van een nieuwe woning alsmede de verschuldigde administratiekosten en waarborgsom komen in beginsel niet in aanmerking voor bijzondere bijstand. Dergelijke kosten maken deel uit van de kosten in verband met een verhuizing, welke behoren tot de incidenteel voorkomende algemeen noodzakelijke kosten van het bestaan die, behoudens bijzondere omstandigheden, uit het eigen inkomen op bijstandsniveau behoren te worden voldaan (door reservering vooraf of gespreide betaling achteraf). CRvB 22-12-1998, nr. 96/6642 ABW, JABW 1999, 33. Van bijzondere omstandigheden kan sprake zijn indien:

- men niet heeft kunnen reserveren, bijvoorbeeld omdat:
  - de noodzakelijke verhuizing nog niet lang voorzienbaar was, of
  - het eerder genoten inkomen, gezien de omstandigheden, onvoldoende reservering toeliet, bijvoorbeeld
- bij noodzakelijke aflossingsverplichtingen
- bij overgang van de ROA-woning naar zelfstandige huisvesting. De voorheen genoten ROA-uitkering zal vaak onvoldoende ruimte voor reservering hebben geboden.
- er sprake is van dubbele huur. Bij enkele huur wordt, ook als niet kon worden gereserveerd, in beginsel geen extra bijstand verstrekt: de huur moet in beginsel normaal uit de lopende uitkering worden voldaan. Een uitzondering geldt hier als bijvoorbeeld de huur op de eerste van de maand moet worden betaald, en pas aan het einde van de maand de eerste uitkering wordt ontvangen.

Als de kredietbehoefte groter is dan het krediet dat mogelijk is via de kredietbank, dan kan bijstand in aanvulling op het krediet van de kredietbank worden gezien.

Vorm van de bijstand

Het bedrag van de eerste maand huur wordt als leenbijstand verstrekt als:

- binnenkort naar verwachting voldoende middelen voor de kosten beschikbaar zijn (artikel 48 lid 2 sub a Abw). Bij enkele huur zal dit altijd het geval zijn: de te verwachten algemene uitkering voorziet in de gebruikelijke woonlasten; of
- er sprake is van tekortschietend verantwoordelijkheidsbesef (artikel 48 lid 2 sub b Abw).

In andere gevallen wordt de bijstand voor de eerste maand huur om niet verstrekt.

De bijstand voor de waarborgsom wordt altijd als leenbijstand verstrekt. De belanghebbende kan immers dit bedrag zelf weer retour ontvangen bij het einde van de huur. Leenbijstand wordt enkel verstrekt over het eventuele nadelige verschil tussen de te betalen waarborgsom en wat wordt terugontvangen van de waarborgsom van de oude woning.

B105 Overbrugging scherpe terugval in inkomen

In deze richtlijn wordt aangegeven of al dan niet bijzondere bijstand versterkt wordt ter (gedeeltelijke) compensatie van een (scherpe) inkomensachteruitgang.

De gemeente heeft bewust geen eigen beleid geformuleerd met betrekking tot het verlenen van bijzondere bijstand ter overbrugging van een scherpe inkomensterugval. Dit betekent overigens niet dat voor deze kosten per definitie geen bijzondere bijstand kan worden verleend. Het recht op bijzondere bijstand zal volgens de hoofdregel individueel vastgesteld moeten worden. In tegenstelling tot een aantal ander kostensoorten kan daarbij echter geen beroep worden gedaan op specifieke richtlijnen.

B106 Overige bijzondere kosten

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven ten aanzien van de verlening van bijzondere bijstand voor kostensoorten die in de paragraaf B7.5 tot en met paragraaf B7.18 nog niet aan de orde zijn gekomen.

Gelet op de grote diversiteit aan resterende kostensoorten waarvoor bijzondere bijstand kan worden verleend, wordt deze richtlijn verder niet ingevuld.

Het recht op bijzondere bijstand zal volgens de hoofdregel individueel vastgesteld moeten worden. In tegenstelling tot een aantal ander kostensoorten kan daarbij echter geen beroep worden gedaan op specifieke richtlijnen.

B138 Aangewezen groepen voor categoriale bijzondere bijstand

In deze richtlijn wordt aangegeven of en, zo ja, welke categorieën van personen van 65 jaar of ouder en/of chronisch zieken of gehandicapten voor kosten in verband met chronische ziekte of handicap aangewezen zijn voor het recht op categoriale bijzondere bijstand.

Zie invulling richtlijn B148 in paragraaf B7.11 onderdeel 7.

B145 Berekening woonkostentoeslag huurders

In deze richtlijn wordt aangegeven op welke wijze de hoogte van de woonkostentoeslag voor huurders wordt vastgesteld.

Stap 1: rekenhuur

Bepaal of bereken de rekenhuur overeenkomstig de Hsw (zie onderdeel 2.3 van deze paragraaf)

Stap 2: maximale WKT (op grond van de Hsw-systematiek)

Bereken overeenkomstig de Hsw-systematiek (zie onderdeel 3 van deze paragraaf) de maximale WKT.

Stap 3: ontvangen huursubsidie in mindering brengen

Wanneer de woonkostentoeslag een aanvulling is op de (te lage) huursubsidie, moet het bedrag dat aan huursubsidie wordt ontvangen in mindering worden gebracht op de berekende maximale woonkostentoeslag (zie stap 2).

Stap 4: aanvullende WKT bij huur boven maximum huurgrens

Wanneer de huur meer bedraagt dan de maximum huurgrens (zie onderdeel 2.1 van deze paragraaf), dan kan op grond van individuele omstandigheden overwogen worden om een (aanvullende) woonkostentoeslag te verlenen. Besteedt in dit verband in ieder geval aandacht aan het betoonde besef van verantwoordelijkheid: was de ontstane situatie te voorzien en dus te voorkomen? Daarnaast speelt de situatie op de lokale woningmarkt een rol.

Indien er aanleiding bestaat om een woonkostentoeslag te verstrekken, stel de hoogte hiervan dan vast op de woonkosten minus de eigen bijdrage die verschuldigd zou zijn bij een huur gelijk aan de maximum huurgrens (zie onderdeel 3 van deze paragraaf).

De woonkostentoeslag wordt in dit geval toegekend voor de periode van maximaal 1 jaar. Daarbij wordt de verplichting opgelegd om te zoeken naar goedkopere huisvesting waarvoor wel recht bestaat op huursubsidie. De periode waarover de woonkostentoeslag is toegekend kan na afloop tijdelijk worden verlengd indien het feit dat de belanghebbende nog niet over goedkopere woonruimte beschikt hem niet te verwijten valt.

B146 Berekening woonkostentoeslag eigenaren

In deze richtlijn wordt aangegeven op welk wijze de hoogte van de woonkostentoeslag voor woningeigenaren wordt vastgesteld.

De berekening van de hoogte van de woonkostentoeslag voor eigenaren komt grotendeels overeen met die voor huurders. Alleen stap 1 is verschillend. Hieronder volgt derhalve een opsomming van de woonkosten van eigenaren die in aanmerking komen voor woonkostentoeslag.

Stap 1: woonkosten

De woonkosten van eigenaren die in aanmerking komen voor woonkostentoeslag zijn:

- De rente die verband houdt met de woning.
  - Het gaat hier meestal om hypotheekrente. Het is niet van belang of de eigenaar de hypotheekrente ook daadwerkelijk betaalt. Verder geldt dat jaarlijks te ontvangen rijkssubsidie die betrekking heeft op de verschuldigde hypotheekrente hierop in mindering moet worden gebracht.
  - Hypotheekrente voor leningen anders dan voor de woning, bijvoorbeeld voor

een auto of caravan, mogen niet worden meegeteld.

- De aflossing van de hypotheek telt niet mee, dit geldt dus ook voor de premies van zogenaamde spaarhypotheken.
- Zakelijke lasten in verband met het hebben van eigendom, zoals:
  - rioolrechten;
  - eigenaarsdeel waterschapslasten;
  - erfpachtcanon;
  - premies van verzekeringen tegen brand- en stormschade (alleen voor de opstallen);
  - eigenaarsdeel onroerende zaakbelasting (dus niet het gebruikersdeel).
- Een naar omstandigheden vast te stellen bedrag voor onderhoud
  - Alleen kosten van groot onderhoud komen in aanmerking voor woonkostentoeslag. Bedoeld zijn de onderhoudskosten die in geval van bewoning van een huurhuis voor rekening van de verhuurder komen (bijvoorbeeld buitenschilderwerk).
  - Kosten van klein onderhoud moeten worden voldaan uit de bijstandsnorm of het daarmee vergelijkbare inkomen. Voor kosten van ingrijpende reparaties moet afzonderlijk bijstand worden verleend.

Als richtlijn voor de kosten van groot onderhoud gelden de bedragen die zijn opgenomen in het actuele overzicht van normen en bedragen. Deze bedragen zijn door het ministerie van VROM vastgesteld. Afwijking van deze bedragen kan alleen in bijzondere omstandigheden. Niet als een bijzondere omstandigheid kan gelden dat de betrokkene een zeer grote woning bewoont en derhalve hogere onderhoudskosten heeft. De bovengemiddelde kosten zijn niet-noodzakelijk en komen daarom niet in aanmerking voor bijstandsverlening.

Stap 2 t/m 4

Voor het overige zij verwezen naar de stappen 2 t/m 4 van de berekening van de woonkostentoeslag voor huurders (zie hiervoor).

B148 Extra kosten chronisch zieken, gehandicapten en ouderen

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake de verlening van bijzondere bijstand voor de extra kosten van chronisch zieken en gehandicapten.

Categoriale regeling compensatie eigen bijdragen (Wmo en Awbz) voor chronisch zieken en gehandicapten met een laag inkomen.

Op grond van artikel 35 vierde lid WWB kan categoriale bijzondere bijstand worden verstrekt voor de kosten van chronische ziekte of handicap.

Chronisch zieken en gehandicapten die gebruik maken van bepaalde Wmo-zorg, Awbz-zorg zonder verblijf of een combinatie van beiden (samenloop) zijn hiervoor een eigen bijdrage verschuldigd.

De kaders van deze eigen bijdrage is vastgelegd in artikel 4.1 van het Besluit maatschappelijke ondersteuning.

Voor mensen met een laag inkomen (tot 120% van het verzamelinkomen op het sociaal minimum) bestaat deze eigen bijdrage uit een vast bedrag per periode (van 4 weken). De eigen bijdrage wordt door het CAK opgelegd en direct geheven bij de klant en afgedragen aan de gemeente.

Het college kan klanten tot een bepaalde inkomensgrens categoriaal ontzien van het betalen van een eigen bijdrage. Klanten uit de aangewezen doelgroep worden gecompenseerd in de verschuldigde eigen bijdrage. Het CAK stuurt aan hen dan een factuur waarbij de verschuldigde eigen bijdrage 'op nul wordt gezet' met daarbij de toelichting dat dit gebeurt als gevolg van gemeentelijk minimabeleid.

De compensatie aan klanten betekent een lagere afdracht van de eigen bijdragen van het CAK aan de gemeente.

De inkomensgrens in deze regeling is vanaf 2010 vastgesteld op 80% van het verzamelinkomen gerelateerd aan het sociaal minimum.

B151 Dieetkosten

In deze richtlijn wordt het beleid ten aanzien van het verlenen van bijzondere bijstand voor dieetkosten aangegeven.

Omschrijving kosten

Het betreft (meer)kosten voor diëten en voedingssupplementen.

Voorliggende voorzieningen

Onderscheiden worden:

- Dieetpreparaten:
niet meer als gewoon voedingsmiddel herkenbare voeding waarvan zowel de chemische samenstelling als de fysische vorm is gewijzigd, bijvoorbeeld drink- en sondevoeding.
- Dieetproducten:
in beginsel normale voeding -meestal verkrijgbaar in supermarkt of reformwinkel- waarvan alleen de chemische samenstelling is gewijzigd; bijvoorbeeld zoutloze kaas, vetarme margarine, suikervrije jam en glutenvrije producten.

Er bestaat geen recht op bijzondere bijstand als een beroep kan worden gedaan op een voorliggende voorziening (artikel 15 lid 1 WWB; zie ook paragraaf B3.3 van het handboek WWB). Denk in dit verband aan:

- Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ);

- Basisverzekering.

Recht op bijstand

De meerkosten van een medisch voorgeschreven dieet ten opzichte van de normale voeding zijn bijzondere noodzakelijke bestaanskosten. Bij gebreke van een voorliggende voorziening kan dus -naar draagkracht, en onder aftrek van de drempel indien deze voor belanghebbende nog geldt - bijzondere bijstand zijn aangewezen.

Een dieet betekent echter niet persé hogere uitgaven: een aantal diëten werkt kostenverhogend, maar een aantal andere brengt niet of nauwelijks meer, en soms zelfs minder kosten met zich dan de normale voeding. Zo wordt een dieet in verband met suikerziekte door Argonaut niet aangemerkt als een dieet met meerkosten. Met eventuele minderkosten wordt in het kader van de bijstandsverlening geen rekening gehouden.

De werkwijze met betrekking tot dieetkostenvergoedingen

In het kader van de aanvraag wordt Argonaut om een medisch advies gevraagd betreffende:

- de noodzaak van het dieet, en
- de eventuele meerkosten daarvan.

Zolang duidelijk is dat de noodzaak voortduurt hoeft niet opnieuw een Argonaut-advies te worden verzocht, maar worden de vastgestelde meerkosten per kalenderjaar aangepast op basis van de consumentenprijsindex alle huishoudens van het CBS.

Uitzonderingen:

- Voor een dieet in verband met suikerziekte hoeft geen medisch advies te worden aangevraagd: Argonaut merkt dit dieet niet aan als een dieet waardoor meerkosten ontstaan;
- Voor natriumbepert dieet gelden standaard meerkosten. Indien er een voorschrift is van een specialist, hoeft er geen nader medisch advies bij Argonaut te worden opgevraagd. De meerkosten kunnen als volgt worden vastgesteld (bedrag geldt per 01-01-2010):
  - Streng - 500 mg: € 385,00 per jaar;
  - Matig - 1000 mg: € 166,00 per jaar;
  - Licht - 2000mg: € 56,00 per jaar;

Op deze bedragen vindt de indexering plaats.

Op de voor bijstand in aanmerking komende kosten wordt de (eventueel) aanwezige draagkracht en het (eventueel) van toepassing zijnde drempelbedrag, overeenkomstig de regels opgenomen in paragraaf B7.3 van het handboek WWB in mindering gebracht.

Extern verzorgden

Normaliter zal geen bijstand zijn aangewezen omdat de dieetkosten in de verzorgingsprijs zijn opgenomen, en door de tehuizen niet afzonderlijk in rekening worden gebracht.

Toelichting:

In deze richtlijn wordt het beleid ten aanzien van het verlenen van bijzondere bijstand voor dieetkosten aangegeven.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B7.6 onderdeel 5.1.

Overwegingen

Dieetkosten en voedingssupplementen

Onder dieetkosten worden de meerkosten ten opzichte van de kosten van normale gezonde voeding verstaan, die voortvloeien uit het volgen van een (medisch noodzakelijk) dieet. Met de term voedingssupplementen worden diverse pillen, tabletten, capsules, druppels en poeders aangeduid die als aanvulling op de dagelijkse voeding bedoeld zijn.

Dieetkosten en voedingssupplementen behoren niet tot het zorgpakket van de wettelijke ziektekostenverzekeringen AWBZ en Zvw (zie CRvB 07-09-2004, nr. 02/2162 NABW en CRvB 13-06-2006, nr. 05/1128 NABW). Deze kunnen met betrekking tot deze kosten dan ook niet als aan de WWB voorliggende, toereikende en passende voorzieningen worden aangemerkt. Dit betekent dat verlening van bijzondere bijstand mogelijk is indien wordt voldaan aan voorwaarden zoals aangegeven in paragraaf B7.2 onderdeel 4 van het handboek WWB. Daarbij is met name van belang:

Vraag 1: Betreft het (aantoonbare) medisch noodzakelijke kosten van het bestaan? (zie paragraaf B7.2 onderdeel 5 van het handboek WWB).

Uit jurisprudentie kan worden afgeleid dat de volgende diëten en voedingssupplementen medisch niet noodzakelijk zijn:

- een Myalgische Encephalomyelitis (M.E.)-dieet. Dit dieet werd door de GGD niet medisch noodzakelijk geacht aangezien er geen (wetenschappelijk) bewijs te vinden is dat een dergelijk dieet werkt (zie CRvB 03-07-2001, nrs. 99/1352 e.a. NABW).
- een Candida-dieet, voorgeschreven door een orthomoleculair therapeut (zie CRvB 03-07-2001, nrs. 00/1989 en 00/1993 NABW).
- voedingssupplementen, voorgeschreven door een osteopaat (zie CRvB 03-07-2001, nr. 01/355 NABW).

Vraag 2: Betreft het kosten waarin wordt voorzien? (zie paragraaf B7.2 onderdeel 6 van het handboek WWB).

De kosten voor normale voeding kan belanghebbende voldoen uit een inkomen ter hoogte van de toepasselijke norm algemene bijstand. Er dient dus sprake te zijn van meerkosten ten opzichte van normale voeding (referentievoeding). Uit jurisprudentie kan worden afgeleid dat aan het volgende dieet geen meerkosten zijn verbonden:

- diabetesdieet. Dit dieet was weliswaar noodzakelijk, doch hieraan zijn volgens de GGD

geen meerkosten verbonden (zie CRvB 20-08-2002, nr. 00/376 NABW en CRvB 29-10-2002, nr. 99/3120 NABW).

Dieetpreparaten

Dieetpreparaten zijn voedingsmiddelen die ten opzichte van de normale voeding zowel een gewijzigde chemische samenstelling (voedingskundige samenstelling) als een gewijzigde fysische samenstelling (andere consistentie zoals vloeibaar of poeder) hebben. Voorbeelden van dieetpreparaten zijn de drinkvoedingen zoals Nutridrink, Fortimel en dergelijke. De AWBZ en Zvw dienen voor de kosten van dieetpreparaten te worden beschouwd als aan de WWB voorliggende, toereikende en passende voorzieningen. Dit betekent dat artikel 15 lid 1 WWB in beginsel aan toekenning van bijzondere bijstand in deze kosten in de weg staat (zie paragraaf V2.11 onderdeel 12 van het handboek WWB).

In afwijking hiervan is toch bijstandsverlening mogelijk indien en zolang, gelet op alle omstandigheden, daartoe zeer dringende redenen aanwezig zijn (artikel 16 lid 1 WWB; zie paragraaf V2.11 onderdeel 12 van het handboek WWB).

B152 Zelfzorgmiddelen bij een chronische aandoening

In deze richtlijn wordt het beleid ten aanzien van het verlenen van bijzondere bijstand voor de kosten van zelfzorgmiddelen bij een chronische aandoening aangegeven.

Zelfzorgmiddelen

Zelfzorgmiddelen zijn middelen die bij de apotheek en drogist vrij te verkrijgen zijn. Deze middelen worden niet door de Zorgverzekeringswet vergoed. Behoudens chronisch (> 6 maanden) gebruik met doktersrecept. Voorliggende voorziening

Kosten voor zelfzorggeneesmiddelen worden niet vergoed middels bijzondere bijstand.

De WWB heeft geen functie indien binnen de voorliggende regeling (Zvw en AWBZ) een bewuste beslissing is genomen over de noodzakelijkheid van de voorziening in het algemeen of in een specifieke situatie.

Doordat deze voorliggende voorziening bepaalde kosten(soorten), zoals zelfzorggeneesmiddelen, niet vergoedt omdat daar bewust voor gekozen is of omdat de kosten niet noodzakelijk zijn, dient de WWB zich bij die keuze aan te sluiten. Bijstandsverlening voor deze kosten is daarom in beginsel uitgesloten.

Zelfzorgmiddelen bij een chronische aandoening

De zelfzorggeneesmiddelen die in het zorgverzekeringspakket zijn opgenomen voor mensen die deze chronisch gebruiken, zijn de volgende vijf groepen zelfzorgmiddelen:

- middelen bij allergie
- middelen bij maagledigingsstoornissen
- middelen bij diarree
- kalktabletten
- laxeermiddelen

Een chronische gebruiker is degene die het middel langer dan 6 maanden gebruikt. De arts schat van tevoren in of het zelfzorggeneesmiddel langer dan 6 maanden moeten worden gebruikt. Op het recept van de arts staat dan 'voor chronisch gebruik' (CG) is. Alleen dan krijgt men deze medicijnen vergoed. De eerste twee weken moeten overigens de medicijnen altijd zelf worden betaald. Voor deze eerste twee weken is bijzondere bijstand mogelijk.

Op deze voor bijstand in aanmerking komende kosten wordt de (eventueel) aanwezige draagkracht en het (eventueel) van toepassing zijnde drempelbedrag, overeenkomstig de regels opgenomen in paragraaf B7.3 van het handboek WWB, in mindering gebracht.

Als de medicijnen bij een drogist of ergens anders worden gekocht, dan moet belanghebbende deze volledig zelf betalen. Hiervoor wordt geen bijzondere bijstand verleend.

Toelichting:

In deze richtlijn wordt het beleid ten aanzien van het verlenen van bijzondere bijstand voor de kosten van zelfzorgmiddelen bij een chronische aandoening aangegeven.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B7.6 onderdeel 6.

Overwegingen

De AWBZ en Zvw vergoeden in het algemeen alle noodzakelijke kosten die verband houden met medische of paramedische behandeling. Beide regelingen gelden samen in het kader van de WWB als een voorliggende voorziening die passend en toereikend is. Bijstandsverlening voor deze kosten is daarom in beginsel uitgesloten (artikel 15 lid 1 WWB).

Indien in het kader van de AWBZ en Zvw op grond van een bewuste beslissing over de noodzakelijkheid van een voorziening de keuze is gemaakt om één of meer kostensoorten niet in de voorziening op te nemen of de voorziening in een bepaalde situatie niet noodzakelijk te achten, dient de WWB zich bij die keuze aan te sluiten en komt men ten aanzien van die kosten niet voor bijstandsverlening in aanmerking (zie TK 2002-2003, 28 870, nr. 3, p. 46; CRvB 03-07-2001, nrs. 00/1989 en 00/1993 NABW). Dit betekent in het algemeen dat kostensoorten die niet op grond van de Zvw of AWBZ worden vergoed ook niet in aanmerking komen voor bijzondere bijstand krachtens artikel 35 lid 1 WWB (zie paragraaf B7.5 onderdeel 2 van het handboek WWB).

Zelfzorgmiddelen

Sinds 1999 moet iedereen zijn zelfzorggeneesmiddelen zelf betalen, behalve patiënten die deze medicijnen langdurig gebruiken. Zij krijgen op grond van de Regeling zorgverzekering deze geneesmiddelen wel vergoed door de zorgverzekeraar.

De zelfzorggeneesmiddelen die in het zorgverzekeringspakket zijn opgenomen voor mensen die deze chronisch gebruiken, zijn de volgende vijf groepen zelfzorgmiddelen:

- middelen bij allergie

- middelen bij maagledigingsstoornissen
- middelen bij diarree
- kalktabletten
- laxeermiddelen

Geneesmiddelenkosten die belanghebbende niet vergoed krijgt, kan hij eventueel opvoeren als buitengewone uitgave bij de belastingaangifte op grond van de Tegemoetkomingsregeling Buitengewone Uitgaven).

Een chronische gebruiker is degene die het middel langer dan 6 maanden gebruikt. De arts schat van tevoren in of het zelfzorggeneesmiddel langer dan 6 maanden moeten worden gebruikt. Op het recept van de arts staat dan 'voor chronisch gebruik' (CG) is. Alleen dan krijgt men deze medicijnen vergoed. De eerste twee weken moeten overigens de medicijnen altijd zelf worden betaald. Als de medicijnen bij een drogist of ergens anders worden gekocht, dan moet belanghebbende deze volledig zelf betalen.

In beginsel wordt, behoudens eventueel in geval van zelfzorgmiddelen bij een chronische aandoening, dus geen bijzondere bijstand verleend voor geneesmiddelen. In afwijking hiervan is toch bijstandsverlening mogelijk indien en zolang, gelet op alle omstandigheden, daartoe zeer dringende redenen aanwezig zijn (artikel 16 lid 1 WWB; zie paragraaf V2.11 onderdeel 12 van het handboek WWB).

B153 Tandheelkundige hulp

In deze richtlijn wordt het beleid ten aanzien van het verstrekken van bijzondere bijstand voor de kosten van tandheelkundige hulp aangegeven.

Kosten voor tandheelkundige zorg worden niet vergoed middels bijzondere bijstand.

De WWB heeft geen functie indien binnen de voorliggende regeling (Zvw en AWBZ) een bewuste beslissing is genomen over de noodzakelijkheid van de voorziening in het algemeen of in een specifieke situatie.

Doordat deze voorliggende voorziening bepaalde kosten(soorten), zoals tandheelkundige zorg, niet vergoedt omdat daar bewust voor gekozen is of omdat de kosten niet noodzakelijk zijn, dient de WWB zich bij die keuze aan te sluiten. Bijstandsverlening voor deze kosten is daarom in beginsel uitgesloten.

Voor tandheelkundige kosten geldt dat de wetgever een basispakket heeft willen samenstellen en dat om die reden sprake is van een passende en toereikend te achten voorliggende voorziening (CRvB 05-12-2006, LJN: AZ4251).

Mede gelet op artikel 2.7 Besluit zorgverzekering dient de Zvw in beginsel als een voorliggende, toereikende en passende voorziening te worden beschouwd voor de kosten van een tandheelkundige behandeling.

Kosten die ter zake niet worden vergoed zijn namelijk in beginsel niet noodzakelijk te achten (CRvB 17-11-2009, Zaaknummer(s) 08/6559 WWB, 09/875 WWB, LJN nr. BK4230).

Zoals vermeld in richtlijn B070 is de gemeente Helmond een collectieve overeenkomst aangegaan met zorgverzekeraar CZ en met zorgverzekeraar VGZ.

Als extra t.o.v. een aanvullende ziektekostenverzekering is daarin een uitgebreid gemeentepakket opgenomen.

Dit gemeentepakket houdt voor tandheelkundige zorg als volgt in.

Indien de basis- en de aanvullende verzekering afgesloten is bij CZ, geldt in het gemeentepakket:

- 1e en 2e preventief onderzoek vanaf 22 jaar (C11 en C12)	100%
- volledig kunstgebit, vergoeding eigen bijdrage	100%
- gedeeltelijke prothese of frameprothese	75%
- kroon, inlay, etsbrug, dummy, wortelkap	75%
- boven- of ondergebit op implantaat	100%
	eigen bijdrage
	hoofdverzekering
- boven- én ondergebit op implantaat	100% eigen bijdrage
	hoofdverzekering
- implantologie in niet tandeloze kaak	75%
- overige tandheelkunde vanaf 22 jaar	100%
Totale maximumvergoeding tandheelkunde op jaarbasis	€ 450,00

Orthodontie tot 22 jaar	80%
- maximumvergoeding (eenmalig)	€ 2.045,00
Orthodontie vanaf 22 jaar	80%
- maximumvergoeding (eenmalig)	€ 345,00

Indien de basis- en de aanvullende verzekering afgesloten is bij VGZ, geldt in het gemeentepakket:

Voor verzekerden vanaf 22 jaar

- Preventief (UPT-codes beginnend met C en M)	
- consulten (m.u.v. C90)	100%*
- tandsteen verwijderen	100%*
- Curatief (UPT-codes beginnend met B, X, A, V, E, G, H, en T, inclusief techniekkosten)	
- vullingen	100%*
- röntgenfoto's	100%*
- parodontale hulp	100%*
- anesthesie (verdoving)	100%*
- wortelkanaalbehandeling (m.u.v. E97/E98)	100%*
- gnatologische hulp	100%*
- Prothetische zorg en restauratieve zorg (UPT-codes beginnend met P, R, en J)	
- volledige prothese	€ 245,-- voor de

	boven- of onderkaak
- kroon- en brugwerk	80%*
- orthodontie vanaf 18 jaar	80% tot € 350,00

De kosten waar een * achter staat wordt in totaliteit vergoed tot ten hoogste € 570,00 per jaar.

Voor verzekerden tot 18 jaar

- orthodontie tot 18 jaar	100% tot € 1.815,00
- volledige prothese (eventueel op implantaten) tot 22 jaar	€ 245,-- voor de
boven- of onderkaak	

Voor deze vastgestelde vergoedingen kan de cliënt die deelneemt aan de collectieve aanvullende verzekering een declaratie bij de zorgverzekeraar indienen. De vergoedingen worden voor 100% via de zorgverzekeraar betaald.

Eventuele meerkosten boven deze (richt)bedragen komen niet voor vergoeding middels bijzondere bijstand in aanmerking.

Dit geldt vanaf 1 januari 2008 ook voor de cliënt met een inkomen tot 110% van het norminkomen die deelneemt aan de collectieve aanvullende verzekering op grond van artikel 3 van de Nadere regels verordening inkomensondersteunende maatregelen voor minima Helmond.

Indien de cliënt niet deel neemt aan de collectieve aanvullende verzekering kan er voor bovengenoemde kostensoorten geen bijzondere bijstand verstrekt worden.

De Zvw wordt beschouwd als een toereikende voorliggende voorziening (artikel 15 lid 1 WWB).

De aanspraak op tandheelkundige zorg voor volwassenen is reeds in 1995 met het invoeren van de Regeling tandheelkundige hulp ziekenfondsverzekering beperkt. De wetgever heeft toen de bewuste keuze gemaakt om bepaalde kosten niet in het pakket op te nemen.

Uit het sinds 1995 toch al niet ruime pakket, zijn in 2003 en 2004 de jaarlijkse controle (2004), röntgenfoto's (2003) en het trekken van tanden en kiezen (2004) verdwenen uit het ziekenfondspakket. Nu aangenomen mag worden dat het preventief periodiek onderzoek, het incidenteel consult en de extractie voor verzekerden van 18 jaar en ouder om budgettaire redenen uit het pakket van de voorliggende voorziening zijn verwijderd, biedt artikel 15 lid 1 WWB toch de mogelijkheid om op grond van artikel 35 lid 1 WWB (aanvullende) bijstand te verlenen. Voor de jaarlijkse controle, de röntgenfoto's en het trekken van tanden en kiezen kan dus in beginsel bijzondere bijstand worden verleend.

Wanneer de cliënt niet deelneemt aan de collectieve aanvullende verzekering kan er, mits voldaan wordt aan de voorwaarden van artikel 35 lid 1 WWB, bijzondere bijstand worden verleend voor slechts de volgende tandheelkundige kosten:

- preventief periodiek onderzoek
- een incidenteel consult
- röntgenfoto's
- de kosten in verband met de extractie van tanden en kiezen

- de eigen bijdrage die verschuldigd is voor een uitneembare volledige prothetische voorziening voor de boven- en/of de onderkaak

Voor alle overige kosten geldt dat deze voor volwassenen van 22 jaar of ouder op grond van de Zvw niet als noodzakelijk kunnen worden beschouwd en dus niet voor bijzondere bijstand in aanmerking kunnen komen.

Toelichting:

In deze richtlijn wordt het beleid ten aanzien van het verstrekken van bijzondere bijstand voor de kosten van tandheelkundige hulp aangegeven.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B7.6 onderdeel 7.

Overwegingen

De AWBZ en Zvw vergoeden in het algemeen alle noodzakelijke kosten die verband houden met medische of paramedische behandeling. Beide regelingen gelden samen in het kader van de WWB als een voorliggende voorziening die passend en toereikend is. Bijstandsverlening voor deze kosten is daarom in beginsel uitgesloten (artikel 15 lid 1 WWB).

In de toelichting bij de WWB is ook nadrukkelijk gesteld dat de WWB geen functie heeft indien binnen de voorliggende regeling een bewuste beslissing is genomen over de noodzakelijkheid van de voorziening in het algemeen of in een specifieke situatie. Dus, als de voorliggende voorziening bepaalde kosten(soorten) niet vergoedt omdat daar bewust voor gekozen is of omdat de kosten niet noodzakelijk zijn, dient de WWB zich bij die keuze aan te sluiten (TK 2002-2003, 28 870, nr. 3, p. 46; CRvB 03-07-2001, nrs. 00/1989 en 00/1993 NABW).

Dit betekent in het algemeen dat kostensoorten die niet op grond van de Zvw of AWBZ worden vergoed ook niet in aanmerking komen voor bijzondere bijstand krachtens artikel 35 lid 1 WWB.

De aanspraak op tandheelkundige zorg voor volwassenen is reeds in 1995 met het invoeren van de Regeling tandheelkundige hulp ziekenfondsverzekering beperkt. De wetgever heeft toen de bewuste keuze gemaakt om bepaalde kosten niet in het pakket op te nemen. De gedachte hierachter was dat iedere verzekerde tot zijn 18e levensjaar min of meer gratis zorg heeft ontvangen en zich tegen geringe meerkosten kan verzekeren tegen de kosten van tandheelkundige behandelingen. Bovendien was (en is) er een ruimere regeling in het pakket indien er een medische noodzaak voor de tandheelkundige behandeling aanwezig is.

Nu de wetgever deze keuze bewust heeft gemaakt dient het college bij het formuleren van een eigen beleid ook bij deze keuze aansluiting te zoeken. In beginsel zal er dus slechts zeer terughoudend beleid inzake bijzondere bijstand voor tandheelkundige kosten kunnen worden gevoerd.

B154 Psychotherapie

In deze richtlijn wordt het beleid ten aanzien van het verlenen van bijzondere bijstand voor psychotherapie aangegeven.

Voorliggende voorziening

Er bestaat geen recht op bijzondere bijstand als een beroep kan worden gedaan op een voorliggende voorziening (artikel 15 lid 1 WWB; zie paragraaf B3.3 van het handboek WWB). In de meeste gevallen zal voor de kosten van psychotherapie de AWBZ een passende en toereikende voorliggende voorziening zijn.

Recht op bijzondere bijstand

Omdat in het kader van de Zvw en AWBZ in beginsel een bewuste beslissing is genomen over de omvang van de genees- en heelkundige hulp (artikel 15 lid 1 WWB; zie paragraaf B7.5 onderdeel 2.1 van het handboek WWB en CRvB 06-04-1999, nr. 97/4578 ABW) bestaat er slechts recht op bijzondere bijstand voor:

- de eigen bijdrage in de kosten van psychotherapie die op grond van de AWBZ wordt opgelegd
- de kosten van zitting 26 tot en met 30 (aansluitende op de 25 zittingen die wel worden vergoed op basis van de AWBZ) wegens stemmings- of angststoornissen die vanwege budgettaire redenen niet meer op basis van de AWBZ vergoed worden.

Het college is echter van oordeel dat de voorliggende voorziening niet in alle gevallen passend en toereikend is; indien

- eerst een beroep op de voorliggende voorziening is gedaan, en;
- de klachten niet zijn afgenomen, en;
- de noodzaak van (verdere) behandeling blijkt uit een medisch advies

Komen ook de kosten van maximaal 10 sessies in aanmerking voor bijstandsverlening indien die worden ondergaan bij een behandelaar die over een of meerdere van de volgende registraties beschikt:

- eerstelijns psycholoog
- GZ-psycholoog
- psychotherapeut

Hoogte van de bijzondere bijstand

Hoogte van de bijzonder bijstand voor de eigen bijdrage is gelijk aan die eigen bijdrage. Voor de hoogte van de kosten van zitting 26 tot en met 30 wegens stemmings- of angststoornissen en/of de 10 extra sessies geldt een richtbedrag van € 79,00 per zitting.

Op deze voor bijstand in aanmerking komende kosten wordt de (eventueel) aanwezige draagkracht en het (eventueel) van toepassing zijnde drempelbedrag, overeenkomstig de regels opgenomen in paragraaf B7.3 van het handboek WWB, in mindering gebracht.

Vanaf 1 januari 2008 is de vergoeding voor een eerstelijns-psycholoog deels opgenomen in de basisverzekering. Het betreft hier een vergoeding van de eerste 8 sessies, waarbij de eigen bijdrage van € 10.00 niet in aanmerking komt voor een vergoeding.

De cliënt die deelneemt aan de collectieve aanvullende verzekering, kan deze genoemde eigen bijdragen voor een deel vergoed krijgen.

Indien de basis- en de aanvullende verzekering afgesloten is bij CZ, geldt in het gemeentepakket:

- Een bedrag van € 410,00 waarbij de eigen bijdrage van € 10.00 van de eerste 8 sessies alsnog in aanmerking komt voor een vergoeding, en de overige sessies voor een vergoeding in aanmerking komen tot het maximum van € 330.00 is bereikt.

Indien de basis- en de aanvullende verzekering afgesloten is bij VGZ, geldt in het gemeentepakket:

- Een bedrag van € 410,00 waarbij de eigen bijdrage van € 10.00 van de eerste 8 sessies alsnog in aanmerking komt voor een vergoeding, en de overige sessies voor een vergoeding in aanmerking komen tot het maximum van € 330.00 is bereikt.

Voor het resterend bedrag kan geen bijzondere bijstand verstrekt worden. De Zvw wordt beschouwd als een toereikende voorliggende voorziening (artikel 15 lid 1 WWB). De cliënt die niet deel neemt aan de collectieve aanvullende verzekering kan voor de gehele eigen bijdrage geen bijzondere bijstand toegekend krijgen.

Vorm van de bijzondere bijstand

De bijzondere bijstand wordt om niet verleend.

Aan de bijzondere bijstand te verbinden verplichtingen

Aan de verlening van de bijzondere bijstand wordt een bestedingsverplichting (ex artikel 55 WWB; zie paragraaf B5.9 van het handboek WWB) verbonden; de bijstand moet worden aangewend voor het doel waarvoor zij wordt verstrekt.

Toelichting:

In deze richtlijn wordt het beleid ten aanzien van het verlenen van bijzondere bijstand voor psychotherapie aangegeven.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B7.6 onderdeel 11

Overwegingen

De juridische grondslag voor het recht op bijzondere bijstand voor de kosten van psychotherapie is gelegen in artikel 35 lid 1 WWB.

Bijzondere bijstand kan worden verstrekt ter vergoeding van (bijzondere) kosten in het individuele geval die naar het oordeel van het college niet betaald kunnen worden uit de algemene bijstand (of een daarmee in hoogte vergelijkbaar inkomen), de langdurigheidstoelage of de bij belanghebbende aanwezige draagkracht.

Daarnaast geldt dat geen recht op bijzondere bijstand bestaat voor zover een beroep kan worden gedaan op een voorliggende voorziening (artikel 15 lid 1 WWB). Met de wijzigingen in de AWBZ per 1 januari 2004 kan niet meer gesteld worden dat onder alle omstandigheden de AWBZ voor de kosten van psychotherapie een passende en toereikende voorliggende voorziening is. Zo is de beperking van het maximum aantal zittingen voor "overige stoornissen" enerzijds het gevolg van zorginhoudelijke overwegingen, maar anderzijds geeft de minister van VWS ook aan dat de beperking van 30 tot 25 zittingen is ingegeven door budgettaire redenen.

Voor persoonlijkheidsstoornissen geldt dat de AWBZ een passende en toereikende voorliggende voorziening is; bijstandsverlening voor deze kosten, anders dan de eigen bijdrage op grond van de AWBZ, is daarom in beginsel uitgesloten (artikel 15 lid 1 WWB).

Voor de beantwoording van de vraag of er recht bestaat op bijzondere bijstand zullen daarom telkens in het individuele geval de volgende vier vragen beantwoord moeten worden (CRvB 28-05-2002, nr. 99/6309 NABW).

1. Betreft het (aantoonbare) noodzakelijke kosten van het bestaan?

Nu volgens de CRvB aangenomen moet worden dat in het kader van de AWBZ een bewuste beslissing is genomen over de omvang van de genees- en heelkundige hulp (artikel 15 lid 1 WWB; CRvB 03-07-2001, nrs. 00/1989 en 00/1993 NABW) kan gesteld worden dat de kosten voor de eerste 25 zittingen bij de overige stoornissen en eerste 50 zittingen bij persoonlijkheidsstoornissen noodzakelijke kosten van het bestaan zijn. Ten aanzien van kosten voor de zittingen 25 tot en met 30 bij de overige stoornissen moet de noodzaak individueel worden vastgesteld; de AWBZ sluit de medische noodzaak ervan namelijk niet uit. De reden voor de beperking van het aantal zittingen tot 25 in plaats van 30 is immers mede het gevolg van budgettaire overwegingen. Indien sprake is van meer dan 30 zittingen, dan kan voor de kosten hiervan in beginsel geen bijzondere bijstand worden verleend. De beperking van het aantal zittingen tot maximaal 30 is immers het gevolg van zorginhoudelijke overwegingen.

2. Betreft het kosten waarin wordt voorzien?

In de kosten voor de eerste 25 zittingen bij de overige stoornissen en eerste 50 zittingen bij persoonlijkheidsstoornissen wordt, met uitzondering van een eigen bijdrage, voorzien door de AWBZ. Deze eigen bijdragen kunnen dan ook worden aangemerkt als noodzakelijke kosten van het bestaan, welke voor bijstandsverlening in aanmerking komen.

In de kosten voor de zittingen 25 tot en met 30 bij de overige stoornissen wordt, om budgettaire redenen, in het geheel niet voorzien. Indien deze kosten door het college als noodzakelijk worden aangemerkt, komen deze kosten in zijn geheel voor bijstandsverlening in aanmerking.

3. Is er sprake van bijzondere omstandigheden?

Het feit dat belanghebbende bij behandelaars van onder meer de Riagg negatieve ervaringen heeft opgedaan brengt niet met zich dat deze voorliggende voorziening niet toereikend en passend zou zijn.

Dat belanghebbende met andere behandelaars (niet zijnde de Riagg) inmiddels een vertrouwensband heeft opgebouwd en dat het naar de opvatting van belanghebbende onmogelijk is de reeds in gang gezette behandeling te stoppen, kan echter niet als een zeer dringende reden worden aangemerkt (zie CRvB 09-11-2004, nr. 02/2730 NABW).

4. Kunnen de kosten worden voldaan uit de aanwezige draagkracht? (middelentoets)

Zie voor de draagkrachtregels paragraaf B7.3 onderdeel 2 en paragraaf B7.3 onderdeel 3 van het handboek WWB en de daarin opgenomen richtlijnen B137 en B063.

Financiële overwegingen

Voor individuele, groeps- of gezinspsychotherapie betaalt de verzekerde een bijdrage van € 15,60 per zitting tot een maximum van € 702,00 per kalenderjaar, waarbij voor gezinstherapie de bijdrage en het maximum gelden per gezin.

Voor partnerrelatiepsychotherapie is een bijdrage verschuldigd van € 7,60 per verzekerde per zitting, tot een maximum van € 342,00 per verzekerde per kalenderjaar.

De kosten van een behandeling bedragen ongeveer € 79,00 per gesprek; dit geldt ook indien de behandelingen door een psycholoog worden verzorgd. De kosten van de onder omstandigheden noodzakelijke 5 extra zittingen bij overige stoornissen bedragen dus als snel € 395,00.

B155 Fysiotherapie en oefentherapie

In deze richtlijn wordt het beleid ten aanzien van het verlenen van bijzondere bijstand voor de kosten van fysiotherapie en oefentherapie aangegeven.

Fysiotherapie bij chronische aandoeningen

De aanspraak op fysiotherapie en oefentherapie is geregeld in het Besluit zorgverzekering. Met ingang van 1 januari 2004 is de aanspraak op fysiotherapie en oefentherapie voor verzekerden van 18 jaar en ouder reeds beperkt tot behandeling van aandoeningen waarvoor langdurige of chronische behandeling is aangewezen. Het gaat daarbij om de aandoeningen die limitatief in Bijlage 1 van het Besluit Zorgverzekering, de zogenaamde “chronische lijst” zijn vermeld.

Door de Centrale Raad van Beroep (CRvB 18-08-2009, LJN: BJ5493) is geoordeeld dat t.a.v. manuele therapie de zorgverzekering reeds een oordeel over de noodzakelijkheid heeft gegeven, nu bij de totstandkoming van de vergoedingsregeling zowel gekeken is naar de omvang en de noodzaak van de voorzieningen en naar de kwaliteitseisen die daaraan gesteld moeten worden als naar de betaalbaarheid. Wanneer een aandoening niet voorkomt op de zogenaamde “chronische lijst” is er geen ruimte om daarvoor bijzondere bijstand toe te kennen.

Voorts behoren de eerste negen behandelingen per indicatie van de aandoeningen opgenomen op de “chronische lijst” niet tot de aanspraak en deze komen dus voor eigen rekening van de verzekerde.

Kortdurende behandelingen zijn ook uitgesloten van de aanspraak.

De aanspraak op fysiotherapie en oefentherapie is voor verzekerden jonger dan 18 jaar per 1 januari 2004 ongewijzigd gebleven. Voor hen worden de eerste negen behandelingen nog steeds vergoed.

Uit de toelichting op het Besluit zorgverzekering blijkt dat budgettaire redenen ten grondslag hebben gelegen aan de beperkingen van de aanspraak op fysiotherapie en oefentherapie.

Dit betekent dat er de mogelijkheid is om op grond van artikel 35 lid 1 WWB (aanvullende) bijzondere bijstand te verlenen (voor aandoeningen die opgenomen zijn op de “chronische lijst”).

Zowel het CZ als het VGZ vergoeden de behandelingen bij chronische aandoeningen vanaf de 10e behandeling volledig.

Voor de eerste negen behandelingen geldt het volgende:

Zoals vermeld in richtlijn B070 is de gemeente Helmond een collectieve overeenkomst aangegaan met zorgverzekeraar CZ en met zorgverzekeraar VGZ.

Als extra t.o.v. een aanvullende ziektekostenverzekering is daarin een uitgebreid gemeentepakket opgenomen.

Dit gemeentepakket houdt voor fysiotherapie en oefentherapie als volgt in.

Indien de basis- en de aanvullende verzekering afgesloten is bij CZ, geldt in het gemeentepakket:

- fysiotherapie en oefentherapie Cesar/Mensendieck (ook manuele therapie, kinderysiotherapie, oedeemtherapie, bekkentherapie) aanvullend op de hoofdverzekering € 250,00

Indien de basis- en de aanvullende verzekering afgesloten is bij VGZ, geldt in het gemeentepakket:

- fysiotherapie, oedeemtherapie en oefentherapie Cesar/Mensendieck € 300,00

Voor de hoogte van de bijzondere bijstand gelden de bovenstaande (richt)bedragen.

Wanneer de eerste 9 behandelingen niet volledig uit het maximale vergoedingsbedrag van de collectieve aanvullende ziektekostenverzekering betaald kunnen worden, kan er voor die meerkosten bijzondere bijstand worden verleend.

Voor de bepaling van de hoogte hiervan wordt wel uitgegaan van de voor deze kostensoorten door CZ gehanteerde gecontracteerde tarieven (= marktconforme tarieven) zoals opgenomen in de Tarievenlijst per 1 januari 2010.

Er dient tevens getoetst te worden op grond van de gebonden bevoegdheid van artikel 35 lid 1 WWB (betreft het (aantoonbare) noodzakelijke kosten van het bestaan, betreft het kosten waarin wordt voorzien, is er sprake van bijzondere omstandigheden in het individuele geval, kunnen de kosten worden voldaan uit de aanwezige middelen).

Voor de vastgestelde vergoedingen kan de cliënt die deelneemt aan de collectieve aanvullende verzekering een declaratie bij de zorgverzekeraar indienen. De vergoedingen worden voor 100% via de zorgverzekeraar betaald.

Dit geldt vanaf 1 januari 2008 ook voor de cliënt met een inkomen tot 110% van het norminkomen die deelneemt aan de collectieve aanvullende verzekering op grond van artikel 3 van de Nadere regels verordening inkomensondersteunende maatregelen voor minima Helmond.

Indien de cliënt niet aanvullend verzekerd is, kan bijzondere bijstand verstrekt worden conform de vergoeding van de collectieve aanvullende verzekering, waarbij als uitgangspunt wordt genomen de polis met de voor de cliënt meest voordelige vergoeding.

Er dient dan wel getoetst te worden op grond van de gebonden bevoegdheid van artikel 35 lid 1 WWB (betreft het (aantoonbare) noodzakelijke kosten van het bestaan, betreft het kosten waarin wordt voorzien, is er sprake van bijzondere omstandigheden in het individuele geval, kunnen de kosten worden voldaan uit de aanwezige middelen).

Voor cliënten die een ziektekostenverzekering en een aanvullende verzekering hebben bij een andere maatschappij dan CZ of VGZ geldt dat de hoogte van de vergoeding gemaximeerd is tot de bijdrage zoals die op grond van bovenstaande collectieve aanvullende verzekering door CZ of VGZ worden vergoed, waarbij als uitgangspunt wordt genomen de polis met de voor de cliënt meest voordelige vergoeding.

Voor personen met een inkomen boven bijstandsniveau geldt hierbij wel dat het inkomen boven de van toepassing zijnde bijstandsnorm geheel of gedeeltelijk als draagkracht wordt aangemerkt. Zie hieromtrent richtlijn nr.B063.

Fysiotherapie bij niet chronische aandoeningen

Voor de kosten van fysiotherapie bij niet chronische aandoeningen wordt door het VGZ en door het CZ geen vergoeding verstrekt.

Om de noodzaak van de kosten van behandeling bij niet chronische klachten vast te kunnen stellen, zal dan ook altijd een medisch advies aangevraagd moeten worden. Indien de noodzaak middels medisch advies wordt vastgesteld is bijzondere bijstand voor niet-chronische aandoeningen mogelijk.

Toelichting:

In deze richtlijn wordt het beleid ten aanzien van het verlenen van bijzondere bijstand voor de kosten van fysiotherapie en oefentherapie aangegeven.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B7.6 onderdeel 12.

Overwegingen

De AWBZ en Zvw vergoeden in het algemeen alle noodzakelijke kosten die verband houden met medische of paramedische behandeling. Beide regelingen gelden samen in het kader van de WWB als een voorliggende voorziening die passend en toereikend is. Bijstandsverlening voor deze kosten is daarom in beginsel uitgesloten (artikel 15 lid 1 WWB).

Indien in het kader van de AWBZ en Zvw op grond van een bewuste beslissing over de noodzakelijkheid van een voorziening de keuze is gemaakt om één of meer kostensoorten niet in de voorziening op te nemen of de voorziening in een bepaalde situatie niet noodzakelijk te achten, dient de WWB zich bij die keuze aan te sluiten en komt men ten aanzien van die kosten niet voor bijstandsverlening in aanmerking (zie TK 2002-2003, 28 870, nr. 3, p. 46 en CRvB 03-07-2001, nrs. 00/1989 en 00/1993 NABW). Dit betekent in het algemeen dat kostensoorten die niet op grond van de Zvw of AWBZ worden vergoed ook niet in aanmerking komen voor bijzondere bijstand krachtens artikel 35 lid 1 WWB (zie paragraaf B7.5 onderdeel 2). Dit is slechts dan anders als de betreffende kosten noodzakelijk zijn, maar de kosten om budgettaire redenen niet of niet langer op grond van een voorliggende voorziening (volledig) worden vergoed. Dan heeft het college wel de mogelijkheid om op grond van artikel 35 lid 1 WWB (aanvullende) bijzondere bijstand te verlenen.

De aanspraak op fysiotherapie en oefentherapie is geregeld in het Besluit zorgverzekering. Met ingang van 1 januari 2004 is de aanspraak op fysiotherapie en oefentherapie voor verzekerden van 18 jaar en ouder reeds beperkt tot behandeling van aandoeningen waarvoor langdurige of chronische behandeling is aangewezen. Het gaat daarbij om de aandoeningen die limitatief in artikel 3, eerste lid van de Regeling, de zogenaamde "chronische lijst" zijn vermeld.

Door de Centrale Raad van Beroep (CRvB 18-08-2009, LJN: BJ5493) is geoordeeld dat t.a.v. manuele therapie de zorgverzekering reeds een oordeel over de noodzakelijkheid heeft gegeven, nu bij de totstandkoming van de vergoedingsregeling zowel gekeken is naar de omvang en de noodzaak van de voorzieningen en naar de kwaliteitseisen die daaraan gesteld moeten worden als naar de betaalbaarheid. Wanneer een aandoening niet voorkomt op de zogenaamde "chronische lijst" is er geen ruimte om daarvoor bijzondere bijstand toe te kennen.

Voorts behoren de eerste negen behandelingen per indicatie van de aandoeningen opgenomen op de "chronische lijst" niet tot de aanspraak en deze komen dus voor eigen rekening van de verzekerde.

Kortdurende behandelingen zijn ook uitgesloten van de aanspraak.

De aanspraak op fysiotherapie en oefentherapie is voor verzekerden jonger dan 18 jaar per 1 januari 2004 ongewijzigd gebleven. Voor hen worden de eerste negen behandelingen nog steeds vergoed.

Nu aangenomen mag worden dat om budgettaire redenen de eerste negen behandelingen fysiotherapie en oefentherapie niet zijn opgenomen in het Zvw-pakket, biedt artikel 15 lid 1 WWB het college toch de mogelijkheid om op grond van artikel 35 lid 1 WWB (aanvullende) bijstand te verlenen (voor aandoeningen die opgenomen zijn op de “chronische lijst”).

De verlening van bijzondere bijstand, als bedoeld in artikel 35 lid 1 WWB, kan overigens alleen worden verstrekt ter vergoeding van (bijzondere) kosten in het individuele geval die naar het oordeel van het college niet betaald kunnen worden uit de algemene bijstand (of een daarmee in hoogte vergelijkbaar inkomen) of de bij belanghebbende aanwezige draagkracht.

B160 Eigen risico

Voorliggende voorziening

Er bestaat geen recht op bijzondere bijstand als een beroep kan worden gedaan op een voorliggende voorziening (artikel 15 lid 1 WWB; zie paragraaf B3.3). Bij beantwoording van de vraag of onder een eigen risico voor de Zorgverzekeringswet (Zvw) vallende kosten voor bijstandsverlening in aanmerking komen, dient te worden bedacht dat de Zvw zowel een verplicht eigen risico voor iedere verzekerde van 18 jaar of ouder (artikel 18a lid 1 Zvw), als een vrijwillig (hoger) eigen risico (artikel 19 lid 2 Zvw) kent.

Vrijwillig (hoger) eigen risico

De onder een vrijwillig gekozen (hoger) eigen risico vallende kosten zijn niet af te wentelen op de WWB in de zin dat het als noodzakelijk te beschouwen kosten zou betreffen. De hier bedoelde kosten komen derhalve niet voor bijstandsverlening in aanmerking.

Verplicht eigen risico

De onder het verplicht eigen risico vallende kosten daarentegen vormen weliswaar noodzakelijke kosten van het bestaan, maar aangezien het verplicht eigen risico een algemene maatregel betreft die voor alle Nederlanders geldt, is er geen sprake van uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke bestaanskosten.

De gemiddeld onder het verplicht eigen risico vallende zorgkosten worden geacht redelijkerwijs voldaan te kunnen worden uit een inkomen op minimumniveau (met andere woorden: in het desbetreffende deel is al voorzien).

Voor chronisch zieken en gehandicapten voorziet de Zvw in een - passend en toereikend geachte - voorliggende voorziening ten aanzien van de bovengemiddelde onder het eigen risico vallende kosten: structurele compensatie via het CAK.

Recht op bijzondere bijstand

In beginsel is er derhalve geen ruimte voor bijzondere bijstandsverlening voor onder het eigen risico van de Zvw vallende kosten. Hooguit in zeer dringende omstandigheden zou de gemeente toch tot bijstandsverlening kunnen besluiten (artikel 16 lid 1 WWB).

Toelichting:

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven ten aanzien van het verstrekken van bijzondere bijstand voor de onder een eigen risico voor de Zorgverzekeringswet (Zvw) vallende kosten. Hierbij dient bedacht te worden dat de Zvw zowel een verplicht eigen risico voor iedere verzekerde van 18 jaar of ouder (artikel 18a lid 1 Zvw), als een vrijwillig (hoger) eigen risico (artikel 19 lid 2 Zvw) kent. Zie hierover paragraaf V2.11 onderdeel 6 van het handboek WWB.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B7.5 onderdeel 3.

Overwegingen

Bijzondere bijstand kan worden verstrekt ter vergoeding van uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten van het bestaan die naar oordeel van het college niet betaald kunnen worden uit de algemene bijstand (of een daarmee in hoogte vergelijkbaar inkomen), de langdurigheidstoeslag of de bij belanghebbende aanwezige draagkracht. Daarnaast geldt dat geen recht op bijzondere bijstand bestaat voor zover een beroep kan worden gedaan op een voorliggende voorziening (artikel 15 lid 1 WWB).

Berdacht dient te worden dat men vrijwillig kan kiezen voor een hoger eigen risico dan het per 1 januari 2008 ingevoerde verplicht eigen risico van € 150,00 per kalenderjaar voor iedere verzekerde van 18 jaar of ouder. Waar het verplicht eigen risico tot de noodzakelijke kosten van het bestaan gerekend dient te worden, geldt dat niet voor een vrijwillig gekozen hoger eigen risico waar een premievoordeel tegenover staat. Er dient dan ook een onderscheid te worden gemaakt tussen de onder het verplicht eigen risico en - in voorkomende gevallen - de onder een vrijwillig gekozen hoger eigen risico vallende kosten.

Verplicht eigen risico

Bij de beantwoording van de vraag of in rekening gebrachte, onder het verplicht eigen risico vallende kosten voor bijzondere bijstand in aanmerking komen, is van belang dat uit antwoorden van Minister Klink van VWS in zijn brief van 27 september 2007 op in de Tweede Kamer gestelde vragen met betrekking tot de gevolgen van de invoering van het eigen risico voor verzekeringsplichtigen blijkt, dat - naar verwachting - de gemiddeld onder het verplicht eigen risico vallende zorgkosten € 103,00 per jaar zullen bedragen. Daarnaast dient bedacht te worden dat de invoering van het eigen risico gepaard gaat met een verlaging van de premie, te weten een (gemiddeld) bedrag van ongeveer € 100,- per jaar. Om chronisch zieken en gehandicapten zodanig te compenseren dat zij dezelfde zorgkosten hebben als de gemiddelde verzekeringsplichtige, is er voorzien in een structurele compensatie via het Centraal Administratie Kantoor

Bijzondere zorgkosten (CAK). Voormelde compensatie wordt voor de WWB niet tot de middelen gerekend (artikel 31 lid 2 onderdeel r WWB). De compensatie via de CAK-regeling wordt automatisch aan verzekerden die er recht op hebben uitbetaald en is voor alle verzekerden hetzelfde.

Mede bezien in het licht van de verwachte premiedaling, vindt de Minister van VWS dat chronisch zieken en gehandicapten enkel gecompenseerd hoeven te worden ten aanzien van de bovengemiddeld onder het verplicht eigen risico vallende kosten. De gemiddeld onder het verplicht eigen risico vallende kosten tot een bedrag van € 103,00 per kalenderjaar, worden deze verzekeringsplichtige geacht redelijkerwijs zelf te kunnen voldoen.

Hieruit volgt dat binnen de voorliggende voorziening, de Zvw, vergoeding van het verplicht eigen risico van € 150,00 niet noodzakelijk wordt geacht. Het feit dat vergoeding niet noodzakelijk wordt geacht, betekent overigens niet dat het verplicht eigen risico geen noodzakelijke kosten zou betreffen. Het betekent enkel dat de - op zich noodzakelijke - kosten geacht worden redelijkerwijs voldaan te kunnen worden uit een inkomen op minimumniveau. Kortom, het verplicht eigen risico betreft noodzakelijke bestaanskosten. Ten aanzien van chronisch zieken en gehandicapten voorziet de Zvw middels de structurele compensatie via het CAK in een - passend en toereikend - geachte voorliggende voorziening. Dientengevolge hebben chronisch zieken en gehandicapten op grond van artikel 15 lid 1 WWB in beginsel geen recht op bijzondere bijstand voor onder het verplicht eigen risico vallende kosten.

Overige belanghebbenden hebben evenmin recht op bijzondere bijstand voor het verplicht eigen risico. Blijkens zijn Verzamelbrief december 2007 van 20 december 2007 is Staatssecretaris Aboutaleb van SZW van oordeel dat, aangezien het verplicht eigen risico een algemene maatregel betreft die voor alle Nederlanders geldt, er geen sprake is van bijzondere omstandigheden, zodat er in beginsel geen ruimte is voor bijzondere bijstandsverlening voor het verplicht eigen risico. Hooguit in bepaalde zeer dringende omstandigheden zou de gemeente toch tot bijstandsverlening kunnen besluiten.

Vrijwillig (hoger) eigen risico

Er kan vrijwillig gekozen worden voor een hoger eigen risico dan het per 1 januari 2008 ingevoerde verplicht eigen risico van € 150,00 per kalenderjaar. Tegenover een dergelijk vrijwillig gekozen deel van het eigen risico staat een premievoordeel.

Een eigen risico, al dan niet vrijwillig, is op zichzelf geen schuld, zodat de hoofdregel dat geen bijstand wordt verleend voor schulden, hier niet aan de orde is.

Voor zover een belanghebbende geconfronteerd wordt met door de zorgverzekeraar in rekening gebrachte, onder een vrijwillig eigen risico vallende kosten, is dit het gevolg van een vrijwillige keuze die niet kan worden afgewenteld op de WWB in die zin dat de kosten van dit hogere eigen risico als noodzakelijk zouden moeten worden gezien. Met andere woorden: met de lusten van de premiekorting, kiest men ook voor de lasten. Voor onder een vrijwillig gekozen hoger eigen risico vallende kosten bestaat derhalve geen recht op bijzondere bijstand.

B161 Overdracht aan SVB

De uitvoering alsmede het vaststellen van het recht op algemene bijstand en de daaraan verbonden verplichtingen ten behoeve van belanghebbenden van 65 jaar of ouder is overgedragen aan de SVB. Met de SVB is overeengekomen dat periodiek een overzicht wordt gezonden van belanghebbenden aan wie in aanvulling op de onvolledige AOW-uitkering bijstand wordt verstrekt.

De uitvoering van de bijzondere bijstand is niet overgedragen.

Wanneer er sprake is van een partner die nog geen 65 jaar is, is deze op grond van artikel 9 lid 1 WWB verplicht om naar vermogen algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen en deze te aanvaarden en gebruik te maken van een door de gemeente aangeboden voorziening ter ondersteuning van de re-integratie.

De gemeente blijft verantwoordelijk voor de beoordeling van de re-integratieverplichting en –inspanningen van de partner jonger dan 65 jaar. Daarnaast blijft de gemeente verantwoordelijk voor het aanbieden van ondersteuning bij de arbeidsinschakeling van de jongere partner. Zodra een aanvraag WWB ontvangen is, wordt daarom door de SVB onverwijld de personalia van de jongere partner aan de gemeente gemeld.

Wanneer de jongere partner deze verplichtingen niet nakomt, wordt door de gemeente aan de SVB opdracht gegeven om een maatregel op te leggen, inclusief het afgeven van de beschikking. De gemeente geeft aan de SVB door wat de motivatie en de duur en de hoogte van de op te leggen maatregel moet zijn.

Toelichting:

In deze richtlijn wordt aangegeven of de uitvoering en het vaststellen van het recht op bijstand en de daaraan verbonden verplichtingen gemandateerd is aan de Sociale Verzekeringsbank (SVB).

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B6.8 onderdeel 3.

Overwegingen

De juridische grondslag voor deze richtlijn is gelegen in artikel 7 lid 4 WWB. Op grond van artikel 7 lid 4 tweede volzin WWB is het college bevoegd de uitvoering, inclusief het vaststellen van de rechten en verplichtingen, van de WWB ten behoeve van belanghebbenden te mandateren aan een ander overheidsorgaan. De SVB is een overheidsorgaan waaraan de genoemde bevoegdheid bij mandaat kan worden overgedragen.

De overdracht kan enkel betrekking hebben op bevoegdheden krachtens de WWB die aan het college toekomen. Bevoegdheden die aan de gemeenteraad toekomen, zoals het maken van de verordeningen, kunnen niet worden overgedragen. De SVB is dus bij de uitvoering van de WWB gehouden aan de verordeningen van de gemeente.

Inkomensproblematiek van belanghebbenden van 65 jaar en ouder met alleen een onvolledige AOW-uitkering hangt samen met het ongebruikt laten van de mogelijkheden van aanvullende bijstand, bijzondere bijstand en overige gemeentelijke minimaregelingen. Door middel van het Inlichtingenbureau kan de gemeente beschikken over gegevens van personen die een onvolledige AOW-uitkering ontvangen. Gemeenten kunnen deze personen doelgericht benaderen teneinde het niet-gebruik zoveel mogelijk te beperken. De SVB is daarentegen reeds ambtshalve bekend met personen die een onvolledige AOW-uitkering ontvangen. Door het mandateren van de uitvoering, inclusief het vaststellen van de rechten en verplichtingen in verband met een uitkering ingevolge de WWB aan de SVB, wordt voorkomen dat de belanghebbende zich voor zijn inkomen tot twee loketten moet wenden en dat een belanghebbende die aanspraak maakt op aanvullende bijstand onopgemerkt blijft.

Langdurigheidstoeslag

B107 Beoordeling arbeidsinspanning voor langdurigheidstoeslag

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake het beoordelen of belanghebbende in het kader van het recht op langdurigheidstoeslag voldoende heeft getracht algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen.

Een belanghebbende met algemene bijstand wordt geacht voldoende te hebben getracht algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen indien gedurende de referteperiode van 60 maanden jegens hem geen verlaging is toegepast wegens een schending van een arbeidsplicht op basis van artikel 9 lid 3 van de Maatregelenverordening Wet werk en bijstand gemeente Helmond c.q. artikel 3 lid 1 sub b en c, lid 2 sub a en c, lid 3 en lid 4 van het Maatregelenbesluit Abw, loaw en loaz.

Een belanghebbende met een uitkering krachtens de IOAW of IOAZ wordt geacht voldoende te hebben getracht algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen indien gedurende de referteperiode van 60 maanden jegens hem geen maatregel is opgelegd wegens een schending van een arbeidsplicht op basis van artikel 4 lid 1 sub b en c, lid 2 sub a en c en lid 3 van het Maatregelenbesluit Abw, loaw en loaz..

Een belanghebbende met een Anw-uitkering wordt geacht voldoende te hebben getracht algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen indien hij gedurende de referteperiode van 60 maanden ingeschreven staat als werkzoekende bij de CWI en hij de eventueel in het kader van zijn reïntegratie gemaakte afspraken nakomt.

Een belanghebbende met een WAO-/WIA-, WAZ-, of Wajong-uitkering berekend naar een arbeidsongeschiktheid van tenminste 80% wordt in beginsel geacht voldoende getracht te hebben algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen.

Toelichting:

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake het beoordelen of belanghebbende in het kader van het recht op langdurigheidstoelage voldoende heeft getracht algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen. Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B8.2 onderdeel 3.2.

Overwegingen

Op grond van artikel 36 lid 1 onderdeel c WWB komt een belanghebbende (die aan de overige voorwaarden voldoet) enkel voor een langdurigheidstoelage in aanmerking indien hij naar oordeel van het college voldoende heeft getracht algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen gedurende de ononderbroken periode van 60 maanden daar aan voorafgaand. Ook ten aanzien van een belanghebbende met een arbeidsongeschiktheidsuitkering naar een arbeidsongeschiktheid van tenminste 80% moet het college beoordelen of deze voldoende getracht heeft algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen (artikel 36 lid 3 onderdeel c WWB)

De wetgever heeft geen nadere regels gesteld omtrent de wijze waarop het college dit moet beoordelen. Het betreft dus een vrije bevoegdheid van het college. Het college zal er echter niet omheen kunnen om rekening te houden met eventuele verlagingen c.q. afstemmingsmaatregelen in het kader van een schending van de arbeidsplicht. Het is paradoxaal om enerzijds schendingen van de arbeidsplicht te constateren en anderzijds te oordelen dat belanghebbende zich wel voldoende heeft ingespannen om algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen. Echter, het enkele feit dat een belanghebbende een verlaging heeft gehad betekent niet dat het college in dit verband niet meer zou kunnen oordelen dat hij zich voldoende heeft ingespannen om algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen. Het is immers aan het college om in deze beleid te formuleren. Daarbij zij ook opgemerkt dat een verlaging ziet op een specifieke schending van een plicht op een bepaald moment, terwijl het oordeel van het college ten aanzien van de arbeidsinspanning met betrekking tot het recht op langdurigheidstoelage een eindoordeel is over de periode van 60 maanden.

Bij de beoordeling is ook van belang hetgeen de gemeenteraad op grond van artikel 36 lid 6 WWB in de afstemmingsverordening heeft vastgelegd inzake verlagingen van de langdurigheidstoelage.

Gezien de nauwe samenhang met de afstemmingsverordening in deze, lijkt het voor de hand te liggen om hierbij aansluiting te zoeken. Het college hanteert dan de beleidsregel dat belanghebbende voldoende heeft getracht algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen indien jegens hem terzake geen verlagingen zijn toegepast.

Gemeentelijk beleid, waarbij de beantwoording van de vraag in welke gevallen voldoende is getracht algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen en aanvaarden in de zin van artikel 36 lid 1 onderdeel c WWB afhankelijk is gesteld van de omstandigheid of al dan niet een bepaalde sanctie in het kader van de reïntegratie is opgelegd, valt binnen de grenzen van een redelijke beleidsbepaling en is niet in strijd met enige geschreven of ongeschreven rechtsregel (zie Rechtbank 's Hertogenbosch 18-05-2006, nr. AWB 05/3739). Gemeentelijk beleid, inhoudende dat een persoon die reeds vijf jaar een bijstandsuitkering ontvangt geacht wordt de in artikel 36 lid 1 onderdeel c WWB gestelde voorwaarde te hebben vervuld indien

in de referteperiode van artikel 36 lid 1 onderdeel a WWB geen maatregel is opgelegd wegens een gedraging als bedoeld in artikel 3 Maatregelenbesluit Abw, IOAW en IOAZ of geen verlaging is toegepast wegens het niet voldoen aan de verplichtingen van artikel 9 lid 1 WWB, is niet in strijd met van belang zijnde algemeen verbindende voorschriften en blijft binnen de grenzen van een redelijke beleidsbepaling (zie CRvB 04-07-2006, nr. 05/2275 WWB en CRvB 24-04-2007, nrs. 06/1222 WWB e.a.).

B162 Gemeentelijke uitvoeringsregels inzake langdurigheidstoeslag

1. Hoogte langdurigheidstoeslag

De hoogte van de langdurigheidstoeslag bedraagt in 2010 per jaar

- a. voor gehuwden € 492,00;
- b. voor een alleenstaande ouder € 442,00;
- c. voor een alleenstaande € 346,00.

2. Inkomen

Gedurende de referteperiode van 60 maanden mag het inkomen per maand niet uitkomen boven 100% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm. Tijdens de referteperiode ontvangen netto inkomsten boven 100% van de bijstandsnorm tot een bedrag van € 3.820,00 blijven buiten beschouwing.

De vergelijking vindt plaats met de bijstandsnorm met de maximale toeslag / geen verlaging (100% / 90% / 70%).

Omdat de langdurigheidstoeslag een vorm van bijzondere bijstand is geworden, is het begrip 'inkomen' hetzelfde begrip als in artikel 32, eerste lid, WWB en heeft dus dezelfde betekenis als voor andere vormen van bijstand. De artikelen die specifieke bepalingen geven over het inkomen, zijn dus eveneens van toepassing op de langdurigheidstoeslag. Dat betekent ondermeer dat de inkomsten worden toegerekend aan de periode waarin ze verworven zijn (bij arbeid) of ontvangen (bij overige inkomsten) en dat de waarde van de inkomsten in natura wordt vastgesteld op het daarvoor opgeofferde bedrag. Voor de bijstandsverlening vrijgelaten middelen, moeten ook worden vrijgelaten bij de beoordeling van aanvragen om langdurigheidstoeslag.

De aard van het inkomen doet niet ter zake, voor bijstandsverlening geldt immers dat geen onderscheid mag worden gemaakt naar de bron van het inkomen.

Omdat langdurigheidstoeslag het karakter van bijzondere bijstand heeft gekregen mogen inkomsten pas in aanmerking worden genomen als de belanghebbende daarover 'beschikt of redelijkerwijs kan beschikken'. Dat betekent ondermeer dat inkomen dat onder executoriaal beslag valt niet meegeteld kan worden voor de langdurigheidstoeslag (CRvB 28-03-2006, LJN: AV8374). Daarover kan men immers niet 'redelijkerwijs beschikken'. Dat geldt evenzeer voor inkomsten die in de boedel vallen in het kader van de WSNP en inkomsten die door een curator buiten de beschikkingsmacht van belanghebbende worden gehouden (resp. CRvB 01-02-2005, LJN: AS5115 en CRvB 13-

11-2007, LJN: BB8262).

Uitgaven zijn niet van belang. Voor de beoordeling van het inkomen kunnen deze niet daarop in mindering worden gebracht (CRvB 28-10-2008, LJN: BG3288).

3. Onderbreking bijstandsverlening

Een onderbreking in het inkomen leidt op zichzelf niet tot een verlies van de langdurigheidstoelage.

Onder het 'oude' recht was dit al aangenomen omdat de artikelen 11 en 13 WWB niet van toepassing waren verklaard op de langdurigheidstoelage (CRvB 19-02-2008, LJN: BC5885). De transformatie tot een vorm van bijzondere bijstand heeft voor de langdurigheidstoelage weliswaar met zich meegebracht dat de 'uitsluitingsgronden' voor bijstand nu wel van toepassing zijn, dit geldt slechts voor de situatie op de peildatum. Een te lang verblijf in het buitenland gedurende de periode die aan de peildatum voorafgaat, belemmert het recht op langdurigheidstoelage dus niet. Wel kan het zijn dat -op andere gronden- de toelage niet kan worden verstrekt, bijv. omdat er tijdens de onderbreking inkomsten boven de inkomensgrens zijn geweest.

4. Vermogen

Er bestaat geen recht op langdurigheidstoelage als belanghebbende op de peildatum over vermogen beschikt dat uitstijgt boven het vrij te laten bescheiden vermogen, als bedoeld in artikel 34, tweede lid, onderdeel b WWB.

5. Geen uitzicht op inkomensverbetering

De belanghebbende mag 'geen uitzicht hebben op een inkomensverbetering'. Beschikt men over uitzicht op inkomensverbetering, dan ontbreekt het recht op langdurigheidstoelage. Daarbij had de wetgever vooral studenten op het oog, maar niet uitsluitend (TK Handelingen 2008-2009, nr. 5-308 en TK 2008-2009, 31 441, nr. 12). De intentie van de wetgever was om met deze voorwaarde in artikel 36 eerste lid WWB vast te leggen dat bepaalde groepen met een goed arbeidsmarktperspectief niet in aanmerking zouden kunnen komen voor de langdurigheidstoelage. Voor studenten geldt dit in het bijzonder. Zij mogen namelijk in staat worden geacht na afronding van hun studie door werkaanvaarding een inkomensstijging te realiseren. Niet van belang wordt daarbij geacht dat de veronderstelde inkomensverbetering eerst na geruime tijd in zicht komt. Evenmin wordt daarbij van belang geacht dat niet voor alle studenten zal gelden dat er daadwerkelijk van een inkomensverbetering sprake zal zijn. Beoogd is om studenten als groep van de langdurigheidstoelage uit te sluiten.

Het begrip 'uitzicht op inkomensverbetering' wordt in dezen betrokken op studenten en scholieren.

Het college hanteert als uitgangspunt dat er enkel bij studenten en scholieren, zijnde die

belanghebbenden die onderwijs of een beroepsopleiding volgen op grond waarvan recht bestaat op een toelage in het kader van de Wet studiefinanciering 2000 (WSF 2000) of de Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten (WTOS), in beginsel uitzicht op inkomensverbetering bestaat, waardoor deze belanghebbenden niet in aanmerking komen voor langdurigheidstoelage.

Wel dient bij de beoordeling of een student in een concreet geval al dan niet recht heeft op een langdurigheidstoelage onderzocht te worden of er in het individuele geval ten gunste van belanghebbende dient te worden afgeweken van dit uitgangspunt (artikel 4:84 Awb).

6. Beide partners moeten aan de voorwaarden voldoen

Omdat artikel 36, eerste lid aanhef WWB, spreekt van 'een persoon' zou daaruit afgeleid kunnen worden dat het recht op de toeslag persoonsgebonden is. Zowel de wetgever (TK 2002-2003, 28 870, nr. 3, p. 11-13) als de CRvB (8 augustus 2006, LJN: AY8382) hebben kenbaar gemaakt dat weliswaar wordt gesproken van 'een persoon' maar dat beide partners zelfstandig en onafhankelijk van elkaar, op de peildatum aan de voorwaarden moeten voldoen. Dit geldt onder de 'oude' evenzeer als onder de 'nieuwe' regeling.

Omdat de langdurigheidstoelage een vorm van bijzondere bijstand is geworden, geldt dat beide partners op de peildatum Nederlander moeten zijn of daarmee gelijk gesteld en woonachtig moeten zijn in Nederland (artikel 11 WWB).

Als men niet op de peildatum, maar wel tijdens de referentieperiode een partner had, dan is die partner slechts van belang voor de vraag of het gezamenlijke inkomen tijdens de samenleving boven de toepasselijke inkomensgrens heeft gelegen en of er vermogen was dat het vrij te laten bescheiden vermogen te boven ging.

Vraagt belanghebbende aan als alleenstaande en blijkt de leefvorm op de peildatum een andere te zijn, bijv. belanghebbende was gehuwd, dan dient ook de op de peildatum aanwezige partner aan de voorwaarden te voldoen. Normaliter dient een aanvraag in dergelijke gevallen door beide partners te worden ingediend. Dat lijkt weinig zinvol als men bij de aanvraag alleenstaande was. Uit het oogpunt van een praktische uitvoering kan volstaan worden met een aanvraag enkel door belanghebbende ondertekend. Voor de hoogte van de langdurigheidstoelage kan de voor belanghebbende ten tijde van de aanvraag geldende norm toegekend worden. Dat vormt weliswaar een afwijking van de algemene regel dat de peildatum bepalend is voor recht op en hoogte van de langdurigheidstoelage, de uitkomst is het meest redelijk. Omdat dit aansluit bij het actualiteitsbeginsel dat voor bijstand geldt. Dat betekent ook dat als ten tijde van de aanvraag belanghebbende gehuwd is maar op de peildatum alleenstaand, de norm die

voor gehuwden is, mits de partner uiteraard ook aan de voorwaarden voldoet.

7. Personen in een inrichting

Personen die in een inrichting verblijven en daar hun woonplaats hebben, behoren ook tot de doelgroep van de langdurigheidstoelage. Dit kan worden afgeleid uit de brief van de staatssecretaris van SZW d.d. 7 december 2004, W&B/URP/04/79237, p.8. De wetswijziging heeft op dit punt geen verandering gebracht. Voor die groep mag weliswaar worden aangenomen dat ze in het algemeen minder vervangingsuitgaven zullen doen dan personen die buiten een inrichting woonachtig zijn. Dit kan het recht op langdurigheidstoelage niet belemmeren, nu deze toelage vrij besteedbaar is en geen verband houdt met specifieke kosten.

Voor personen in een AWBZ-inrichting geldt dat zij over een inkomen beschikken dat, na aftrek van de eigen bijdrage, op dit moment vaak op het niveau van zak- en kleedgeld als bedoeld in artikel 23 WWB ligt. De huidige eigenbijdrageregeling bestaat echter sinds 1 januari 2006. Vóór die datum hadden personen in een inrichting een hoger besteedbaar inkomen door een gunstigere regeling over de eigen bijdrage. Bij een referteperiode van vijf jaar kan dit dus tot gevolg hebben dat veel bewoners van een inrichting eerst vanaf 2011 in aanmerking komen voor de langdurigheidstoelage.

8. Gedetineerden

Gedetineerden kunnen tijdens de periode van detentie niet in aanmerking komen voor bijstand (artikel 13 lid 1 onderdeel a WWB). Dat geldt evenzeer voor de langdurigheidstoelage nu deze een vorm van bijzondere bijstand is geworden. Is belanghebbende op de peildatum gedetineerd, dan kan hij niet in aanmerking komen voor langdurigheidstoelage. Is de gedetineerde gehuwd, dan kan aan de achterblijvende partner wel langdurigheidstoelage worden toegekend. Evenals voor algemene en periodieke bijzondere bijstand geldt de uitsluitingsgrond van artikel 13 lid 1 onderdeel a WWB niet voor de achterblijvende partner. Deze wordt als alleenstaande (ouder) aangemerkt.

Gedetineerden kunnen wel tijdens hun detentie met terugwerkende kracht de langdurigheidstoelage aanvragen en daarvoor in aanmerking komen, mits een peildatum gevonden kan worden waarop wel aan alle voorwaarden is voldaan. Waaronder de voorwaarde dat men niet gedetineerd is. Tijdens de parlementaire behandeling van het wetsvoorstel tot decentralisatie van de langdurigheidstoelage heeft de regering diverse malen expliciet aangegeven dat aan de toelage geen verjaringstermijn is verbonden en dat met terugwerkende kracht kan worden aangevraagd en verleend (TK 2007-2008, nr. 3, p. 17 en TK 2007-2008, nr. 7, p. 11 en 23).

Als belanghebbende op de peildatum niet gedetineerd is maar dat tijdens de

referteperiode wel is geweest, was onder de 'oude' regeling de heersende opvatting dat men wel voor de langdurigheidstoelage in aanmerking kon komen (zie bijv. Rb. Breda 14 juni 2005, LJN: AT7748).

Aangenomen mag worden dat dit onder het 'nieuwe' recht ook zo is. Weliswaar zijn door de transformatie tot bijzondere bijstand de uitsluitingsgronden van artikel 13 WWB ook op de langdurigheidstoelage van toepassing geworden, dit geldt slechts voor de peildatum.

Uitsluitingsgronden die zich tijdens de referteperiode voordoen belemmeren de aanspraak op langdurigheidstoelage niet.

9. Vreemdelingen en 'pardonners'

Nederlanders en daarmee gelijkgestelde personen kunnen aanspraak maken op bijstand (artikel 11 WWB). Nu de langdurigheidstoelage een vorm van bijzondere bijstand is geworden, geldt dit eveneens voor die toelage. Personen die langdurigheidstoelage aanvragen, moeten in ieder geval op de peildatum Nederlander zijn of daarmee gelijkgesteld (artikel 11 lid 2 en 3 WWB).

Als de vreemdeling op de peildatum wel met een Nederlander gelijkgesteld was, maar niet gedurende de volledige referteperiode, was onder de 'oude' regeling de heersende opvatting dat men toch voor de langdurigheidstoelage in aanmerking kon komen (zie bijv. CRvB 8 augustus 2006, LJN: AY8382).

Aangenomen mag worden dat dit onder het 'nieuwe' recht ook zo is. Weliswaar zijn door de transformatie tot bijzondere bijstand de uitsluitingsgronden van artikel 13 WWB ook op de langdurigheidstoelage van toepassing geworden, dit geldt slechts voor de peildatum.

Uitsluitingsgronden die zich tijdens de referteperiode voordoen belemmeren de aanspraak op langdurigheidstoelage niet.

E.e.a. geldt ook voor personen die op grond van de zgn. 'pardonregeling asielzoekers' per 15 juni 2007 over een geldige verblijfstitel bezitten en met een Nederlander gelijkgesteld zijn. Omdat de verblijfsvergunning terugwerkt tot die datum, is 15 juni 2007 de eerst mogelijke peil- en ingangsdatum.

Dat betekent overigens niet dat zij zondermeer in aanmerking komen. Ook voor hen geldt dat voldaan moet zijn aan de (overige) voorwaarden.

M.b.t. de vraag of zij langdurig een laag inkomen en geen in aanmerking te nemen vermogen hebben, rust in zijn algemeenheid de bewijslast daarvoor op degene die de langdurigheidstoelage aanvraagt.

Voor een groot aantal 'pardonners' zou dit echter betekenen dat zij met een onmogelijke bewijslast worden opgezadeld, omdat zij gedurende kortere of langere tijd onderhouden zijn door instellingen, kerken en particulieren. Een redelijke bewijslastverdeling brengt in

dat geval met zich mee dat ervan uitgegaan mag worden dat deze groep niet over inkomsten of vermogen heeft beschikt, tenzij het tegendeel aannemelijk is.

10. Territorialiteitsbeginsel en verblijf buiten Nederland

Er bestaat pas recht op de langdurigheidstoelage als men op de peildatum in Nederland woonachtig is. Dit volgt uit het besluit om de langdurigheidstoelage als bijzondere bijstand aan te merken (artikel 5 lid 1 onderdeel d WWB). Ook voor bijzondere bijstand geldt het territorialiteitsbeginsel.

Geldt deze voorwaarde ook voor de gehele referentieperiode? Onder de 'oude' regeling was de Centrale Raad van Beroep van oordeel dat dit niet zo was (CRvB 19 februari 2008, LJN: BC5885). Aangenomen mag worden dat dit onder de 'nieuwe' regeling eveneens zo is. Weliswaar zijn door de transformatie tot bijzondere bijstand de uitsluitingsgronden van artikel 13 WWB ook op de langdurigheidstoelage van toepassing geworden, dit geldt slechts voor de peildatum. Uitsluitingsgronden die zich tijdens de referentieperiode voordoen belemmeren de aanspraak op langdurigheidstoelage niet.

11. Peildatum, ingangsdatum

De peildatum is de datum waarop aan de voorwaarden voor toekenning is voldaan. De eerst mogelijke peildatum is 1 januari 2009, de datum waarop artikel 36 WWB (nieuw) in werking is getreden. Uit zowel de tekst van artikel 36 lid 4 WWB als de jurisprudentie blijkt dat de peildatum tevens als de ingangsdatum wordt gezien (CRvB 4 juli 2006, LJN: AY0263). In artikel 36 lid 4 is dit als volgt geformuleerd: "De langdurigheidstoelage wordt verleend met ingang van de datum waarop de persoon langdurig een laag inkomen en geen in aanmerking te nemen vermogen als bedoeld in artikel 34 heeft". De nieuwe regeling heeft op dit punt geen wijziging gebracht. De peil- en ingangsdatum zijn de data waarop exact de referentieperiode is verstreken. De stelling dat de langdurigheidstoelage ingaat op de eerste dag van de kalendermaand gaat niet op (zie genoemde uitspraak). In komende jaren kunnen peil- en ingangsdatum in eerdere jaren liggen maar op z'n vroegst op 1 januari 2009. Het recht op langdurigheidstoelage verjaart niet en terugwerkende kracht is mogelijk over meerdere jaren (TK 2007-2008, 31 441, nr. 7, p. 23). Omdat de toelage voor een periode van twaalf maanden wordt verstrekt, verschuift de peildatum bij iedere toekenning een jaar, of meerdere jaren als voor meerdere jaren langdurigheidstoelage wordt verstrekt.

Omstandigheden die zich na de peildatum hebben voorgedaan, zijn niet van belang (CRvB 4 juli 2006, LJN: AY0269). Als op het moment van aanvraag dus niet aan de voorwaarden wordt voldaan, maar daarvoor wel, dan bestaat aanspraak op langdurigheidstoelage. Dat is denkbaar voor bijvoorbeeld 65-plussers die met terugwerkende kracht de langdurigheidstoelage aanvragen over een periode dat ze die

leeftijdsgrens nog niet hadden bereikt.

Voor personen die op de aanvraagdatum een inkomen hebben dat hoger is dan de inkomensgrens geldt dat zij in beginsel wel in aanmerking komen als dat inkomen op de peildatum op of onder die grens ligt.

12. Bevoegde gemeente

Onder de 'oude' regeling van de langdurigheidstoelage heeft de Raad van State in het KB van 25 april 2007, nr. 07.001371 bepaald dat de langdurigheidstoelage moet worden aangevraagd bij het college van de gemeente waar de belanghebbende op de peildatum woonachtig is. De Raad formuleerde zijn standpunt als volgt: "De langdurigheidstoelage kan worden aangeduid als een aanvulling achteraf op reeds verleende bijstand. Voor het antwoord op de vraag welk college van burgemeester en wethouders is gehouden over een aanvraag om langdurigheidstoelage te beslissen, is naar ons oordeel doorslaggevend in welke gemeente betrokkene woonplaats had ten tijde van de peildatum. Het recht op toelage van de belanghebbende die ook overigens aan de voorwaarden voldoet, ontstaat immers op de peildatum. Daar komt bij dat het college van burgemeester en wethouders van de gemeente waar betrokkene woonplaats had op de peildatum geacht wordt te beschikken over de informatie die nodig is voor het uitvoeren van de toets als bedoeld in artikel 36, eerste lid onder c, van de WWB"

Aangenomen mag worden dat nu deze overweging nog steeds van kracht is, de woonplaatsgemeente onder de 'nieuwe' regeling eveneens de bevoegde gemeente is. Als praktisch gevolg heeft dit dat aanvragen doorgestuurd moeten worden als men op de peildatum een andere woonplaats had.

13. Beslag

De mogelijkheid van executoriaal beslag komt te vervallen, gelet op artikel 46, tweede lid WWB, dat bepaalt dat voor bijzondere bijstand een beslagverbod geldt.

14. Terugvordering

De langdurigheidstoelage kan worden teruggevorderd, indien aan de voorwaarden is voldaan die voor terugvordering van bijstand gelden (art. 58 WWB). Is sprake van schending van de inlichtingenplicht of is eerder op andere gronden een onjuist toekenningsbesluit genomen, dan zal daaraan een intrekking vooraf dienen te gaan (art. 54 lid 3 WWB). Gelet op de zgn. "zes maanden-jurisprudentie" mag daarbij ook worden aangenomen dat als uit een signaal van de belanghebbende of van een uitkeringsinstantie blijkt dat de langdurigheidstoelage ten onrechte is verstrekt, zonder dat sprake is van schending van de inlichtingenverplichting, binnen zes maanden nadat dit signaal is binnengekomen, een terugvorderingsbesluit moet zijn genomen (zie ook

CRvB 16 september 2008, LJN: BF4613).

15. Verhaal

De langdurigheidstoeslag is bijstand en kan dus worden verhaald op de onderhoudsplichtige op basis van artikel 62 e.v. WWB.

16. Overgangsrecht

Met ingang van 1 januari 2009 is het wettelijk kader gewijzigd. Aanvragen die vanaf die datum worden ingediend moeten in beginsel met toepassing van de nieuwe regeling worden afgewikkeld. Leidt beoordeling tot toekenning van de langdurigheidstoeslag, dan is 1 januari 2009 de eerst mogelijke ingangsdatum. In het zesde lid van artikel 36 is echter een overgangsregeling getroffen. De oude bepalingen over de voorwaarden, hoogte en vorm van de langdurigheidstoeslag blijven van toepassing op aanvragen die worden ingediend in 2009 als voldaan is aan vijf voorwaarden:

- de aanvraag is gericht op het verkrijgen van een langdurigheidstoeslag over 2009,
- in 2008 bestond ook recht op de langdurigheidstoeslag,
- dat recht had (mede) betrekking op 2008,
- dat recht is toegekend op basis van een aanvraag die in 2008 is ingediend, en
- het nieuwe recht is minder gunstig dan het oude recht.

In de kern komt het overgangsrecht dus neer op toepassing van het voor de aanvrager 'meest gunstige regime'.

Artikel 36 lid 6 WWB geldt slechts gedurende het jaar 2009 en vervalt van rechtswege per 1 januari 2010.

Toelichting:

In deze richtlijn wordt het (uitvoerings)beleid aangeven inzake het beoordelen of een belanghebbende in het kader van het recht op een langdurigheidstoeslag een langdurig laag inkomen heeft en of een belanghebbende geen uitzicht heeft op inkomensverbetering.

Deze richtlijn is in het handboek WWB te vinden in: paragraaf B8.1 onderdeel 4.

Overwegingen

Op grond van artikel 36 lid 1 WWB komt een belanghebbende (die aan de overige voorwaarden voldoet) enkel voor een langdurigheidstoeslag in aanmerking indien hij langdurig een laag inkomen en geen in aanmerking te nemen vermogen als bedoeld in artikel 34 WWB heeft en geen uitzicht op inkomensverbetering.

De wetgever heeft geen nadere regels gesteld omtrent de wijze waarop dit moet worden beoordeeld. In artikel 8 lid 2 onderdeel b WWB wordt enkel bepaald dat de gemeenteraad in ieder geval de hoogte van de langdurigheidstoeslag en de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de begrippen langdurig en laag inkomen in de verordening vastlegt. Uit de tekst van artikel 8 lid 2 onderdeel d WWB kan worden opgemaakt

dat het begrip 'geen uitzicht op inkomensverbetering' niet door de gemeenteraad hoeft te worden neergelegd in de verordening. Het college kan de nadere invulling van het begrip 'geen uitzicht op inkomensverbetering' neerleggen in (wetsinterpreterende) beleidsregels.

In de Verordening langdurigheidstoelage Helmond 2009 is invulling gegeven aan het begrip 'langdurig laag inkomen' als zijnde dat het inkomen per maand gedurende de referteperiode van 60 maanden niet mag uitkomen boven 100% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm en waarbij tijdens de referteperiode van 60 maanden ontvangen netto inkomsten boven 100% van de bijstandsnorm tot een bedrag van € 3.820,00 buiten beschouwing blijven.

Het bedrag van € 3.820,00 vloeit voort uit de vrijlating ingevolge artikel 31 lid 2 aanhef en onder k WWB en artikel 7 onderdeel h van de Regeling WWB, de zgn. lage vrijwilligersvergoeding. Deze kostenvergoeding voor het verrichten van vrijwilligerswerk bedraagt, peildatum 1 januari 2009, € 764,00 per jaar.

De keuze voor deze definitie van 'langdurig, laag inkomen' is genomen omdat een belanghebbende met een inkomen op het minimumniveau krachtens een andere regeling dan de WWB toch in aanmerking kan komen voor het recht op langdurigheidstoelage ook al zou ten gevolge van een iets andere berekeningssystematiek en/of afrondingsverschillen er netto een iets hogere uitkering worden ontvangen dan de bijstandsnorm. Het bedrag van € 3.820,00 boven 100% van de bijstandsnorm gedurende de referteperiode vangt dit soort kleine verschillen op.

Een bedrag aan netto inkomsten tot € 3.820,00 boven 100% van de bijstandsnorm gedurende de referteperiode maakt ook dat iemand wegens werkaanvaarding een korte periode een inkomen boven bijstandsniveau heeft gehad, niet zonder meer zijn recht op langdurigheidstoelage kwijt is. Een dergelijk gevolg zou namelijk een negatieve prikkel zijn bij het aanvaarden van werk. Dat geldt temeer als een belanghebbende geen of maar weinig zekerheid heeft over de duur van het werk.

De wetgever heeft de hoogte van de langdurigheidstoelage aan de gemeenten overgelaten.

Bij het vaststellen van de hoogte van de langdurigheidstoelage is er in de verordening aansluiting gezocht bij de hoogte van de langdurigheidstoelage neergelegd in artikel 36 lid 5 WWB zoals dat op 31 december 2008 gold. Om niet jaarlijks de verordening te hoeven aanpassen is ervoor gekozen om de hoogte jaarlijks automatisch mee te laten bewegen met de bijstandsnormen. Omdat de bijstandsnormen in beginsel 2 maal per jaar worden geïndexeerd en de langdurigheidstoelage maar eenmaal, wordt er steeds een vergelijking gemaakt met de bijstandsnormen van 1 januari van het voorafgaande jaar.

Vormen van bijstand

B108 Gevallen waarin bij leenbijstand zekerheden als pand of hypotheek worden verlangd

In deze richtlijn wordt aangegeven in welke gevallen bij het verstrekken van bijstand in de vorm van geldlening zekerheden bedongen worden als pand of hypotheek.

Het college verleent bijstand als geldlening onder verband van pand of hypotheek als de door belanghebbende of zijn gezin bewoonde eigen woning met bijbehorend erf een waarde heeft van meer dan eur 43.100,00 (zijnde het bedrag genoemd in artikel 34 lid 2 onder d WWB zoals dat geldt per 01-01-2005)

en er (naar verwachting) meer bijstand verleend wordt op jaarbasis dan het wettelijk netto minimumloon op maandbasis.

Daarbij worden voor de berekening van de waarde van de woning de daarop rustende schulden plus de kosten van de pand- of hypotheekvestiging in mindering gebracht.

Deze systematiek geldt ongeacht of er sprake is van algemene en/of bijzondere bijstand.

Hypotheek wordt gevestigd op registergoederen (huizen en geregistreerde woonschepen).

Pandrecht wordt gevestigd op niet-registergoederen (woonwagens en niet-geregistreerde woonschepen).

Belanghebbende is op grond van artikel 3 van de Verordening krediethypotheek en pandrecht bijstand gemeente Helmond verplicht om medewerking te verlenen aan de vestiging van hypotheek dan wel pandrecht.

Indien belanghebbende geen medewerking verleend aan het vestigen van hypotheek cq pandrecht wordt de bijstand in zijn geheel geweigerd. Reeds verleende bijstand is terstond opeisbaar.

Aan een notaris wordt gevraagd een akte van hypotheek op te stellen. Het verdient de voorkeur om hierbij het volgende notariskantoor in te schakelen:

- Notariskantoor Spoormakers, Postbus 243, 5700 AE Helmond

Deze heeft namelijk al een concept akte van hypotheek ter beschikking waarin de mandatering en de juiste tenaamstellingen zijn verwerkt.

Indien de belanghebbende daartoe een voorkeur aangeeft kan hij naar eigen keuze een notariskantoor uitkiezen waar de krediethypotheek gevestigd kan worden. Dit omdat hij dan de mogelijkheid heeft om vooraf bij verschillende notariskantoren een offerte te vragen en een gunstige prijs te kunnen bedingen.

B109 Looptijd leenbijstand

In deze richtlijn wordt aangegeven hoe lang moet worden afgelost op een verstrekte geldlening (duur van de aflossing).

De looptijd van de leenbijstand is in beginsel 3 jaar of, bij niet volledige voldoening aan de aflossingsplicht, zoveel langer als nodig is voor de terugbetaling van 36 volledige maanden. Wanneer er na de aflossing van 36 volledig betaalde maandelijkse aflossingsbedragen nog een restant bestaat, dan wordt dit omgezet in bijstand om niet.

Indien de betalingsplichtige de aflossingsverplichtingen herhaaldelijk niet nakomt, wordt het gehele restantbedrag van de leenbijstand middels een beschikking ineens teruggevorderd.

Zie hierover de Beleidsregels opschorting, herziening, intrekking, terugvordering en invordering Wet werk en bijstand (WWB), Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) en de Uitvoeringsvoorschriften invordering ten onrechte verleende bijstand ingevolge de WWB en uitkering ingevolge de IOAW en IOAZ in richtlijn B125.

Indien de leenbijstand op grond van artikel 48, tweede lid WWB is verstrekt, gelden de volgende regels:

- aflossing dient te geschieden op het moment dat de middelen worden ontvangen, en;
- aflossing dient te geschieden tot het bedrag dat de middelen voor de bijstand in aanmerking moeten worden genomen.

Als hierna nog een deel van de geldlening resteert wordt dit omgezet in bijstand om niet, tenzij de belanghebbende verwijtbaar minder middelen heeft ontvangen dan waarop hij aanspraak kan maken.

Indien leenbijstand gelijktijdig is verstrekt voor meerdere kosten (bijvoorbeeld waarborgsom en inrichtingskosten) kunnen deze leningen voor de duur van de aflossing worden gezien als één totale verstrekking, dit ondanks het feit dat zij administratief afzonderlijk zijn geregistreerd.

B110 Hoogte aflossing leenbijstand

In deze richtlijn wordt aangegeven wat de hoogte van de aflossingsbedragen is waarmee moet worden afgelost op een verstrekte geldlening (hoogte van de aflossing).

De hoogte van de aflossing van leenbijstand bedraagt:

Bij een inkomen op bijstandsniveau:

- 6% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm (norm + toeslag - verlagingen) inclusief vt

Bij een inkomen boven bijstandsniveau:

- 6% van het (nieuwe) inkomen

Stel de aflossingsbedragen zodanig vast dat de belanghebbende blijft beschikken over een inkomen gelijk aan de beslagvrije voet (vergelijk artikel 51 lid 2 WWB, zie ook hoofdstuk B10 paragraaf 6).

B111 Matiging en opschorting aflossing leenbijstand

In deze richtlijn wordt aangegeven in welke situaties er aanleiding zijn om de aflossing op een als bijstand verstrekte geldlening te matigen of op te schorten.

Zie voor het moment van aanpassen ook richtlijn nr. B112.

De gemeente heeft bewust geen beleid geformuleerd inzake de definiëring van omstandigheden die leiden tot het matigen of opschorten van aflossingen van de leenbijstand. In voorkomende gevallen vindt een individuele beoordeling plaats van de omstandigheden.

B112 Aanpassing aflossing leenbijstand

In deze richtlijn wordt aangegeven wanneer de hoogte van de aflossing van leenbijstand wordt aangepast. Zie voor de situatie waarin aanpassing aan de orde is ook richtlijn nr. B111.

Voor de belanghebbende die een uitkering ontvangt kan de hoogte van het aflossingsbedrag bij elke wijziging van de normuitkering worden aangepast.

Voor de belanghebbende die geen uitkering meer ontvangt blijft de aflossing 6% van het (nieuwe) inkomen. Zie hierover ook de Beleidsregels opschorting, herziening, intrekking, terugvordering en invordering Wet werk en bijstand (WWB), Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze

werknemers (IOAW) en Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) en de Uitvoeringsvoorschriften invordering ten onrechte verleende bijstand ingevolge de WWB en uitkering ingevolge de IOAW en IOAZ in richtlijn B125.

De belanghebbende dient hiertoe de nodige gegevens te verstrekken om het nieuwe inkomen te kunnen beoordelen. Laat hij dit na dan wordt de hele restantlening teruggevorderd.

B113 Rente over leenbijstand

In deze richtlijn wordt aangegeven of rente in rekening gebracht wordt bij de verlening van bijstand in de vorm van een geldlening.

Wanneer bijstand in de vorm van een geldlening wordt verstrekt is daarover in beginsel geen rente verschuldigd.

B140 Verkoop of vererving van woning ingeval van leenbijstand

In deze richtlijn wordt aangegeven hoe gehandeld wordt ingeval de eigendom van een woning welke tot zekerheid strekt in de vorm van pand of hypotheek van in de vorm van een geldlening verstrekte bijstand overgaat op een ander door middel van koop of vererving.

Bij verkoop of vererving van de woning moeten het restant van de hoofdsom alsmede de eventueel bijgeschreven rentevorderingen in één keer worden terugbetaald. Dit geldt ook wanneer de verkoop geschiedt in het kader van een om dringende redenen noodzakelijke verhuizing.

Wanneer de woning wordt verkocht wegens bijzondere omstandigheden van medische of sociale aard of wegens werkaanvaarding elders kan tot maximaal het (in het kader van de verkoop verplicht) afgeloste deel een nieuwe lening (onder verband van hypotheek of pand) worden verstrekt. De hypotheek- of pandovereenkomst kan dan als het ware worden meegenomen naar de nieuwe woning. Voorwaarde hiervoor is dat de belanghebbende het na afrekening vrijgekomen vermogen (inclusief het op grond van artikel 34 lid 2 onderdeel b WWB niet in aanmerking genomen vermogen) volledig inzet voor de aankoop van de nieuwe woning.

Bij verkoop van de woning tegen de waarde in het economisch verkeer komt, voorzover de opbrengst daartoe toereikend is, aan de belanghebbende in ieder geval een bedrag toe ter hoogte van het in artikel 34 lid 2 onderdeel d WWB genoemde bedrag.

Indien bij verkoop van de woning tegen de marktwaarde het voor afrekening beschikbare bedrag (dus na aftrek van het in artikel 34 lid 2 onderdeel d WWB genoemde bedrag) lager is dan de resterende vordering, wordt het verschil kwijtgescholden.

B141 Herleving geldlening i.v.m. eigen woning na onderbreking bijstand

In deze richtlijn wordt aangegeven hoe bijstandsverlening in de vorm van geldlening wegens de hoogte van de waarde van de door belanghebbende bewoonde woning wordt hervat na een eerdere beëindiging.

Besluit krediethypotheek en pandrecht bijstand 2004.

Indien binnen een periode van twee jaar na beëindiging van de bijstandverlening onder verband van hypotheek c.q. onder vestiging van pandrecht wederom recht op bijstand bestaat, wordt deze/dit verleend met toepassing van de laatst gevestigde hypotheek c.q. het laatst gevestigde pandrecht.

De geldlening herleeft als het ware. Een reeds afgelost deel kan dan opnieuw als lening verstrekt worden.

Voor de toepassing van bovenstaande is het moment bepalend waarop de bijstand in de vorm van een geldlening (artikel 50 lid 2 WWB) eindigt. Dit kan een moment zijn waarop er in het geheel geen recht meer bestaat op bijstand (bijvoorbeeld wegens werkaanvaarding of de ontvangst van vermogen), maar ook het moment waarop de bijstand in de vorm van de geldlening wordt omgezet in bijstand om niet, omdat het plafond van de geldlening bereikt is.

Duurt de onderbreking van de bijstand in de vorm van een geldlening langer dan twee jaar dan zal opnieuw de hoogte van de geldlening vastgesteld moeten worden. Daarbij moet de woning, de woonwagen of het woonschip opnieuw worden getaxeerd en mag niet worden uitgegaan van de waarde in verband met een vorige periode van bijstandsverlening in de vorm van een geldlening.

Voorbeeld:

Kees ontvangt sinds 01-01-2004 bijstand in de vorm van een geldlening. Op 01-07-2005 wordt deze bijstand omgezet in bijstand om niet wegens het bereiken van het plafond van de geldlening. Op 01-11-2006 eindigt het recht op bijstand van Kees wegens werkaanvaarding. Kees wordt per 01-02-2008 ontslagen en vraagt opnieuw bijstand aan. Het college moet nu opnieuw onderzoek doen naar de mogelijkheid tot het verstrekken van een geldlening. De oude lening herleeft niet. Deze was immers reeds per 01-07-2005 beëindigd, zodat er meer dan twee jaar zijn verlopen.

Betaling bijstand

B115 Moment uitbetalen vakantietoeslag

In deze richtlijn wordt aangegeven op welk moment de jaarlijkse uitbetaling van de gereserveerde vakantietoeslag plaatsvindt.

De gereserveerde vakantietoeslag wordt gelijktijdig met de algemene bijstand van de maand mei uitbetaald in de derde week van juni.

In afwijking hiervan wordt bij beëindiging van de bijstand de vakantietoeslag uitbetaald in de tweede maand na de beëindiging.

B116 Verstrekken voorschotten tijdens aanvraag

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake het verstrekken van voorschotten in afwachting van de beslissing inzake de verlening van bijstand.

Uitgangspunt is dat er geen voorschotten worden verstrekt. Van de bevoegdheid tot het verlenen van een voorschot op grond van artikel 52 WWB wordt alleen gebruik gemaakt indien de belanghebbende in het geheel niet meer over middelen beschikt om de periode tot de beslissing te overbruggen. Staat er nog geld op een of meer bankrekeningen (inclusief gewone spaarrekeningen) dan wordt geen voorschot verstrekt. Er hoeft in dit verband geen rekening gehouden te worden met de grens van het vrij te laten vermogen. Door deze regels zal het verlenen van voorschotten op basis van artikel 52 WWB in de praktijk vrijwel alleen aan de orde zijn bij verlaten partners of indien de betaling van kosten waarvoor bijzondere bijstand is aangevraagd geen enkel uitstel duldt.

B117 Hoogte en duur voorschotten tijdens aanvraag

In deze richtlijn wordt aangegeven wat de hoogte en duur van een tijdens de aanvraag verstrekt voorschot is.

De hoogte van een eventueel voorschot op basis van artikel 52 WWB wordt individueel vastgesteld. Daarbij wordt rekening gehouden met de bijstandsnorm (norm + toeslag - verlagingen) die het meest waarschijnlijk is, eventueel op te leggen verlagingen met toepassing van de maatregelenverordening, de middelen van de belanghebbende en de waarschijnlijke duur van de voorschotperiode. De hoogte van het voorschot bedraagt altijd minder dan de meest waarschijnlijk bijstandsnorm en de voorschotperiode dient beperkt te blijven tot en zo kort mogelijk periode.

B118 Verrekening van bij aanvraag verstrekte voorschotten

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake het verrekenen van verstrekte voorschotten.

De volgende situaties worden onderscheiden:

- Betrokkene heeft over de voorschotperiode recht op bijstand.
Bijstand wordt vanaf de aanvraagdatum toegekend. Het verstrekte voorschot wordt hiermee geheel verrekend (zonder machtiging van de belanghebbende; artikel 52 lid 3 WWB). Belanghebbende ontvangt het eventueel nog resterende bijstandsbedrag over de betreffende periode.
Voorkomen moet worden dat de belanghebbende door de bevoegdheid (formeel: plicht)

tot verrekening opnieuw in een lastige financiële positie komt. Een en ander zal individueel moeten worden beoordeeld. Is directe verrekening af te raden dan kan bijvoorbeeld met de belanghebbende worden afgesproken dat het voorschot in een aantal keren wordt terugbetaald. Wordt voor een dergelijke regeling gekozen dan zal de belanghebbende een daartoe strekkende machtiging moeten ondertekenen. Als alternatief kan er, bij wijze van overbrugging, in individuele gevallen bij hoge uitzondering voor gekozen worden om een uitkering bijzondere bijstand om niet te verstrekken (bijstand in de vorm van een geldlening is hier gelet op artikel 48 lid 2 WWB niet mogelijk). Verrekening van het voorschot kan niet achterwege blijven.

- Betrokkene heeft over een deel van de voorschotperiode geen recht op bijstand, maar wel over de aansluitende periode.

Het voorschot over de periode waarover geen recht bestaat moet worden teruggevorderd (artikel 58 lid 1 onderdeel d WWB), en kan ingevolge de terugvorderingsbepalingen worden verrekend met de te verlenen bijstand.

- Betrokkene heeft in het geheel geen recht op bijstand.

Het voorschot moet worden teruggevorderd (artikel 58 lid 1 onderdeel d WWB). Verrekening is niet mogelijk.

B119 Adres voorzitter GS

In deze richtlijn staat het adres van de voorzitter van gedeputeerde staten aangegeven van de provincie waarin de gemeente ligt.

Voorzitter van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

B120 Beleidsregels inzake beslag

In deze richtlijn is nader beleid geformuleerd inzake vraagstukken met betrekking tot beslag.

Voor het beleid met betrekking tot beslag zie de in richtlijn B125 "Beleidsregels invordering" opgenomen Beleidsregels opschorting, herziening, intrekking, terugvordering en invordering Wet werk en bijstand (WWB), Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ), onder beleidsregel 21 onderdeel G en toelichting en de in richtlijn B125 opgenomen Uitvoeringsvoorschriften Invordering ten onrechte verleende bijstand ingevolge de WWB en uitkering ingevolge de IOAW en IOAZ, onderdeel 5 en 6.

Herziening, intrekking, terugvordering en verhaal

B121 Gevallen waarin wordt afgezien van herziening en intrekking

In deze richtlijn wordt aangegeven in welke situaties afgezien wordt van de bevoegdheid tot herziening of intrekking van de bijstand

Het college ziet geheel of gedeeltelijk af van herziening of intrekking van bijstand indien de herziening/intrekking zou leiden tot onacceptabele financiële of sociale consequenties voor belanghebbende of diens gezin.

Ingeval er wordt afgezien van herziening/intrekking wordt dit aangetekend in het dossier.

B122 Gevallen waarin wordt afgezien van terugvordering

In deze richtlijn wordt aangegeven in welke situaties afgezien wordt van de bevoegdheid tot terugvordering van kosten van bijstand.

Het college ziet af van terug- en invordering indien:

- a. het terug c.q. in te vorderen bedrag lager is dan € 100,00 en het bedrag niet verrekend kan worden met
- b. een lopende uitkering op grond van de WWB, IOAW of IOAZ;
sprake is van een restantvordering beneden € 100,00. De vordering wordt buiten invordering gesteld nadat is vastgesteld dat een minnelijk traject niet meer tot betalingen leidt en dat vereenvoudigd derdenbeslag niet mogelijk is;
- c. er sprake is van dringende redenen (bijzondere omstandigheden).

B123 Aflossingsregels terugvorderingsschulden

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake het aflossen van terugvorderingsschulden.

Het college van burgemeester en wethouders,

Gelet op de artikelen 17, 52, 54, 58, 59 en 60 Wet werk en bijstand (WWB), de artikelen 13, 17, 25, 26, 27 en 28 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW), de artikelen 13, 17, 25, 26, 27 en 28 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) en titel 4.4 Algemene wet bestuursrecht (Awb)

Besluit:

Vast te stellen de gewijzigde invulling van richtlijn nr. B123 Aflossingsregels terugvorderingsschulden

Artikel I

Richtlijn nr. B123 wordt als volgt ingevuld:

Beleidsregels Terugvordering Wet werk en bijstand (WWB), Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)

Algemeen

1. Algemeen

Het college maakt gebruik van de bevoegdheid tot:

- a. het herzien of intrekken van het toekenningsbesluit ingevolge artikel 54, derde en vierde lid van de Wet werk en bijstand (WWB), artikel 17, derde en vierde lid van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en artikel 17, derde en vierde lid van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ);
- b. het terugvorderen van ten onrechte verleende bijstand zoals neergelegd in de artikelen 58, 59 en 60 van de WWB of van ten onrechte verleende uitkering zoals neergelegd in de artikelen 25, 26, en 28 IOAW en in de artikelen 25, 26 en 28 IOAZ.

Herziening en intrekking

2. Herziening of intrekking van het toekenningsbesluit

- a. Een besluit tot toekenning van bijstand ingevolge de WWB wordt herzien of ingetrokken indien:
  1. het niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting als bedoeld in artikel 17, eerste lid WWB, of artikel 30c, tweede en derde lid van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen, heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van bijstand;
  2. anderszins de bijstand ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend.
- b. Een besluit tot toekenning van uitkering ingevolge de IOAW of de IOAZ wordt herzien of ingetrokken indien:
  1. een gedraging als bedoeld in artikel 20, eerste lid, IOAW en in artikel 20, eerste lid, IOAZ, of het niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting, bedoeld in artikel 13, eerste lid, IOAW en in artikel 13, eerste lid, IOAZ of artikel 30c, tweede en derde lid, van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen, heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van uitkering;
  2. anderszins de uitkering ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend.
- c. Van het nemen van een herzienings- of intrekkingbesluit als bedoeld in onderdeel A of B kan op grond van dringende redenen worden afgezien.

Terugvordering

3. Terugvordering

Bijstand ingevolge de WWB of uitkering ingevolge de IOAW of de IOAZ wordt teruggevorderd in de gevallen zoals vermeld in deze beleidsregels.

4. Ten onrechte verleende bijstand of uitkering

1. Het college vordert bijstand ingevolge de WWB terug van de belanghebbende voor zover deze bijstand:
  - a. ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend;
  - b. in de vorm van een geldlening is verleend en de uit de geldlening voortvloeiende verplichtingen niet of niet behoorlijk worden nagekomen;
  - c. voortvloeit uit gestelde borgtocht;
  - d. ingevolge artikel 52 WWB bij wijze van voorschot is verleend en nadien is vastgesteld dat geen recht op bijstand bestaat;
  - e. anderszins onverschuldigd is betaald en de belanghebbende dit redelijkerwijs kon begrijpen;
  - f. anderszins onverschuldigd is betaald, waaronder begrepen dat:
    1. de belanghebbende met betrekking tot de periode waarover bijstand is verleend, over in aanmerking te nemen middelen als bedoeld in artikel 31 WWB beschikt of kan beschikken;
    2. bijstand is verleend met een bepaalde bestemming en naderhand door de belanghebbende vergoedingen of tegemoetkomingen worden ontvangen met het oog op die bestemming.
  - g. terugvordering als bedoeld onder e. vindt niet plaats, indien de betreffende kosten zijn gemaakt meer dan twee jaar vóór de datum van verzending van het besluit tot terugvordering;
  - h. van de in artikel 58, vierde lid tweede volzin WWB neergelegde bevoegdheid tot bruto-terugvordering moet worden afgezien, indien sprake is van een vordering die is ontstaan buiten toedoen van de belanghebbende en deze niet kan worden verweten dat de vordering niet reeds is voldaan in het kalenderjaar waarop deze betrekking heeft.
2. Het college vordert een uitkering ingevolge de IOAW of de IOAZ terug van de belanghebbende indien:
  - a. deze uitkering als gevolg van een besluit als bedoeld in artikel 17, derde of vierde lid, IOAW en in artikel 17, derde of vierde lid IOAZ of artikel 20 IOAW en artikel 20 IOAZ ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend, alsmede hetgeen anderszins onverschuldigd is betaald;
  - b. blijkt dat de belanghebbende over dezelfde periode waarover een uitkering op

grond van de IOAW of de IOAZ is verleend, later inkomsten ontvangt waarmee bij de vaststelling van de uitkering rekening zou zijn gehouden;

- c. van de in artikel 25, vierde lid tweede volzin IOAW en in artikel 25, vierde lid tweede volzin IOAZ neergelegde bevoegdheid tot bruto-terugvordering moet worden afgezien, indien sprake is van een vordering die is ontstaan buiten toedoen van de belanghebbende en deze niet kan worden verweten dat de vordering niet reeds is voldaan in het kalenderjaar waarop deze betrekking heeft.

5. Terugvordering van gezinsleden

- a. Onverminderd het bepaalde onder beleidsregel nummer 4 worden kosten van bijstand ingevolge de WWB of uitkering ingevolge de IOAW of de IOAZ, indien de bijstand of de uitkering aan een gezin wordt verleend, van alle gezinsleden teruggevorderd.
- b. Indien de bijstand ingevolge de WWB als gezinsbijstand aan gehuwden had moeten worden verleend, maar zulks achterwege is gebleven, omdat de belanghebbende de verplichtingen, bedoeld in artikel 17 WWB, of artikelen 30c, tweede en derde lid, van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen, niet of niet behoorlijk is nagekomen, kunnen de kosten van bijstand mede worden teruggevorderd van de persoon met wiens middelen als bedoeld in paragraaf 3.4 WWB, bij de verlening van bijstand rekening had moeten worden gehouden.
- c. Indien de uitkering ingevolge de IOAW of de IOAZ met inachtneming van artikel 3 IOAW of artikel 3 IOAZ, had moeten worden verleend, maar zulks achterwege is gebleven omdat de belanghebbende onjuiste of onvolledige inlichtingen heeft verstrekt, dan wel de verplichting, bedoeld in artikel 13 IOAW of in artikel 13 IOAZ, of artikel 30c, tweede en derde lid, van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen, niet of niet behoorlijk is nagekomen, kan de gedurende het betrokken tijdvak ten onrechte verleende uitkering mede worden teruggevorderd van de persoon met wiens inkomen bij de verlening van de uitkering rekening had moeten worden gehouden.
- d. De onder a. b. en c. genoemde personen zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de terugbetaling van de kosten van bijstand of de kosten van uitkering die worden teruggevorderd.

6. Afzien van het nemen van een terugvorderingbesluit

Het college ziet af van het nemen van een terugvorderingsbesluit indien hiertoe een dringende reden aanwezig is.

Kwijtschelding

7. Kwijtschelding wegens schuldenproblematiek

In afwijking van beleidsregel nummer 4 en 5 kan het college besluiten tot gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de teruggevorderde bijstand ingevolge de WWB of uitkering ingevolge de IOAW of de IOAZ indien:

- a. redelijkerwijs te voorzien is dat de belanghebbende niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden, en
- b. redelijkerwijs te voorzien is dat een schuldregeling met betrekking tot alle vorderingen, behoudens de in beleidsregel 8 onder b. bedoelde vorderingen, van de overige schuldeisers zonder een zodanig besluit niet tot stand zal komen, en
- c. de vordering van de gemeente wegens teruggevorderde bijstand of uitkering ten minste zal worden voldaan naar evenredigheid met de vorderingen van de schuldeisers van gelijke rang.

8. Afzien van kwijtschelding wegens schuldenproblematiek

Van kwijtschelding als bedoeld in beleidsregel nummer 7 wordt afgezien indien:

- a. de terugvordering van bijstand ingevolge de WWB of uitkering ingevolge de IOAW of de IOAZ het gevolg is van verwijtbaar gedrag van de belanghebbende;
- b. de vordering wordt gedekt door pand of hypotheek op een goed of goederen, behoudens voor zover de vordering niet op die goederen verhaald kan worden.

9. Inwerkingtreding van het besluit tot afzien van terugvordering wegens schuldenproblematiek

Het besluit tot het gedeeltelijk afzien van terugvordering of tot het gedeeltelijk afzien van verdere terugvordering wordt niet genomen voordat een schuldregeling tot stand is gekomen.

10. Intrekking kwijtscheldingsbesluit schuldenproblematiek

Het besluit tot het gedeeltelijk afzien van terugvordering of tot het gedeeltelijk afzien van verdere terugvordering wordt ingetrokken of ten nadele van de belanghebbende gewijzigd indien:

- a. niet binnen twaalf maanden nadat dat besluit is bekendgemaakt, een schuldregeling is tot stand gekomen;
- b. de belanghebbende zijn schuld aan de gemeente niet overeenkomstig de schuldregeling voldoet; of
- c. onjuiste of onvolledige gegevens zijn verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een ander besluit zou hebben geleid.

11. Kwijtschelding na het voldoen aan de betalingsverplichting

In afwijking van beleidsregel nummer 4 kan het college besluiten van terugvordering of van verdere terugvordering af te zien, indien de belanghebbende:

- a. gedurende vijf jaar volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan;

- b. gedurende vijf jaar niet volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan, maar het achterstallige bedrag over die periode, vermeerderd met de daarover verschuldigde wettelijke rente en de op de invordering betrekking hebbende kosten, alsnog heeft betaald;
  - c. gedurende vijf jaar geen betalingen heeft verricht en niet aannemelijk is dat hij deze op enig moment zal gaan verrichten; of
  - d. een bedrag, overeenkomend met ten minste 50% van de restsom in één keer aflost.
12. Verkorting van de periode van voldoen aan betalingsverplichting
De in beleidsregel nummer 11 genoemde termijn is drie jaar indien het de aflossing van leenbijstand betreft, met uitzondering de leenbijstand ten behoeve van schulden.
13. Verlenging van de periode van voldoen aan betalingsverplichting
De in beleidsregel nummer 11 genoemde termijn is tien jaar indien het de aflossing van fraudevorderingen betreft. Tevens mag er geen sprake zijn van het ontstaan van een nieuwe fraudevordering in die periode.
14. Geen kwijtschelding na voldoen aan betalingsverplichting
Kwijtschelding als bedoeld in beleidsregel nummer 11 vindt niet plaats ten aanzien van vorderingen welke door pand of hypotheek op een goed of goederen zijn gedekt, behoudens voorzover zij niet op die goederen verhaald kunnen worden.

Invordering van teruggevorderde bijstand ingevolge de WWB of uitkering ingevolge de IOAW of de IOAZ

15. Terugvorderingsbesluit
- 1. In de beschikking tot terugvordering van bijstand ingevolge de WWB of uitkering ingevolge de IOAW of de IOAZ vermeldt het college in elk geval:
    - a. tot welk bedrag en over welke periode de ten onrechte ontvangen bijstand of uitkering wordt teruggevorderd;
    - b. de termijn of termijnen waarbinnen de belanghebbende de ten onrechte ontvangen bijstand of uitkering dient terug te betalen;
    - c. op welke wijze het besluit, bij gebrekkige betaling, ten uitvoer zal worden gelegd.
16. Wettelijke rente
Het college maakt geen gebruik van de bevoegdheid om de schuldenaar wettelijke rente in rekening te brengen zoals bedoeld in artikel 4:98 Awb.
17. Betaling
- a. Wijze en tijdstip van betaling

De betaling geschiedt binnen zes weken nadat de beschikking op de voorgeschreven wijze is bekend gemaakt (artikel 4:87 Awb). De betaling door de schuldenaar geschiedt door bijschrijving op de daartoe bestemde bankrekening, tenzij een andere wijze van betaling te prefereren is. Als tijdstip van betaling geldt de datum waarop de rekening van de gemeente wordt gecrediteerd (artikel 4:89, eerste en derde lid Awb). Bij betaling aan de kas van de gemeente geldt de dag waarop het bedrag aan het loket van de gemeente is betaald als tijdstip van betaling. Bij betaling aan de kas ontvangt de schuldenaar een kwitantie (artikel 4:90 Awb).

b. De afboeking van de betaling

De afboeking van betalingen waarvan de bestemming is aangegeven worden afgeboekt overeenkomstig de opgave van de betaler (artikel 4:92, tweede lid Awb). Betalingen waarvoor geen bestemming is gegeven (de zogenoemde ongerichte betalingen) worden afgeboekt op de oudste openstaande vorderingen, met dien verstande dat de aard van de vorderingen aanleiding kan zijn hiervan af te wijken (bijvoorbeeld indien er sprake is van een vordering die betrekking heeft op het lopende kalenderjaar en die nog niet is gebruteerd ingevolge artikel 58, vierde lid WWB of artikel 25, vierde lid IOAW en artikel 25, vierde lid IOAZ).

c. De kosten van betaling

De kosten van betaling (bijvoorbeeld porto- en bankkosten) komen voor rekening van de schuldenaar (artikel 4:91, eerste lid Awb).

18. Uitstel van betaling

a. Invulling bevoegdheid tot verlenen van uitstel van betaling (artikel 4:94 Awb)

Het college verleent op verzoek van de schuldenaar of ambtshalve uitstel van betaling, indien naar het oordeel van het college het uitstel bijdraagt tot sociale activering, arbeidsinschakeling, de oplossing van een schuldenproblematiek of het overbruggen van de periode van bezwaar of beroep.

Voorts kan uitstel van betaling worden verleend indien er sprake is van zeer dringende redenen die het uitstel noodzakelijk maken. Gedurende het uitstel zal er niet worden aangemaand of ingevorderd. De bevoegdheid tot verrekening (artikel 4:93 Awb) blijft echter bestaan. De termijn waarvoor het uitstel geldt wordt vastgelegd in de beschikking tot uitstel van betaling. Aan deze beschikking kunnen voorwaarden worden verbonden, zoals een betalingsregeling of een verplichting tot het stellen van zekerheid.

b. Weigeren van uitstel van betaling

Een verzoek om uitstel van betaling wordt in ieder geval afgewezen als:

- a. De medewerking van de verzoeker aan de gemeente naar het oordeel van het college onvoldoende is;
- b. Onjuiste gegevens worden verstrekt;
- c. De gevraagde gegevens niet (volledig) binnen de daartoe gestelde termijn zijn verstrekt;

- d. De gevraagde zekerheid niet wordt gesteld;
- e. De waarde van vermogensobjecten in redelijkheid te gelde kan worden gemaakt teneinde daarmee de verschuldigde vordering te betalen;
- f. De berekende betalingscapaciteit zodanig is dat de schuld direct voldaan kan worden;
- g. De betalingsregeling zich over een onaanvaardbare termijn uitstrekt;
- h. De betalingsproblemen structureel zijn en een betalingsregeling geen uitkomst zal bieden;
- i. Sprake is van een verzoek om uitstel van betaling van een vordering in verband met betalingsmoeilijkheden en voorafgaande aan dat verzoek uitstel is genoten in verband met een bezwaar- of beroepsprocedure tegen een terugvorderings- of verhaalsbesluit, terwijl gedurende die procedure betalingsmiddelen ter beschikking hebben gestaan, waarmee de vordering kon worden betaald;
- j. Indien de schuldenaar reeds eerder een regeling heeft genoten, maar deze niet is nagekomen;
- k. Het in bezwaar betwiste bedrag minder dan € 50,00 bedraagt.

Het college is verplicht de schuldenaar in de gelegenheid te stellen zijn zienswijze naar voren te laten brengen voordat hij het verzoek om uitstel geheel of gedeeltelijk afwijst (artikel 4:7 Awb). Als het verzoek om uitstel wordt afgewezen, moet gemotiveerd worden waarom tot afwijzing van het verzoek is besloten. Daarbij moeten alle afwijzingsgronden worden genoemd; er kan niet volstaan worden met het noemen van de voornaamste afwijzingsgrond.

c. Intrekken of wijzigen beschikking tot uitstel van betaling (artikel 4:96 Awb)

In de volgende gevallen zal de beschikking tot uitstel van betaling worden gewijzigd of ingetrokken:

- 1. Indien de voorschriften niet worden nageleefd;
- 2. Indien de schuldenaar onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt en de verstrekking van de juiste of volledige gegevens tot een andere beschikking zou hebben geleid;
- 3. Indien veranderde omstandigheden zich verzetten tegen de voortduring van het uitstel.

19. Aanmaning

a. Termijn voor aanmaning en van betaling na aanmaning

Indien de schuldenaar in verzuim is, zoals bedoeld in artikel 4:97 Awb, wordt binnen twee weken na constatering van het verzuim, of op enig ander tijdstip, een schriftelijke aanmaning verzonden, waarin de schuldenaar wordt gemaand om binnen twee weken, gerekend vanaf de dag na die waarop de aanmaning is verzonden, tot betaling over te gaan (artikel 4:112, eerste lid Awb).

b. Gevolgen niet nakoming aanmaning

De aanmaning vermeldt dat bij niet tijdige betaling deze zal worden afgedwongen door op kosten van de schuldenaar uit te voeren invorderingsmaatregelen (artikel 4:112, derde lid Awb).

c. Aanmaningsvergoeding

Het college brengt bij de schuldenaar geen aanmaningsvergoeding als bedoeld in artikel 4:113 Awb in rekening.

d. Gedeeltelijke voldoening aan de aanmaning

Als na de verzending van een aanmaning een gedeelte van het achterstallige bedrag wordt voldaan, dan wordt de uitvaardiging van een dwangbevel voor het restant niet door een nieuwe aanmaning voorafgegaan.

20. Dwangbevel

a. Tijdstip van uitvaardigen dwangbevel

Binnen een maand of op enig later tijdstip nadat niet (volledig) binnen de aanmaningstermijn is betaald, vaardigt het college een dwangbevel uit (artikel 60, tweede lid WWB of artikel 28, eerste lid, IOAW en artikel 28, eerste lid, IOAZ, en artikel 4:117, eerste lid Awb).

b. Bekendmaking van het dwangbevel

Het college maakt zoveel mogelijk gebruik van de mogelijkheid het dwangbevel per post te betekenen (artikel 60, vierde lid, WWB of artikel 28, vierde lid, IOAW en artikel 28, vierde lid, IOAZ).

De betekening van het dwangbevel per post met het bevel tot betaling binnen een week vindt plaats door het ter post bezorgen door het college van een voor de schuldenaar bestemd afschrift van het dwangbevel met bevel tot betaling. Onder ter post bezorging wordt verstaan: het door het college ter aangetekende verzending aanbieden van het afschrift aan TNT-Post. Als betekeningsdatum geldt in het algemeen de datum van de ter post bezorging.

Indien betekening per post niet mogelijk of wenselijk is, bijvoorbeeld omdat beslag op goederen of beslag op een bankrekening de voorkeur verdient, wordt de betekening overgelaten aan de deurwaarder, zoals bedoeld in artikel 4:123 Awb.

c. Kosten dwangbevel.

De kosten van het dwangbevel, gesteld op een bedrag van € 25,-, worden bij de schuldenaar in rekening gebracht (artikel 4:119 en artikel 4:120 Awb).

d. Bundeling vorderingen

Indien bij dezelfde schuldenaar meerdere vorderingen tot een dwangbevel leiden, worden de verschillende vorderingen zoveel mogelijk in één dwangbevel gebundeld (artikel 4:119, tweede lid Awb).

e. Tenuitvoerlegging dwangbevel

Het dwangbevel levert een executoriale titel op (artikel 4:116 Awb). Na betekening

aan de schuldenaar, zal het college het dwangbevel met toepassing van de voorschriften van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering ten uitvoer leggen, indien niet binnen de gestelde termijn aan het bevel tot betaling volledig is voldaan.

21. Verrekening en beslaglegging

a. Invulling bevoegdheid tot verrekening (artikel 4:93 Awb)

Indien de persoon van wie kosten van bijstand als bedoeld in de artikelen 58 en 59 WWB of kosten van uitkering als bedoeld in de artikelen 25 en 26 IOAW en in de artikelen 25 en 26 IOAZ worden teruggevorderd, algemene bijstand ingevolge de WWB of een uitkering op grond van de IOAW, de IOAZ, het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 of de Wet werk en inkomen kunstenaars ontvangt, is het college ingevolge artikel 60, derde lid WWB of ingevolge artikel 28, tweede lid IOAW en artikel 28, tweede lid IOAZ bevoegd tot verrekening van die kosten van bijstand of die kosten van uitkering met die algemene bijstand of uitkering. Van deze bevoegdheid maakt het college zoveel mogelijk gebruik. Een eventuele betalingsregeling die wordt getroffen met een schuldenaar zoals hier wordt bedoeld, wordt in ieder geval gerealiseerd door middel van verrekening.

b. Aflossing bijstand in de vorm van een geldlening

Indien de persoon aan wie bijstand in de vorm van een geldlening wordt verleend algemene bijstand ingevolge de WWB of een uitkering op grond van de IOAW, de IOAZ, het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 of de Wet werk en inkomen kunstenaars ontvangt, zal het college overgaan tot verrekening van die geldlening met die algemene bijstand of uitkering (artikel 48, vijfde lid WWB).

c. Regels ten aanzien van verrekenen

Ten aanzien van verrekenen hanteert het college de volgende regels:

- Er wordt niet tot verrekening over gegaan, indien de middelen van de schuldenaar afdoende zijn om de vordering in één keer te betalen;
- De schuldenaar wordt met een kennisgeving op de hoogte gesteld van het feit dat een vordering op grond van een terugvorderingsbesluit ingevolge artikel 58 en 59 WWB of artikel 25 en 26 IOAW of artikel 25 en 26 IOAZ of op grond van artikel 48, vijfde lid WWB met zijn of haar bijstand of uitkering wordt verrekend, alsmede van de hoogte van het bedrag van de verrekening (artikel 4:93, tweede lid Awb);
- De schuldenaar dient door verrekening nimmer te beschikken over een inkomen dat minder is dan de voor hem of haar geldende beslagvrije voet (artikel 4:93, vierde lid Awb);
- Een verleend uitstel tot betaling staat verrekening niet in de weg (artikel 4:93, vijfde lid Awb);
- De gehele reeds op het moment van verrekening gereserveerde vakantietoeslag ingevolge bijstandsverlening of uitkeringsverstrekking wordt verrekend met de

vordering, tenzij het ontstaan van de vordering de schuldenaar niet te verwijten valt.

d. Beslaglegging

Een executoriaal beslag vindt plaats overeenkomstig de artikelen 479b tot en met 479g, behoudens artikel 479e, tweede lid van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

De kosten van invordering middels beslaglegging komen voor rekening van de schuldenaar (artikel 4:120 Awb).

Deze kosten worden als volgt gesteld:

Schuldbedrag	In rekening te brengen kosten
€ 0,00 tot € 250,00	€ 35,00
€ 250,00 tot € 500,00	€ 70,00
€ 500,00 tot € 1.250,00	€ 105,00
€ 1.250,00 tot € 2.500,00	€ 150,00
€ 2.500,00 en meer	€ 300,00

22. Verjaring

Ten aanzien van verjaring van de vordering zijn de artikelen 4:104 tot en met 4:111 Awb van toepassing.

23. Bescherming van de beslagvrije voet

Indien de schuldenaar op grond van de wet in het kader van invordering door middel van verrekening of dwangbevel de bescherming van de beslagvrije voet geniet, vervalt deze bescherming indien de schuldenaar zijn inlichtingenplicht, zoals bedoeld in artikel 60, eerste lid WWB of artikel 27 IOAW en artikel 27 IOAZ, niet of niet behoorlijk nakomt (artikel 60, vijfde lid WWB en artikel 28, vijfde lid IOAW en artikel 28, vijfde IOAZ).

Voorafgaand aan het vervallen van de bescherming van de beslagvrije voet wordt de schuldenaar van het voornemen hiertoe en de consequenties hiervan schriftelijk op de hoogte gesteld. Voorts wordt de schuldenaar in de gelegenheid gesteld binnen vijf werkdagen de verzochte informatie alsnog te verstrekken, tenzij gelet op de aard van de gevraagde informatie een langere hersteltermijn redelijk is.

Indien de informatie niet alsnog wordt verstrekt, vervalt de bescherming van de beslagvrije voet zo snel mogelijk na het verstrijken van de gegeven hersteltermijn.

Indien na het verstrijken van de hersteltermijn de gevraagde informatie alsnog wordt verstrekt, zal per individueel geval worden bekeken of de bescherming van de beslagvrije voet alsnog wordt hersteld, met dien verstande dat de bescherming niet eerder wordt hersteld dan na drie maanden na overlegging van de gevraagde informatie.

Toelichting

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake het aflossen van terugvorderingsschulden.

Toelichting beleidsregels terugvordering Wet werk en bijstand (WWB), Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)

1. Algemeen

In de WWB en in de IOAW en de IOAZ is het terugvorderen van ten onrechte verleende bijstand of uitkering een algehele bevoegdheid van het college.

Het college maakt gebruik van deze bevoegdheid in de gevallen en op grond van de bepalingen in deze beleidsregels.

2. Herziening of intrekking van het toekenningsbesluit

Evenals terugvordering van bijstand of uitkering is het met terugwerkende kracht gewijzigd vaststellen van het recht op bijstand of uitkering door middel van een herzienings- of intrekkingbesluit een algehele bevoegdheid van het college. Het college maakt in beginsel in alle gevallen waarin er aanleiding is het toekenningsbesluit met terugwerkende kracht te wijzigen, gebruik van deze bevoegdheid.

De bepalingen onder sub 1 en 2 van onderdeel A. en B. zijn identiek aan de bepalingen van artikel 54 lid 3 WWB en artikel 17 lid 3 IOAW en artikel 17 lid 3 IOAZ, doch zijn met een dwingend karakter geformuleerd.

- a. Indien als gevolg van het niet nakomen van de inlichtingenverplichting van de belanghebbende ten onrechte bijstand of uitkering is verleend dan wordt in alle gevallen het bijstands- of uitkeringsrecht naar het verleden toe gecorrigeerd naar de juiste situatie.
- b. In gevallen waarin er kennelijk in het verleden een niet correct toekenningsbesluit is genomen, maar dit niet is veroorzaakt door de belanghebbende, dan kan in voorkomende gevallen toch herziening of intrekking van het toekenningsbesluit aan de orde zijn.

Dit zal zich vooral voordoen in gevallen waarin door het college onjuiste besluitvorming heeft plaatsgehad. Deze vorm van intrekking/herziening staat op gespannen voet met het rechtszekerheidsbeginsel. Op grond van dit beginsel kunnen rechten niet zonder meer met terugwerkende kracht worden gewijzigd.

Doorslaggevend moet zijn of belanghebbende enige blaam treft bij het niet melden van de onjuiste situatie. De belanghebbende zal derhalve "op zijn klompen" hebben kunnen aanvoelen dat er iets mis was met de toekenning. Als dit niet het geval is dan gaat het college niet over tot herziening/intrekking met terugwerkende kracht. Het

uitkeringsrecht zal in dat geval uiterlijk met ingang van de datum waarop de onjuistheid is geconstateerd worden gewijzigd, mits de belanghebbende hiervan tijdig op de hoogte wordt gebracht. Een andere overweging is of het college als gevolg van een grove fout een foutief besluit heeft genomen. Grove nalatigheid van het bestuursorgaan kan niet voor rekening komen van de belanghebbende, tenzij het bij de belanghebbende volkomen duidelijk kan zijn dat het hier een fout betreft.

3. Terugvordering

Deze bepaling vormt de kernbepaling van het gemeentelijke terugvorderingsbeleid. Benadrukt wordt dat de bijstand of uitkering uitsluitend wordt teruggevorderd in de gevallen waarin dit in de beleidsregels is vastgelegd.

4. Ten onrechte verleende bijstand of uitkering

De hier onder sub 1 omschreven situaties waarin bijstand wordt teruggevorderd zijn identiek aan de bepalingen van artikel 58 WWB. Om echter geen misverstand te laten bestaan over wanneer bijstand moet worden teruggevorderd zijn deze beleidsregels, in tegenstelling tot de formulering van artikel 58 WWB, dwingend geformuleerd.

- a. Bijstand is ten onrechte of tot een te hoog bedrag verleend wanneer achteraf komt vast te staan dat over de betreffende periode geen, of tot een lager bedrag, recht op bijstand bestond. Voorafgaande aan deze terugvordering dient op grond van artikel 54 lid 3 WWB en beleidsregel nummer 2 van de Beleidsregels Terugvordering eerst een herzienings- of intrekingsbesluit te worden genomen.
- b. Aan de bijstand die in de vorm van een geldlening is verleend dient in alle gevallen een terugbetalingsverplichting te worden verbonden. Deze verplichting wordt in het toekenningsbesluit vastgelegd. Eerst wanneer deze verplichting niet wordt nagekomen wordt ten aanzien van het nog resterende bedrag van de lening een terugvorderingsbesluit genomen.
- c. Borgstelling is een vorm van bijstandsverlening. Dit betekent dat in het toekenningsbesluit vastgelegd moet zijn dat de gemeente bijstand heeft verleend in de vorm van een borgstelling. Deze bijstand komt echter pas tot uitbetaling (aan de geldverstrekker) indien de belanghebbende in gebreke blijft met het terugbetalen van de door de geldverstrekker verleende geldlening. Op het moment van uitbetaling van de bijstand ontstaat tevens een vordering die op grond van artikel 58 lid 1 sub c WWB en de gemeentelijke beleidsregels kan worden teruggevorderd. In dat geval is, evenals bij de terugvordering van een geldlening, een afzonderlijk terugvorderingsbesluit noodzakelijk.
- d. Een voorschot wordt op grond van artikel 52 WWB van rechtswege (automatisch op grond van de wet) verstrekt als een renteloze geldlening. Dit impliceert dat belanghebbende deze lening moet terugbetalen. Artikel 52 lid 3 WWB regelt dat het verstrekte voorschot ineens wordt verrekend met de toegekende uitkering over de

periode waarop het voorschot betrekking had. Soms behoort verrekening van dit voorschot niet of niet volledig tot de mogelijkheden. Dat kan zijn omdat er geen toekenning van een uitkering tot stand komt, of dat de toegekende uitkering niet toereikend is om het totale bedrag van het voorschot ineens te verrekenen. Het openstaande bedrag van het voorschot wordt dan van belanghebbende teruggevorderd op grond van artikel 58 lid 1 sub d WWB. Wanneer deze omstandigheid zich voordoet dan is een afzonderlijk terugvorderingsbesluit noodzakelijk ten aanzien van het bedrag dat niet (volledig) kan worden verrekend met de toegekende bijstand.

- e. Er kunnen naast de hierboven genoemde omstandigheden andere redenen zijn waarin de bijstand bij nader inzien onverschuldigd is betaald. Het gaat hierbij met name om situaties waarin er geen reden is om te komen tot herziening of intrekking van het toekenningsbesluit, bijvoorbeeld wanneer bijstand is verleend in afwachting van het beschikbaar komen van middelen (inkomen of vermogen), of wanneer achteraf een vergoeding wordt ontvangen voor kosten waarvoor in een eerder stadium ook reeds (bijzondere) bijstand is ontvangen. Ook de onverschuldigd betaalde bijstand als gevolg van een administratieve vergissing dient op grond deze beleidsregel te worden teruggevorderd. Als restrictie geldt dat alleen kan worden teruggevorderd indien de belanghebbende redelijkerwijs kon begrijpen dat hij ten onrechte bijstand ontving. Voor de hier bedoelde vorm van terugvordering geldt een wettelijke vervaltermijn van 2 jaar.
- h. In de volgende gevallen moet het college afzien van brutering en kan alleen de netto bijstand teruggevorderd worden:
  - 1. De reden voor terugvordering is in de loop van het jaar ontstaan en het college heeft nagelaten belanghebbende hiervan tijdig in kennis te stellen, waardoor deze niet meer in staat was de vordering binnen het kalenderjaar terug te betalen (zie CRvB 28-11-2006, nrs. 05/2497 NABW e.a.). In deze uitspraak waren de inkomsten, die tot de terugvordering hadden geleid, door belanghebbende keurig opgegeven en kon haar niet worden verweten dat zij de inlichtingenplicht had geschonden. Niet was gebleken dat het college niet in staat was geweest om in het kalenderjaar al tot terugvordering over te gaan. Het college had derhalve niet in redelijkheid gebruik kunnen maken van de bevoegdheid tot bruto-terugvordering. Zie ook CRvB 08-06-2007, nrs. 06/1837 WWB e.a. en CRvB 24-07-2007, nr. 06/3265 WWB.
  - 2. Belanghebbende kan terzake van het ontstaan van de schuld geen verwijt worden gemaakt en hem kan ook niet worden verweten dat de schuld niet binnen het betreffende boekjaar is terugbetaald (CRvB 15-07-2008, nr. 07/1890 WWB, CRvB 27-01-2009, nr. 08/4903 WWB en CRvB 06-10-2009, nr. 08/2103 WWB).

De onder sub 2 omschreven situaties waarin uitkering wordt teruggevorderd zijn identiek aan de bepalingen van artikel 17 IOAW en artikel 17 IOAZ. Om echter geen misverstand te laten bestaan over wanneer uitkering moet worden teruggevorderd zijn deze beleidsregels, in tegenstelling tot de formulering van artikel 17 IOAW en artikel 17 IOAZ, dwingend geformuleerd.

- a. De uitkering is als gevolg van een besluit als bedoeld in artikel 17, derde of vierde lid, IOAW en in artikel 17, derde of vierde lid IOAZ of artikel 20 IOAW en artikel 20 IOAZ ten onrechte of tot een te hoog bedrag verleend, alsmede hetgeen anderszins onverschuldigd is betaald,
- b. Gebleken is dat de belanghebbende over dezelfde periode waarover een uitkering op grond van de IOAW of de IOAZ is verleend, later inkomsten ontvangt waarmee bij de vaststelling van de uitkering rekening zou zijn gehouden.
- c. In de gevallen zoals bovenstaand genoemd onder h. moet het college afzien van brutering en kan alleen de netto uitkering teruggevorderd worden.

5. Terugvordering van gezinsleden

Op grond van artikel 59 lid 2 WWB of artikel 26 lid 2 IOAW en artikel 26 lid 2 IOAZ kan bijstand of uitkering die als gevolg van schending van de inlichtingenplicht niet als gezinsbijstand is verleend, maar wel als gezinsbijstand verleend had moeten worden, tevens worden teruggevorderd van degene met wiens middelen rekening had moeten worden gehouden. Eenvoudiger gesteld: bijstand of uitkering die aan een alleenstaande is verleend, die achteraf een gezamenlijke huishouding blijkt te voeren, kan tevens van de verzwegen partner worden teruggevorderd.

Duidelijk moet zijn dat:

- de bijstandsontvanger het voeren van een gezamenlijke huishouding met deze partner heeft verzwegen.
- de verzwegen partner van de bijstandsverlening op de hoogte was.

Alle gezinsleden waarvan in bovengenoemde situaties kan worden teruggevorderd zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de gehele vordering. Dit betekent in de praktijk dat het gehele bedrag van elk gezinslid kan worden teruggevorderd. In gevallen waarin één (of meer) gezinsleden niet in staat zijn om (het volledige) bedrag terug te betalen kunnen andere gezinsleden voor het gehele (restant)bedrag worden aangesproken. In principe dienen alle debiteuren die hoofdelijk aansprakelijk zijn hun aandeel in de aflossing onderling met elkaar te verrekenen. Dit is niet het probleem van de gemeente.

6. Afzien van het nemen van een terugvorderingbesluit

In het terugvorderingsproces kan op twee momenten worden afgezien van terugvordering. Ten eerste kan worden besloten om geen terugvorderingsbesluit te

nemen. De vordering komt in dat geval niet tot stand. Ten tweede kan worden afgezien van verdere terugvordering in een later stadium. Deze variant, ook wel kwijtschelding genoemd, wordt behandeld in beleidsregel 7 en verder.

In individuele situaties kunnen dringende redenen grond zijn om van een terugvorderingsbesluit af te zien. Hiervan kan sprake zijn wanneer de vordering is ontstaan buiten toedoen van de belanghebbende, en hem hiervan geen enkel verwijt kan worden gemaakt. Tevens zal in dat geval aannemelijk moeten zijn dat de belanghebbende niet kon weten dat hij ten onrechte bijstand ontving.

In gevallen waarin eerst een herzienings- of intrekkingbesluit aan de orde is kan van een dergelijk besluit reeds worden afgezien wegens een dringende reden (zie beleidsregel 2). In dat geval is ook geen grond tot het nemen van een terugvorderingsbesluit.

7. tot en met 10. Kwijtschelding wegens schuldenproblematiek

Wanneer een bijstandsvordering door middel van een terugvorderingsbesluit is vastgelegd dan kan er in een later stadium reden zijn om de vordering (gedeeltelijk) kwijt te schelden.

In deze beleidsregel is artikel 78a Abw nagenoeg letterlijk overgenomen.

11. tot en met 14. Kwijtschelding na voldoen aan betalingsverplichting

In deze beleidsregels komt tot uitdrukking dat de aard van de vordering bepalend is voor het moment waarop kwijtschelding aan de orde kan zijn.

Kwijtschelding kan aan de orde zijn als bij:

- leenbijstand 3 jaren correct is voldaan aan de aflossingsverplichting. Met uitzondering van de leenbijstand voor schulden;
- ten onrechte genoten uitkering 5 jaren correct is voldaan aan de aflossingsverplichting, en;
- fraudevorderingen 10 jaren correct is voldaan aan de aflossingsverplichting en tevens de debiteur niet opnieuw in die periode fraude heeft gepleegd.

Tevens is de bepaling opgenomen dat bij vorderingen kwijtschelding aan de orde kan zijn. Deze 'kan'-bepaling heeft vooral betrekking op de mogelijkheid af te zien van kwijtschelding indien de debiteur in de periode van aflossing opnieuw fraude heeft gepleegd. Een uitzondering wordt gemaakt voor leenbijstand voor schulden. Bij niet nakoming van de verplichting wordt de volledige lening teruggevorderd en gelden de bepalingen van beleidsregel 11.

15. Terugvorderingsbesluit

In deze regel is geregeld welke aspecten in ieder geval onderdeel uitmaken van het terugvorderingsbesluit.

16. tot en met 23.

De inhoud van deze beleidsregels spreekt voor zich.

Tenuitvoerlegging door middel van beslag (beleidsregel nr. 21 onder d) kan geschieden conform de regels van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. De gemeente heeft de mogelijkheid van vereenvoudigd derdenbeslag op loon of uitkering.

De procedure is als volgt:

- de gemeente stuurt met een kennisgeving een afschrift van het dwangbevel naar degene van wie debiteur een periodieke uitkering ontvangt
- hierin wordt de beslagvrije voet aangegeven
- de derde-beslagene moet de kennisgeving binnen 8 dagen voor gezien terugzenden aan de gemeente
- door de terugzending is het beslag gelegd. De derde-beslagene wordt hiermee verplicht het voor beslag vatbare bedrag uit te betalen aan de gemeente
- de gemeente moet binnen 7 dagen na retourontvangst van de kennisgeving een afschrift van die kennisgeving aangetekend toezenden aan de debiteur. Als de gemeente dit nalaat kan debiteur de President van de rechtbank vragen het beslag op te heffen.

B124 Moment van invordering

In deze richtlijn wordt aangegeven op welk moment overgegaan wordt tot de invordering van terugvorderingsschulden.

In beginsel zal direct na het nemen van een besluit tot terugvordering tot invordering worden overgegaan.

Uitstel van betaling

- A. Invulling bevoegdheid tot verlenen van uitstel van betaling (artikel 4:94 Awb) Het college verleent op verzoek van de schuldenaar of ambtshalve uitstel van betaling, indien naar het oordeel van het college het uitstel bijdraagt tot sociale activering, arbeidsinschakeling, de oplossing van een schuldenproblematiek of het overbruggen van de periode van bezwaar of beroep. Ook kan uitstel van betaling worden verleend indien er sprake is van zeer dringende redenen die het uitstel noodzakelijk maken. Gedurende het uitstel zal er niet worden aangemaand of ingevorderd. De bevoegdheid tot verrekening (artikel 4:93 Awb) blijft echter bestaan. De termijn waarvoor het uitstel geldt wordt vastgelegd in de beschikking tot uitstel van betaling. Aan deze beschikking kunnen voorwaarden worden verbonden, zoals een betalingsregeling of een verplichting tot het stellen van zekerheid.
- B. Weigeren van uitstel van betaling Een
verzoek om uitstel van betaling wordt in ieder geval afgewezen als:

- a. De medewerking van de verzoeker aan het college naar het oordeel van het college onvoldoende is;
- b. Onjuiste gegevens worden verstrekt;
- c. De gevraagde gegevens niet (volledig) binnen de daartoe gestelde termijn zijn verstrekt;
- d. De gevraagde zekerheid niet wordt gesteld;
- e. De waarde van vermogensobjecten in redelijkheid te gelde kan worden gemaakt teneinde daarmee

- de verschuldigde vordering te betalen;
- f. De berekende betalingscapaciteit zodanig is dat de schuld direct voldaan kan worden;
  - g. De betalingsregeling zich over een onaanvaardbare termijn uitstrekt;
  - h. De betalingsproblemen structureel zijn en een betalingsregeling geen uitkomst zal bieden;
  - i. Sprake is van een verzoek om uitstel van betaling van een vordering in verband met betalingsmoeilijkheden en voorafgaande aan dat verzoek uitstel is genoten in verband met een bezwaar- of beroepsprocedure tegen een terugvorderings- of verhaalsbesluit, terwijl gedurende die procedure betalingsmiddelen ter beschikking hebben gestaan, waarmee de vordering kon worden betaald;
  - j. Indien de schuldenaar reeds eerder een regeling heeft genoten, maar deze niet is nagekomen.

Het college is verplicht de schuldenaar in de gelegenheid te stellen zijn zienswijze naar voren te brengen voordat hij het verzoek om uitstel geheel of gedeeltelijk afwijst (artikel 4:7 Awb). Als het verzoek om uitstel wordt afgewezen, moet gemotiveerd worden waarom tot afwijzing van het verzoek is besloten.

B125 Beleidsregels invordering

In deze richtlijn wordt aangegeven op welke wijze de invordering van terugvorderingsschulden ten uitvoer gebracht wordt

Beleidsregels opschorting, herziening, intrekking, terugvordering en invordering Wet werk en bijstand (WWB), Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)

ALGEMEEN

1. Algemeen

Het college maakt gebruik van de bevoegdheid tot:

- a. het opschorten van het recht op bijstand op grond van artikel 54, eerste lid van de Wet werk en bijstand (WWB), van het recht op uitkering op grond van artikel 17, eerste lid van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en artikel 17, eerste lid van de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ);
- b. het herzien of intrekken van het toekenningsbesluit op grond van artikel 54, derde en vierde lid, WWB, artikel 17, derde en vierde lid, IOAW en artikel 17, derde en vierde lid IOAZ;
- c. het terugvorderen van ten onrechte verleende bijstand zoals neergelegd in de artikelen 58, 59, 60 en 60a van de WWB of van ten onrechte verleende uitkering zoals neergelegd in de artikelen 25, 26, en 28 IOAW en in de artikelen 25, 26 en 28 IOAZ.

OPSCHORTING, HERZIENING EN INTREKKING

2. Opschorting, herziening of intrekking van het toekenningsbesluit
  - a. Het recht op bijstand ingevolge de WWB wordt opgeschort indien de belanghebbende de voor de verlening van bijstand van belang zijnde gegevens of de gevorderde bewijsstukken niet, niet tijdig of onvolledig heeft verstrekt en hem dit te verwijten valt, dan wel indien de belanghebbende anderszins onvoldoende medewerking verleent.
  - b. Een besluit tot toekenning van bijstand ingevolge de WWB wordt herzien of ingetrokken indien:
    1. het niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting als bedoeld in artikel 17, eerste lid WWB, of artikel 30c, tweede en derde lid van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen, heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van bijstand;
    2. anderszins de bijstand ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend.
  - c. Het recht op uitkering ingevolge de IOAW of de IOAZ wordt opgeschort indien de belanghebbende de voor de verlening van de uitkering van belang zijnde gegevens of de gevorderde bewijsstukken niet, niet tijdig of onvolledig heeft verstrekt en hem dit te verwijten valt, dan wel indien de belanghebbende anderszins onvoldoende medewerking verleent aan het onderzoek.
  - d. Een besluit tot toekenning van uitkering ingevolge de IOAW of de IOAZ wordt herzien of ingetrokken indien:
    1. een gedraging als bedoeld in artikel 20, eerste lid, IOAW en in artikel 20, eerste lid, IOAZ, of het niet of niet behoorlijk nakomen van de verplichting, bedoeld in artikel 13, eerste lid, IOAW en in artikel 13, eerste lid, IOAZ of artikel 30c, tweede en derde lid, van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen, heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van uitkering;
    2. anderszins de uitkering ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend.
  - e. Van het nemen van een herzienings- of intrekkingbesluit als bedoeld in onderdeel B of D kan op grond van dringende redenen worden afgezien.

TERUGVORDERING

3. Terugvordering
Bijstand ingevolge de WWB of uitkering ingevolge de IOAW of de IOAZ wordt teruggevorderd in de gevallen zoals vermeld in deze beleidsregels.
4. Ten onrechte verleende bijstand of uitkering
  1. Het college vordert bijstand ingevolge de WWB terug van de belanghebbende voor zover deze

bijstand:

- a. ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend;
- b. in de vorm van een geldlening is verleend en de uit de geldlening voortvloeiende verplichtingen niet of niet behoorlijk worden nagekomen;
- c. voortvloeit uit gestelde borgtocht;
- d. ingevolge artikel 52 WWB bij wijze van voorschot is verleend en nadien is vastgesteld dat geen recht op bijstand bestaat;
- e. anderszins onverschuldigd is betaald en de belanghebbende dit redelijkerwijs kon begrijpen;
- f. anderszins onverschuldigd is betaald, waaronder begrepen dat:
  1. de belanghebbende met betrekking tot de periode waarover bijstand is verleend, over in aanmerking te nemen middelen als bedoeld in artikel 31 WWB beschikt of kan beschikken;
  2. bijstand is verleend met een bepaalde bestemming en naderhand door de belanghebbende vergoedingen of tegemoetkomingen worden ontvangen met het oog op die bestemming.
- g. terugvordering als bedoeld onder e. vindt niet plaats, indien de betreffende kosten zijn gemaakt meer dan twee jaar vóór de datum van verzending van het besluit tot terugvordering.
- h. van de in artikel 58, vierde lid tweede volzin WWB neergelegde bevoegdheid tot bruto-terugvordering moet worden afgezien, indien sprake is van een vordering die is ontstaan buiten toedoen van de belanghebbende en deze niet kan worden verweten dat de vordering niet al is voldaan in het kalenderjaar waarop deze betrekking heeft.

2. Het college vordert een uitkering ingevolge de IOAW of de IOAZ terug van de belanghebbende indien:

- a. Deze uitkering als gevolg van een besluit als bedoeld in artikel 17, derde of vierde lid, IOAW en in artikel 17, derde of vierde lid IOAZ of artikel 20 IOAW en artikel 20 IOAZ ten onrechte of tot een te hoog bedrag is verleend, alsmede hetgeen anderszins onverschuldigd is betaald,
- b. blijkt dat de belanghebbende over dezelfde periode waarover een uitkering op grond van de IOAW of de IOAZ is verleend, later inkomsten ontvangt waarmee bij de vaststelling van de uitkering rekening zou zijn gehouden.
- c. van de in artikel 25, vierde lid tweede volzin IOAW en in artikel 25, vierde lid tweede volzin IOAZ neergelegde bevoegdheid tot bruto-terugvordering moet worden afgezien, indien sprake is van een vordering die is ontstaan buiten toedoen van de belanghebbende en deze niet kan worden verweten dat de vordering niet al is voldaan in het kalenderjaar waarop deze betrekking heeft.

5. Terugvordering van gezinsleden

- a. Onverminderd het bepaalde onder beleidsregel nummer 4 worden kosten van bijstand ingevolge de WWB of uitkering ingevolge de IOAW of de IOAZ, indien de bijstand of de uitkering aan een gezin wordt verleend, van alle gezinsleden teruggevorderd.

- b. Indien de bijstand ingevolge de WWB als gezinsbijstand aan gehuwden had moeten worden verleend, maar zulks achterwege is gebleven, omdat de belanghebbende de verplichtingen, bedoeld in artikel 17 WWB, of artikelen 30c, tweede en derde lid, van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen, niet of niet behoorlijk is nagekomen, kunnen de kosten van bijstand mede worden teruggevorderd van de persoon met wiens middelen als bedoeld in paragraaf 3.4 WWB, bij de verlening van bijstand rekening had moeten worden gehouden.
- c. Indien de uitkering ingevolge de IOAW of de IOAZ met inachtneming van artikel 3 IOAW of artikel 3 IOAZ, had moeten worden verleend, maar zulks achterwege is gebleven omdat de belanghebbende onjuiste of onvolledige inlichtingen heeft verstrekt, dan wel de verplichting, bedoeld in artikel 13 IOAW of in artikel 13 IOAZ, of artikel 30c, tweede en derde lid, van de Wet structuur uitvoeringsorganisatie werk en inkomen, niet of niet behoorlijk is nagekomen, kan de gedurende het betrokken tijdvak ten onrechte verleende uitkering mede worden teruggevorderd van de persoon met wiens inkomen bij de verlening van de uitkering rekening had moeten worden gehouden.
- d. de onder a. b. en c. genoemde personen zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de terugbetaling van de kosten van bijstand of de kosten van uitkering die worden teruggevorderd.

6. Afzien van het nemen van een terugvorderingbesluit

Het college ziet af van het nemen van een terugvorderingsbesluit indien hiertoe een dringende reden aanwezig is.

KWIJTSCHELDING

7. Kwijtschelding wegens schuldenproblematiek

In afwijking van beleidsregel nummer 4 en 5 kan het college besluiten tot gehele of gedeeltelijke kwijtschelding van de teruggevorderde bijstand ingevolge de WWB of uitkering ingevolge de IOAW of de IOAZ indien:

- a. redelijkerwijs te voorzien is dat de belanghebbende niet zal kunnen voortgaan met het betalen van zijn schulden, en
- b. redelijkerwijs te voorzien is dat een schuldregeling met betrekking tot alle vorderingen, behoudens de in beleidsregel 8 onder a. en b. bedoelde vorderingen, van de overige schuldeisers zonder een zodanig besluit niet tot stand zal komen, en
- c. de vordering van het college wegens teruggevorderde bijstand of uitkering tenminste zal worden voldaan naar evenredigheid met de vorderingen van de schuldeisers van gelijke rang.

8. Afzien van kwijtschelding wegens schuldenproblematiek

Van kwijtschelding als bedoeld in beleidsregel nummer 7 wordt afgezien indien:

- a. de terugvordering van bijstand ingevolge de WWB of uitkering ingevolge de IOAW of de IOAZ het gevolg is van verwijtbaar gedrag van de belanghebbende; of
- b. de vordering wordt gedekt door pand of hypotheek op een goed of goederen, behoudens voor zover de vordering niet op die goederen verhaald kan worden; of

- c. de vordering voortvloeit uit hetgeen is bepaald in artikel 58, eerste lid, aanhef en onder f, en artikel 48, tweede lid, aanhef en onder a, WWB, tenzij de oorspronkelijke vordering of het restant niet meer dan € 3.500,00 netto bedraagt.
9. Inwerkingtreding van het besluit tot afzien van terugvordering wegens schuldenproblematiek
Het besluit tot het gedeeltelijk afzien van terugvordering of tot het gedeeltelijk afzien van verdere terugvordering wordt niet genomen voordat een schuldregeling tot stand is gekomen.
  10. Intrekking kwijtscheldingsbesluit schuldenproblematiek
Het besluit tot het gedeeltelijk afzien van terugvordering of tot het gedeeltelijk afzien van verdere terugvordering wordt ingetrokken of ten nadele van de belanghebbende gewijzigd indien:
    - a. niet binnen twaalf maanden nadat dat besluit is bekendgemaakt, een schuldregeling is tot stand gekomen;
    - b. de belanghebbende zijn schuld aan de gemeente niet overeenkomstig de schuldregeling voldoet; of
    - c. onjuiste of onvolledige gegevens zijn verstrekt en de verstrekking van juiste of volledige gegevens tot een ander besluit zou hebben geleid.
  11. Kwijtschelding na het voldoen aan de betalingsverplichting
In afwijking van beleidsregel nummer 4 kan het college besluiten van terugvordering of van verdere terugvordering af te zien, indien de belanghebbende:
    - a. gedurende vijf jaar volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan;
    - b. gedurende vijf jaar niet volledig aan zijn betalingsverplichtingen heeft voldaan, maar het achterstallige bedrag over die periode, vermeerderd met de daarover verschuldigde wettelijke rente en de op de invordering betrekking hebbende kosten, alsnog heeft betaald;
    - c. gedurende vijf jaar geen betalingen heeft verricht en niet aannemelijk is dat hij deze op enig moment zal gaan verrichten;
    - d. een bedrag, overeenkomend met tenminste 50% van de restsom in één keer aflost; of
    - e. een schuld heeft waarvan het saldo lager is dan het kruimelbedrag zoals bedoeld in richtlijn B122.
  12. Verkorting van de periode van voldoen aan betalingsverplichting
De in beleidsregel nummer 11 a. en b. genoemde termijn is drie jaar indien het de aflossing van leenbijstand betreft, met uitzondering de leenbijstand ten behoeve van schulden.
  13. Verlenging van de periode van voldoen aan betalingsverplichting
De in beleidsregel nummer 11 a. en b. genoemde termijn is tien jaar indien het de aflossing van fraudevorderingen betreft. Ook mag er geen sprake zijn van het ontstaan van een nieuwe fraudevordering in die periode.
  14. Geen kwijtschelding na voldoen aan betalingsverplichting
Kwijtschelding als bedoeld in beleidsregel nummer 11 vindt niet plaats ten aanzien van vorderingen

welke door pand of hypotheek op een goed of goederen zijn gedekt, behoudens voor zover zij niet op die goederen verhaald kunnen worden.

INVORDERING VAN TERUGGEVORDERDE BIJSTAND INGEVOLGE DE WWB OF UITKERING INGEVOLGE DE IOAW OF DE IOAZ

15. Terugvorderingsbesluit

In de beschikking tot terugvordering van bijstand ingevolge de WWB of uitkering ingevolge de IOAW of de IOAZ vermeldt het college in elk geval:

- a. tot welk bedrag en over welke periode de ten onrechte ontvangen bijstand of uitkering wordt teruggevorderd;
- b. de termijn of termijnen waarbinnen de belanghebbende de ten onrechte ontvangen bijstand of uitkering dient terug te betalen; en
- c. op welke wijze het besluit, bij gebrekkige betaling, ten uitvoer zal worden gelegd.

16. Wettelijke rente

Het college maakt geen gebruik van de bevoegdheid om de schuldenaar wettelijke rente in rekening te brengen zoals bedoeld in artikel 4:98 Awb.

17. Betaling

a. Wijze en tijdstip van betaling

De betaling geschiedt binnen zes weken nadat de beschikking op de voorgeschreven wijze is bekend gemaakt (artikel 4:87 Awb). De betaling door de schuldenaar geschiedt door bijschrijving op de daartoe bestemde bankrekening. Als tijdstip van betaling geldt de datum waarop de rekening van het college wordt gecrediteerd (artikel 4:89, eerste en derde lid Awb). Bij betaling aan de kas van de gemeente geldt de dag waarop het bedrag aan het loket van de gemeente is betaald als tijdstip van betaling. Bij betaling aan de kas ontvangt de schuldenaar een kwitantie (artikel 4:90 Awb).

b. De afboeking van de betaling

De afboeking van betalingen waarvan de bestemming is aangegeven worden afgeboekt overeenkomstig de opgave van de betaler (artikel 4:92, tweede lid Awb). Betalingen waarvoor geen bestemming is gegeven (de zogenoemde ongerichte betalingen) worden afgeboekt op de oudste openstaande vorderingen, met dien verstande dat de aard van de vorderingen aanleiding kan zijn hiervan af te wijken (bijvoorbeeld indien er sprake is van een vordering die betrekking heeft op het lopende kalenderjaar en die nog niet is gebruteerd ingevolge artikel 58, vierde lid WWB of artikel 25, vierde lid IOAW en artikel 25, vierde lid IOAZ).

c. De kosten van betaling

De kosten van betaling (bijvoorbeeld porto- en bankkosten) komen voor rekening van de schuldenaar (artikel 4:91, eerste lid Awb).

18. Uitstel van betaling

a. Invulling bevoegdheid tot verlenen van uitstel van betaling (artikel 4:94 Awb)

Het college verleent op verzoek van de schuldenaar of ambtshalve uitstel van betaling, indien naar het oordeel van het college het uitstel bijdraagt tot sociale activering, arbeidsinschakeling, de oplossing van een schuldenproblematiek of het overbruggen van de periode van bezwaar of beroep. Ook kan uitstel van betaling worden verleend indien er sprake is van zeer dringende redenen die het uitstel noodzakelijk maken. Gedurende het uitstel zal er niet worden aangemaand of ingevorderd. De bevoegdheid tot verrekening (artikel 4:93 Awb) blijft echter bestaan. De termijn waarvoor het uitstel geldt wordt vastgelegd in de beschikking tot uitstel van betaling. Aan deze beschikking kunnen voorwaarden worden verbonden, zoals een betalingsregeling of een verplichting tot het stellen van zekerheid.

b. Weigeren van uitstel van betaling

Een verzoek om uitstel van betaling wordt in ieder geval afgewezen als:

1. De medewerking van de verzoeker aan het college naar het oordeel van het college onvoldoende is;
2. Onjuiste gegevens worden verstrekt;
3. De gevraagde gegevens niet (volledig) binnen de daartoe gestelde termijn zijn verstrekt;
4. De gevraagde zekerheid niet wordt gesteld;
5. De waarde van vermogensobjecten in redelijkheid te gelde kan worden gemaakt teneinde daarmee de verschuldigde vordering te betalen;
6. De berekende betalingscapaciteit zodanig is dat de schuld direct voldaan kan worden;
7. De betalingsregeling zich over een onaanvaardbare termijn uitstrekt;
8. De betalingsproblemen structureel zijn en een betalingsregeling geen uitkomst zal bieden;
9. Sprake is van een verzoek om uitstel van betaling van een vordering in verband met betalingsmoeilijkheden en voorafgaande aan dat verzoek uitstel is genoten in verband met een bezwaar- of beroepsprocedure tegen een terugvorderings- of verhaalsbesluit, terwijl gedurende die procedure betalingsmiddelen ter beschikking hebben gestaan, waarmee de vordering kon worden betaald;
10. Indien de schuldenaar reeds eerder een regeling heeft genoten, maar deze niet is nagekomen.

Het college is verplicht de schuldenaar in de gelegenheid te stellen zijn zienswijze naar voren te brengen voordat hij het verzoek om uitstel geheel of gedeeltelijk afwijst (artikel 4:7 Awb). Als het verzoek om uitstel wordt afgewezen, moet gemotiveerd worden waarom tot afwijzing van het verzoek is besloten.

c. Intrekken of wijzigen beschikking tot uitstel van betaling (artikel 4:96 Awb)

In de volgende gevallen zal de beschikking tot uitstel van betaling worden gewijzigd of ingetrokken:

1. Indien de voorschriften niet worden nageleefd;
2. Indien de schuldenaar onjuiste of onvolledige gegevens heeft verstrekt en de verstrekking van de juiste of volledige gegevens tot een andere beschikking zou hebben geleid; of
3. Indien veranderde omstandigheden zich verzetten tegen de voortduring van het uitstel.

19. Aanmaning

a. Termijn voor aanmaning en van betaling na aanmaning

Indien de schuldenaar in verzuim is, zoals bedoeld in artikel 4:97 Awb, wordt binnen twee weken na constatering van het verzuim, of op enig ander tijdstip, een schriftelijke aanmaning verzonden, waarin de schuldenaar wordt gemaand om binnen twee weken, gerekend vanaf de dag na die waarop de aanmaning is verzonden, tot betaling over te gaan (artikel 4:112, eerste lid Awb).

b. Gevolgen niet nakoming aanmaning

De aanmaning vermeldt dat bij niet tijdige betaling deze zal worden afgedwongen door op kosten van de schuldenaar uit te voeren invorderingsmaatregelen (artikel 4:112, derde lid Awb).

c. Aanmaningsvergoeding

Het college brengt bij de schuldenaar geen aanmaningsvergoeding als bedoeld in artikel 4:113 Awb in rekening.

d. Gedeeltelijke voldoening aan de aanmaning

Als na de verzending van een aanmaning een gedeelte van het achterstallige bedrag wordt voldaan, dan wordt de uitvaardiging van een dwangbevel voor het restant niet door een nieuwe aanmaning voorafgegaan.

20. Dwangbevel

a. Tijdstip van uitvaardigen dwangbevel

Binnen een maand of op enig later tijdstip nadat niet (volledig) binnen de aanmaningstermijn is betaald, vaardigt het college een dwangbevel uit (artikel 60, tweede lid WWB of artikel 28, eerste lid, IOAW en artikel 28, eerste lid, IOAZ, en artikel 4:117, eerste lid Awb).

b. Bekendmaking van het dwangbevel

Het college maakt zoveel mogelijk gebruik van de mogelijkheid het dwangbevel per post te betekenen (artikel 60, vierde lid, WWB of artikel 28, vierde lid, IOAW en artikel 28, vierde lid, IOAZ). De betekening van het dwangbevel per post met het bevel tot betaling binnen een

week vindt plaats door het ter post bezorgen door het college van een voor de schuldenaar bestemd afschrift van het dwangbevel met bevel tot betaling. Onder ter post bezorging wordt \ verstaan: het door het college ter aangetekende verzending aanbieden van het afschrift aan TNT-Post. Als betekenisdatum geldt in het algemeen de datum van de ter post bezorging. Indien betekening per post niet mogelijk of wenselijk is, bijvoorbeeld omdat beslag op goederen of beslag op een bankrekening de voorkeur verdient, wordt de betekening overgelaten aan de deurwaarder, zoals bedoeld in artikel 4:123 Awb.

c. Kosten dwangbevel.

De kosten van het dwangbevel, gesteld op een bedrag van € 25,--, worden bij de schuldenaar in rekening gebracht (artikel 4:119 en artikel 4:120 Awb).

d. Bundeling vorderingen

Indien bij dezelfde schuldenaar meerdere vorderingen tot een dwangbevel leiden, worden de verschillende vorderingen zoveel mogelijk in één dwangbevel gebundeld (artikel 4:119, tweede lid Awb).

e. Tenuitvoerlegging dwangbevel

Het dwangbevel levert een executoriale titel op (artikel 4:116 Awb). Na betekening aan de schuldenaar, zal het college het dwangbevel met toepassing van de voorschriften van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering ten uitvoer leggen, indien niet binnen de gestelde termijn aan het bevel tot betaling volledig is voldaan.

21. Verrekening en beslaglegging

a. Invulling bevoegdheid tot verrekening (artikel 4:93 Awb)

Indien de persoon van wie kosten van bijstand als bedoeld in de artikelen 58 en 59 WWB of kosten van uitkering als bedoeld in de artikelen 25 en 26 IOAW en in de artikelen 25 en 26 IOAZ worden teruggevorderd, algemene bijstand ingevolge de WWB, een inkomensvoorziening op grond van de Wet investeren in jongeren, een uitkering op grond van de IOAW, de IOAZ, of de Wet werk en inkomen kunstenaars ontvangt, is het college ingevolge artikel 60, derde lid WWB of ingevolge artikel 28, tweede lid IOAW en artikel 28, tweede lid IOAZ bevoegd tot verrekening van die kosten van bijstand of die kosten van uitkering met die algemene bijstand, inkomensvoorziening of uitkering. Van deze bevoegdheid maakt het college zoveel mogelijk gebruik. Een eventuele betalingsregeling die wordt getroffen met een schuldenaar zoals hier wordt bedoeld, wordt in ieder geval gerealiseerd door middel van verrekening.

b. Invulling bevoegdheid tot pseudoverrekening met een andere gemeente

Indien de persoon van wie kosten van bijstand als bedoeld in de artikelen 58 en 59 WWB of kosten van uitkering als bedoeld in de artikelen 25 en 26 IOAW en in de artikelen 25 en 26

IOAZ worden teruggevorderd, algemene bijstand ingevolge de WWB, een inkomensvoorziening op grond van de Wet investeren in jongeren, een uitkering op grond van de IOAW, de IOAZ, of de Wet werk en inkomen kunstenaars van een andere gemeente ontvangt, is

het college ingevolge artikel 60a, eerste lid WWB of ingevolge artikel 28, derde lid IOAW en artikel 28, derde lid IOAZ bevoegd tot verrekening van die kosten van bijstand of die kosten van uitkering met die algemene bijstand, inkomensvoorziening of uitkering van die andere gemeente. Van deze bevoegdheid maakt het college zoveel mogelijk gebruik. Een eventuele betalingsregeling die wordt getroffen met een schuldenaar zoals hier wordt bedoeld, wordt in ieder geval gerealiseerd door middel van verrekening.

- c. Invulling bevoegdheid tot pseudoverrekening met het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen
Indien de persoon van wie kosten van bijstand als bedoeld in de artikelen 58 en 59 WWB of kosten van uitkering als bedoeld in de artikelen 25 en 26 IOAW en in de artikelen 25 en 26 IOAZ worden teruggevorderd, een uitkering ontvangt op grond van de Werkloosheidswet, de Wet inkomensvoorziening oudere werklozen, de Ziektewet, de Wet arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen, de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen, de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering, de Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening militairen, de Wet arbeid en zorg of de Toeslagenwet of inkomensondersteuning ontvangt op grond van de Wet werk en arbeidsondersteuning jonggehandicapten van het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen, is het college ingevolge artikel 60a, tweede lid WWB of ingevolge artikel 28, derde lid IOAW en artikel 28, derde lid IOAZ bevoegd tot verrekening van die kosten van bijstand of die kosten van uitkering met die uitkering of inkomensondersteuning van het UWV. Van deze bevoegdheid maakt het college zoveel mogelijk gebruik. Een eventuele betalingsregeling die wordt getroffen met een schuldenaar zoals hier wordt bedoeld, wordt in ieder geval gerealiseerd door middel van verrekening.
- d. Invulling bevoegdheid tot pseudoverrekening met de Sociale verzekeringsbank
Indien de persoon van wie kosten van bijstand als bedoeld in de artikelen 58 en 59 WWB of kosten van uitkering als bedoeld in de artikelen 25 en 26 IOAW en in de artikelen 25 en 26 IOAZ worden teruggevorderd, een uitkering ontvangt op grond van de Algemene Ouderdomswet of de Algemene nabestaandenwet van de Sociale verzekeringsbank, is het college ingevolge artikel 60a, derde lid WWB of ingevolge artikel 28, derde lid IOAW en artikel 28, derde lid IOAZ bevoegd tot verrekening van die kosten van bijstand of die kosten van uitkering met die uitkering van de Sociale verzekeringsbank. Van deze bevoegdheid maakt het college zoveel mogelijk gebruik. Een eventuele betalingsregeling die wordt getroffen met een schuldenaar zoals hier wordt bedoeld, wordt in ieder geval gerealiseerd door middel van verrekening.
- e. Aflossing bijstand in de vorm van een geldlening

Indien de persoon aan wie bijstand in de vorm van een geldlening wordt verleend algemene bijstand ingevolge de WWB of een uitkering op grond van de IOAW, de IOAZ, het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004, de Wet werk en inkomen kunstenaars of een inkomensvoorziening op grond van de Wet investeren in jongeren ontvangt, zal het college overgaan tot verrekening van die geldlening met die algemene bijstand, uitkering of inkomensvoorziening (artikel 48, vijfde lid WWB).

f. Regels ten aanzien van verrekenen

Ten aanzien van verrekenen hanteert het college de volgende regels:

- Er wordt niet tot verrekening over gegaan, indien de middelen van de schuldenaar afdoende zijn om de vordering in één keer te betalen;
- De schuldenaar wordt met een kennisgeving op de hoogte gesteld van het feit dat een vordering op grond van een terugvorderingsbesluit op grond van artikel 58 en 59 WWB of artikel 25 en 26 IOAW of artikel 25 en 26 IOAZ of op grond van artikel 48, vijfde lid WWB met zijn of haar bijstand of uitkering wordt verrekend, en van de hoogte van het bedrag van de verrekening (artikel 4:93, tweede lid Awb);
- De schuldenaar dient door verrekening nooit te beschikken over een inkomen dat minder is dan de voor hem of haar geldende beslagvrije voet (artikel 4:93, vierde lid Awb),
- Een verleend uitstel tot betaling staat verrekening niet in de weg (artikel 4:93, vijfde lid Awb);
- De gehele reeds op het moment van verrekening gereserveerde vakantietoeslag ingevolge bijstandsverlening of uitkeringsverstrekking wordt verrekend met de vordering, tenzij het ontstaan van de vordering de schuldenaar niet te verwijten valt.

g. Beslaglegging

Een executoriaal beslag vindt plaats overeenkomstig de artikelen 479b tot en met 479g, behoudens artikel 479e, tweede lid van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering.

De kosten van invordering middels beslaglegging komen voor rekening van de schuldenaar (artikel 4:120 Awb).

Deze kosten worden als volgt gesteld.

Schuldbedrag	In rekening te brengen kosten
€ 0,00 tot € 250,00	€ 35,00
€ 250,00 tot € 500,00	€ 70,00
€ 500,00 tot € 1.250,00	€ 105,00
€ 1.250,00 tot € 2.500,00	€ 150,00
€ 2.500,00 en meer	€ 300,00

22. Verjaring

Ten aanzien van verjaring van de vordering zijn de artikelen 4:104 tot en met 4:111 Awb van toepassing.

23. Bescherming van de beslagvrije voet

Indien de schuldenaar op grond van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in het kader van invordering door middel van verrekening of dwangbevel de bescherming van de beslagvrije voet geniet, vervalt deze bescherming indien de schuldenaar zijn inlichtingenplicht, zoals bedoeld in artikel 60, eerste lid WWB of artikel 27 IOAW en artikel 27 IOAZ, niet of niet behoorlijk nakomt (artikel 60, vijfde lid WWB en artikel 28, vijfde lid IOAW en artikel 28, vijfde IOAZ).

Voorafgaand aan het vervallen van de bescherming van de beslagvrije voet wordt de schuldenaar van het voornemen hiertoe en de consequenties hiervan schriftelijk op de hoogte gesteld. Ook wordt de schuldenaar in de gelegenheid gesteld binnen vijf werkdagen de verzochte informatie alsnog te verstrekken, tenzij gelet op de aard van de gevraagde informatie een langere hersteltermijn redelijk is.

Indien de informatie niet alsnog wordt verstrekt, vervalt de bescherming van de beslagvrije voet zo snel mogelijk na het verstrijken van de gegeven hersteltermijn.

Indien na het verstrijken van de hersteltermijn de gevraagde informatie alsnog wordt verstrekt, zal per individueel geval worden bekeken of de bescherming van de beslagvrije voet alsnog wordt hersteld, met dien verstande dat de bescherming niet eerder wordt hersteld dan na drie maanden na overlegging van de gevraagde informatie.

Toelichting:

TOELICHTING BELEIDSREGELS OPSCHORTING, HERZIENING, INTREKKING, TERUGVORDERING EN INVORDERING WET WERK EN BIJSTAND (WWB), WET INKOMENSVORZIENING OUDERE EN GEDEELTELIJK ARBEIDSONGESCHIKKTE WERKLOZE WERKNEMERS (IOAW) EN WET INKOMENSVORZIENING OUDERE EN GEDEELTELIJK ARBEIDSONGESCHIKTE GEWEZEN ZELFSTANDIGEN (IOAZ)

1. Algemeen

In de WWB en in de IOAW en de IOAZ is het opschorten, herzien, intrekken en terugvorderen van ten onrechte verleende bijstand of uitkering een algehele bevoegdheid van het college.

Het college maakt gebruik van deze bevoegdheid in de gevallen en op grond van de bepalingen in deze beleidsregels.

2. Opschorting, herziening of intrekking van het toekenningsbesluit

Evenals terugvordering van bijstand of uitkering is het met terugwerkende kracht gewijzigd vaststellen van het recht op bijstand of uitkering door middel van een herzienings- of intrekkingbesluit een algehele bevoegdheid van het college. Het college maakt in beginsel in alle gevallen waarin er aanleiding is het toekenningsbesluit met terugwerkende kracht te wijzigen, gebruik van deze

bevoegdheid.

De bepalingen onder sub 1 en 2 van onderdeel B. en D. zijn identiek aan de bepalingen van artikel 54 \ lid 3 WWB en artikel 17 lid 3 IOAW en artikel 17 lid 3 IOAZ, doch zijn met een dwingend karakter geformuleerd.

- a. indien als gevolg van het niet nakomen van de inlichtingenverplichting van de belanghebbende ten onrechte bijstand of uitkering is verleend dan wordt in alle gevallen het bijstands- of uitkeringsrecht naar het verleden toe gecorrigeerd naar de juiste situatie.
- b. In gevallen waarin er kennelijk in het verleden een niet correct toekenningsbesluit is genomen, maar dit niet is veroorzaakt door de belanghebbende, dan kan in voorkomende gevallen toch herziening of intrekking van het toekenningsbesluit aan de orde zijn.

Dit zal zich vooral voordoen in gevallen waarin door het college onjuiste besluitvorming heeft plaatsgehad. Deze vorm van intrekking/herziening staat op gespannen voet met het rechtszekerheidsbeginsel. Op grond van dit beginsel kunnen rechten niet zonder meer met terugwerkende kracht worden gewijzigd. Doorslaggevend moet zijn of belanghebbende enige blaam treft bij het niet melden van de onjuiste situatie. De belanghebbende zal derhalve "op zijn klompen" hebben kunnen aanvoelen dat er iets mis was met de toekenning. Als dit niet het geval is dan gaat het college niet over tot herziening/intrekking met terugwerkende kracht. Het uitkeringsrecht zal in dat geval uiterlijk met ingang van de datum waarop de onjuistheid is geconstateerd worden gewijzigd, mits de belanghebbende hiervan tijdig op de hoogte wordt gebracht. Een andere overweging is of het college als gevolg van een grove fout een foutief besluit heeft genomen. Grove nalatigheid van het bestuursorgaan kan niet voor rekening komen van de belanghebbende, tenzij het bij de belanghebbende volkomen duidelijk kan zijn dat het hier een fout betreft.

3. Terugvordering

Deze bepaling vormt de kernbepaling van het gemeentelijke terugvorderingsbeleid. Benadrukt wordt dat de bijstand of uitkering uitsluitend wordt teruggevorderd in de gevallen waarin dit in de beleidsregels is vastgelegd.

4. Ten onrechte verleende bijstand of uitkering

De hier onder sub 1 omschreven situaties waarin bijstand wordt teruggevorderd zijn identiek aan de bepalingen van artikel 58 WWB. Om echter geen misverstand te laten bestaan over wanneer bijstand moet worden teruggevorderd zijn deze beleidsregels, in tegenstelling tot de formulering van artikel 58 WWB, dwingend geformuleerd.

- a. bijstand is ten onrechte of tot een te hoog bedrag verleend wanneer achteraf komt vast te staan dat over dbetreffende periode geen, of tot een lager bedrag, recht op bijstand bestond. Voorafgaande aan deze terugvordering dient op grond van artikel 54 lid 3 WWB en beleidsregel nummer 2 van de Beleidsregels Terugvordering eerst een herzienings- of intrekkingbesluit te worden genomen.
- b. aan de bijstand die in de vorm van een geldlening is verleend dient in alle gevallen een terugbetalingsverplichting te worden verbonden. Deze verplichting wordt in het toekenningsbesluit vastgelegd. Eerst wanneer deze verplichting niet wordt nagekomen wordt ten aanzien van het nog

resterende bedrag van de lening een terugvorderingsbesluit genomen.

- c. Borgstelling is een vorm van bijstandsverlening. Dit betekent dat in het toekenningsbesluit vastgelegd moet zijn dat de gemeente bijstand heeft verleend in de vorm van een borgstelling. Deze bijstand komt echter pas tot uitbetaling (aan de geldverstrekker) indien de belanghebbende in gebreke blijft met het terugbetalen van de door de geldverstrekker verleende geldlening. Op het moment van uitbetaling van de bijstand ontstaat tevens een vordering die op grond van artikel 58 lid 1 sub c WWB en de gemeentelijke beleidsregels kan worden teruggevorderd. In dat geval is, evenals bij de terugvordering van een geldlening, een afzonderlijk terugvorderingsbesluit noodzakelijk.
- d. Een voorschot wordt op grond van artikel 52 WWB van rechtswege (automatisch op grond van de wet) verstrekt als een renteloze geldlening. Dit impliceert dat belanghebbende deze lening moet terugbetalen. Artikel 52 lid 3 WWB regelt dat het verstrekte voorschot ineens wordt verrekend met de toegekende uitkering over de periode waarop het voorschot betrekking had. Soms behoort verrekening van dit voorschot niet of niet volledig tot de mogelijkheden. Dat kan zijn omdat er geen toekenning van een uitkering tot stand komt, of dat de toegekende uitkering niet toereikend is om het totale bedrag van het voorschot ineens te verrekenen. Het openstaande bedrag van het voorschot wordt dan van belanghebbende teruggevorderd op grond van artikel 58 lid 1 sub d WWB. Wanneer deze omstandigheid zich voordoet dan is een afzonderlijk terugvorderingsbesluit noodzakelijk ten aanzien van het bedrag dat niet (volledig) kan worden verrekend met de toegekende bijstand.
- e. er kunnen naast de hierboven genoemde omstandigheden andere redenen zijn waarin de bijstand bij nader inzien onverschuldigd is betaald. Het gaat hierbij met name om situaties waarin er geen reden is om te komen tot herziening of intrekking van het toekenningsbesluit, bijvoorbeeld wanneer bijstand is verleend in afwachting van het beschikbaar komen van middelen (inkomen of vermogen), of wanneer achteraf een vergoeding wordt ontvangen voor kosten waarvoor in een eerder stadium ook reeds (bijzondere) bijstand is ontvangen. Ook de onverschuldigd betaalde bijstand als gevolg van een administratieve vergissing dient op grond deze beleidsregel te worden teruggevorderd. Als restrictie geldt dat alleen kan worden teruggevorderd indien de belanghebbende redelijkerwijs kon begrijpen dat hij ten onrechte bijstand ontving. Voor de hier bedoelde vorm van terugvordering geldt een wettelijke vervaltermijn van 2 jaar.
- f. In de volgende gevallen moet het college afzien van brutering en kan alleen de netto bijstand teruggevorderd worden:
  1. De reden voor terugvordering is in de loop van het jaar ontstaan en het college heeft nagelaten belanghebbende hiervan tijdig in kennis te stellen, waardoor deze niet meer in staat was de vordering binnen het kalenderjaar terug te betalen (zie CRvB 28-11-2006, nrs. 05/2497 NABW e.a.). In deze uitspraak waren de inkomsten, die tot de terugvordering hadden geleid, door belanghebbende keurig opgegeven en kon haar niet worden verweten dat zij de inlichtingenplicht had geschonden. Niet was gebleken dat het college niet in staat was geweest om in het kalenderjaar al tot terugvordering over te gaan. Het college had derhalve niet in redelijkheid gebruik kunnen maken van de bevoegdheid tot bruto-terugvordering. Zie ook CRvB 08-06-2007, nrs. 06/1837 WWB e.a. en CRvB 24-07-2007, nr. 06/3265 WWB.

2. Belanghebbende kan terzake van het ontstaan van de schuld geen verwijt worden gemaakt en hem kan ook niet worden verweten dat de schuld niet binnen het betreffende boekjaar is terugbetaald (CRvB 15-07-2008, nr. 07/1890 WWB, CRvB 27-01-2009, nr. 08/4903 WWB en CRvB 06-10-2009, nr. 08/2103 WWB).

De onder sub 2 omschreven situaties waarin uitkering wordt teruggevorderd zijn identiek aan de bepalingen van artikel 17 IOAW en artikel 17 IOAZ. Om echter geen misverstand te laten bestaan over wanneer uitkering moet worden teruggevorderd zijn deze beleidsregels, in tegenstelling tot de formulering van artikel 17 IOAW en artikel 17 IOAZ, dwingend geformuleerd.

- a. De uitkering is als gevolg van een besluit als bedoeld in artikel 17, derde of vierde lid, IOAW en in artikel 17, derde of vierde lid IOAZ of artikel 20 IOAW en artikel 20 IOAZ ten onrechte of tot een te hoog bedrag verleend, alsmede hetgeen anderszins onverschuldigd is betaald,
  - b. Gebleken is dat de belanghebbende over dezelfde periode waarover een uitkering op grond van de IOAW of de IOAZ is verleend, later inkomsten ontvangt waarmede bij de vaststelling van de uitkering rekening zou zijn gehouden.
  - c. In de gevallen zoals bovenstaand genoemd onder h. moet het college afzien van brutering en kan alleen de netto uitkering teruggevorderd worden.
5. Terugvordering van gezinsleden
- Op grond van artikel 59 lid 2 WWB of artikel 26 lid 2 IOAW en artikel 26 lid 2 IOAZ kan bijstand of uitkering die als gevolg van schending van de inlichtingenplicht niet als gezinsbijstand is verleend, maar wel als gezinsbijstand verleend had moeten worden, tevens worden teruggevorderd van degene met wiens middelen rekening had moeten worden gehouden. Eenvoudiger gesteld: bijstand of uitkering die aan een alleenstaande is verleend, die achteraf een gezamenlijke huishouding blijkt te voeren, kan tevens van de verzwegen partner worden teruggevorderd.

Duidelijk moet zijn dat:

- de bijstandsontvanger het voeren van een gezamenlijke huishouding met deze partner heeft verzwegen.
- de verzwegen partner van de bijstandsverlening op de hoogte was.

Alle gezinsleden waarvan in bovengenoemde situaties kan worden teruggevorderd zijn hoofdelijk aansprakelijk voor de gehele vordering. Dit betekent in de praktijk dat het gehele bedrag van elk gezinslid kan worden teruggevorderd. In gevallen waarin één (of meer) gezinsleden niet in staat zijn om (het volledige) bedrag terug te betalen kunnen andere gezinsleden voor het gehele (restant)bedrag worden aangesproken. In principe dienen alle debiteuren die hoofdelijk aansprakelijk zijn hun aandeel in de aflossing onderling met elkaar te verrekenen. Dit is niet het probleem van de gemeente.

6. Afzien van het nemen van een terugvorderingbesluit

In het terugvorderingsproces kan op twee momenten worden afgezien van terugvordering. Ten eerste

kan worden besloten om geen terugvorderingsbesluit te nemen. De vordering komt in dat geval niet tot stand. Ten tweede kan worden afgezien van verdere terugvordering in een later stadium. Deze variant, ook wel kwijtschelding genoemd, wordt behandeld in beleidsregel 7 en verder.

In individuele situaties kunnen dringende redenen grond zijn om van een terugvorderingsbesluit af te zien. Hiervan kan sprake zijn wanneer de vordering is ontstaan buiten toedoen van de belanghebbende, en hem hiervan geen enkel verwijt kan worden gemaakt. Tevens zal in dat geval aannemelijk moeten zijn dat de belanghebbende niet kon weten dat hij ten onrechte bijstand ontving.

In gevallen waarin eerst een herzienings- of intrekingsbesluit aan de orde is kan van een dergelijk besluit reeds worden afgezien wegens een dringende reden (zie beleidsregel 2). In dat geval is ook geen grond tot het nemen van een terugvorderingsbesluit.

7. tot en met 10. Kwijtschelding wegens schuldenproblematiek

Wanneer een bijstandsvordering door middel van een terugvorderingsbesluit is vastgelegd dan kan er in een later stadium reden zijn om de vordering (gedeeltelijk) kwijt te schelden.

In deze beleidsregel is artikel 78a Abw nagenoeg letterlijk overgenomen.

11. tot en met 14. Kwijtschelding na voldoen aan betalingsverplichting

In deze beleidsregels komt tot uitdrukking dat de aard van de vordering bepalend is voor het moment waarop kwijtschelding aan de orde kan zijn.

Kwijtschelding kan aan de orde zijn als bij:

- leenbijstand 3 jaren correct is voldaan aan de aflossingsverplichting. Met uitzondering van de leenbijstand voor schulden;
- ten onrechte genoten uitkering 5 jaren correct is voldaan aan de aflossingsverplichting, en;
- fraudevorderingen 10 jaren correct is voldaan aan de aflossingsverplichting en tevens de debiteur niet opnieuw in die periode fraude heeft gepleegd.

Tevens is de bepaling opgenomen dat bij vorderingen kwijtschelding aan de orde kan zijn. Deze 'kan'-bepaling heeft vooral betrekking op de mogelijkheid af te zien van kwijtschelding indien de debiteur in de periode van aflossing opnieuw fraude heeft gepleegd. Een uitzondering wordt gemaakt voor leenbijstand voor schulden. Bij niet nakoming van de verplichting wordt de volledige lening teruggevorderd en gelden de bepalingen van beleidsregel 11.

15. Terugvorderingsbesluit

In deze regel is geregeld welke aspecten in ieder geval onderdeel uitmaken van het terugvorderingsbesluit.

16. Beleidsregels 16 tot en met 23

De inhoud van deze beleidsregels spreekt voor zich.

Tenuitvoerlegging door middel van beslag (beleidsregel nr. 21 onder g) kan geschieden conform de regels van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering. De gemeente heeft de mogelijkheid van

vereenvoudigd derdenbeslag op loon of uitkering.

De procedure is als volgt:

- de gemeente stuurt met een kennisgeving een afschrift van het dwangbevel naar degene van wie debiteur een periodieke uitkering ontvangt
- hierin wordt de beslagvrije voet aangegeven
- de derde-beslagene moet de kennisgeving binnen 8 dagen voor gezien terugzenden aan de gemeente
- door de terugzending is het beslag gelegd. De derde-beslagene wordt hiermee verplicht het voor beslag vatbare bedrag uit te betalen aan de gemeente
- de gemeente moet binnen 7 dagen na retourontvangst van de kennisgeving een afschrift van die kennisgeving aangetekend toezenden aan de debiteur. Als de gemeente dit nalaat kan debiteur de President van de rechtbank vragen het beslag op te heffen.

UITVOERINGSVOORSCHRIFTEN INVORDERING TEN ONRECHTE VERLEENDE BIJSTAND INGEVOLGE DE WWB EN UITKERING INGEVOLGE DE IOAW EN IOAZ

1. Terugvordering.

Het college maakt gebruik van haar bevoegdheid de ten onrechte verleende bijstand op grond van de WWB en uitkering op grond van de IOAW of de IOAZ terug te vorderen.

Het betreft een ruime omschrijving van terugvordering, namelijk:

- fraude;
- ten onrechte genoten bijstand;
- niet nakomen van aflossingsverplichting bij leenbijstand;
- voorschotten;
- onverschuldigde betaling.

Alle ten onrechte genoten bijstand ingevolge de WWB en uitkering ingevolge de IOAW of de IOAZ wordt teruggevorderd, behoudens het kruimelbedrag van € 100,00 zoals bedoeld in richtlijn B122.

2. Kwijtschelding

Onderscheid maken tussen de aard van de vordering.

Aard vordering	Kwijtschelding kan na x-maandelijke termijnen van betaling
* Leenbijstand (behoudens leenbijstand voor schulden)	36
* ten onrechte genoten	60
* fraude	120

Voorwaarde om voor kwijtschelding in aanmerking te komen is dat men zich correct aan de terugbetalingsverplichting heeft gehouden en dat bij fraudevorderingen geen verdere fraude heeft

plaatsgevonden. In de praktijk betekent dit dat bij vorderingen waar incassomaatregelen (beslag) aan de orde is c.q. is geweest, kwijtschelding niet of nauwelijks aan de orde kan zijn. Hier is namelijk sprake van het niet correct aan de terugbetalingsverplichting voldoen.

Het betreft een "kan"-bepaling, hetgeen aangeeft dat er geen sprake is van een automatisch buiten invordering stellen van het restant van de vordering. Zowel een langere aflossingsduur als een kortere kan aan de orde zijn. Leidraad is de medewerking van de debiteur inzake terugbetaling.

3. Kwijtschelding bij schulden.

In beginsel wordt medewerking verleend bij het oplossen van problematische schulden.

Dit betekent dat de aanpak van de schuldenproblematiek moet worden uitgevoerd door een erkende instantie (zoals de budgetwinkel).

De vraag is of fraudevorderingen altijd een beletsel moeten zijn voor een minnelijk traject voor schuldbemiddeling c.q. schuldsanering.

In de praktijk blijkt dat bij schuldsanering de weg naar de WSNP wordt ingegaan.

Dit betekent concreet dat het traject langer duurt en de "opbrengst" lager uitvalt.

De invordering heeft in deze gevallen vaak al geen zin gehad omdat betrokkenen onvoldoende middelen hebben om iets terug te betalen.

In afwijking van beleidsregel 8 van de Beleidsregels opschorting, herziening, intrekking, terugvordering en invordering Wet werk en bijstand (WWB), Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ), zoals bovenstaand opgenomen, kan in voorkomende gevallen ingestemd worden met een minnelijke sanering.

Voorwaarden zijn:

- Afweging aard van de fraude (er kunnen zich zaken voordoen dat we beslissen om geen instemming te verlenen);
- Preferentie moet tot uitdrukking komen;
- Volledige medewerking van betrokkene aan sanering;
- Bij niet nakomen afspraken, volledige vordering opeisbaar.

4. Terugbetaling.

Uitgangspunt:

Terugbetaling geschiedt in beginsel via betaling van het volledige bedrag.

Indien dit niet mogelijk blijkt dan worden de volgende spelregels in acht genomen.

4a. Cliënten.

Terugvordering via verrekening

Voor een cliënt met lopende uitkering dient als aflossing van alle vorderingen 10% van de bijstandsnorm inclusief vakantiegeld gehanteerd te worden.

Voor beleid inzake kruimelbedrag zie richtlijn nr.B122.

4b. Ex-cliënten.

Tenzij er aanwijzingen zijn dat de belanghebbende over voldoende middelen beschikt om de vordering ineens terug te betalen wordt de terugbetalingsverplichting vastgesteld overeenkomstig de onderstaande glijdende schaal waarbij geen onderscheid wordt gemaakt in de ontstaansgrond van de vordering.

Vordering in Euro	Aantal maanden		Minimum termijnbedrag
< 2.500		36	50
2.500 - 5.000	48	70	
>5000		60	100

5. Invorderingsbeleid.

De acties voor invordering worden afgestemd op de aard van de vordering.

Bij fraude zal dus sprake zijn van een directere (hardere) aanpak.

Voorgestane aanpak:

Fraude:

- Directe vaststelling van vordering;
- Indien mogelijk direct beslagleggen van roerende goederen en overgaan tot verkoop of betaling ineens van de vordering;
- Bij geen reactie op eerste verzoek tot betaling, direct versturen van aanmaning;
- Bij geen reactie op aanmaning overgaan tot aankondiging van loonbeslag en het voorbereiden van loonbeslag;
- Indien geen loonbeslag mogelijk, afweging maken tot het overgaan tot beslag op (on)roerende goederen.

Overige vorderingen:

- Vaststelling vordering en aanschrijving;
- Directe herinnering na uitbetalen betaling;
- Indien van toepassing direct aanmanen, met aankondiging nadere acties (zoals telefonisch contact) bij uitblijven betaling;
- Loonbeslag indien mogelijk, anders inschakeling deurwaarder.

6. Inschakeling incassobureau en deurwaarder

Er zijn 3 momenten waarop overwogen wordt tot inschakeling van incassobureau of deurwaarder:

- bij fraudevorderingen bij aanvang i.v.m. het in beslag nemen van goederen;

- bij het uitblijven van betaling (na de aanmaningsperiode) en derdebeslag niet mogelijk blijkt te zijn;
- bij ontstaan van zodanige werkbelasting binnen team (vorm van uitbesteden).

7. Kosten van invordering.

Alle kosten die gemaakt worden voor het invorderen komen ten laste van de debiteur.

8. Onderzoek.

Onderzoek naar de debiteur vindt plaats bij:

- Vaststellen van een betalingsregeling;
- Niet reageren op aanmaning;
- Uitblijven van betaling en overgaan tot beslag/inschakelen deurwaarder/incassobureau;
- Detentie, onbekend adres; schuldsanering;
- Terugbetalingsregeling > maximale aflossingsduur beleidsregels;
- Bij bereiken maximale aflossingstermijn;
- Overig (onvoorzien).

9. Vermogensoverschrijding en terugvordering

Wanneer de toepasselijke vermogensgrens wordt overschreden, bestaat er geen recht op algemene bijstand. Het bedrag waarmee de vermogensgrens wordt overschreden zal "ingeteerd" moeten worden. In de praktijk doet zich regelmatig de situatie voor dat een vermogensoverschot als gevolg van fraude pas achteraf wordt geconstateerd.

De jurisprudentie leert dat het College kan volstaan met de constatering dat de belanghebbende gedurende de gehele periode beschikte over meer vermogen dan de toepasselijke vermogensgrens en de kosten van de bijstand over deze periode terugvorderen (zie CRvB 20-05-2003, nr. 00/2535 NABW en CRvB 06-04-2004, nr. 01/4801 NABW). Daarbij komt de vraag hoelang belanghebbende van dit vermogen zou kunnen hebben interen niet meer aan de orde (zie CRvB 16-03-2004, nr. 01/4802 NABW). Bovendien hoeft bij de terugvordering de zogenoemde interingsnorm van 1,5 maal de geldende bijstandsnorm niet te worden gehanteerd.

Soms echter kan het bedrag van de vermogensoverschrijding dusdanig laag zijn, dat niet gesteld kan worden dat de vermogensoverschrijding zodanig is dat over de gehele periode de bijstand ten onrechte is verleend, m.a.w. het bedrag van de vermogensoverschrijding kan het terugvorderen van de over de gehele periode verstrekte bijstand niet rechtvaardigen.

Terugvordering is een bevoegdheid van het college, welke bevoegdheid nader uitgewerkt is in de

Beleidsregels opschorting, herziening, intrekking, terugvordering en invordering WWB, IOAW en IOAZ zoals bovenstaand opgenomen.

Uitgangspunt van het terugvorderingsbeleid is dat in voorkomende gevallen de teveel of ten onrechte

verleende bijstand wordt teruggevorderd.

Het college dient echter bij haar terugvorderingsbevoegdheid de rechtsreeks bij het terugvorderingsbesluit betrokken belangen af te wegen en te beoordelen of er individuele omstandigheden zijn die aanleiding geven om van de beleidsregel af te wijken (art. 3:4 en 4:84 Awb). Met name dient beoordeeld te worden of het handelen volgens de beleidsregels, door bijzondere omstandigheden, onevenredig zou zijn in verhouding tot de met die regels te dienen doelen.

Wanneer er sprake is van een relatief lage vermogensoverschrijding gedurende een langere periode kan er afgeweken worden van de heersende jurisprudentie van de Centrale Raad van Beroep, om bij vermogensoverschrijding de kosten van de bijstand terug te vorderen over de gehele periode waarin de belanghebbende beschikte over meer vermogen dan de toepasselijke vermogensgrens, ongeacht de hoogte van de feitelijke vermogensoverschrijding.

Dit echter alleen in die gevallen, waarin de vermogenssituatie helder is en het bedrag van de vermogensoverschrijding kan worden vastgesteld. Er wordt dan louter het bedrag van de vermogensoverschrijding teruggevorderd.

Rechtsbescherming en procesrecht

A002 Adres rechtbank, sector bestuursrecht

In deze richtlijn staat het adres van de Rechtbank, sector bestuursrecht aangegeven van het Arrondissement waaronder de gemeente valt.

(Voorzieningenrechter) Rechtbank Den Bosch

Sector bestuursrecht

Postbus 90125

5200 MA DEN BOSCH

A027 Rechtstreeks beroep bij rechtbank

In deze richtlijn wordt aangegeven het beleid inzake het overslaan van de bezwaarfase.

Beleid met betrekking tot het instellen van rechtstreeks beroep

In bepaalde gevallen kan de bezwaarschriftenprocedure onnodig vertragend werken. Daarom is de Algemene wet bestuursrecht (Awb) per 1 september 2004 uitgebreid met een aantal bepalingen die 'rechtstreeks beroep' mogelijk maken (art. 7:1a Awb). Dit betekent dat in afwijking van artikel 7:1 Awb de bezwaarschriftenprocedure kan worden overgeslagen indien:

- de belanghebbende in zijn bezwaarschrift een verzoek tot rechtstreeks beroep doet en;
- het bestuursorgaan de zaak geschikt acht voor rechtstreeks beroep.

Wanneer het bestuursorgaan instemt met het verzoek tot rechtstreeks beroep dan zendt het het bezwaarschrift door aan de bestuursrechter.

Het feit dat de belanghebbende (de indiener) het verzoek in het bezwaarschrift moet doen, lijkt op het eerste gezicht tegenstrijdig met het beoogde doel van de regeling. Er is evenwel met opzet voor deze formulering gekozen zo blijkt uit de Memorie van Toelichting (MvT):

1. Er wordt een fase in de rechtsbescherming prijsgegeven. Om onduidelijkheid en bewijsproblematiek te vermijden, moet het verzoek hiertoe schriftelijk worden gedaan.
2. Er wordt voorkomen dat een belanghebbende halverwege de bezwaarschriftenprocedure - als er een patstelling is bereikt - alsnog een verzoek om rechtstreeks beroep doet.

Het bestuursorgaan moet de zaak "geschikt achten" voor rechtstreeks beroep. De MvT spreekt met zoveel woorden van een beoordelingsvrijheid voor gemeenten. Dit brengt ook een summier motiveringsplicht met zich mee in geval van afwijzing van het verzoek.

Het is de gemeenten aangeraden om op dit punt beleid te formuleren. Enig concreet houvast hoe met die beleidsvrijheid om te gaan biedt de MvT elders: het doel van het voorgestelde rechtstreekse beroep is om zaken waarbij reeds in een eerdere fase de feiten zijn vastgesteld en standpunten zijn uitgewisseld niet onnodig te verlengen. Kortom: de regeling is bedoeld om herhaling van zetten - uit de primaire fase - in de bezwaarfase te voorkomen. Rechtstreeks beroep heeft alleen zin als partijen het erover eens zijn dat zij het oneens zijn. Tevens moeten zij het ook eens zijn over de punten die hen verdeeld houden. Daarbij kan het gaan om rechtsvragen, die nog niet in de jurisprudentie zijn uitgekristalliseerd, of om vaststelling van feiten voorzover partijen daarover blijvend van mening verschillen. Gevallen waarin nog onvoldoende onderzoek naar de feiten is gedaan, lenen zich vanzelfsprekend niet voor rechtstreeks beroep op de rechter. Zo zal bijvoorbeeld een medisch geschil, waaraan nog geen arts te pas gekomen is, voor rechtstreeks beroep ongeschikt zijn.

Het is niet mogelijk bezwaar te maken tegen een afwijzing van een verzoek tot rechtstreeks beroep (art. 8:4 onder k. Awb).

De besluiten tot instemming en afwijzing van een verzoek tot rechtstreeks beroep zullen gemandateerd worden aan het hoofd van de afdeling MO/BJZ en de teamleider SE/OC/JA.

Beleidsuitgangspunten gemeente Helmond:

Er wordt zeer terughoudend omgegaan met verzoeken tot rechtstreeks beroep.

- De bezwaarfase wordt in beginsel niet overgeslagen, daar de algehele heroverweging leidt tot het corrigeren van eventuele misslagen en fouten. In beginsel zal een verzoek worden afgewezen op deze grond.
- Enkel in die zaken waarin de zaak erg duidelijk ligt, kan er met een verzoek tot

rechtstreeks beroep worden ingestemd. Voorwaarden hiervoor zijn:

- duidelijkheid over de feiten: er moet zekerheid bestaan over de bekendheid bij de gemeente met alle feiten en omstandigheden.
- het primair besluit dient op juiste gronden te zijn genomen en de inhoud van het besluit moet de juridische toets kunnen doorstaan (goede verwijzing naar regelgeving, voldoende motivering etc.).
- beide partijen zijn het erover eens dat zij het oneens zijn. Voorbeeld: er wordt een aanvraag ingediend waarbij de aanvragende partij al weet dat het verzoek wordt afgewezen, echter de aanvrager is het op principiële gronden niet eens is met de afwijzing. Partijen moeten het ook eens zijn over de punten die hen verdeeld houden.

Richtlijnen "Voorliggende voorzieningen"

Inkomensregelingen

V001 Duur aanvultermijn zelfstandigen

In deze richtlijn wordt aangegeven binnen welke termijn een belanghebbende die bijstand heeft aangevraagd als zelfstandige zijn aanvraag moet aanvullen, indien deze onvolledig is.

Als het inlichtingenformulier wordt ontvangen maar niet alle verzochte stukken worden ingeleverd dan wordt de klant schriftelijk verzocht om binnen 5 werkdagen de ontbrekende stukken alsnog in te leveren. Er vindt nog geen opschorting van de beslistermijn plaats.

Na deze termijn kunnen zich 3 situaties voordoen:

- a. De belanghebbende levert de ontbrekende stukken alsnog binnen deze termijn in waardoor de aanvraag gecompliceerd wordt. De aanvraag wordt dan inhoudelijk beoordeeld.
- b. De belanghebbende geeft aan dat de ontbrekende stukken niet tijdig ingeleverd kunnen worden. In overleg met de belanghebbende wordt een nieuwe uiterlijke inlevertermijn afgesproken waarbinnen deze stukken alsnog ingeleverd worden. De beslistermijn wordt gelijktijdig opgeschort (art. 4:15 Awb). Van de nieuwe inlevertermijn en opschorting wordt een schriftelijke bevestiging verzonden aan de belanghebbende.
- c. De belanghebbende reageert niet binnen de termijn. Er wordt een hersteltermijn van 5 werkdagen gegeven waarbinnen de ontbrekende stukken alsnog ingeleverd dienen te worden. De beslistermijn wordt met 5 dagen opgeschort (art. 4:15 Awb). Hiervan wordt een schriftelijke kennisgeving verzonden.

Indien belanghebbende ook na deze opschortings-/hersteltermijn niet aan zijn inlichtingenverplichting voldoet en evenmin reageert, dan wordt de aanvraag buiten behandeling gelaten (art. 4:5 lid 1 Awb). Dit geldt ook als er weliswaar stukken worden ingeleverd, maar nog niet alle verzochte stukken in het bezit zijn van de gemeente.

Indien belanghebbende de verzochte stukken alsnog heeft ingeleverd maar hieruit blijkt dat er nog meer gegevens nodig zijn dan wordt de belanghebbende schriftelijk verzocht om binnen 5 werkdagen de ontbrekende stukken alsnog in te leveren. Er vindt nog geen opschorting van de beslistermijn plaats (zie hiervoor: de eerste stap).

Is de aanvraag reeds ter advisering doorgezonden en de adviseur heeft nog aanvullende gegevens nodig dan kan de aanvraag niet meer buiten behandeling gelaten worden. In dat geval wordt besloten op de aanvraag op voet van de dan bekende gegevens (vgl. art. 35 vijfde lid Bbz 2004). De adviseur wordt dan ook verzocht om op basis van de bekende gegevens een advies uit te brengen.

V002 Gegevens Bbz-commissie

In deze richtlijn wordt aangegeven of er voor de uitvoering van het Bbz 2004 gebruik gemaakt wordt van een adviescommissie.

Er is geen regionale Bbz-commissie die B&W adviseert inzake bijstandsverlening aan zelfstandigen.

V003 Bijzondere bijstand specifieke kosten zelfstandigen

Woonkostentoeslag

Woonkostentoeslag (WKT) is een veel voorkomende soort bijzondere bijstand. Kort gezegd vult het bepaalde gaten op die de huurtoeslag laat vallen. De Wet op de huurtoeslag (WHT), die sinds 1 september 2005 de Wet op de huursubsidie is opgevolgd, is in relatie tot de woonkostentoeslag aan te merken als voorliggende voorziening (vgl. CRvB 06-01-2004, nrs. 01/2844 NABW e.a., CRvB 09-12-2003, nr. 01/881 NABW en CRvB 17-12-2002, nr. 00/1291 NABW).

Onder woonkosten moet worden verstaan:

1. indien een huurwoning wordt bewoond, de per maand geldende huurprijs als omschreven in artikel 1, aanhef en onder d, van de Wet op de huurtoeslag;
2. indien een eigen woning wordt bewoond:
  - a. de tot een bedrag per maand omgerekende som van de verschuldigde hypotheekrente,
  - b. de in verband met het in eigendom hebben van de woning te betalen zakelijke lasten, en
  - c. een naar de omstandigheden vast te stellen bedrag voor onderhoud.

Vergoeding voor woonlasten vindt plaats volgens de regels die zijn opgenomen in hoofdstuk 7.17.2 van het handboek WWB. Bij zeer hoge woonlasten kan een verhuisplicht worden opgelegd.

Arbeidsongeschiktheidsverzekering

Bij de beoordeling of de bijzondere kosten voor een arbeidsongeschiktheidsverzekering tot de noodzakelijke bestaanskosten kunnen worden gerekend moeten de eventuele acceptatieproblemen voor een nieuwe

verzekering na afloop van de bijstandsverlening worden meegewogen. Dit betekent dat de kosten (premies) voor een verzekering tegen arbeidsongeschiktheid doorgaans tot de noodzakelijke bestaanskosten kunnen worden gerekend.

De uitkering (algemene bijstandsnorm) kan nu enkel verhoogd worden met eventueel een woonkostentoeslag en een toeslag voor de verschuldigde premies voor een arbeidsongeschiktheidsverzekering (AOV), voor zover deze verzekering tot de noodzakelijke bestaanskosten kan worden gerekend.

V004 Marginale zelfstandigen

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake de verlening van bijstand aan belanghebbenden met marginale activiteiten als zelfstandige.

Inleiding

Volgens constante jurisprudentie is het bijstandsgerechtigden met volledige arbeidsverplichtingen toegestaan om zelfstandige werkzaamheden van bescheiden omvang te verrichten. Door het Ministerie van SZW zijn destijds voorwaarden geformuleerd waaraan men moet voldoen om de uitkeringsrechten niet in gevaar te laten komen. Om onbedoelde effecten te voorkomen is het zinvol om voor zelfstandige werkzaamheden op bescheiden schaal richtlijnen op te stellen.

Bescheiden schaal

Bedrijfs- of beroepsmatige activiteiten zonder dat sprake is van zelfstandigheid zijn toegestaan als het gaat om werkzaamheden van bescheiden omvang. Hieronder wordt verstaan dat de feitelijke werkzaamheden van de bijstandsgerechtigde, en mogelijke partner, in zijn totaliteit maximaal 780 uur per jaar bedragen. Indien de zelfstandige activiteiten zich ontwikkelen tot een meer dan bescheiden omvang, dienen ze tot deze proporties te worden teruggebracht of kan, bij gebleken levensvatbaarheid, de belanghebbende een beroep doen op de startersfaciliteiten ingevolge het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz 2004). De belanghebbende moet volledig reëel beschikbaar blijven voor de arbeidsmarkt. Deze verplichting wordt onvoorwaardelijk opgelegd. De artikelen 9 en 10 van de WWB zijn dus onverkort van toepassing.

Toestemming vragen

Belanghebbenden die in bescheiden omvang werkzaamheden voor eigen rekening en risico gaan uitvoeren, moeten hiervan de afdeling Werk en Inkomen in kennis stellen. Dit is nodig omdat:

1. aan de hand van de criteria beoordeeld moet worden of er inderdaad sprake is van een bescheiden omvang;

2. aan de zelfstandige activiteiten voorwaarden gesteld moeten worden;
3. nauwkeurige afspraken gemaakt moeten worden over de verantwoording en verrekening van verdiensten.

Voorwaarden:

De belanghebbende die wil bijklussen moet voldoen aan de volgende regels:

1. de belanghebbende moet als werkzoekende ingeschreven staan en blijven bij het UWV WERKbedrijf;
2. de belanghebbende moet volledig beschikbaar zijn voor arbeid in loondienst, de zelfstandige activiteiten mogen geen belemmering zijn om werk in loondienst te aanvaarden;
3. de belanghebbende moet actief solliciteren, werken aan een structurele oplossing, klussen zijn vaak incidenteel;
4. de belanghebbende moet gebruik maken van een aangeboden voorziening gericht op arbeidsinschakeling;
5. de belanghebbende moet algemeen geaccepteerde arbeid aanvaarden;
6. de belanghebbende krijgt toestemming om tijdelijk zelfstandige activiteiten te verrichten. Voor de duur van in beginsel een half jaar wordt vastgelegd om welke activiteiten het gaat, hoe ze plaatsvinden en waar deze plaatsvinden;
7. de belanghebbende mag niet meer dan maximaal 65 uur per maand aan zelfstandige activiteiten besteden, omdat er anders sprake is van een hoofdtak en men steeds moeilijker een baan zal aanvaarden. Indien beide partners deelnemen aan de activiteiten als zelfstandige mag het totaal van de in de onderneming gewerkte arbeidstijd ook niet meer bedragen dan 65 uur gemiddeld op maandbasis;
8. er moet worden voldaan aan de wettelijk gestelde vestigingsvereisten. Dit betekent dat de zelfstandige activiteit (iedereen is verplicht om zich in te schrijven op grond van de Handelsregisterwet) ingeschreven moet staan in het handelsregister bij de Kamer van Koophandel en zal men niet op enige wijze in strijd handelen met wet- en regelgeving (o.a. bestemmingsplan, vergunningsvereisten, etc);
9. de bedrijfskosten moeten in een reële verhouding tot de omzet staan;
10. de belanghebbende moet zelfstandige werkzaamheden snel kunnen beëindigen en geen langdurige verplichtingen of contracten aangaan;
11. de belanghebbende dient een goede boekhouding/administratie te voeren voor fiscus en gemeente;
12. de belanghebbende dient de in de branche gebruikelijke prijzen of tarieven te hanteren in verband met concurrentievervalsing.

Overige voorwaarden

13. de belanghebbende kan als marginaal zelfstandige geen beroep doen op een voorbereidingskrediet en op begeleiding (dit kan alleen in een voorbereidingstraject of de prestartfase);
14. de belanghebbende kan geen bedrijfskrediet verkrijgen; alleen als echte starter/zelfstandige.

Gebruikelijke prijzen

De marginale zelfstandige moet normale, branchegebruikelijke marktprijzen hanteren en geen extreem hoge

bedrijfskosten zoals met name promotie- en reclamekosten opvoeren. Daarnaast moet het ondernemen een inkomen opleveren. Bij het hanteren van de inkomstenkorting wordt uitgegaan van de gebruikelijke prijzen en kosten.

Boekhouding

Om de inkomsten uit zelfstandige arbeid van bescheiden omvang te kunnen vaststellen, moet de belanghebbende een deugdelijke boekhouding voeren.

De fiscus accepteert de boekhouding van deze categorie "zelfstandigen" wanneer uit deze boekhouding de inkomsten en uitgaven kunnen worden afgeleid. Een boekhouding opgesteld door een deskundige boekhouder is niet persé noodzakelijk. Uitgangspunt is dat vermelde bedragen controleerbaar zijn. Daarnaast moeten de opgevoerde onkosten in verhouding staan tot de te verwerven inkomsten. Bij een negatief bedrijfsresultaat kan nimmer aanvullende bijstand worden verstrekt.

Wat hoort bij een administratie

In principe kan gesteld worden dat alle gegevens over de onderneming die vastgelegd zijn op papier of elektronische vorm behoren tot een administratie.

Enkele, niet limitatieve, voorbeelden zijn:

- kasboek, dus ook aantekeningen en kassabonnen
- in- en verkoopboek
- ontvangen facturen en kopieën van verzonden facturen (tevens BTW verplichting)
- bank- en giro afschriften
- contracten, overeenkomsten en alle andere afspraken
- agenda's en afsprakenboeken
- software en databestanden

Voor de BTW dient uit de administratie duidelijk te blijken hoeveel BTW er afgedragen moet worden. Dit betekent in de praktijk dat alle uitgaven, inkomsten, ontvangen en verzonden facturen en het privé gebruik van goederen en diensten, per tijdvak overzichtelijk bijgehouden dienen te worden. Deze overzichten dienen ter beschikking gesteld te worden aan de Belastingdienst. De afdeling Werk en Inkomen kan deze overzichten uiteraard ook gebruiken om de daadwerkelijke inkomsten te controleren en indien noodzakelijk in mindering te brengen op de uitkering.

Dus als een marginale ondernemer een BTW nummer heeft kan hem dan reeds de verplichting opgelegd worden de door de Belastingdienst verlangde stukken in kopie te zenden naar de afdeling Werk en Inkomen.

Tevens dient er een urenadministratie bijgehouden te worden van die uren die de ondernemer en zijn (fiscale) partner aan de onderneming besteden. Namelijk de zelfstandigenaftrek en de meewerkaftrek zijn afhankelijk van het aantal uren dat aan een onderneming wordt besteed.

Op de fiscale aangifte(n) mag geen zelfstandigenaftrek voorkomen (fiscale regeling welke geldt voor een zelfstandige welke 1225 uren of meer per jaar als zelfstandige arbeid verricht). In dat geval merkt de

belanghebbende fiscaal gezien zichzelf aan als ondernemer en heeft daarmee geen recht op WWB, en dus is beoordeling Bbz-2004 van toepassing.

Bij de aanvraag en het heronderzoek, dienen de jaarstukken (balans en een winst- en verliesrekening) en een kopie van de aangifte inkomstenbelasting en premies volksverzekering van het voorafgaande jaar te worden overgelegd.

Inkomstenkorting

Aan de marginale zelfstandige wordt uitkering om niet toegekend. Bij beschikking dient altijd vermeld te worden dat de uitkering ingevolge artikel 58 eerste lid onderdeel e WWB teruggevorderd zal worden als op basis van de uiteindelijke bedrijfsresultaten volgens het boekhoudverslag, het inkomen hoger is geweest dan waarmee rekening is gehouden.

Maandelijks wordt een (voorlopige) inkomstenkorting toegepast gebaseerd op basis van een schriftelijke verklaring van de marginale ondernemer zelf.

Voor de vaststelling van het netto inkomen uit bedrijf/zelfstandig beroep bij de marginale zelfstandige wordt het forfaitaire percentage waarop de verschuldigde inkomstenbelasting en premies volksverzekeringen moet worden gesteld bij de bijstandsverlening aan een zelfstandige ex artikel 6 van het Bbz 2004 ook hier gehanteerd.

Bedrijfskosten

Bij het vaststellen van het inkomen zal, hoewel, dit niet altijd eenvoudig zal zijn, met name gekeken worden naar de bedrijfskosten. Voor een eenduidige benadering wordt hieronder ingegaan op een aantal kostenposten. De kosten moeten aannemelijk gemaakt kunnen worden aan de hand van rekeningen, kwitanties en giro/bankafschriften.

- Afschrijvingen: Hoewel deze post vaak op de balans is terug te vinden wordt hij voor de marginale zelfstandige niet geaccepteerd. Het betreft immers geen echte kostenpost (anders indirect bijstand in bedrijfsmiddelen). Als het goed is zou daar een post reservering tegenover moeten staan maar daar is veelal geen sprake van. Er ontstaat pas een echte kostenpost als er daadwerkelijk nieuwe spullen worden aangeschaft.
- Kosten van bedrijfsleningen, waaronder rentekosten: hier wordt geen rekening mee gehouden omdat daarmee indirect bijstand voor schulden of bedrijfskapitaal zou worden verleend.
- Personeelskosten: Het aannemen van personeel past niet in de activiteiten van bescheiden omvang. Wanneer deze kostenpost in een financiële verantwoording voorkomt kan dit niet worden geaccepteerd.
- Vervoerskosten: alleen zakelijke vervoerskosten worden geaccepteerd en worden vastgesteld op de noodzakelijke daadwerkelijke kosten. Bij een noodzaak van een eigen auto wordt voor de aftrek - voor aftrek van zakelijke kilometers - aansluiting gezocht bij de fiscale regelgeving van artikel 3.15 zesde lid van de Wet Inkomstenbelasting (0,19 eurocent per km, norm 2010).

Vermogen

Daar een marginale zelfstandige niet kan worden beschouwd als een zelfstandige in de zin van het Bbz 2004, zijn de vermogensbepalingen ingevolge de WWB van toepassing.

De afdeling Werk en Inkomen beziet eventueel vermogen niet als bedrijfsvermogen en wordt dus niet, zoals bij zelfstandigen, vrijgelaten.

Fiscale verplichtingen

De in aanmerking genomen netto winst is in werkelijkheid bruto inkomen.

Rapportage/beschikking

De klantbegeleider maakt aan de hand van het verrichte onderzoek een rapport en advies. Bij een positief advies op de aanvraag ontvangt de belanghebbende een beschikking waarin de voorwaarden en de wijze van verantwoording staan vermeld, zoals: niet concurrentievervalsend werken, voldoen aan de wettelijke verplichtingen, het bijhouden van een boekhouding.

Als een aanvraag om werkzaamheden van bescheiden omvang te mogen verrichten wordt afgewezen, moet achteraf bekeken worden of de belanghebbende zich aan die afwijzing houdt. De afwijzing moet per beschikking aan de belanghebbende worden medegedeeld. Voldoet de belanghebbende niet aan de voorwaarden en zet hij zijn zelfstandige activiteiten voort, dan zijn niet alleen de mogelijkheden tot het bieden van hulp door Bbz maar van de hele afdeling Werk en Inkomen uitgeput. De uitkering moet dan worden beëindigd. Het opnieuw toekennen van een WWB-uitkering is alleen mogelijk als de zelfstandige activiteiten zijn beëindigd. Hetzelfde geldt als een belanghebbende niet aan de criteria kan of wil voldoen en financiële hulpverlening in het kader van het Bbz niet mogelijk is. WWB mag bij ongewijzigde omstandigheden dan niet voortgezet of (opnieuw) toegekend worden.

Herbeoordeling

Periodiek, in ieder geval een half jaar na de beschikking waarbij toestemming wordt verleend voor de marginale zelfstandige werkzaamheden, zal op basis van een (incidenteel) heronderzoek beoordeeld worden of men voldoet aan de criteria en voorwaarden. Daarnaast dient jaarlijks een heronderzoek plaats te vinden. Op basis van dit onderzoek kan tevens beoordeeld worden of er mogelijkheden zijn om uit te stromen naar het zelfstandig ondernemerschap of dat de belanghebbende zich breder op de arbeidsmarkt beschikbaar moet stellen of meewerkt aan om- of bijscholing.

Door controle op de verantwoorde verdiensten en de ontwikkelingen in de bedrijfsvoering kan beoordeeld worden of nog langer voldaan wordt aan de criteria van bescheiden omvang. Wanneer niet langer sprake is van werkzaamheden van bescheiden omvang moet de belanghebbende een keuze maken:

- de belanghebbende gaat een werkelijk commercieel bedrijf opzetten(doorstarten) eventueel op basis van dezelfde activiteiten. Wanneer iemand na overleg, besluit een commercieel bedrijf op te zetten kan hij geholpen worden in het kader van het Bbz (bijv. middels de voorbereidingsperiode);
- de belanghebbende brengt zijn activiteiten terug tot bescheiden omvang.

Naast een juiste beoordeling van de boekhoudgegevens dient ook gesproken te worden over de toekomstperspectieven. De belanghebbende is er, in de beschikking m.b.t. de toestemming om als

marginaal zelfstandige te worden aangemerkt, op gewezen dat er jaarlijks een boekhouding aan de afdeling Werk en Inkomen moet worden overhandigd. Omdat uit de praktijk blijkt dat dit nogal eens wordt vergeten wordt in die gevallen, in navolging van de werkwijze Bbz, in de maand maart van ieder jaar een brief naar de belanghebbende verzonden ter herinnering. De klantbegeleider is verantwoordelijk voor deze planning. Als uiterlijke inleverdatum wordt 1 juli van ieder kalenderjaar gehanteerd.

Verlaging (Maatregel)

Indien de belanghebbende zich niet houdt aan de opgelegde verplichtingen, de belanghebbende werkt bijvoorbeeld meer uren als zelfstandige dan waarvoor toestemming is gegeven, dan kan dat niet automatisch leiden tot beëindiging van de bijstand. Er kan wel een maatregel overwogen worden vanwege een gedraging uit bijvoorbeeld de derde categorie (gedragingen die de inschakeling in de arbeid belemmeren, artikel 9 sub 3, onder c, en artikel 10, onder c, van de Maatregelenverordening Wet werk en bijstand gemeente Helmond).

In deze fase is het van belang om een gesprek aan te gaan met de belanghebbende en de klantbegeleider Zelfstandigen. Misschien bestaat er een mogelijkheid dat de belanghebbende, wellicht met behulp van Bbz uit de bijstand kan geraken. Wanneer uitstroom uit de WWB niet mogelijk is zal de belanghebbende zijn activiteiten als zelfstandige in deze situatie moeten afbouwen. Indien de belanghebbende hier niet aan voldoet wordt de toestemming ingetrokken. Wanneer de toestemming is ingetrokken en de belanghebbende niet langer aangemerkt kan worden als marginale zelfstandige maar als "echte zelfstandige" zoals bedoeld in artikel 1 onderdeel b Bbz 2004 wordt de bijstand beëindigd. Alleen bijstandsverlening met toepassing van het Bbz 2004 is dan een mogelijke optie.

Beëindiging:

Wordt niet voldaan aan de bij de beschikking opgelegde verplichting volledige informatie te verstrekken (artikel 17 WWB), bijvoorbeeld m.b.t. de boekhoudgegevens, dan wordt de uitkering op de gebruikelijke wijze beëindigd omdat het recht op bijstand niet langer kan worden vastgesteld.

V005 Rapporterende instanties zelfstandigen

In deze richtlijn staan de instanties aangegeven die het college kan inschakelen om de levensvatbaarheid van een bedrijf te onderzoeken.

De instanties die kunnen worden ingeschakeld om de levensvatbaarheid van het bedrijf te onderzoeken zijn: Dienst Regelingen van het Ministerie van EL&I (Economische Zaken, Landbouw & Innovatie) en het IMK (Instituut voor Midden- en Kleinbedrijf).

Indien daar reden toe is, bijvoorbeeld bij een second opinion, kunnen ook andere adviserende bedrijven worden ingeschakeld.

Een bedrijf dat de levensvatbaarheid toetst wordt niet ingezet voor de begeleiding van de startende ondernemer.

V006   Beleid startende zelfstandigen

In deze richtlijn wordt het beleid aangegeven inzake de verlening van bijstand aan een belanghebbende die een zelfstandig bedrijf of beroep wil gaan uitoefenen.

1.   Voornemen tot starten:

Wanneer een belanghebbende kenbaar maakt dat hij interesse heeft voor het zelfstandig ondernemerschap wordt beoordeeld of dit het meest wenselijk te achten traject is. De belanghebbende wordt gevraagd naar zijn plannen omtrent het zelfstandig ondernemerschap.

2.   Voorselectie:

Door de klantbegeleider Bbz wordt vervolgens beoordeeld of er een onderzoek naar ondernemersvaardigheden kan plaatsvinden.

De klantbegeleider Zelfstandigen beoordeelt eerst of een onderzoek naar de ondernemersvaardigheden van de belanghebbende überhaupt plaats hoort te vinden. Hierbij wordt gekeken naar de volgende punten:

- het bedrijfsidee is zodanig concreet dat met de voorbereiding van de realisering van dat idee daadwerkelijk kan worden aangevangen;
- de belanghebbende hoort tot de doelgroep en de echtgenote/partner heeft geen bezwaar tegen het zelfstandig ondernemerschap;
- het traject naar het zelfstandig ondernemerschap is de snelste en de goedkoopste weg naar duurzame uitstroom. Ook de partner van de belanghebbende heeft een grote afstand tot de arbeidsmarkt;
- de belanghebbende heeft de cognitieve vaardigheden, die noodzakelijk zijn om op termijn zelfstandig ondernemer te worden (onder andere goede beheersing van de Nederlandse taal in woord en geschrift (in beginsel NT3), geen alcohol-/drugs/gokprobleem, e.d.);

- de belanghebbende verkeert niet in een problematische schuldsituatie en vertoont een correct betalingsgedrag naar schuldeisers (Woningbouwvereniging, gas/water/licht, CJIB, e.d.);
- de belanghebbende doorloopt (nog) niet een traject of scholing gericht op arbeid in loondienst, welke de deelname aan een voorbereidingstraject doorkruist.

Bij deze beoordeling spelen de volgende factoren een rol:

1. de individuele omstandigheden van de belanghebbende;
2. de eisen die aan de ondernemer worden gesteld;
3. de bedrijfseconomische aspecten (o.a. de marktsituatie; wettelijke vestigingseisen); en
4. de financiële inspanningen in relatie tot het resultaat, m.n. de hoogte van noodzakelijke investeringen die tot het doel moeten leiden.

De klantbegeleider Zelfstandigen neemt een besluit over het toelaten tot de oriëntatiefase met hieraan gekoppeld het standpunt over een ontheffing van arbeidsverplichtingen (en het eventueel gevraagde voorbereidingskrediet). Als de belanghebbende wordt toegelaten tot het voorbereidingstraject zelfstandigen dan wordt de begeleiding voortgezet door de klantbegeleider Zelfstandigen.

3. Selectie:

Van de belanghebbende wordt vervolgens een zogeheten entreetoets/intake afgenomen, waarmee de voorbereidingsperiode een aanvang neemt. De entreetoets wordt gemaakt door één van de begeleidingsorganisaties waarmee een contract is afgesloten. Deze begeleidingsorganisatie beoordeelt o.a.:

- de motivatie en ambities van de belanghebbende;
- de vakbekwaamheid van de belanghebbende dan wel de verwachting dat hij die bekwaamheid na het begeleidings- en opleidingstraject van maximaal één jaar bezit.

Indien uit het onderzoek een positief MDI-profiel komt, start voor de belanghebbende officieel het zelfstandigentraject. De belanghebbende ontvangt een besluit omtrent de rechten en plichten van de oriënteringsfase en hieraan gekoppeld een besluit over een ontheffing van de arbeidsvoorwaarden. De uitstroom naar zelfstandigheid en de uitgaven van de hiermee samenhangende kosten komen voor verantwoordelijkheid van de klantbegeleider zelfstandigen, aan wie de belanghebbende is overgedragen. De klantbegeleider inkomen blijft in deze periode verantwoordelijk voor de uitkering voor het levensonderhoud.

4. Voorbereidingsperiode:

Het zelfstandigentraject (voorbereidingsperiode) duurt maximaal 1 jaar en omvat verschillende fasen:

- Oriëntatiefase: de belanghebbende wordt bewust gemaakt van de consequenties voor het eigen leven bij een keuze voor het zelfstandig ondernemerschap.
- Ontwikkelfase: gericht op het zoeken naar een passend eigen ondernemersconcept. Er kan gebruik gemaakt worden van branche-informatie van het IMK en Kamer van Koophandel. De combinatie van persoonlijke mogelijkheden en marktorientatie concretiseren de keuze van de branche.
- Planvormingfase: de ondernemer in spé kan aan de slag om het ondernemersconcept te vervatten in

een ondernemersplan.

- Beslissingsfase: gaat de ondernemer wel of niet starten. Een goed ondernemingsplan, vestigingspunt en personeelsaanbod zijn ondermeer wegingsfactoren.

Deze deelfasen komen in de voorbereidingsperiode aan bod. In de loop van de opeenvolgende deelfasen wordt duidelijker of er slagingskansen zijn. Een beslissingsmoment is ingebouwd voor elke overgang naar de volgende fase. Tijdens het traject wordt de belanghebbende (eventueel verplicht) begeleid door een daartoe geëigende externe deskundige of organisatie en de klantbegeleider zelfstandigen.

De beschikbaarstelling geschiedt middels een besluit van de klantbegeleider zelfstandigen.

Begeleidingskosten worden gefinancierd uit het Participatiefonds.

5. Werkzaamheden tijdens voorbereidingsperiode:

Wordt na de selectie positief besloten dan vangt de voorbereidingsperiode aan.

Tijdens de voorbereidingsperiode is de belanghebbende verplicht (art. 2 derde lid Bbz 2004):

- a. mee te werken aan begeleiding door een door het college aangewezen derde. Indien de belanghebbende niet meewerkt dan volgt een passende maatregel;
- b. vooraf toestemming te vragen bij de klantbegeleider voor het verrichten van werkzaamheden als zelfstandige op bescheiden schaal. Indien er werkzaamheden van meer dan bescheiden omvang worden verricht, zijn de bepalingen van het Bbz 2004 toepasselijk en eindigt de voorbereidingsperiode.

Deze opsomming van verplichtingen is niet limitatief en kan nog aangevuld worden met op het concrete geval gespecificeerde verplichtingen.

Voorts is de belanghebbende ontheven van de volgende arbeidsverplichtingen (art. 9 WWB):

- a. proberen arbeid in dienstbetrekking te vinden;
- b. aanvaarden van algemeen geaccepteerde arbeid in dienstbetrekking;
- c. ervoor zorgen dat belanghebbende geregistreerd staat als werkzoekende bij het UWV.

De voorbereidingsperiode bedraagt maximaal 12 maanden. Wegens onvoorziene omstandigheden kan de klantbegeleider Zelfstandigen in overleg met de begeleidende instantie de voorbereidingsperiode tijdelijk opschorten. Het moet gaan om omstandigheden op grond waarvan het traject enige tijd redelijkerwijs niet voortgezet kan worden.

In de voorbereidingsperiode kan bijstand worden verleend ter voorziening in de met de voorbereiding samenhangende kosten (art. 29 eerste lid Bbz 2004). Die bijstand wordt alleen verstrekt als zij noodzakelijk is en als dit door de begeleidende instantie wordt onderschreven. De wetgever heeft gemeend per 1 januari 2010 de omvang van het voorbereidingskrediet niet langer aan een wettelijk maximumbedrag te binden omdat de gemeente belang heeft bij een doelmatige besteding van het participatiebudget, waaruit deze kosten voortaan worden gefinancierd.

Ingevolge artikel 29, tweede lid, van het Bbz 2004 heeft deze bijstand voorlopig de vorm van een renteloze geldlening, die ingevolge artikel 29, derde lid, van het Bbz 2004 in aansluiting op de voorbereidingsperiode wordt omgezet:

- a. in een bedrag om niet indien de belanghebbende geen bedrijf of beroep als zelfstandige begint, dan wel
- b. in een rentedragende geldlening indien de belanghebbende wel een bedrijf of beroep als zelfstandige begint. Een ogenblik geduld, bezig met zoeken..

V007 Centrumgemeente WWIK

In deze richtlijn is aangegeven of de gemeente een centrumgemeente is voor de uitvoering van de WWIK dan wel welke gemeente de centrumgemeente is voor deze gemeente.

De gemeente Eindhoven is de centrumgemeente voor deze regio.

V008 Procedure doorverwijzen naar WWIK-centrumgemeente

In deze richtlijn wordt aangegeven welke procedure er gevolgd wordt bij het doorverwijzen van een belanghebbende naar een centrumgemeente voor de uitvoering van de WWIK.

Gemeenten die zelf geen centrumgemeente zijn, moeten aanvragers van een Wik-uitkering doorverwijzen naar de aangewezen centrumgemeente, in dit geval de gemeente Eindhoven.

De gemeente Eindhoven zal, zodra de belanghebbende zich daar heeft gemeld, de woongemeente van de belanghebbende verzoeken om een GBA-uitdraai en een verklaring dat belanghebbende geen uitkering geniet.

Voorschotten

De afhandeling van de Wik-aanvraag in Eindhoven zal, omdat extern advies moet worden ingewonnen, zo'n 3 maanden duren. In deze periode dient de woongemeente van de belanghebbende zonedig bijstand te verstrekken:

- Indien betrokkene een (bescheiden) vermogen heeft van ruim meer dan 3 maanden Wik-uitkering wordt hij geacht de periode zelf te kunnen overbruggen, en in principe geen Abw-aanvraag opgemaakt.
- Indien bijstand wordt verleend geldt:
  - leenbijstand (art. 24 sub a)
  - de hoogte wordt afgestemd op de Wik-uitkering
  - inkomsten worden 100% gekort (eventuele correctie later via de Wik-uitkering)
  - de arbeidsverplichtingen worden niet opgelegd
  - betrokkene wordt de verplichting opgelegd mee te werken aan een soepel verloop van de Wik-aanvraagprocedure, en
  - een machtiging wordt ingevuld, ondertekend en naar Eindhoven gezonden

V009 Gemeentelijk genormeerde maatregelen loaw

In deze richtlijn wordt aangegeven welke maatregelwaardige gedragingen in de IOAW gemeentelijk genormeerd zijn.

Op grond van de Maatregelenverordening IOAW en IOAZ Helmond worden de volgende verlagingen toegepast:

- 5% van de uitkering gedurende een maand:
Het zich niet tijdig laten registreren als werkzoekende bij het Uitvoeringsinstituut werknemersverzekeringen of het niet tijdig laten verlengen van de registratie (of een waarschuwing wanneer er sprake is van een eerste gedraging binnen twee jaar).

- 5% van de uitkering gedurende een maand:
Wanneer de verplichting op grond van artikel 13 IOAW/IOAZ niet is nagekomen door informatie die van belang is voor de verlening van de uitkering of de voortzetting daarvan niet binnen de door het college daartoe gestelde termijn is verstrekt (of een waarschuwing wanneer er sprake is van een eerste gedraging binnen twee jaar).

- 5% van de uitkering gedurende een maand:
Wanneer het niet of niet behoorlijk nakomen van de inlichtingenplicht bedoeld in artikel 13 IOAW/IOAZ niet heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verstrekken van een uitkering (of een waarschuwing wanneer er sprake is van een eerste gedraging binnen twee jaar).

Hierbij moet gedacht worden aan de zogeheten "nulfraude": het verstrekken van onjuiste of onvolledige inlichtingen, zonder dat deze gedraging gevolgen heeft voor de hoogte van de uitkering.

- 20% tot 100% van de uitkering gedurende een maand:
Wanneer het niet of niet behoorlijk nakomen van de inlichtingenplicht bedoeld in artikel 13 IOAW/IOAZ geleid heeft tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van een uitkering. De hoogte van de maatregel wordt afgestemd op de hoogte van het benadelingsbedrag. Dat is het door de gemeente te veel betaalde bedrag aan bruto uitkering. Dit is de verleende uitkering verhoogd met de loonbelasting en de premies volksverzekeringen krachtens de Wet op de loonbelasting 1964.

Bij de vaststelling van de verlaging wegens inlichtingenfraude komt de ernst van de gedraging dus tot uitdrukking in de hoogte van het benadelingsbedrag.

- Bij een bruto benadelingsbedrag tot € 1.000,-- bedraagt de maatregel 20% van de uitkeringsnorm gedurende een maand;
- Bij een bruto benadelingsbedrag van € 1.000,-- tot € 2.000,-- bedraagt de maatregel 40% van de uitkeringsnorm gedurende een maand;

- Bij een bruto benadelingsbedrag van € 2.000,-- tot € 4.000,-- bedraagt de maatregel 60% van de uitkeringsnorm gedurende een maand;
- Bij een bruto benadelingsbedrag van € 4.000,-- of meer bedraagt de maatregel 100% van de uitkeringsnorm gedurende een maand.

Het opleggen van de maatregel vindt plaats door het verlagen van de uitkering. Indien de IOAW/IOAZ-uitkering van de belanghebbende doorloopt, wordt de maatregel opgelegd met ingang van de eerstvolgende kalendermaand volgend op de datum waarop het besluit tot het opleggen van de maatregel aan de belanghebbende is bekend gemaakt, waarbij wordt uitgegaan van de voor die maand geldende uitkeringsnorm.

Is de uitkering al beëindigd dan wordt de maatregel met terugwerkende kracht toegepast. Dit houdt in een herziening van het recht op uitkering tot het bedrag van de maatregel over de periode volgend op de periode waarin de schending van de inlichtingenverplichting heeft plaatsgevonden. Dit betreft de situatie dat over de periode waarin deze schending van de inlichtingenplicht heeft plaatsgevonden de verstrekte uitkering volledig wordt teruggevorderd. In de situatie dat over deze periode de verstrekte uitkering niet volledig wordt teruggevorderd, kan de herziening tot het bedrag van de maatregel plaatsvinden over dezelfde periode. De herziening resulteert in een terugvordering van uitkering. Bij niet tijdige betaling van deze extra terugvordering voortvloeiend uit de maatregel kunnen de kosten die voortvloeien uit additionele werkzaamheden, noodzakelijk om tot invordering te komen, voor rekening van de belanghebbende worden gebracht (de wettelijke rente en de op de invordering betrekking hebbende kosten).

Is aansluitend aan de periode waarin de schending van de inlichtingenverplichting heeft plaatsgevonden, de uitkering beëindigd, dan kan de maatregel niet geëffectueerd worden. In dit geval kan de maatregel over een toekomstig recht worden opgelegd. Indien de belanghebbende op een later tijdstip wederom een uitkering aanvraagt, kan de maatregel alsnog worden uitgevoerd. De belanghebbende dient bij het besluit van de beëindiging van de uitkering op de hoogte gesteld te worden dat er een maatregel opgelegd kan worden over een eventueel toekomstig recht op uitkering.

Indien echter de maatregel niet is uitgevoerd binnen een termijn van vijf jaar nadat het besluit tot het opleggen van de maatregel is genomen, komt de maatregel te vervallen.

- 100% van de uitkering gedurende een maand:
Het niet naar vermogen trachten algemeen geaccepteerde arbeid te verkrijgen en te aanvaarden.
- 100% van de uitkering gedurende een maand:
Het niet of in onvoldoende mate meewerken aan een onderzoek naar de mogelijkheden tot arbeidsinschakeling.
- 100% van de uitkering gedurende een maand:

Gedragingen die de inschakeling in arbeid belemmeren.

- 100% van de uitkering gedurende een maand:
Het niet of in onvoldoende mate gebruikmaken van een door het college aangeboden voorziening gericht op arbeidsinschakeling, waaronder begrepen sociale activering.
- 100% van de uitkering gedurende een maand:
Het zich zeer ernstig misdragen tegenover het college of zijn ambtenaren.

Verlaging voor onbepaalde duur ter hoogte van het door eigen toedoen niet verkregen netto inkomen uit deze arbeid wanneer

- de gedragingen die de inschakeling in de arbeid belemmeren dusdanige vormen aannemen dat gesproken moet worden van het door eigen toedoen niet verkrijgen van algemeen geaccepteerde arbeid.

Verlaging voor onbepaalde duur gelijk aan het door dit gedrag verloren netto inkomen indien

- de belanghebbende door eigen toedoen een inkomen uit of in verband met arbeid is verloren en:
  - a. aan de beëindiging van zijn dienstbetrekking een dringende reden ten grondslag ligt in de zin van artikel 7:678 BW; dan wel
  - b. de dienstbetrekking is beëindigd door of op verzoek van de belanghebbende zonder dat aan de voortzetting ervan zodanige bezwaren waren verbonden, dat deze voortzetting redelijkerwijs niet van hem zou kunnen worden gevergd.

Verlaging voor onbepaalde duur gelijk aan het door eigen toedoen niet verkregen netto inkomen uit deze arbeid indien

- de belanghebbende weigert hem aangeboden algemeen geaccepteerde arbeid te aanvaarden.

V010 Waarschuwing i.p.v. boete bij nul-fraude

In deze richtlijn wordt aangegeven in welke gevallen en onder welke voorwaarden gebruik gemaakt wordt van de bevoegdheid om een waarschuwing te geven in plaats van het opleggen van een boete.

Het college volstaat met het geven van een waarschuwing indien is voldaan aan bovenstaande wettelijke voorwaarden en aannemelijk is dat belanghebbende de boetewaardige gedraging niet willens en wetens heeft gepleegd met het oog op geldelijk gewin.

V011 Uitvoerder boeteprocedure

In deze richtlijn wordt aangegeven wie de procedure voorafgaand aan de boeteoplegging uitvoert.

Bij de boeteprocedure wordt de volgende functiescheiding gehanteerd:

- De casemanager verzorgt de fase van het rechtmatigheidsonderzoek, als nog de inlichtingenplicht geldt, en verzendt de kennisgeving;
- Het bureau Juridische Aangelegenheden verzorgt het boete-onderzoek, als het zwijgrecht geldt.

V012 Verhoging boete wegens recidive

In deze richtlijn wordt aangegeven in welke gevallen een boete verhoogd wordt wegens recidive.

Indien de belanghebbende binnen twee jaar nadat een boete is opgelegd opnieuw de inlichtingenverplichting niet of niet behoorlijk is nagekomen, wordt de boete verhoogd met 50%. Deze bepaling is overgenomen uit artikel 4 van het inmiddels vervallen Besluit tarieven administratieve boeten Abw, loaw en loaz.

V013 Terugvordering kruimelbedragen loaw

In deze richtlijn wordt aangegeven hoe omgegaan wordt met de terugvordering van kruimelbedragen IOAW (bedrag minder dan eur 113,-- op jaarbasis) op belanghebbenden die nog een uitkering ontvangen.

Bij de terugvordering van kruimelbedragen geldt als uitgangspunt dat er wél een terugvorderingsbesluit wordt genomen en dat de belanghebbende ook een aanschrijving tot betaling ontvangt, maar er vindt géén terugvordering in rechte plaats.

V014 Aangewezen gemeente voor bijstandsverlening aan schippers

In deze richtlijn wordt aangegeven bij welke gemeente ondernemers in de binnenvaart een aanvraag voor bijstand moeten indienen.

Procedure doorverwijzen naar centrumgemeente

De gemeente verwijst de aanvrager van een Bbz-uitkering, die ondernemer is in de binnenvaart, door naar de aangewezen centrumgemeente. Voor de gemeenten Asten, Deurne en Helmond is dit de gemeente Maasgouw (tel. 0475 – 852500) en voor de gemeenten Laarbeek en Geldrop-Mierlo de gemeente Geertruidenberg (tel. 0162 – 579579).

V022 Hoogte bestuurlijke boete WIN

In deze richtlijn wordt het beleid opgenomen inzake de hoogte van de bestuurlijke boete, indien de bijstand niet reeds voor de betreffende gedraging is verlaagd op grond van artikel 18 lid 2 WWB en de *afstemmingsverordening*.

Hoogte van de boete

De bestuurlijke boete bedraagt 100% van de voor de nieuwkomer van toepassing zijnde bijstandsnorm voor een maand, als bedoeld in WWB is, wordt voor de bepaling van de hoogte van de boete uitgegaan van de bijstandsnorm die voor hem zou gelden in het geval hij wel belanghebbende zou zijn.

Recidive

Bij herhaling van een gedraging die in strijd is met de verplichtingen verbonden aan de WIN binnen twaalf maanden nadat aan de nieuwkomer ter zake van die gedraging een bestuurlijke boete was opgelegd, wordt de hoogte van de bestuurlijke boete verdubbeld.

V025 Waarschuwing IOAW

Het college volstaat met het geven van een waarschuwing indien is voldaan aan bovenstaande wettelijke voorwaarden en het opleggen van een maatregel in het voorkomende geval als onrechtvaardig zou worden ervaren.

Toelichting:

In deze richtlijn kan het college aangeven in welke gevallen en onder welke voorwaarden het gebruik maakt van de bevoegdheid om een waarschuwing te geven in plaats van het opleggen van een maatregel.

Juridische overwegingen

Uitkeringsgerechtigden en aanvragers van een IOAW-uitkering zijn jegens het college en de CWI verplicht de voor de vaststelling van het recht op uitkering benodigde inlichtingen te verstrekken. Bij het niet tijdig (d.w.z. bij het niet binnen de door het college respectievelijk de door het CWI geboden termijn) nakomen hiervan moet het college een maatregel opleggen (artikel 20 lid 3 IOAW). Indien het niet tijdig nakomen van de inlichtingenplicht niet heeft geleid tot het ten onrechte of tot een te hoog bedrag verlenen van bijstand (men spreekt in dit verband over "nul-fraude"), kan het college één keer per twee jaar afzien van het opleggen van een maatregel en volstaan met het geven van een schriftelijke waarschuwing (artikel 20 lid 5 IOAW).

V026 Hoogte maatregel IOAW bij samenloop

De regeling voor de samenloop heeft betrekking op de schending van de verplichtingen. Indien sprake is van één gedraging die als een schending van meerdere verplichtingen kan worden aangemerkt, dan dient voor het toepassen van de maatregel te worden uitgegaan van de verplichting waarop de zwaarste maatregel van toepassing is.

Is sprake van verschillende gedragingen (meerdaadse samenloop) dan dient voor iedere gedraging afzonderlijk het maatregelpercentage te worden berekend en gelijktijdig te worden opgelegd, tenzij dit niet verantwoord is. In dat geval kan de maatregel over meerdere maanden worden uitgesmeerd.

Daarnaast dient altijd de individuele toets aan artikel 1.4, eerste lid, van de Maatregelenverordening IOAW en IOAZ plaats te vinden.

V027 Duur hersteltermijn tijdens IOAW

In het geval belanghebbende verwijtbaar de van belang zijnde gegevens niet, niet tijdig of niet volledig heeft verstrekt of anderszins onvoldoende medewerking verleent, schort het college het recht op uitkering op conform de procedure van artikel 17 IOAW.

De termijn waarbinnen belanghebbende zijn verzuim kan herstellen bedraagt in beginsel vijf werkdagen. Indien belanghebbende redelijkerwijs meer tijd nodig heeft om het verzuim te herstellen wordt de termijn verlengd. De maximale hersteltermijn bedraagt acht weken.

Toelichting:

In deze richtlijn kan het college aangeven wat de duur is van de hersteltermijn bij opschorting van het recht op uitkering wegens schending van de inlichtingen- en/of medewerkingsplicht.

Juridische overwegingen

In het geval belanghebbende verwijtbaar de van belang zijnde gegevens niet, niet tijdig of niet volledig heeft verstrekt of anderszins onvoldoende medewerking verleent, schort het college het recht op uitkering op conform de procedure van artikel 17 IOAW.

De termijn waarbinnen belanghebbende zijn verzuim kan herstellen bedraagt in beginsel vijf werkdagen. Indien belanghebbende redelijkerwijs meer tijd nodig heeft om het verzuim te herstellen wordt de termijn verlengd. De maximale hersteltermijn bedraagt acht weken.